

Abbreviatio Pii II supra Decades Blondi / [Pius II].

Contributors

Pius II, Pope, 1405-1464.
Biondo Flavio, 1392-1463. Decades.

Publication/Creation

[Rome] : D.D.L.D.S.P.V. [Oliverius Servius?], 1481.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/ckt4tjpc>

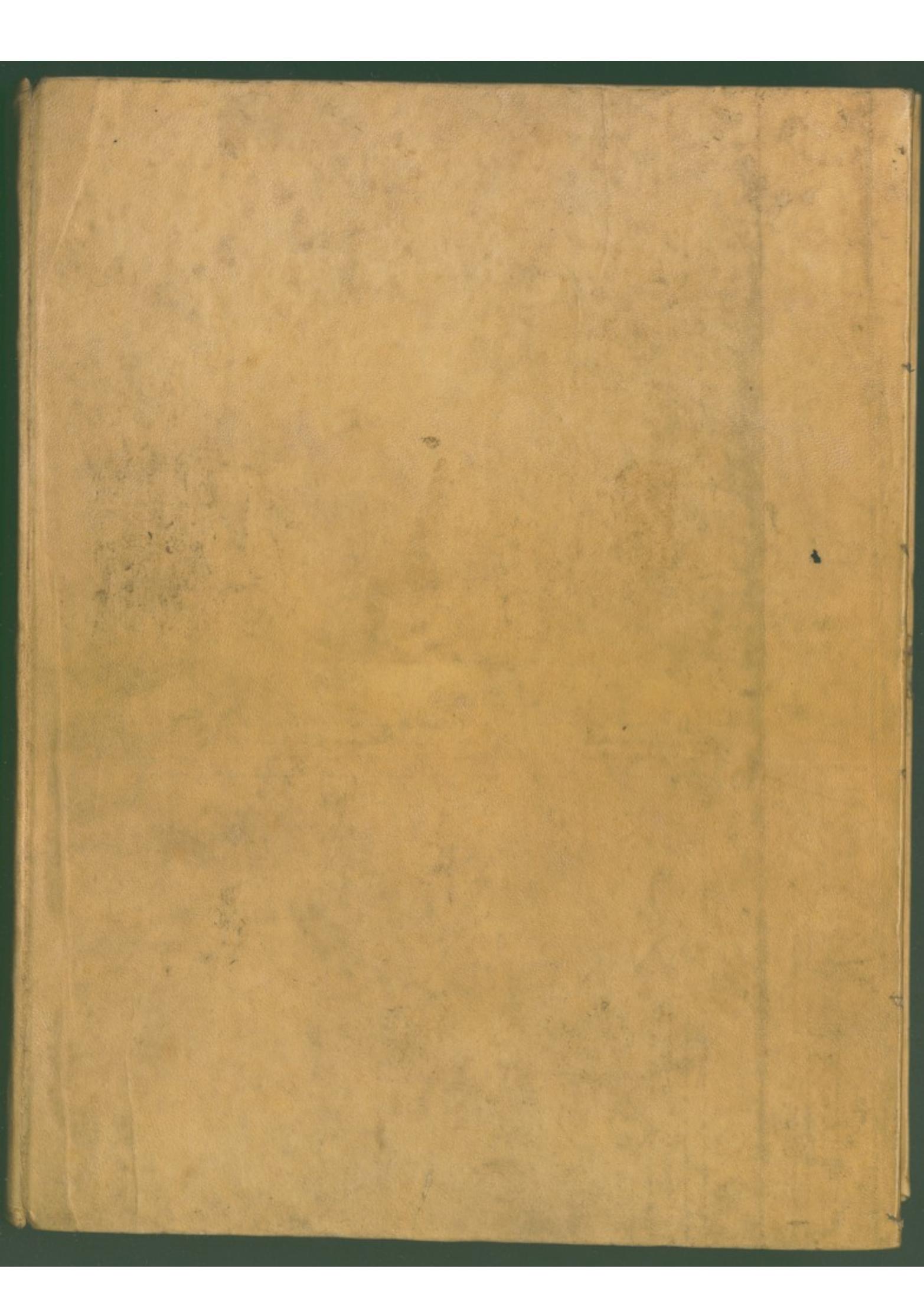
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

I Case 2.c. II.
From
S.
B.

Blondus (Harris) Abbreviatio decadum Blondi.

[Rome] : [O. Servius] 1481

Hain *259

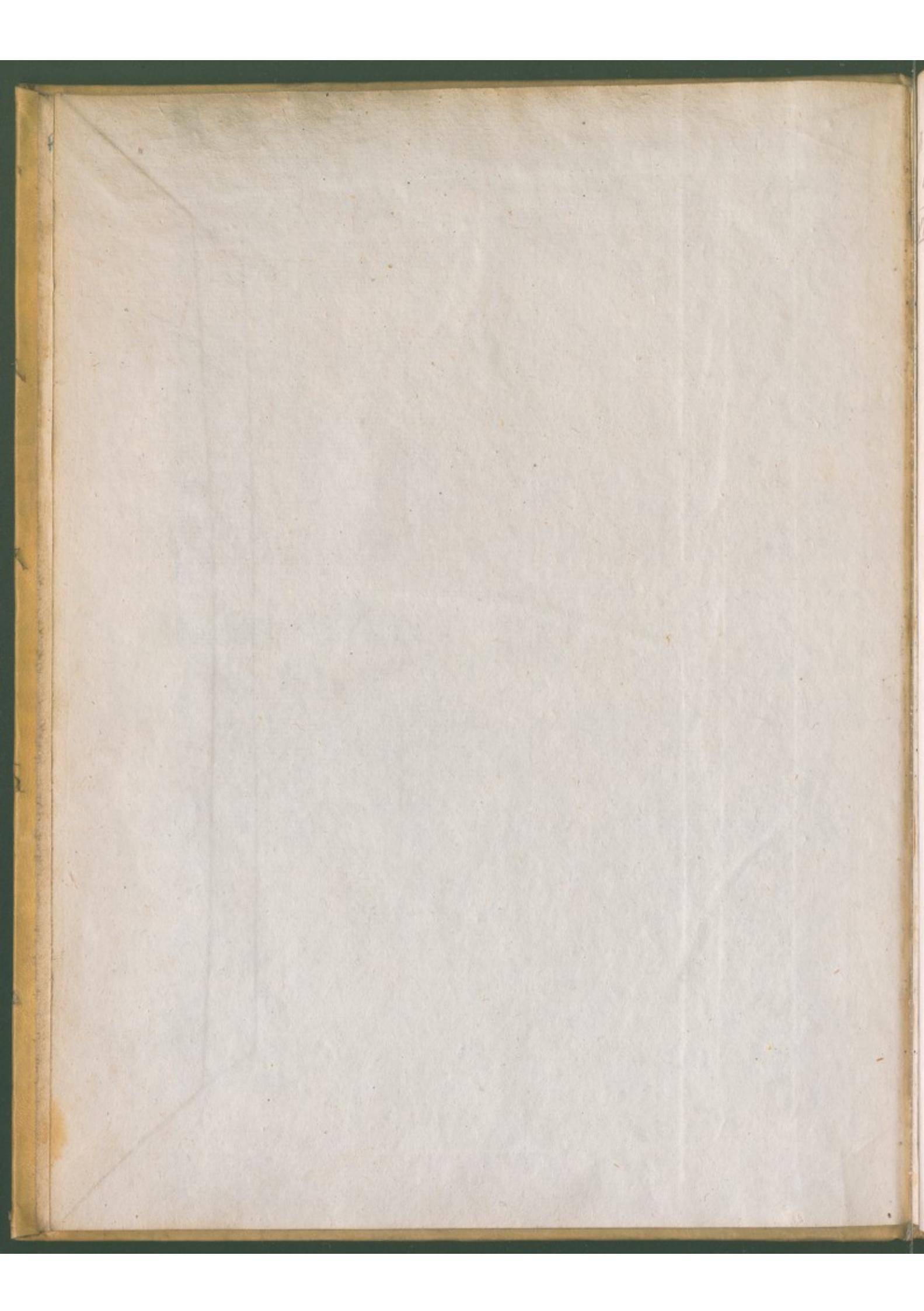
Proctor 3958

Pellechet 180

B.M. N, 129

N.
Service
Jan. 19

38 J 8682

XVII

Homeno fildō almeno. *l. S. d. v. G. o. n. s.*

XVIII. *Erythrus dumentos*

Le Storie del mondo da la Declinazione
de l'Impero di Romae infino a tempo suo (che
ci sopra circa mille anni), ridotte in proposito da
Papa Pio

ed
a tradotta per lucio Fazio in questa lingua

wolgare

con Privilegio del suo Pontificis Polotti
dell'Ufficio Scritto Ueneto per Anno X
in Venetia per. Nisticchia

Tranzeius nell'anno del nostro

Figaro 1547 -

in 227 fascicoli, in 8 vols.

- I. che l'Inghilterra fiori un molto tempo in offantegali.
II. Ercole Re di Francia detto ingentilis in Francia
III. mentre che si Novara Altilia all'aperto d'Aquitania.
IV. Epoca grata per castri e garantie dei Ami. inclito nostro
V. In questo tempo aperto morte Agapiti Prelate
VI. L'anno seguente populo Totila in Hispania
VII. Diogene come si è detto perseguito a contocelle
VIII. Entrarono i Longobardi in Italia (coto e ingente si amò)
IX. Elio furioso in offantegali fatto ingentilis Foco
X. Iustiniiano Secondo ricoperto per inganno morto l'officio
XI. Epoca populo Gregorio Terzo in Francia
XII. Mentre che Carlo Magno conquistava
XIII. Peppone per ottone in Romae fu con Sisto Venerabile
XIV. Noi Anno 1098 cominciò l'Inquisizione d'Andria
XV. Gero Daddius primo confessore del papa Daddiis fatto
XVI. Si conclude intagliata, che il Papa Gregorius mandava a que-

ABBREVIATIO PII PONT MAX. SVPRA
DECADES BLONDI AB INCLINATIONE IM-
PERII VSQUE AD TEMPORA IOHANNIS
VICESIMI TERCII. PONT. MAX.

EX LIBRO PRIMO.

VIT autem in Urbe Constantinopoli Romanum Imperium magna cum gloria sub Constantino Constantini filio ac per tempora filiorum eius & amplius usque ad Theodosii senioris filios Honorium & Archadium per Annos circiter Septuaginta Sub illis uero magna Imperii inclinatio facta est. In trantibus Italiam Gothis & Romanam Urbem intrumentibus paulo ante quam Beatus Hieronimus ex vita decederet: & postremo Gallias atque Hispanias uastantibus: Paulo post & Hunorum secura est in undatio: quoque Rex Attila Aquileiam delevit: quod etiam in capitis Cathalaucicis cum Gothis confixit cruelissima uictoria: in qua Theodericus cecidit Rex Gothorum. Ipse uero Attila post Aquileiam deleta: domum rediens noua coniuge ducta inter dorum iedum fluente e naribus sanguie suffocatus est. Odoacer quoque Rugorum Rex Quatuordecim annis Italiam servitio pressit. Et Franci transmisso Reno magnum in Gallia Imperium quesiuerunt. Odoacrem Theodericus alter Vesgotharum Rex interfecit: & ipse Imperium Italia consecutus est: eiusque successores pluribus annis Italia dominati sunt. Secuta est & Longobardorum calamitas quod cum ex insula Scutia exiuerunt: & aliquamdiu in Germania consedissent: &

Ieronimi mors

Huni

Gothi

Rugi Franci

Vesgothei

Longobardi

Marses Eumicus

Parthi
Vandali.

Imperi ruina

Lignum crucis

clades a Turcis

Gothorum origo

Octavianus Cesar

postea in Pannonia cum Alboino rege suo habitassent postrem a Narsete Eumico uocati Italia oppressere. Sub Iustiniano tamē aliquantulum res Romana apud Constanti nopolim refloruit: qui per Bellisarium nō solum Aliæ maximam partem a Parthorum rabie liberauit sed ipsam Africam ex fauibus Vandalorum eripuit. & Gothorum genus ex Roma atq; Italia pepulit penitusq; deleuit qui Vicitigem ultimum eorum regem bello uictum captumq; duxit Constantinopolim. Sed nō tam gloria huius uictoria fuit q; lacrimosa Narsetis perfidia qui ut diximus Longobardos ad Imperium Italizæ perduxit. Maxima uero Imperii ruina sub Heraclio Cesare contigit: qui et si magno triūpho de Persis potitus est occiso Cosdroe filio ac reportato sancte Crucis ligno Imperii nomen extulit In heretim tamē lapsus est & sub eo Maumethe emersisse ferūt: gentili patre & iudea matre natum: quem Arabes & Sarraceni omnes ueluti prophetam habent. Hic & Arabes & Egiptios et Syros & Lidos a Romano Imperio separauit et qui nostra etate eius blasphemie sectatores sunt ad intermissionem & Imperii Romani & Christiane religionis aspirat. a Iustiniano usq; ad Heraclium anni intercedunt circiter Nonaginta ultima clades a Turcis profecta est Qui ut diximus regnante apud Francos Pipino ex Scithia in Asiā migrauere ḡes Gothica prius Gethica dicta est. Scithe hi fuere qui in Europa Thanaidi sedes proximas habuere ferox hominum genus & ad mortem paratissimum. hos Trogus Pompeius in Asia collocasse uidetur Reseorum per Asiam gesta cōmemorans Quos Paulus orosius Romanas ingressos p̄uincias societatem Romani imperii precibus quesuisse dicit: quam armis uindicare potuissent Tacebatq; eos a Lucullo Romanorum duce uictos ac Mesia pulsos. ait Idem oratores eius gentis ad Octavianum Cesarem Tarracone agen-

tem profectos ut quam a victore remotissimo pacem petere
rent facilius impetrarent. Ablavius origine Gothus scribit
illos ab Agrippa Dannubium transire compulso sub Do-
miciano fuisse reuersos cum quibus congressus Opis Sa-
binus primum: & postea Fuscus Cornelius Romani duces
kopias amiserunt & in prelio ceciderunt Cuīus cladis mag-
nitudinem referens Cornelius tacitus interfectorum nume-
rum suppressit. domuit tamen Gothos & Romanis prouinciis expulit. Paulopost insignis Princeps Traianus pacēq dedit in Barbarico solo quiescere promittentibus Eosdem
anno postmodum fere Nonagesimo Anthonius Basianus Caracalla in orientem cum exercitu transiturus: cum non sa-
tis quiescerent tumultuariis preliis superauit. Et Anno dein de Vigesimo Gordianus Iunior Gothos ad Dannubium uenire parantes magis repulit & superauit. Anno exinde octauo Imperante Philippo qui primus christianorum pri-
cipum christianus extitit Romani soli prouincias irruperūt & non solum ipsi qui Velgothe dicebantur sed Ostrogo-
thas quoq secum duxere T recenta uirorum milia i armis
habentes: a quibus Mesiā & Tracia miserabiliter uastate
sunt Aduersus quos missus Decius Pannoniensis aliquot
preliis superatus: re infecta Romam reuertit Philippus fraude
suorum occisus interiit: Imperator qui eum secutus est:
eam gentem dimisit intactam: que sub Gallo & Volusia-
no fedus cum re publica innouauit. Quibus Imperatori-
bus sublati Valerianus qui eis successit: in vincula Saporis
Persarum regis deductus est Quo tempore Triginta tiran-
ni Imperium lacerauerunt: Gothi Bithiniam inuaserunt Nico-
mediam uastauerunt Traciam & Macedoniam occuparūt
Thessalanicam obsederunt: Deinde Macriani ducis uirtute
in Achaia sperati recessere: quorum alia manus per Asiam
baccata templum Diane Ephesie spoliauit atq incēdit. Re-

Gothos. ccc. milia su-
perantur

Gallus et ualusiāq sim-
peratores

xxx. tyrāni impīi

Macrianus Gothos su-
perauit

Gothorū ccc. milia occiduntur

Gothi serui
Claudiī remuneratio

Canabius Rex Gothorum occiditur

Amarones

Sarmaciā Gothi occupant

Huni Ostrogothas subiecere

Huni Velogothas expellunt

Primit vō eoz audaciā Mox latius iugaturā: Claudius Imperator eius nominis secundus: q̄ plura Biennio p̄ q̄ squā Romanorū principū decēnīo sūma felicitate cōfecit. T̄ recēta enī Gothorū milia dleuit. duo milia nauīū submersit: pugnauit apud Mesios: et multa p̄lia apud Martinopolim cōfecit Capti sunt pleriq̄ Reges: capte diuersarū gētiū nobiles femine replete barbaris cultoribus Romāe p̄uincie: Nec ulla fuit regio que Gothicū seruū triumphali quodā seruitio nō haberet. Claudiū ob eā rem bñ gestā Senatus statua aurea donauit. Aurelianus etiā princeps fortissimus Canabiū Regē Gothorū nouos ultra danubium motus pantem cum qnq̄ milibus interfecit Quo in prelio capte sunt decem mulieres virili habitu pugnātes quas in triumphum ab Aureliano ductas titulus p̄ferebat Amaronibus ortas esse Idē Gothi anno deinde trigesimo resumptis viribus nouos intentauerū motus. Sarmaciā enī Europe Barbarici soli Romanorū p̄uiciam suis cōterminam Scithie finibus occupauerunt: quos Flavius Constantinus magnus nō minof̄ p̄ Claudio clade profligauit & tñ renouato cū his qui cladi supfuerant federe ipsis in bello quod contra Licinium in oriente gessit est usus Continuerunt se postea Gothi tot cladibus acceptis in suo natali solo intra Scithiam Romanis p̄uinciis adiacente per annos circiter Septuaginta Quo tempore Huni malo Romanorum Ostrogothas accolas suo subiecerunt Imperio Sunt autem Huni & ipsi Scithe: sed magis efferati quā Gothi ut qui montibus ripheis propinquiores existunt. Gothi bifariam diuisi fuerunt Alii Ostrogothe dicti sunt Alii Velogothae id est orientales & occidentales. Sic enim Germanica sonat appellatio Velogothas suis sedibus Huni eiecere: qui ab ultima Meotide inter glarialem Thanyym & Nassagetarum imanibus populis eruperūt ubi clausis rupibus feras gentes Allexandri claustra cohibusere Ve

so gothe transito Danubio fugientes a Valente Imperato-
re line illa federis pactione suscepiti fuerunt. Deinde prop-
ter intollerabilem avariciam maximi ducis fame & iniurias
adacti arma corripuere Euicto Valentis exercitu per Tra-
ciam se immiscentes omnia cedibus & incendiis sedauere.
Sed Ablavius scribit Ostrogothas ab Hunis prius pulsos
fuisse. Et inde Vesogothas metu percuslos in Romanorum
fidem tutelamq; confugisse Impertrata sede citra Danubium
in Mesia a Valente cum Christi fidem accipere promisissent
Valens autem dedit illis Arriane heresis Episcopos a qui-
bus Vesogothae non tam conuersi quam peruerli fuerunt p;
fecitq; Lupicinum atq; Maximum Romanos duces: qui cu-
rarent aduenis necessaria importari qui per avariciam illos
oppressere. Ob quam rem Frigernus Alateus & Saphia
Gothorum Reguli cōmoti Lupicinum ac Maximum inter-
fecerunt. Et in libertatem se erigentes Dacie Ripesis Mesie
Tracieq; possessoribus tributa imparauere aduersus quos
Valens profectus Quintodecimo Imperii sui Anno cum
Vesogothis in Tracia congressus magna strage superatus
est: & ipse sagitta sautius cum in uille cuiusdam calam de-
portatus esset ab insequentibus hostibus deprehensus subi-
to igne consumptus est. Qua uictoria elati Vesogothae Cō-
stantinopolim obsederunt: quā Dominica Valentis uxori
peccunia in populum distributa seruauit & Gratianus Va-
lantis nepos qui Occidentale gubernabat Imperium afflic-
tis rebus succurrens Vesogothis resistere statuit. Ad quam
rem Theodosium ex Hispaniis accersitum ingenti uirtute
uirum consortem Imperii declarauit. qui apud Sirinium in-
dutus purpura Vesogothis congressus multis & magnis
preliis eos superauit & uictor Cōstantinopolim intrauit
Deinde pacem cum Athanarico Vesogothorum Rege p-
cussit Ablavius scribit Theodosium quamq; uincensem;

valētis Imbris avaritia

valētis exercitus

Cōstatinopolis

Cōstantinopolis

Arriani epi Gothos p-
uertunt

Lupicinus Maximus

Gothi libertatē uenci-
cant

valētem supant & cō-
burunt

Cōstantinopolis obsidet
Gracianus Impator

Theodosius vesogo-
thas superat

Athanaricus Rex go-
pax cum Gothis

Athanarici mors

Gothi reip. militant
Gracianus occiditur

Gothi occiduntur
Theodosius Mediolani obiit

Gildo africā occupat

Ruphinus in oriente
moritur

Suevi Alanī

Anno dñi.cccc.vii.

morbum incidisse atq; ideo Gracianum pacem cum Veso-
gothis constituisse: quam liberatus breui Theodosius ob-
reuerentia college uiolare noluerit. Athanaricus per amici-
ciam Constantinopolim ingressus: admiratus urbis magni-
ficentiam: illic morbo correptus interiit. Et Vesogothe Re-
ge carentes Thodosio & rei publice militarunt Gracianus
paulo post apud Lugdunum Gallie ciuitatem interfectus
fuit Arbogasti & Eugenii opera aduersus quos Theodo-
sius profectos Gothos premisit: qui ad internitionem occi-
si fuerunt. Theodosius apud Mediolanum in matura rei-
publice morte preuentus est Archadio & Honorio succe-
soribus relictis: Ordinauerat idem tres Duces Ruphinum
qui orientem Stiliconem qui occidente & Gildonem qui
Africam gubernaret. Hic ultimus Imperium Africe sibi ue-
dicauit aduersus quem missus ab Honorio Mastelerius fra-
ter eius: cuius filii a Gildone fuerant interficti. Gildonē ip-
sum prelio superatum cupientissime interfecit. Sed imitator
fraterne impietatis a militibus est occisus Ruphinus dum
Barbaris ad rebellionem paratis Imperium sibi parat in o-
riente Archadio curante interfectus est Stilico genere Vā-
dalus duas Honorii filias in matrimonium accepit. Cum
prima obiisset intacta. impietatem suam magnis simulatio-
nibus texit. Eucherio filio suo Imperium parans quod non
prius attentare ausus est quam Imperatores maximis cala-
mitatibus intulisset. Ob quam rem Sueorum Burgūdo-
rum Alanorum & Vandalarum immanes gentes ad inua-
dendas Gallias intuitauit. & Vesogothis ulterius stipendia
dari dissuasit Sperans Vesogothas desperatione coactos
in Italiā proficiisci: & se Ducem aduersus eos decerni: q
copiis ingentibus instructis facile Imperium obtineret.
Ano itaq; Septimo & quadringentesimo Christiāe salutis
Stilico & Aurelianus Consules creati sunt: Quo tempore

Vesogothi stipendio priuati. in Pānonia secesserunt ubi regem. quo per annos Vigintiquinq̄ caruerant. creauerunt Rex autem qui creatus est Alaricus fuit ex familia Balthorum in Gothis nobilissima natus: Cui & Radagafus et ipse Gothus cū ducentis milibus se adiunxi. Hi duo & Traciam & Pānoniam & Noricum & omnem Illiricū & primam Italie partem miserandis stragibus ac direptionibus afflixerunt. Radagafus italiam ingressus & Appenninū transgressus apud Iesulas consedit ubiq̄ Duce Stilicone obfessus est. Qui cū inopiam rerum omnium pateretur fugit & cōmisit Sed captus & paulisper retentus Deinde interfecitus est. Gothorum tacita captura facta ut more pecotum uenderentur Quidam non Stiliconem Radagafum cepisse sed Vldin & Saurum quorum alter Hinrus alter Gothus Romane reipublice militabat post cladem Radagasi Alari cus cum Vesogothis Imperio militare consuetis italiam intravit atq̄ usq̄ Rauennam progressus in loco cōsedit cui dicitur Candianum. Interea Barbari Suevi ac Burgūdi & Alani ad ripam Rheni peruenient Stilico haud ultra differendum fatus cum omnibus copiis a Constantinopoli motiens terrestri itinere i italiam properavit atq̄ per Aquilei am & Altinum Patauinūq̄ agrum in Rauenham delatus est. & ubi nūc Ferraria est consedit Tum uicus erat mīro munitus Alaricus e Candiano recedens ad Polentiā uicū sē recepit uiginti milibus passuum a Rauenna distante. Stilo co Rauennam intravit & rei militaris peritia callens pluribus cladibus Alaricum affecit. potuisse tē delē si voluisse sed noluit atq̄ ita tribus annis bellum protraxit. Alaricus perfidiam Stiliconis Honorio significavit orans ut sibi sedes in ea parte Gallie daretur ad quas Suevi Alani & Burundiones ducibus Vandalis intrupturi videbantur. Rescuerat Honorius ea etiam per alios scriptos Stiliconi ut pā

Alaricus Rex creatur
Balthorum familia

Gothi uenduntur

Patauinū Ferrarie lo-

Saulus **Hebreus Dux**
Stiliconis

Gothi Vrbem capiūt
Hieronimi tempus

Maxima fames Vrbis

Rome pria d̄structio
Anno ab Vrbe condita
ab incarnatione xp̄i

cem cum **Gothis** faceret: diemq; statueret qua se illi in **Gal**
lias conferrent. paruit Stilico, & multa **Gothis** per simula-
tionem concessit ac maiora pollicitus est: quos postea sacra-
pasca die securos et per religionem oculos ex improviso
aggressus est. Immisso Duce Saulo gente & religione **He**
breo: Qui ardentiori odio Christianos sacra die persecutus
est. magnamq; cedem edidit. Sed cum pauci aduersus mul-
tos pugnarent: Alaricus quam raptim aciem struxit. Et in
Hebreum ruens usq; ad internitionem eius copias deleuit.
Et om̄issa **Gallie** cura aduersus Stiliconem se conuertit.
Stilico animo consternatus auxilia ab Imperatore postula-
uit Honorius Duces misit qui Stiliconem & Eucherium di-
gna mercede interfecerunt **Gothi** tamen ytaliam per annū
liberius populati Vrbē obsederunt et nullo defensam exer-
citū nō tñ paruo negotio irruperūt: Quo tpe Hieronimus
apud Bethlehem floruit. Capta est Vrbs que totum cepit
orbē Sed fame periit ante q; gladio. Et ut Hieronimus
ad principiam scribit uix pauci qui caperentur inuenti sunt
ad nepharios cibos irrapit esurientium rabies & sua inui-
cēm membra laniarunt: dum mater non parcit lactanti infā-
tie & recepit utero quem paulo ante effuderat. Id factum ē
kalendis aprilis: Tuncq; primum **Roma** rerum domina es-
se desiit. Annus tunc Vrbis sexagesimus quartus & cente-
simus supra millesimum numerabatur: Qui salutis Christi
ane Duodecimus & quadrigenesimus fuit. Prohibuit **A**
laricus ne fugientes ad **Basilicas Petri et Pauli** lederentur.
Iussitq; a cedibus & sanguine temperari. Ibi capta est **Gal**
la Placida Theodosii superioris filia que Barbara castra
secura est. **Gothi** Tertia die **Vrbem** egressi Campaniam
Lucaniam et Brutios populati sunt. Tēpestatesq; prohibiti-
ne in Siciliam transirent. Interim Alaricus apud Consentā
Brutorum Vrbem: que hoc anno vi capta & direpta est.

morbo correptus interiit. Corpus eius locello ditissima sup
pellentile completo: in alveo denuo amnis Basenti cōdide-
runt. Alarico successit Athaulphus et ipse Baltus cui Placi-
dia disponata ē: et apud forū Cornelii nuptie celebrate sūt
hec mulier virum magnope dñlinuit ita ut in redditu per ur-
bem a cedibus tempatum sit et Vrbs suis magistratibus di-
missa. Fuerat animus Athaulphi Romā rursus deleſ et no-
uam condere Gothiāq; appellare et Imperatorib; futuris
nomen relinquere Athaulphum Augusto intuidens qui de
ſe posteris nomen dedit Sed Placidia hec omnia ex mente
eius auertit & fedus inter virum et Imperatores constituit. O-
rosius dicit Alanorum Sueorum & Vādalorū gentes an-
te biennium **Romane** irruptionis p Stilicone uicinitas
inuallis Gallias Nec dicit unde fuerint Plinius. Vandaloſ
et eoꝝ ptem Burgundioneſ unam esse dicit ex Quicq; in-
terioris Germanie pribus Et paulo post Sueuoſ illis proxi-
mos ponit Alanī autem & si origine sunt Scithe. In ipliſ
tamen Vādaloruſ regionib; habitabant. sed Sueuoſ Oc-
tavius Augustus teste Suetonio ex **Germania in Citerio-**
res Rheni ripas transtulit. Eiusdemq; Augusti temporibus
ea pars Vādalorū qbus Burgundionib; postea fui nomē
ad octuaginta armatorum milia. Ulteriores Rheni ripas
infederant: quos Drusus & Tyberius Cesares sicut Corne-
lius refert post subactam interiorem **Germaniam in sedes**
proprias repulerunt. Et extra Vrbes munitaq; loca dissi-
parunt A quibus habitandi uicatim modis quos patrie gé-
tis Vocabulo Burgos appellabant. Eos Burgundionēs
fuisse Appellatos asserit Orosius. facta est & alia in hiis
gentibus mutatio. Nam Vandali a Fluvio Regionis sic
dicti se Sclauos dixer. a Nomine gentis. Que ab Osse-
ro Cymmerico in Thanaym fluum habitare solita est.
Et tamen cum eorum pars tempore Mauritii Cesaris in

Alarici mors
Athaulphus successit

Hinc Germani a Sueoſ
Confederati
etiamq; Arianorum
Hinc

Placidia uxor
inior T

Sueu
Alani
Feria Alanorum Linos
Feria Maolidae
Burgundiones prius
Vandali

Cedrateus Britanni
Ariani
Confederati
Vandali Sclavi
Sclavi apud thanaym

Boemorum Polonorum
denominatio

Franci Germana gens
Franconia

Honorius Archadius

Treuiti

Edui Vesuncii Lingones
Cabilones Matisco-

Gracianus Britaniam

Constantinus Imperator

Dalmaciam & Illiricum commigrasset: qui domi māserunt partim Bohemi partim Poloni dicti sunt. Vandali ergo Burgundiones & Alanī suadēte Stilicōe iū Gallias trālier Sueosq; qui in Eduis erant sibi adiunxere Tricenta armatoꝝ mīlia fuisse tradunt Franci etiā tunc erāt in Gallia Germana gens ex prouincia Franconia quam Constācius Flauii Constantini filius primus Romanorum ducum domauit. in patria. ob qm rēusq; ad tēpora Honorii et Archadii q̄eti in patria māsere Sed horū Imperii anno septimo mutandū melioris soli ḡa patriis sedibus relictis Rhenum transmiserunt & apud Treuiros Matricorenses qui & Methenses ac Leucos qui & Tullenses Veredunēs q̄b cōfederāt quos Sueui ob uetus similitates instigantibus Vādali Burgūdionēs & Alanī Rhenum per uim & armā transire & in Frāconiā se recipere compulerunt. Frācis ultra Rhenū pulsis Vādali Alanī et Sueui ad diripiendas uastandasq; Gallias sunt profecti: Burgundiones sedes delegerunt apud Eduos Vesuncios Lingonas Cabilonenses et Matisconēses in qbus proximis Ciuitatibus ad hec usq; tempora p̄mansere et non men terre Burgūdīe datūper annos iam mille Vādali Sueui & Alanī relictis in Eduis Burgunnionib; in Aquitaniā trāsiere omnemq; Galliarum partem intra p̄yreneū et Ligerim populatōibus fedarunt. conatiq; in Hispanias intrumpare difficultate montium frēti sunt. Eodem tempore Gracianus insulam Britanie eius frēre municeps per tyrannidem inuasit et à Romanis militib; mox occisus est. qui Constantinum quem piam ex infima militia sola spe nominis inducti Imperatorem elegerunt Is transiit in Gallias cōtra Barbaros Et apud Cenomānos se continsē pacem cum illis tractauit sed illusus est. misit tñ Iudices in Hispanias quos prouincie obediēter acceptarūt. Didimus tñ et Veranianus Palentini fratres nobiles & in patria locupletes spreuerunt.

at contra eum & Barbaros phyhreui Castra Imperatorū
Honorio conseruarent: Quod multo tempore fecerunt: nul-
lo adiuti publico sumptu. Sed tantummodo seruorum ver-
naculorumq; manu: aduersus quos misit **Constantinus Bar-**
baros Pictos: qui ab Honorio quietis ubiq; rebus in sedis
recepti. & in militiam Britanicam allecti Honoriaci voca-
bantur. A quibus duce Constantio filio: Quem ex mona-
cho Cesarem Constantinus dixerat in Hyspanias missis Di-
dimus & Veranianus interfecti sunt. & Palentinus ager
populatus. Interea Pagani proxima Pyrhene incolentes ip-
sius montis saltus pro sua salute tueri annixi sunt: quos Cō-
stantius Honoriaciq; Viribus deturbabant. ac Vandalo-
Sueuos & Alanos intra Hyspanias amiserunt: Ut eorum
freti auxilio: in preda semel degustata possent licentius de-
seuire. Et Barbari quidē patefacto pyrhenei claustro Hor-
rendas & inauditas strages hominum commiserunt. Vrbē
Asturga expugnarunt. Toleranum agrum vastauerunt: ut
bem non ualentes euincere: Et Thagi amnis fluenta peten-
tes: ad Olissiponis menia consedere: Vnde accepta pecunia
a discesserunt. Interim Constantius Cesar Constantini filius
ad genitoris Copias se contulit: qui Arelati se continebat
aduersus Honorium & Vesogothas se muniens: quos fa-
ma esset cum ipso Imperatore aduersus Ceteram Barbarie
tyrannosq; esse ducturos: Qua suspitione adductus Con-
stantinus alterum filium Constantem **Viennam** misit. ut ue-
turas ex **Ytalia** copias he Vesogothis iungerentur desti-
neret. Hoc tempore Archadius apud Constantinopolim de-
cessit: cui successit Theodosius minor eius filius: & Hono-
rius Vesogothorum aoratione respirans Qui apud Bar-
chilonem in Hyspania citeriori quieti cōsedebant: tyrānos
tobilere statuit. Sperans & Barbaros posse deleſ Cōstātiūq;
Comitem magistrum militie declarauit: qui dux impiger ex

Barbari picci

Constantius ex mona-
cho cesar Dindimus
& frater occiditur.

{ **Asturga** Vrbs capie

Archadius Impr.
ritur Theodosius suc-
cessor

Britania recuperatur

*Athalus Impris noie
insignitus*

Classis.iiii.miliū nauū

*Marinus Comes
Eracliani turpis fuga*

Sabinus exul

Africa pacatur

*Patricia gente Romanus in Gallias profectus. Constanti-
num tyrannum apud Arelatem captum interfecit: Cōstāciū
vo Cōstāti filium Gerōtius Comes suus apud Viennam
occidit atq; in eius locū maximū quendā substituit. Ipseq;
Gerontius paulo post a suis militibus est necatus. Et milites
ipsi Honorio reconciliati Maximū purpura exutū in Hys-
paniā ulteriorē relegarunt & in Africā ab Honorio traīce-
re iussi sunt. Et inde in Italiā reuocati: Britania vo misis lega-
tis recuperata est. Iouinus vo nobilis Gallicus ut primū ty-
ranidem assumpsit et frater eius Sebastianus occisi sunt per
idē tēpus Athaulphus Vesogothaꝝ Rex petitā iniquis cō-
ditionibus pacē nō impetravit. Ob quā rē Athalo quodā
Imperatoris noie insignito et secū adducto: ulteriorē Hys-
paniā et Africā iuadere statuit: Athalus Iudices in Africā
misit quos Heraclianus ad cōseruationē Africe missus expu-
lit. et classe compata in Athalū duxit. eumq; maritimo plio
supauit q fugiēs Hispanis se credidit: & ab his uincitū usq;
ad Arelatum ad Constanciū Comitē ductus: et deinde ad
Honoriū missus q eum Rome aī currū in triūpho duxit:
& postea manu priuatū longioris uite ludibrio apud Lyp-
parim Insulā conseruari iussit. Heraclianus autē ob rem bñ
gestā cōsulatum adeptus in pfidiā lapsus est. Sabinī enim
generi sui consilio usus classem Quatuor miliū et Septingē-
taꝝ nauium armavit in Africa atq; in ytaliam traiecit ubi
estensione facta eum in urbem duceret Marīnum Comitem
cum Romano populo obuium habuit: territusq; prius quā
prelium cōmitteretur sedissimam fugam fecit Arrepta enim
onerarie nauis scapha: solus Cartaginem rediit atq; ibi mili-
tari tumultu interfectus fuit. Sabinus Constantinopolim
fugit: Vnde ad Honoriū ductus: exilio est dampnatus
atq; hoc modo forma Imperii pulchrior reddita est. Aph-
rica pacata Sed restabant Vesogothē et alii Barbari in Hi-*

Spania ac Gallia In Vesogothas igitur primo exercitū mit
tere statuit: que prouincia Constantio Comiti demandata
est: qui apud Arelatum exercitū reparato breui Athaul-
phum Regem commeatum omni ora Galliarum & citerio
ris Hyspanie Marittima interclusit Narbonamque linque-
re & in ulteriorem Hyspaniam fugere coegit. In quas dif-
ficultates adductus Athaulphus cum exercitum reparare
uellet: a suis militibus interfectus est Tertio Anno postquo
creatus fuerat: imputantibus quo uxoris placidie blandiciis
illectus: noluisset Imperatorem inuadet Tyrannorum mo-
tibus agitatum: Cui suffectus est Sigericus qui cum pacis
ab Imperatore oblate: cupidus uideretur pari modo est
obtruncatus Et Vallia ei surrogatus: qui suorum militum
rabiem expleturus: magnam eorum manum nauigio & ar-
mis instructam in Africam ire iussit. Sed hī omnes in Ga-
ditano facto Naufragio perierunt: Qua clade territis pa-
cem cum Honorio percussit lectissimis osidibus datis Pla-
cidiam reddidit atquo obsequium aduersus alios Barbaros
promisit Qua pace firmata Honorius Constantio Cesari
declarato Placidiam sororem in matrimonium dedit. Ex
qua Valentianum Tertium suscepit: qui Honorio pueri
tiam egressus surrogatus est Constancius Vesogothorum
& Vallie auxiliis usus in Alanos duxit apud Emeritā Lusi-
tanie Metropolim confedentes Barbari enim Hispanias in-
ter se diuiserant. Vandalis Betica que ab eis Vandalosia
dicta est obuenit Alanis Sueisquo Lusitania. Et sorte iterum
inter Alanos ac Sueos ducta Olissiponem & quicquid
ultra prot*er* ad Beticā Illi Emeritāquo cū oī Galicia habuerūt
Soli tran Cantabri & Astures Gallicie puicie populi i fide
Romanorum permandere Constantinus adiuuantibus Ve-
sogothis Alanos apud Emeritā graui prolio vicit: eorū regē
Achata interfecit quo cladem ceteris Barbari cōterriti pace ab Ho-

Athaulphus occidit
et Sigericus eius successor

Valentinianus Hono-
rii successor

Emerita Lusitanie urbs

Catabri et Astures in
fide manserunt

Tertullus tyrannidem
accipit & a Romanis
breui occiditur

Athalus a romanis ra
ueniam ducitur

Constantius moritur
Ecius patricius magis
titum
Doroscana urbs Melie

Honorio petierunt Interim Tertullus uir patricius Imperium
Rome assumpsit: quem magna pars Ytalie sequebatur Sed
a Romanis Honorio fidem seruantibus: breui occisus est
Nec propterea absuit quin inuentus sit alter Athalus Im
perium Rome inuadens Quibus difficultatibus adductus
Honorius: Rauennam uenit & constantius Vandalis ac
Suevis petite pacis spem faciens: cum Placidia coniuge ad
Honoriū transiuit Quod audientes Romani tyrannum
Athalum iniectis catenis Rauennam perduxere & Impe
ratori manus dedere qui illum manu mutilatum Constanti
nopolim relegavit Moxq; Honorius Constantium purpu
ra indutum occidentalis Imperii consortem fecit. Prima igi
tur cura fuit: stabilito cum Vallia Gothorum rege in Hy
paniis sedere illum in ceteram Barbariam armare Tholosa
niq; illi cum aliquot Anxitane prouincie Ciuitatibus per
misit incolere. Hinc ea regio Vastoma dicta est: quod lati
nis verbis occidentalem Gothiam significat Et hinc Hono
rius Romam perrexit Constantius ad paranda in expedi
tionem Hyspanicam necessaria Rauenne substitut. Ibiq; sep
timo Imperii sui mense morte prereptus est: eiq; surrogatus
est ab Honorio magister militum Hecius Patricius uir for
tissimus: cuius genitor Gaudentius ex Doroscana ciuitate
Melite oriundus sub Romanis principibus Militauit: Hoc
tempore Etius Burgundiones nouos motus parantes bel
lo compescuit. Francosq; qui Rheni ripas iterato insederat
Gallias irrupti magna superatos cede repulit in Germaniam
Et Alanos acerimis preliis agitauit: qui post accep
tam a Constantio Cesare cladem: apud Olissiponem sub tu
tela Sueorum quieuerant Sed audita Constantii morte ad
Emeritam reuerti eam prouinciam sibi uendicare querebat
Et Vandali ac Suevi tanto metu liberati uoluntate pacis ob
tecerat Alaisq; astabat ut Lusitanā occupent quoq; motus

timens Ecius in citeriorem Hyspaniam se recepit: Quod e
gre ferens Honorius Castinum Comitem genere Scitham
magistrum militum ac Consulem declaratum Ecio successo
rem misit Castinus receptis Ecii copiis et reparato exercitu
in citeriore Hyspania se continuit nec mouisset nisi affuisset
auxilio Bonifacius Comes genere Trax, qui Africam pro
Honorio procurabat & beato Augustino amicissimus fue
rat. Hi simul iuncti Castinus & Bonifacius res claras cōtra
Barbaros gesserunt: extulissentq; magnopere imperium ni
si Castinus inuidia motus: quia Bonifacius precellere vide
batur illum in ulteriora Hispanie missum tanq; hostibus in
predam obiectum a se obligauisset Quod ille intelligēs &
indigne ferens illico paratis nauibus copias suas in Africā
transportavit. Eoq; tempore Honorius Rome mortuus est
Iohannes quidam curante Castino Tyrānidem inuasit cui
Ecius patricius assensit ob ignominiam ab Honorio recep
tā: qui eū ab Hyspania reuocauerat Et emulatio uirtutis in
ter Bonifacium & ipsum odium auxerat. Ecius maius ma
lum meditatus Hunos ad ytalie inuasionem primus excita
uit gentem ut ostendimus Cythiam. Que auditis Vesogo
tharum successibus eorū exemplo finibus egressa apud Pā
noniam per id temporis consedebat.

EX LIBRO SECUNDO

Obanne apud Vrbem in Imperatore assu
mpto Castinus ueritus ne Barbari se inuaderent
parata classe in Africā nauigavit. & apud Yp
ponem cōsedit simulans Bonifacii in amicicia
se confidere Sed suspecta erat eius benivolentia Bonifacio
Beatus Augustinus eos inuicē conciliavit: recepto utrimq;
iuramento Sed Castinus dolose a gens circumuenire Boni
facium nitebatur. Ob quam tem fracta pace ad p̄leum uē
tum est. & Castinus uictus in Hyspaniam sese recepit. Erat

Castinus magister mili
tum

Bonifacius Trax
Beatus Augustinus.

Castini inuidia

Honorius Rōe morit
Iohānes Tyrānidem
rapuit

Ippone

Augustinus Bonifaci
um et Castinū cōcilia
uit

Sancti Augustini mo
nita

Valentiniāus Cesar

Rauennates doman:ur

Castinus gubernator

Ardaburius Castinū
capit

Ecius rome capitur

Ecius preficitur Galliis
Turones Andegauii
Cenomanni Nannetes
Giantes

autem Castinus Schita & Bonifacius Trax. &c hic catho-
licus ille Arrianus: Iohannes audita Castini fuga: qui in ci-
teriorem Hyspaniam se receperat: aduersum Bonifacium
ducere in Africam statuit: conductis militibus qui Hono-
rio pridem per Ytalam militauerant. Bonifacius qui prius
crudelem Aphrorum gentem ab omni populatione pro-
hibuerat nec eorum sibi gratiam reconciliaret: liberam eis
predandi licentiam prebuit. De qua re ab Augustino ad
modum increpatus est. Transeunte autem in Africam Io-
hanne: Theodosius minor: qui iam quinqꝫ annis Impera-
uerat apud Constantinopolim audita Honori morte Va-
lentinianum Placidie amite sue ex Constantio filium Cesa-
rem declarauit. Placidia cum filio adolescente expeditas in
Ytalam legiones duxit atqꝫ ab omnibus recepta est nisi a
Rauennatisbus qui Iohannis Studiosi erant Sed obseci &
grauiter oppugnati mulieri sese dederunt que in principes
factiōis aniaduertit Iturus in Africam Iohānes Ytalię curā
Castino cōmiserat: qui a Marsilia discedens per Galliā cis
Alpinam iter habens urbes & oppida Iohannis retinere
conabatur: aduersus quem missus a Placidia Ardaburius
orrientis prefectus qui sepe Parthos profligauerat apud
Vercellas prelium cōmisit. Quo derelictus a suis Castinus
illiko captus est Ecius etiam & ipse Rome captus ad Valē-
tinianum Rauenne morantem perductus est Castinus in ex-
ilium missus est Ecius conseruatus eo qꝫ Hunis a se concita-
tis suadere promisit ut apud Pannonias se continerent: qđ
& fecit expurgatusqꝫ nota sibi imposita prefectus est Gal-
liarum urbibus ac regionibus quas nec Vesogothus neqꝫ
Burgundio possideret Eoqꝫ prefectus ad Turonios An-
degauos Ceno mannos & Nannetes ac Cyātes qui &c Ve-
neti dicti sunt sese recipit Valentinianus His peractis a po-
pulo Romano accersitus ex decreto Theodosii Augustus

appellarus est per id temporis imperfecto ut diximus apud
Arelatum Constantino Tyranno uacuam militie alias mi-
lite Britaniam picti & Scoti Albenses inuadunt Brittan-
nosq; parentes Imperio magnis calamitatibus affligunt. q-
bus cum imploratus Ecclius auxilium non daret Necesse fuit
cum Scothis ac Pictis federa inire & a re publica deficere
Sed cum Barbariem Scotorum ac Pictorum perferre no[n]
possent Obtenta ab Ecio una legione iterum ad Romanos
redierunt Que legio breui reuocata est: cum Burgundiōes
nouos paratur motus uiderentur Ob quam rē rursus Bar-
bari Britaniam populationibus incendiisq; fedarū tQuod
sentiens Valentinianus Gallionem Rauennatē cum alia
legione misit ac Britanos in fide continuuit. Interea Iohan-
nes in Africa post multa uariis in locis & euentu uario cō-
missa prelia a Bonifacio et vicitus et imperfectus est. Quod
intelligens Valentinianus prouintiam a Bonifacio repetiit
aduersus quem mandata detrectantem Maercius ex Rauē-
na. & Gallio ex Britannia cū magnis copiis missi sunt Qui
bus occurrens Bonifacius in ipsa excensione congressus co-
pias eorum profligauit & ipsos Duces interfecit Quā cla-
dem audientes Franci qui prius ab Ecio ex Galliis in patriā
repulsi fuerant. denuo Clodione & Moreneo filio ex Fran-
conia profecti trāsmisso Rheno in Senonum prouincia se-
dem apud Aurelianenses Parisiōesq; ceperūt. Eius qui Bur-
gundiones totiens profligauerat ut ad internitionem peri-
turi uiderentur Intelligens magnas imminentē Imperio cala-
mitates pacem illis concessit Nec tamen Valentinianus re-
cuperāde Africe curam obmisit Sed reparato exercitu Sy-
sulphum egregium ducē eo misit qui Carthaginem dicens
a Vrbe proximisq; oppidis breui potitus est. Bonifacius
in Mauritaniam fugit Dum hec geruntur Vesogothi pacē
con Imperio tenentes. & oīam abhorrentes aduersus Vā

Picti Scoti Albenses
Britanie defectio

Britani ad Imperium r̄
dierunt
Legio ex Britania suo
catur
Barbari Britāiam rur-
sus inuadunt
Gallio Britones defen-
dit
Iohannes tirannus oc-
ciditur

Maercius et Gallio cō
tra Bonifacium
Bonifacius hostes sup-
avit

Franci rursus in Galliā

Sysulphus

Bonifacii fuga

Vandali in Africam

Gensericus Rex

Vesgothe occupant

Alani et Suei

Sebastianus in Alaos

Alani et Suei ad Vesgothas fugiunt

Vandalorum sedes
rea

Mauritaniam
Carthago yppone

Tigitana Mauritania

Sysulphns in ytaliam
reuocatur

Carthago capitul

dalos qui magnam Hyspanie partem occupauerant. bellū
gessere: Sed cum Vandali pares esse non possent cogitarēt
atq; sedes mutare. Bonifacius a Sysulpho pressus Gensericū
eorum Regem in auxilium imploravit stipendium predāq;
promittens. & Africe multas urbes accepit. Gensericus cō
ditionem & impositis Vandalis cum uxoribus & liberis
atq; omni suppellestile in Naugio ex Betico littore trans
fretauit in Africam. Et Vesgothi relicta a Vandals se
des occuparunt. Alani autem & Suevi mansere apud cap
tas per sortem Lusitanie Regiones. Aduersus quos Valen
tinianus Sebastianum Comitem misit. qui ex Terraconen
si Hyspania mouens in Alanos duxit. Emeritam & Gala
tie Regionem Congressusq; cum eis bello superior factus
Illi relicta Galatia atq; Emerita: ad Vesgothos in Betica
confugere. Idem & Suevi fecerunt. Olissipone & ceteris ur
bibus per terrorem relicti. Gensericus in Africam nauigāl
in eas terras se contulit. quas Bonifacius ei promiserat. Id
fuit omne litus quod a fredo Septe ad Cesaream usq; protē
ditur. Sed non seruauere terminos Vandali. qui mox utras
q; Mauritanias . Numidiamq; populati sūr. neq; his peper
cerunt que Bonifacius obtinebat. Carthaginem uero & yp
ponem Sysulphus tutatus est. Ea intelligens Valentianus
neq; putans tanto furori posse resistere. petenti Gensericu
pacem largitus est & apud Tingitanam Mauritaniam pe
titas sedes. Sic Carthagini & reliquis Africe prouinciis cō
sultum putans. & Barbaram fidem secutus Sysulphum in
ytaliam reuocauit. ad Ecium missurus qui magnas copias in
Galliis comparabat. Quod uidens Gensericus rupto fedef
Carthaginem occipauit. ac cedibus & rapinis sedauit. Di
uina & humana perturbans: Episcopum & clerum expul
ta est. Anno Quingentesimo Trigesimo quinto postquā

Romanis ceperat esse subiecta Bonifacius merore consec-
tus uita excessit & Augustinus' Tertio mense obsidionis
ypponi ante Bonifacium mortem obiit. ne patriam suam a
Barbaris quod breui evenit capi ac diripi uidet Quatuor
decim enim mensibus eam urbem Gensericus obsedit. Bo-
nifacius enim a Vandalis acceptus eo confugerat ypponē
q̄ diu defenderat Aliqui redeuntem in ytaliam Bonifaciū
tradunt Magistrum militie factum fuisse & aduersantem E-
cium prelio superasse & paulo post obiisse cuius sententie
Prosper est Sed possidio priora referenti plus creditur Gé-
sericus Africam omnem Egiptum usq; ad Ethiopiam suo
subiecit Imperio Per hoc tempus Huni quos diximus in
Pannonia consedisse indignati q; ab Ecio prohibiti fuissent
ulterius procedere Ostrogothas Gepidasq; & alias mul-
tas gentes uicinas coegerunt Romanum Imperium uastatu-
ri Aduersus quos Ecūs copias apparabat: eam nacti occa-
sionem Scoti ac Picti rursus Brittanos vexare ceperunt.
Qui non obtento auxilio ab Ecio seipso aliquamdiu defe-
derint. Postremo Anglos & Saxones cū Vortigerio Re-
ge in auxilium vocauere. eorumq; preda fuerunt. plus enim
Romanis Ciniibus & Brittanorum primoribus quam Pic-
tis aut Scothis infesti fuerunt Anglici Gensericus per annū
Africa potitus classem in Syciliam duxit magnamq; pre-
dam egit obtinuisseq; insulam nisi Sebastianus a Valentia
natio ex Hispania in Africam copias ducere iussus fuisset
Quod audiens Gensericus in Africam rediit. Sebastianus
autem qui iam Lusitaniam potitus erat Tyrannidem affectā
cum Vandalis & Vesogothis fedus iniit a quibus paulo
post circumuentus & interfactus est. & Vesogothi Suevi
atq; Alani Lusitaniam Terraconensemq; Hispaniam &
Aquitaniā ceperunt Ita ut a Ligeri fluvio Gallico usq; ad
Carthaginem Barbari cuncta occuparant. exceptis Asturi-

Bonifacius moritur
Augustini mors

Varia opinio

Prosper scriptor

Possidius scriptor

Ecius contra Barbaros

Anglos et Saxones

Gensericus in Syciliā

Sebastianus in Africā

Lusitania

Ariouinolus & ausilas

Bleda & Attila reges
hunorum

Ardaricus Gepidarū
Valamir Ostrogothoꝝ

Priscus epistolaꝝ mḡ
Indigoia Gothus

Vicus Gothoꝝ ampli-
ſimus

Atile regia aula
Mudzeticus atile p̄f
Octar & Roas fratres

Attile mores

Forma Attile

bus & Cāabris q̄ p̄ sua constantia Romanorum iudices
conseruarunt. Theodosius iunior ea cogitans Ariouinolū
& Ausilam Duces cum magnis copiis in Siciliam misit ut
inde in Africam traicerent Sed illi diu necentes moras in-
ſulam magnis calamitatibus affictarunt donec a Theodo-
sio reuocati sunt propter nouum periculum quod ab Hu-
nis Gothisq̄ & Gepidis imminebat. Hunorum Reges Ble-
da & Attila fratres fuerunt Gepidarum Ardaricus Ostro-
gotharum Valamir qui omnem Illiricum Traciamq̄ uasta-
bant. Pristus qui apud Theodosium iuniorem epistolariū
magister fuit. scribit se missum Oratorem ad Hunorum Re-
ges in Scythiam Et ingentibus fluminibus transmissis ad lo-
ca peruenisse ubi dudum indigoia Gothorum fortissimus
Sarmatarum dolo ocubuerat. indeq̄ non longe in uicum
in quo Rex Attila morabatur accessisse uicumq̄ instar am-
plissime Ciuitatis fuisse Iu quo lignea menia ex tabulis niten-
tibus fabricata essent Quarum tabularum compago ita soli
dum mentiebatur ut uix ab intēto posset iunctura compre-
hendi Triclinia ambitu prolixiore distincta porticusq̄ in
omni decore dispositus Aream uero curtis ingenti ambitu
cinctam ut amplitudo ipsa Regiam curiam ostentaret atq̄
hanc sedem fuisse attili Regi Barbariem totam tenenti cui
pater fuit Mundzeticus & illi fratres fuere Octar & Roas
qui aī Attila regnū tenuerunt. Illis v̄o defunctis Bledam cum
germano Attila successit in regno. fuit aut Attila superbus
incestu huc atq̄ illuc circumferens oculos ut elata potentia
Ipsò quoq̄ in motu corporis appareret bellorum amator
Sed ipse manutemperans consilio ualidissimus supplicantis
bus exorabilis propicius autem in fide semel suscep̄tis for-
ma breuis lato pectore capite grandiore minutis oculis ra-
rū barba canis aspersus symeo naso tetro colore originis
sue signa pre se ferens Theodosius dum horum conatibus

occurreat cogitat pestilētia correptus iteris. Valētināus se-
cūdus audita morte Theodosii iunioris pacē cū Gēserico
Vādalorū rege cōstituit diuīsa certis spaciis Africā cum eo
quā pacē et Gēsericus cupide acceptauit ut patas sibi a suis
Dacibus insidias vindicaret quorū in gētē numerū securi p-
cussit et Martianus Theodosio suffectus libēter cōfirmavit
ut Hunorū Gepidarū et Ostrogothorū facilius impētū su-
stineret aduersus quos Arnestitē m ḡm militū misit. q illos
apud Martianopolim p̄lio fudit. Sed dū icaute et nimis ani-
de uictoriā p̄seq̄tur ab Attila circūuentus interficit. Auge-
bant tñ Barbari inopia rei frumētarie et seditionibus agita-
bantur. Et pars nobiliū ad Martianū multa promittētē incli-
nabat. Bleda quoq; nō satis Attile cōsentiebat. q et lōgiorē
militiā dissuadebat. et Ostrogotharū Gepidarūq; Reges
nō tāq; subditos sed tāq; socios habēdos esse censebat. ob
quā rē dū Budalie urbis muro cingende opam impēdit. fra-
terna fraude p̄imit̄. Hic Attila unicus Hunerū dñs terrori
omnibus esse cepit. Et Andaricū ac Valamirem subditorū
loco habuit. Statuītq; relicta Pānonia et Illirico q p̄uintie
amplius tātas copias alere nō poterāt. sedes mutare ac Ro-
manū Impiū pessundare. ad quā rē Eciū Patritium natione
Meliū quo cum Iohānis tyranni tpe amiciciā cōtraxerat
allicere conatus est multa pollicitus si pfugas suos Vesogo-
thas p suā & Romanorū a bello cessationē punire pmittere
tar dissimulans q aduersus Impiū aliqd moliri uellet. The-
odoricum autem qui apud Vesogothas Vallie successerat.
multis argumentis et rationibus a Romanorum societate
dissiungere satagebat. Veteres inimicicias et vrbis irruptio-
nem cōmemorās cuius obliuisci Romani non possent. Sed
frustra conatus est. Nā Ecius & Theodericus federe iūcti
sunt. In q; fedus et Burgundiones et Frāci quorū Rex erat
Meroueus. et Saxones riparioli et Lambrones et Sannare

Theodosius moritur
Valentianus secundus
Pax cum Barbaris

Martianus successor
Arnestites m ḡm militū
Barbari superantur

Budalia Vrbs

Andaricus Valamir;

Attila cōtra Romanū
Impiū

Simulatio

Meroueus

Lambrones
Sarmate
Lutetiani

Nicasius Epus occidit
Caput Tricatū loquitur

Cathalaunici Campi
Singibares dux

Theodoricus occidit
Attila superatur

C.lxv. Miliū hominū
ceduntur
Torismūdus succedit

Lutetiani Hunorum metu recepti sūt. **Attila** preter Ostrogothas ac Gepidas iūcti sunt Marcomāni Quadi Eruli & Turingi ita ut Quingenta armatorum milia secum duceret. Quo exercitu Germaniam ingressus multis eam i locis populatus est. atq; in Galliam transiens primo Remos aggreditus urbem ui cepit. eamq; sanguine fedavit nec sexui nec sanguini pepertit. Nicasium urbis Ep̄m capite obtruncavit qđ etiam precium diuini eloquii carmia eructauit. Exinde Attilanum se contulit. Sed cum Fcium ac Theodoricum apud Tolosam in castris esse didicisset. responsumq; auruspīcum accepisset prelum dubium & primarii hostium Ducis necem promittens ratus Eciū casurum in pugnam exarsit relicta obsidione in Catalaunicos campos Tholose subiectos descendit Singibaremq; Alanorum Ducem qui cū Gotis militabat magnis premiis attraxit ut cōmiso prelio ad se fugeret atq; in Romanos crassaretur. Quem Ecius intellecta fraude in municipio Tholose proximo conclusit. cōmisum est prelum cruentissimum in quo Theodericus suorū magis pressura allisus quam hostium ferro interfectus occubuit. **Huni** terga dederunt. **Attila** magna suorum clade supatus iam nocte cadente ad carrorum septa confugit lumen torum clittellas in struem congerens. In qua si durius aliquid sibi accideret suorum gladio confossus subiectis flammis illico cremeretur. Ceciderunt in eo prelio ex utraq; parte centum et sexaginta quinq; milia hominū. Thorismūdus Theoderici filius qui eo in bello militauit. repertum patris cadauer regii funeris pompa Tholosam detulit. ubi a suis Rex declaratus est. Suadebat Thorismundus Ecio ut victoriā prosequeretur. Sed ille non tam uictos Hunos quam uictores Vesogothas ceterosq; Barbaros uerebatur. Sualit ergo Thorismundo ut in regnum suum rediret quod fratres occupare conarentur. & ceteros Barbaros domū remisit. At

tila uero instaurato exercitu ad priorem ferme magnitudinem p Germaniā i Illiricū fdiit Et Traguriū Sibinicū Belgradū Iaderā Segniā Polā pentū Emoniāq diripuit. atq icenit Que opida Marciāus Impr sine pslido reliqrat. ad Arsiam vō fluuiū et Tergestinū synū nōnullas Valētiniani copias repit. q mox fpulse sunt. et in Agleiā se fceperūt. Attila Agleiā obsedit et interim circuīacetia opida uastauit. sed populi eoz ad ppinq̄s ilulas cōfugerāt. despaueratq Attila posse Agleiā capi: nisl ciconias ex altis turribus pullos offerētes uidisset. q d auguriū capiéde urbis ratus in pposito p̄sttit. breuiq ea potitus est. Triénio enī obsidio duravit. qdā fferūt laborates fame ciues statuas tanq custodes i menibus disposuisse ac gradū migrasse neq intelleqtā fraudē nisl postq ciconie secure sup statuas cōsederūt. sed pma sentētia uerior. Capta ē enī urbs ui ac direpta et solo eqta et mulieres p̄stitute quaz una ne pudiciciā admitteret ex summis edibns in subiectū Natisonē fluuiū p̄cipitē se dedit. Hic Attila Padavū Vicentia Veronā Mediolanū Ticiniū quā q̄ se spontes dedētes ne diripent inualit ac diripuit: flagellū se dei nocitās terrorēq populoz Ad quem Leo primus Pontifex Rōanus hortante valentiniano p salute ytalie pfectus ē Quē apud Mincū amnē castra habentē fpit dubiū an ultra p̄gredere. eoz memorē que Alarico contigissēt. Molluit eū pōtis et domū ut fdiret p̄suasit. ferunt dū Pōtis et loqretur uisos Attila fuisse uiros duos strictos tenētes gladios eiq̄ minitantes nisl peret quos putant Petru et Paulū fuisse fdiit ergo i Noricū Attila ubi nūc Baioaria et Austria ē. Quē Honoria Valentiniani Impatoris soror p euna chū pellexit ut se cnpientissimā in uxore precibus ac minis extorqret a fratre q d ille multis modis intētauit. Impetrassetq nisl mors eius internenisset Is enim q̄uis multas haberet uxores aliā supduxit cai erat Ildiconi nomē cū q dū dor

Attila Illiricū petit
Traguriū Belgradum

Arsia flunius

Aquileie obſidio

Ciconiarum augurium

Aquileie euersio

Natison fluuius

Miraculum

Norcū ubi Bauaria et Austria

Vxores plures Attilae
Ildicon uxor

Attila sanguie suffocat

mit effuso de naribus sanguie suffocatus ē eadē nocte Marci
anus apud Cōstātinopoli fractū Attila arcū p somnū uidit
quartus hic ē q̄drageliūs annus fuit post Romā captā. Intra
qd tēpus Germāia Dacia Sarmana Hispania Aqtania va
stōia Eduētiū Vesontioꝝ Gallia amissa ē. et pīlioꝝ terra
nec ultra fcupata ē. Attila mortuo valamir et Theodemir
Ostrogothoꝝ et Derdericus Gepedaꝝ Reges i libertatē se
uēdicarūt. idē fecerūt Quadi Eruli et Turigi aduersus quos
idignati Hernacus et Durith Attila filii arma mouerūt. Ar
dericus Hernacū cōgressus Triginta armatoꝝ milia habeti
eū pīlio supatā iterfecit. Valamir quoꝝ et Theodemir sup
atū bello Durith intra Scythia fugauerūt. nec ultra Hunoꝝ
arma i Gothos audita sunt. Anno secūdo post Attila mor
tē Trāsila Ecii cōmilito Valētinianū Impatorē Rome occi
dit iultionē Ecii quē Valētiniano suadente Maximus Pīci
us interfecerat. et hic tñ Maximus Trāsilā ad hoc facius im
pnlit. Impauerat autē Valētinianus annis triginta quoꝝ ma
iorē pī egit Ranēne cuius Epo duodeci ciuitatū subiecit E
piscopos Arimini Ceseue Foriliūi Fori Pōpili Fauētie Fori
cornelii. q̄ ymola dī Brintii Bononie Mutine Regii Parme
Placētie q̄ ciuitates sub Exarchatu postea fuerūt. Valētinia
nus menia Rauenne apliauit. et Iohāne Epm pallio ex cādi
da lana cōfecto uti iussit quo tūc solus utebat Impator. un
postea cum Romanis Pontificibus Rauennates contende
re presumpserunt. Sustitutus est Valētiniano Maximus
Patricius eius necis auctor Qui Eudoxiam Valētiiniani
relictam renitentem rapuit. Violentoque sibi matrimonio
copulauit. Que tanto scelere indignata Gensericum Van
dalorum & Africe Regem ad inuadendum Ytaliām inui
tauit. Qui tanto nuncio letus Aphrorum Maurorumq̄ &
Vandalorum Trecinta milia in Ytaliām nauibus importa
uit. Romamq̄ petiit. Cuius aduentū territ̄ Cives ad muniti

Hernacus et Durith

Trāsilia Valentinianū
occidit.

ymola forū cornelii.
Exarchatus urbes
Palliū Imbris cōfert F
piscopo

Maximus Valentinia
ni successor

ora loca demigrantes Vrbem reliquere. In qua fuga Maximus Tyrannus ab Urso milite Romano occisus est. uiuebat adhuc Leo qui Attilam placuerat. qui cum paucis xp̄i seruis Gensericum adiens rogauit ut preda contentus ecclesiarum sacra intacta dimitteret atq; incendio Vrbis parceret. quem Barbarus minime exaudiuit. Multa in Urbe incendia facta sunt. Et omnia direpta. Cives quatuordecim diebus ab Urbe absuerunt. donec Barbari Vrbem relinquentes Eudoxiam & filiam ex Valentiniano susceptram secundum ducentes per Campaniam abierant. Remanserant tamen in Urbe opifices & fabri & turba uilior. Expugnarunt Barbari Capuam. eamq; destruxerunt. Attruerunt & alia Campanie opida. Neapolim tamen expugnare non potuerunt. Annus hic octauus & q̄dragesimus fuit a direpta prius urbe & Martiani Imperatoris sextus Quo tempore Anitus Senatorii ordinis uir a Romanis Imperator electus est. cū quo Martianus pro pace rei publice fedus iniit. Hoc tempore Thorismndus qui septem annis regnauerat uidens Imperii calamitatem nichilq; amplius timens citeriorem Hispaniam & Gallie ciuitates extra Burgundionum Francoruq; ditionem constitutas inuasit. Lugdonensem uero ac Nicie prouintiam usq; Marsiliam Burgundio occupauit Narbonensem prouinciam cū his q̄ Lygerim inter & Rhenum sunt tutatus est Geruandus quidam Romanus qui ibi prefectus a Valentiniano fuerat. Tuncq; obiit Martianus anno Imperii septimo. Cui surrogatus est Leo primus eius nominis & primus qui ex Greca progenie Imperaret quāq; aliqui Besiscum dicant. Is Sedeci annis Impauit in q̄bus magnas calamitates res publica passa ē. et prio anno eius Auitus Rōe obiit. Exercitus apud Ranēna suadente Leōe Maiorauū Imperatore creauit. et anno Tertio interfecit. apud Tardonem cis Alpine Gallie Ciuitatem. Seuerianusq; illi surrogatus est.

Vrſus Romanus miles
Leo pontifex

Vrbis incensio

Barbari Capuā expugnat

Anitus a Romāis Imperator eligitur

Lugdaneus Gallia

Martianus moritur
Leo. i. Grecus surrogatur

Richiner Patricius

Alanorum Rex orcidie

Geruandus prefectus

Patricius tyrannus
Genesericus Rex

Verrina uxor Anthemii

Populonie Litus

Asper iugulatus

Quo tempore Biorghus Rex Alanorum per motes Tridentinos ytaliam ingressus est. Hii Alanii ex his fuerunt quos constatius Coes i betica diuisit aduersus huc missus est Richiner gerte Gothus. sed a Seueriano i Patricium allectus q iter Beaturum lacum et Bergamum urbem cum Alais confixit et Regem eorum Biorghum interfecit Seueriano autem anno tertio defuncto Anthemius suffectus est q fuerat Martiai Impris gener cuius Impii initio Geruadus Narbonensis Gallie prefectus tyrannide assumpsit sed ab Anthemio ducibus supatus captusq in exiliu actus est Interea et patricius noie i tyrannide Rōe aspirauit q nactus occasionem Gēsericus vādalorum Rex cum maxis copiis in ytaliam nauigauit. ut Rōanū Impium iuaderet. qd setiēs Leo Impr Anthemio principi Rōano opere tult. misso Basilisto Patricio cum ualida classe cuius sororē Vrinā noie Anthēius habebat uxorē. hic nauigās i ytaliam Anthemii classi se cōiuxit et occurrit Gēserico cōtra populōie litus iuitū illū pugnare cōpulit. ac prelio supauit turpis fuga i Africā rpnlit. nec tamen quiebat apud Cōstantinopolim Leo siqdē Asp patricius cum duobus filiis Ardabure ac Přiciolo eū cōficebat rēptauerūt. qd cū nō successisset aptū ei bellū mouit. Ardaburē filiū cū fauore quorūdā ciuiū Cesare appellās. sed fideute Basilisto i urbe pugnatū est et captus Asp cū filiis iugulatus est hec intelligētes Volamir et Theodemir Ostrogothe q supatis Hunis circa Danubiū aliq̄diu geti desiderāt. Illiricū uastare ceperūt. nec quieuerūt donec Pānonia ac Mesiā ab Imperatore accepta fedus inire cū Leone. Datus est autem obses Imperatori Theodericus Theodemiris ex Arilena cōcubina filius. Valemir autem hac pace fretus Scythes inuasit & ab eis occisus est. Theodemir solus Regno potitus cui ad ḡam capiēdā Leo filiū misit fgio indumento comitatuq deductū ob q̄rē federa cū magna rei publice utilitate fnouauit Theodericus ad oleſcēs duo p. xx. natus annos i Sarmatas trāmissio dāubio

irruit et Rege illorum Babac interempto uictor ad genitorem rediit. Interea apud Romam &c in ytalia Richiner patricius quē Anthemius Gallie p̄ficerat Ob re tpe Seueriani aduersus Alanos bñ gestā et tiliā ei cōiuixerat ingratissimus uir aduersus Sacerū copias cōpauit Nec fōciliatus p̄ Epiphaniū **Ticinēsē Ep̄m** pacē seruauit et ad urbē usq; castrum ametatus est. Anthemius in urbe se cōtinebat. Bilimiris veſogothi ex Narbonēſi p̄uincia aduentū expectās. fuerat autē hic uictor Narbonēli p̄uincie p̄fectus Geruando. Et ob hāc ḡam cū copiis uia cassia uenit ad molē Adriani Ciuitatē in gressurus Sed Richiner mediū se interpolauit ne ingredereſet. Interea Leo Olymbriū Duce ſuū cum exercitu in Ytaliā mīlit. q̄ ex Rauenna ſuū aduentū expectari Anthemio nūciauit. Anthemius eo nūcio letus inflignia Impii deponit et in priuatā cōcidēs uitā urbis custodiā Se natui populoq; cōmēdauit. Interea Bilimer cū Richiner cōgressus ab eo interfectus est. et Richiner urbe potitus Anthemiuſ Sacerū ſuū ad ſe ductū quarto quom Impare cepat Anno a carnifīcibus lacerari iussit. Olymbrio adhuc apud Rauennā cōſedēte Sed Richiner tertio post mense acerbis morbi cruciatibus cōſumptus est. et Olymbrius a populo Romano uocatus Impr occidētalis Impii appellatus ē. Gū dibaro nepote quē cū exercitu Rauenne dimiserat in Patri ciū declarato Sed Olymbrius post quartū mensem Rome obiit et Gundibaro Patricio admītente Glicerius qdam Se nator Impr cōſtitutus est. Romano populo egre cōſentiēt quē Gliceriuſ eodē Anno quo fuerat assumptus ne Patricius Leonis Imperatoris auctoritate ac Romanoꝝ auxilio frētus Impio deiecit et apud Salernū Ep̄m cōſtitutus curauit Gū dibarus idignatus Rauenates et multos ytalie populos i ne potē et Rōāos aruit. sed sc̄s Epiphāius Ticinēſis Ep̄s hos motus cōposuit. iteri Leo Impr ualitudine correptus aput Cō

Bilimir p̄fectorus Narbonensis

Adrianī moles Caſte sancti angeli

Bilimer occiditur

Olymbrius Imperator

Glicerius succedit

Sanctus Epiphanius Ticinensis Episcopus

Zeno interficitur

Maringis uxor zenois

Nepos Impr rōanus

Odoacer Taringie
dux

Taruilini Brixiani

Saxones in Brittanos
seuierunt

statinopolim Leonem Secundū ex Marigine soror nepotē et Zenonis Isaurici filiū successorem imperii designauit. Ipse Leo puer cū paucis mensibus impaslet Zenonē genitorē manu propria coronatū fecit Imperatorē. Zenone autem apud Calcide agēte Verrina Augusta eius socrus Basilicū fratre suū Imperatorē in Cōstantinopolim appellauit. quod audiens Zeno Ysauriā se cōtulit mallēs cū Maringine uxori exulare quam rē publicā sua causa pturbari Cuius fuga letatus Basilistus in heresim Nestorianā lapsus Marcū filiū Cesare appellauit. Sed ciuitas Basilisti turpitudinibus cōmota Zenonē fuocauit qui Cōstantinopolim reuersus Basilistū Marcū et Verrinā captos in Cappadociā relegauit. Rome autē Nepos Imperator sedatis Gūdibari motibus Orestem militie sue magistrum cū magnis copiis in Gallias aduersus Vesgothas qui Turonios Cenomānosq; & alios in fide Romana manentes uexabant. mittere statuit Sed ille cōprimū Ratiēnā applicuit augustulū filiū suū Imperatorē creauit. quo cognito Nepos in Dalmatiā fugit Augustulus cū Genserico Vādalorum Rege fedus iniit: sed nouus turbo exortus est Siqdē Eruli & Turingi Odoacre uiro acris ingenii Duce sibi cōstituto ab inferioribus Danubii hostiis ytalīa sunt ingressi q; prius in exercitu Attilae fuerant H̄i Agleia ad sinistrā relicta in Taruilinos Vicētinosq; & deinde in Brixianos flexerunt. Hoc tpe Ambrosius Romanus in Britania Ducē se p̄buit his qui Anglicosq; tyrānidē ferre nō poterāt. Et Imperator appellatus sepe numero cū Saxonibus tumultuarie cōfligens uictor euasit. See postremo in prelio cecidit Saxones crudeliter usi uictoria in omnes Britannos seuierunt. Quibus malis commoti Brittanni apparatus circa littora nauibus omnes populariter emigrarunt. Eaq; loca renuerunt. In quibus nunc Britannia dicitur Oreadonētus in Turonibus Cenomannus & Giantibusq; et Ve

neti Impante Zenone apud **Constantinopolim** & Augustule Rome sub itroitu Odoacris in ytaliam Anno ab urbe capta p Gothos Tertio & Sexagesimo. Augustulus audi to Odoacris aduentu Orestem genitorem suum magistrū militie designatū aduersus eum misit. Quē apud Laudā copiam pugne facturū auxilia deseruerunt Et Romane Legiones territe prelum detrectarunt. Orestes solutis castris in Tucinū se recepit ubi obfessus captus est & Placentiā duc tus. Ibiq spectante exercitu ab Odoacre gladio suffossus urbis **Ticini** direptioni exposita et ager fastatus Ceteri yta lie populi certatim deditonem fecere Augustulus ex Ravenna Romam & deinde Lucullanū Campanie oppidum fugit Ibiq post annum & mēses duos Imperii sibi purpuram & Diodema depositus. Anno quingentesimo septuaginta decimo postquam Octauius Augustum se appellauit.

EX LIBRO TERTIO

Ttila Rege Hunorum **Aquileiam** obsidente Ciues illius urbis Gradum migravere Concordiales Crapulas & Altinates Torcellū Majoribū Burianū Amorianū Cōstātianū & Aymannū. Padaniī autē sacra & suppellecīlē p̄ciosam cum in belli multitudine in riuum altum cōportarunt. Iuuentute ad tutāda menia retenta Montesilenses uero Adestiniq & Euganeorum Collium incole Methamaucū & Albiolam Palestinā Clodiam confugere diruto deinde Montesilice Paravia & Adeusto **Vincentia** & **Verona** uastata Patauinorū plurimi in paludes sue ditionis: quo & preciosa miserā habitatū iere id est ad Riuū altum Cui duro a soliditate suū it cognomen Sic & ceteri Venetie proutintie populi premēte metu in paludibus considerunt. Ea prouincia Abdua Padu Lacu Benaco Adriatico mari et alpibus terminat. Hinc origo venete urbis Odoacer īgit̄ Ostiē iterfecto cū Romā

Anno ab urbe capta
a Gothis lxiii.

Orestes pater augusti
li capitū

Lucullanū Campanie
oppidum

Attila Hunorum Rex

Montesilenses Adestini & euganei

Venecie termini

Mare adriaticū & Alpes Origo Venetiarū

Phelteus Rex Rugorū

pergeret occurrente populo benigne receptus est & summis honoribus in Capitolium ductus Rone & ytalie Rex est appellatus. Interim Phelteus qui & Phena dictus est Rex Rugorum Ulteriorem Danubii ripam colentium Frulos vicinos qui in patria post Odoacris profecionem remanserant. infestare cepit. Aduersus quem ex ytalia profectis Odoacer prelum commisit & occiso Rege Rugorum gentem ad internitionem usq; deleui Prouintiamq; Rigelandam quam illi incolebant. crudelissime Vastauit & in ytaliam rediit. Longobardi autem Duce Godoocco Rege suo ea Rigelandie loca possessoribus vacua ingressi sunt. Et ad tempora usq; Andoini noui eorum Regis per annos circa Viginti habitauerunt Interim quieta apud Constantiopolim cuncta manebant. Cum defuncto Theodemiri Ostrogotharū Rege Theodericus successisset Romanorū amicus. Hic ad Zenonem uocatus ea facilitate pfectus est q; Leo illū fmiserat. Zeno statuā illi eqstrē ex ere in palatio locauit & Patricius dignitate donauit. Sic ac exercitu spendia prebens & per aliquot annos eum apud se retinuit. Sed cum Ostrogothe non quiescerent Intelligentes Velogothas Sueuos Alanos Vandalo Burgundiones Erulos & Turingos per **Ytaliā Galliam Hispaniam** & Africam gloria excellere. Petuit a Zenōe ut aduersus Odoacrem in **Ytaliā** mitteret. Idq; concessum est ut amico potius quam Hosti **Ytalia** pateret. Profectus ex Pannonis Theodericus prius quam Noricum ingredi posset Stripliam Gepidarum Regem iter impedientem. qui Anderico defuncto successerat prelio fudit. Et pari modo Busarim Burgarorum Ducem Gentis accole Danubii qui magnas sibi difficultates intulit. ingressus **Ytaliā** apud Soriciū **Aquileie Diruto** fluvium Odoacrem obuium habuit. Eum q; cruēto prelio supauit qui ad Padū cuius uada oppidaq;

Godoochus Lumbardus
Andoinus

Theodemir

Theodericus Rex

Busarim burgarorum dux

Soriciū aquileie flumen.

presidiis & classe munierat delatus eo loco substituit. Vbi
nunc est Hostilia Veronensium. Theodericus deditibus
ciuibus Veronam cepit. & paulo post redeuntem Odoa-
crem in campis Verone subiectis iterum superauit. uictus
Odoacer Romanum petens clausas portas inuenit. & subur-
banum agrum incendiis fedans Rauennam se contulit. Po-
pulos Ytalicie pertentans ut sibi fauerent Inter quos plures
fuerunt Padi accolere: & Astupha prefectus Flaminie ac E-
milie Quod senciens Theodericus apud Ticinum se com-
muniuit. Hoc tempore Gondobaldus Burgudiorum Rex
ytaliam ingressus per saltum Domusule magnam predam
ex Comensisibus. & deinde ex Thaurinis ac yporediēibus
asportauit. Quo absente Clodoneus Francorum Rex Cro-
thildem Chilperici filiam forma egregiam pertentauit: an se
uirum uellet & uolnntariam inuenit. Chilpericus Rex Bur-
gundionum fuerat. & a Fratre suo Gūdobaldo interfectus
Ob quam rem non putabat Crothildis patrum suum cō-
sēsurum & rapi cupiebat. facileq; Clodoneo consensit ea le-
ge ut Christianus fieret. Nec Gūdobaldus ausus est poten-
ti Regi neptem denegār̄ presertim cum sine dote peteretur
Clodoneus quamvis uxori in seipso promissa neglexerit.
duos tamen filios ex ea suscepitos Christianos fecit. Theo-
doricus autem postquam Odoacrem Rauenne morari di-
dicit. eo se contulit & urbem per Triennium obsedit. Exe-
untem ad pugnam Odoacrem bis prelio superauit. Et tan-
dem acris obessa ciuitate. Odoacer hortante Iohanne E-
piscopo se se dedit. Theodoricus urbem ingressus Secun-
da die Odoacrem & filium eius adolescentem contra fede-
ra interfecit. Erulorum Plebem conseruauit. Exide tota yta-
lia & ipsa Roma eum complexa est: Qui omnium Bar-
barorum mitissimus fuit. Misitq; Epiphaniū Ticinen-
sem Episcopum cum magna pecunia in Burgudiam: Qui

Hostilia Veronensium

oli amopib; anoyd

Astupha prefectus

Domusule saltus

Comēses Taurini

Clodoneus frācor̄ rex
Crothildis

Crothildis Clodoneo
consensitl ut xpianus fi-
eret

Iohānes Ep̄us Rauēnas
Odoacer cū filio inter-
ficit

Lygeris & Sequana fluuii

Clodoneus Francorū
Rex baptisatur
Sepulchrum Octaviae
ni

Rauenne origo et pro-
cessus
Classense oppidum

Eruli alium Regem ac-
cipiunt
Augusta pretoria sub
alpibus
Anderfledā regis fran-
cie filiā Theodericus
uxorem duxit
Amalaberga hermū-
fredi matrimonī da-

captiuos redimeret: Sedem tamen regni sui Rauenne con-
stituit. Clodoneus interea aduersus Gundobaldum Vxo-
ris sue Patrum bellum gessit Civitatesq; inter Lygerim &
Sequanam sitas suo adiecit Imperio & interueniente Cro-
thildi pacem Hosti'dedit. Deinde aduersus Alemanno
bellum gessit. In quo cum sui caderent: memor factus eo-
rum que Vxori promiserat de fide suscipienda suspicatus
propter negligentiam se puniri uotum uouit Deo celi: q;
si uiinceret Vxorū consilium amplecteretue Hinc Victor
effectus Alamannis in deditioñem acceptis: tributum im-
posuit. ac Domum reuersus Vigesimo quinto regni sui An-
no a Beato Remigio Remensi Episcopo cum multis Fran-
cis baptisatus est. Theodericus quamvis Rauenne ageret:
Romam tamen multis modis exornauit Sepulchrum Oc-
taiani instaurauit. Spectacula exhiberi iussit: edificia mul-
ta reformauit. ac Basilicas: atq; ita se gessit ut inter opti-
mos numeraretur. Rauenna ut Plinius ait Sabinensium: an-
te Vrbem conditam fuit Oppidum Sed primum increme-
tum sub Cesare Augusto habuit. qui apud eam classem te-
nuit perpetuo Anni tempore expeditam: et in oppido clas-
sensi milites mansere qui classem implerent. Rauennam au-
tem muro clausit Claudius germanicus: Sed muros ipsos
instaurauit & ampliavit Valentianus secundus Placidie
filius Theodericus Erulis imperfecto Odoacre: alium Regē
dedit & in extremis ytalie partibus apud Augustam pre-
toriam sub alpibus habitat permisit: Eumq; in filium adop-
tuuit. Ipse uero Theodericus Clodonei Regis Franciæ filiā
nomine Anderfledam uxorem duxit. Sororem suam uero
nomine Armalafredam Henrico Vandalorum & filiarum
nam Alarico Vesgotharum: alteram Gundeboto Bur-
gandionum. Neptem uero Amalabergam Hermunredo
Turingionum Regibus in matrimonium coniunxit. Euca-

rio etiam nobili ex Baltorum proslapia oriundo qui Veteri
ci fuit filius tertia filia Amalasuntha i uxore tradidit quo ge
nero tāq̄ filio usus est. atq̄ ita et Hispania et Gallia placa
ta tenuit. cū vō Clodoneus Rex Francoꝝ Alaricū Velogo
thꝝ Regē in cāpis vo glaudēsibus interfecisset. v Astoniāq̄
cepisset. Theodericus iu ultionem generi. contra soeꝝ ar
ma sumpsit. et multis Frācoꝝ trucidatis V Astoniā recuperatā
pro Almarico Alarici filio nō puo tpe gubernauit. Siciliā
vō Salmatiā Liburniāq̄ et Illiricū obtinuit. Narbonē Gal
liā et ea q̄ extra Burgundiā ad Theutones p̄tinēt exceptis
Aluernis. Regno suo adiecit. que loca Theodatus nepos
eius qui postea tertio loco regnauit. multo tempore admī
nistrauit Pānoniā et Noricos regno suo adiunxit. p hoc tē
pus Bulgari relictis sedibus quas ad Danubii rīpas secūdū
Pānonias et Noricū habere cōsueuerāt Traciā deuastabāt
nec poterat Zeno Impr resistere. post recessum Theoderici
et maxime qa Cōstātinopolis maximo flagravit incēdīo
Tidētū Theodericus muro cīnxit. p idē tēpus Zenone de
functo q̄ sedecim ānis Impauit. Anastasius suffectus ē Im
pator Quo tpe et Auaftasius Romāus Pōtīfex deceſſit. Et
duo i scilmate surrogati sunt Symachus in palatio Latera
nenſi et Laurētius in ede beate v ḡnīs q̄ noua dī Res apud
Theodericū discussa est obtinuitq̄ Symachus q̄ clemētia u
sus Laurētiū Nuceriniſ Ep̄m dedit Sed Romani iā pace fa
ſiditi Laurentiū reduxere dissidiūq̄ fecerūt. Rex Cāonū ig
narus Petru ~~Altini~~ Ep̄m Rōmā misit q̄ utroq̄ deieſto se
Pōtīfice cōſtituerat At Symachus cōgregata Synodo cen
tū uiginti Ep̄oꝝ de crīmībus se purgauit et Petru et Laurēti
um relegari obtinuit. Sed Romāi nō deſtitere Fausto ex cō
ſule Pōtīfice clērūq̄ defendantē Probinio vō altero ex cō
ſule plebē cōcītante in urbe p̄liatū ē t̄ cedes cōmissa et in sa
cerdotes v ḡnesq̄ trassatū. et p hoc tempus gestum est pre

Theodatus nepos

Theodoricus

Anastasius Imperator

Theodericus Imperator
Nucerinus Episcopus

Faustus clērū defendit
Probinus Consul

Ilba Comes
Symacus moritur &
Ormisda surrogatur

Impatoris superbia
Iustinus Imperator

Iustinus deicitur

lum inter Clodoneū et Alaricū. de quo ātea diximus Tūc
quoq; Clodoneus Theodericū filium. ex ancilla suscep̄tum
in Albienses Rutenosq; & Aluernos mīlit: eosq; sibi subie-
cit. ac Tholosam Vastoniāq; occnpauit. Almarico Alari-
ci filio. intra phireneum se cōtinēte Inuasit quoq; Clodone-
us Eugorismam & Burdigalam Ciuitates Vesogotharum.
eo q; Arrianā heresim tenerēt Et Ep̄os catholicos in illis. cō-
stituit Quod intelligēs Anastasius. ad modum laudauit, au-
diens suo tpe Vesogothas punitos esse. mīlitq; preciosā tu-
nicam Cledoneo et patriciū eum creauit Qui tamē prīmū
pariſios accedens. eam vrbem: regni sedem cōstituit Theo-
dericus tamen ut supra diximus Vastoniā recupauit per Il-
bam Comitem: quē Gepidarū militibus prefecit Hoc tēpe
defūcto Symaco Ormisda Romanus pontifex electus est
Qui hortante Theoderico: apud urbem: p̄uincialē Syno-
dum congregauit Iniqua heresim Euticianā dampnauit: que
prius tamē dampnata fuerat Et oratoribus Quinq; Consta-
tinopolim missis: Iohannē illius urbis Ep̄m: & p̄ cū reliquos
Grecos ab heresi destitere iussit Sed F̄pus & clerus Consta-
tinopolitanus: inobedientes fuerunt Nec Anastasius Impa-
tor decreto se subscibere noluit Dicens papam pocius Im-
patori parere debere Eiusq; oratores urbe deiecit Ob quā
rē fulmine ictus. creditus est penas dedisse Quo Anno Sy-
macus & Boecius consules fuere Anastasio: Iustinus senior
surrogatus est Quo tempe Euticiane labes exticta est Et O-
rmisde mortuo Iohannes Tastus successit Iustinus Arria-
nos ex Imperio suo deiecit Quod Theodericus: egre tulit
eadem labe infectus Et ppterēa Boeciū & Symacum. pa-
piam relegavit Et Iohānem papam ire Constantinopolim
iussit Et Theodacum nepotem ex Narbonensi prouintia f-
uocauit Iohāni uero. plures ex nobilitate romana Collegas
adiunxit. mandans eis ut alustino im̄petrarent Arrianorū

restitutōem Nisi obtinerēt Catholicis Ep̄is per suū regnū uicem redderet. Iustinus magno honoř Iohāne Papā excepit Cōcessitq; postulata ne xp̄iani catholici trucidarent. honořauitq; multū Romāos legatos. q̄d egre tuit Theodericus illosq; cruciaru famis in carcere necauit. Boetiū et Symachiū Papie iugulari iussit Ipse vō Theodericus nonagesimo octauo die postq; Iohānes Pōtifex et Romani illi obedient apoplexi siue ut alii uolunt p̄fluuiio uētris interiit. āno trigesimo octano postq; Ytaliē potitus est regno. huic succedit Amalasuntha filia tūc uidua cū Athalarico filio suo octo ānorū quē ex Euchario suscepit. q̄ mulier prudentissima fuit multaq; p̄ris malefacta repauit. Boetii et Symachi filiis p̄ionium reddidit Atalaricū discipliuis erudiri curauit Sed Gothi impediuerūt dicentes Regē suū sub preceptoribus esse minime debere et arma illi nō litteras cōueniūt. mor tuus est p̄ hoc tempus Iustinus Impr cui Iustinianus succedit. Proceres Gothi inter Amalasunthā et filiū discordias seminauere. ob quā rē illa Theodatū cōsobrinū sū i Etruria aliquot ciuitates tenentē quia seductoribus filii cōsentiret cohercuit. Et Athalarico Rome relicto Rauenam pergēs tres Gothorū p̄ceres qui malorum cōsiliorum puerō suasores eraint interfici curauit. Hic tñ Athalaricus sp̄uis Arriāus esset Bonifaciū et Iohānem cui mercurio fuit nomen Romanos Pontifices magnis fauoribus est p̄secutus et multa digna laude pegit Cuius tempore mortuo Francorū Rege Clo demir et Chidelbertus eius filii in paterni regni diuisione p̄tes Burgundionum regni et Alemānorū quas occupauit Clodoneus et queq; in alpibus ad ytaliam spectat Theodoberto eorum nepoti quem in Metensibus Regem cōstiuerunt regendas possidendasq; dederunt. hic Theodober tus rapinis assuetus quem Theodericus pater in Alemānorū expeditiones duxerat Romanam prouinciam cuius cā

Iohannes Papa

Iohānes pont. morit

Iustinus Impr moritur

Bonifacius pontifex

Massilia Septiniae capitur

Athalaricus moritur

Theodatus Phūs

Amalasunthe doctrīa

Agapitus Pon.Ro.

put est Massilia! Septimanorum que Regis ytalici esset inua-
sit Amalasuntha rogavit ut desisteret neq; occasionem Iu-
stiniano daret Imperii recuperandi federaq; inter Athalari-
cum filium & Theodobertum impertrauit Sed Theoda-
tus iniurie memor ab Amalasuntha recepte. que ipsum re-
petendarum dampnauerat. cum Iustiniano egit ut ytalia re-
cuparet Interim mortuus est Athalaricus Octavo Anno
postquā regnum acceperat Ob qm rē Amalasuntha The-
odatum sibi reconciliauit. et regni consortem accepit. Erat
autem Theodatus Grecis latinisq; litteris eruditus Qui ut
ait Cassiodorus temporum suorum hystoriam scripsit & in
ter philosophos quibus operā impenderat Platonem ma-
xime sectabatur. Ceterum iners fuit & inconstans pecunia-
rumq; auidus hortante tñ Amalasuntha in Burgundiones
qui a Theoderico Merensium rege in Lyguriam & Emiliā
missi fuerant atq; Alemannos qui Venetiam deuastabant.
delatus utramq; gentem cum magna illorum cede ytalia pe-
pulit Et cum eodem exercitu per legatos Romanam protin-
tiā recuperauit. pacem Iustiniani & Francorum Regis p-
oratores cōsecutus multaq; bona opera eiusdem suasa temi-
ne fecit Sed ad ingenium reuersus rapinis indulxit & Ama-
lasunham resistentem in Insulam vullinensem lacus relega-
uit occidicq; permisit a filiis & agnatis Gothorum procerū
quos Athalarici corruptores ipsa Regina iussserat interfici
Fuit autem Amalasuntha memorabilis femina grecis ac la-
tinis litteris egregie Imbuta omnium gentium linhus callēs
que per id tempus Romanum Imperium inuaserant Cuius
mortem Iustinianus egerrime tulit Ad quem placandū mis-
sus est Agapitus Romanus Pontifex quem Iustinianus ho-
norifice suscepit. Sed cum Iustinianus ab Anthemio Con-
stantinopolitano Ep̄o seductus Eutitianam heresim saperet
illamq; confirmari peteret Agapitus Diocletianum eum

appellauit eumq; resipiscere fecit & Anthemio electo Men
nam substituit & cuncta impetravit que uoluit Theodosius
de Iustiniano securus defuncto Agapitho clerū Romanum
quod nullus antea tyrānus intentauit in electionem quam
faceret uī illato consensum p̄mittere coegit et p̄ passionem
pecunia accepta Silueriū creauit. ob quam rem rursus apud
Imperatorem delatus punitionem timens mitius Imperium
egit Cassiodorus Rauenna oriundus multa de eo scribit. &
presertim ut quium octinaticum ex agro Veronensi odoris
saporisq; suauissimi magnam uim Romā aduehi curauit &
ut ānonam ex histria Rauennam duci iussit Quo tempore
iam **Veneſi** numerosa nauigia obtinebant et Theodati mā
datis parebant qui eius iussu frumentum uehebant de qui-
bus scribit Cassiodorus Venetie predicabiles quōdam ple-
ne nobilibus ab Austro Rauennam Padumq; cotingūt ab
orientē: iocunditate Ionii littoris perfruuntur ubi alterius e-
stus egrediens modo claudit modo aperit faciem reciproca
inundatione camporum hic urbis aquatiliū auiū more do-
mus est Namq; terrestris modo cernitur insularis ut illic ma-
gis existimes esse cyclades ubi subito locorum facies respi-
cis immutatas Eorum quippe similitudine per equora lon-
ge patentia domicilia uidentur sparsa que non natura pro-
tulit sed hominum cura fundauit uiminiibus illigatis terrena
illic soliditas aggregatur & maritimo fluctui tam fragilis
munīcio non dubitatur opponi quando uadoum litus mo-
lem nescit eicere undarum & sine uirib; fertur q; altitudi-
nis auxilio non iuuatur Habitatoribus igitur una copia est
ut solis piscibus expleatur Paupertas ibi cum diuitiis sub
equalitate cōiuicit unus cibus omnes reficit habitatio simul
uniuersa concludit Nesciunt depenatibus inuidere & sub
haec mensura degentes euadunt uicum cui mundum constat
esse obnoxium In Salinis autem exercendis tota contentio

Anthemius priuatur
Theodati uis in clerū

Pōtifex per corruptio-
nem eligitur

Cassiodorus historicus

Descriptio Venetiarū

Ex piscibus uiuunt

Sales conficiunt

Anni. XLVIII. a Vene
netia condita

Primi magistratus Vene
torum Tribuni
Fundamenta Venetae

Hermogenes

Mundus Du^x

ytalia sub Gothis.
XXXVIII. Annis

est pro aratis pro falcibus Chilindros uolumtis & alia ple
rae Quadraginta octo annis tunc Venetias steterat ab a
quis gradatis usq; Lauretum Venetia extenditur per octua
ginta milia passuum Creuit autem cito Venetia quia multa
rum urbium eo simul opes cōgeste sunt Attila Italiā ne
xante. primi magistratus Venetorum Tribuni appellati
sūt. Laurentius maōchus patria Venetus affirmat fūdamēta
Vrbis Venete septimo kalendas Aprilis iacta fuisse An
no salutis Quadrageſimo & Vigesimo primo Quod
stare non potest. Non dum enim Attila deſtruxerat Aqui
leiam Quod factum est Anno Quadrageſimo quin
quagēſimo sexto. Tunc enim Venetie principium habue
re. Iustinianus Imperator a Iustino auunculo constitutus
Parthos bella mouentes per suos Duces pluribus bellis su
perauit. Postea apud Eufratem exercitus eius superatus est
Erulos Gepidas & Bulgaros Illiricum deuastantes per su
os Iudices p̄fligauit. Et Iterum per Bellisanum Patricium
& per Hermogenem magistrum Officiorum Parthorum
impetum repressit. fed usq; cum eis iniuit. Deinde per eundē
Bellisanum Africam a Vandals liberauit. Qui Billinierem
Regem captiuum cum opibus spoliisq; Vandalarum Con
stantinopolim perduxit. Et Consul ordinarius designatus
de Vandals triumphauit. Deinde missus in Siciliam Insu
lam recuperauit. Et ad bellum contra Theodatum proces
sit. Iustinianus ad Adomirem & Childebertum Frācorum
Reges eorumq; nepotem Theodebertum Liguriam tenen
tem multis muneribus ut quiesceret placauit diceus indig
num esse auxilio Theodatum qui heresi Arriana Italiā
inficeret. Misitq; Mundum quandam Ducem in Dalmaciā
qui Gothis prelio superatis Salonam cepit Inuoluitq; tu
multa Dalmatas Iustiniano subiicere renitentes Quadra
ginta octo annis sub Gothis ytalia fuerat. Triginta octo

sub Theoderico . Sub Athanarico octo Et sub Theodato duobus & plurimum floruerat meliora sub Iustiniano sperans quod per eius auaritiam contra euenit.

EX LIBRO. III.

Vm centum et Quadraginta duobus Annis inclinasset Imperium . Bellisarius recuperata Sicilia in Africam nauigauit aduersus Storazam Qui tyrannidem illic interfectis Iudicibus arripuerat miraque felicitate prouinciam liberauit ac rursus in Siciliam rediit Interim in Dalmacia Goths exercitum reparantes Salonam obsidere statuerunt Occurrentemq; Mauritium Mundi filium adolescentem interfecerunt Quod sentiens Mundus ira concitus Gothos aggressus magna occidione eos fudit Sed dum fugientes persequitur ab eis occisus est & suus exercitus dissipatus & Salona recuperata Que res tantam Theodato fidutiam intulit ut omnia reuocauerit que per Legatos pro pace obtinenda Iustinianio promiserat Iustinianus uero Constantium bellum Ducem in Dalmaciam misit Bellisarius pulsis e Sicilia Gothis in Ytaliam nauigauit in Brutiorum prouinciam Embriniumq; Theodati generum qui eam tenebat in deditiōnem accepit & ad Imperatorem misit qui cum Patricium creatum multis muneribus donauit Bellisarius Lucanis deditiōnem facientibus Neapolim uenit Vrbem q; obſidione cinxit & tandem ostendente Iſauro milite per aqueductum eam Ciuitatem obtinuit Sicut nostra ætate Rex Alfonſus raptas uiris uxores reddidit Neq; in Gothos qui presidio erant seuitum est quamvis Iordanus & Romanos & Neapolitanos & Gothos trucidatos fuisse dicat His auditis Goths qui Rome erant hau amplius in-

Bellisarius in Africam

Mundus Gothos fudit

Embrinius Theodati gener

Neapolim cepit

Iordanus Hystoricus

Ruglate xxxv. miliari
bus ab Vrbe
Vic̄tigis creatur

Porta Asinaria

Bessa Narniam capit

Rome XIII. Aquedu
ctus destruxerunt

Asinarius Gothus

ertiam Theodati ferendam putant Egressi Vrbē apud Ro
geram que nunc Ruglate dicitur castra fecerunt. Trigesimo
quinto ab urbe miliario Ibiq; Victigitem sibi Regem fece-
runt obscuro genere ortum. Sed rei militaris peritia uali-
dum Theodatus per deuia fugiens Rauennam petebat.
Sed ab Octaro quodam Gotho post illum missio interfec-
tus est. Tertio post quam Regnare cœperat Anno Victi-
gis Romam rediens confirmato populo Iuderim ibi dimis-
tit cum Quatuor milibus militum Et Rauennam profectus
omnes per Italiam dispersos ad se Gothos uocat. Matha
sunthamq; Theoderici Regis ex Amalasuntha filia nep-
tem inuitam capit uxorem que Victigis ignobilitatem al-
pernabatur. Bellisarius Romanum profectus a Ciubus ultro
receptus est. Et qua die que fuit quarto kalendas decembris
Asmariam portam intravit. eadem Gothis flamineā sunt e-
gressi remansit Iuderis Regis sui leuiciam timens quem Bel-
lisarius Constantinopolim misit Narniam pet Bessam cœ-
pit. Et Constantianum in Etruriam misit: qui Spoletum &
perusiam coepit. eamq; presidio muniuit. Pissias & Nilas
Gothorum Duces ad tuendam Perusiam missi ubi eā cap-
tam inuenerunt cum Constantiano p̄c̄lum commisere. q
eos uictos captosq; Romam ad Bellisarium misit: Quibus
cognitis Victigis ex Rauenna cum Centum milibus pug-
natorib; siue ut alii uolunt Centū q̄nquaginta Romā uersus
iter habuit. Cum Tybur intrare considerent ab oppidanis
repulsi sunt: Sed tandem Vrbi appropinquantes eam ob-
sederunt. & aqueductus omnes fregerunt: Qui numero
Quatuordecim erant: mirabili effecti opere. Erat Bellisari-
us in Vrbe cum Quinq; milibus tantum militibus. Nec sa-
tis in populo Romano uidebat. Petiit igitur auxilium a
Iustiniano Qui Valerianum & Martianum iussit in Ital-
iam natigare. Per hoc tempus Asmarius & Vlginarius

Gothi in Dalmatiam missi a Constantiano plurimas accep-
perunt clades. Childebertus Ademiris & Clotarius Fran-
corum Reges hortatu Crothildis matris sue in patria ut o-
stendimus ultiōem Sigismundum & Gothimarum fra-
tres Burgundionum Reges arma uerterunt. Occurrit Sigis-
mundus & apud Agaunenses prelio cōmiso uictus est. &
cum uxore ac liberis captus atq; cum eis in puteo necatus
Exinde Clodemiris solus contra Gothimarum bellum ges-
tit. Et dum fugientem hostem prosequitur ab eo coufossus
occiditur. Sed milites eius ardenter preliantes Gothima-
rum superatum interfecit. Almaricus Vesogotharum Rex
Hispaniam obtinebat et Regum Francie sororem habebat
uxorem Quam cum male tractaret Childebertus aduersus
eum in Hispaniam duxit exercitum. Et fugientem ad naues
Almaricum apprehendit et interfecit. Tholetum Urbem
cepit & magnis populationibus per Hispanias factis soro-
rem uiduam in patriam reduxit. Quo recessente Vesogo-
the Tuedam sibi regem creauere. Seuierunt & inter se Fra-
corum Reges. Clodemiri enim defuncto duo fuerunt filii in-
fantes quos cum Crothildis unice amaret et ad paterni Re-
gni portionem eos alere uideretur Clotharius & Childe-
bertus terē allisos iterfecerūt. Theodebertus quoq; Iuuēis e-
o & nepos cū Childeberto patruo in altero patruū coniura-
uit. quos ad pliū exētes Crothildis cōposuit et Childeber-
tū cum Clotario in Hispaniā ducere contra Gothos Arria-
nos et Theodebertū in ytalīa hortata ē Illi Cesaraugustam
obsederūt obtinuissentq; nisi Beatus Vicētius illā urbē mi-
raculose diédisset Eoq; tpe Crothildis obiit. et Theobertus
i ytalīa pfectus Liguriā ē potitus sed morbo correptus cum
pda rdiit Amigo et Bucellio et Lotario magni exercitus da-
cibus flictis Teobertus moriēs Theodoaldū filiū successo-
rē hūit Interi vīctigis Portuēse urbē cepit et Rōanos Ciues

Aganenses

Almaricus Occiditur

Tholetum Capitur

Teuda Rex creatur;
Francorum Reges

VIII.C.Milites Huni

Italia Fame laborat

Auares Huni

Bauaria dñ ab Auares

quos secum duxerat obsides interfecit apud Rauennam & ob rerum penuriam Bellisarius inermem turbam Neapolim misit & in Siciliam Siluerium quoq; tamquam cum hostibus sapientem in exilium misit. Interea uenerunt Octi genti milites Huni a Iustiniano missi Quia fiducia lassessere Bellisarius Gothos ausus est , adeo ut etiam Castra eorum diriperet . Sed male ei successit Cum Gothi resumptis uiribus in Prætabundos impetum fecerunt.magnamq; cedem cōmiserunt. Ob quam rem contentus postea fuit moenia defensare quo tempore non solum Roma Sed tota Ytalia fame laboraret Ita ut in dioecesi Mediolanensi mater filium comederit. Per hec tempora Longobardi qui Duce Ando ino nouo Rege Danubio transmissio Pannoniam inferiorem inuaserant. & Thurismundum Regem Gepedarum Ardarici cuius supra meminimus. Pronepotem prælio superauerant.mortuo Andoino decimo loco filium eius Alboinum Regem fecere Gepido uero Cunimundum Thurismundo mortuo filium suffecere Et inter hos iterum bella fuerunt. Alboinus Clothismundam Clotarii Regis Fanciæ filiam uxorem duxit Cuius gratia Auares cum Longobardis aduersus Gepidas arma sumplerunt.fuerunt autem Auares Hunorum genus & exercitus Atali reliquie quos dimicimus defuncto Atila a Gepidis subici recusantibus superatos Nam Durith Atile filius a Valamire & Theodemiro Ostrogotharum Regibus cum Gepidis sentientibus intra Cythiam fugere compulsus illico a suis intersectus est. et Zeliorbes ei suffectus q; cū Viginti milibus Hunorum Coldroe Parthorum Regi contra Iustinianum in auxilium perrexit sed Coldroas suspectam habens eius fidē multis uulneribus confossum interfecit. Huni aut qui Cladi supfuerat. Huno & nomē exorsi ab Auario q; Zeliorbi successit in Regno sese Auares nuncupauere. Qui relicts Pannonis in

Noricum recesserunt A quibus ea prouincia unius littere
additione Bauaria dicta est. Strabo tamen a Bois, qui e-
am terram coluerunt Ytalia relicta Baioariam potius ap-
pellari uelle uidetur. Cum igitur Childebertus & Clotarius
fratres ac Theodebertus nepos Francorum Reges usq; ad
Bauarie & Austrie fines ditionem protulissent Auares ad
ducti Clotsinude & genitoris precibus cun Longobardis
contra Gepidas bellum accepere. Nam cum Gepide Al-
boinum Longobardorum Regem in terra sua inuaderent.
Auarus eos a tergo aggressus est. Cunimundus Gepidarū
Rex a tergo & a fronte bellum instare cernens Alboinum
prius aggredi statuit Quo uicto facile Auares superaturus
esset Sed congressus Alboini dextra occisus est cuius caput
pilo intixum aliquamdiu per castra delatum est atq; ex eius
craneo Pateram auro celatam fieri curauit. Ex qua solemnī
conuiuio bibere solitus erat & Rosemundam eius filiā vir-
ginem forma prestantem sibi matrimonio copulauit Ex illo
tempore Gepidarum nomen extinctum est Neq; enim am-
plius sui generis Duces habuere. Sed partim Auaribus pa-
ruerunt in superiori parte Pannonie manentes partim in
Longobardorum nomen transiuerunt. Bellisarius interim
Anthoninam uxorem ad se uocauit & noua auxilia a Iusti-
niano accepit Que distributa per uicina oppida difficulta-
tem Gothis facere annone habende. Propter quam rem
Trium mensium inducie facte sunt & Legati Constantino-
polim missi.

EX LIBRO. V.

Edio tempore mortuo Agabito Romano Po-
tifice Theodora Augusta magnopē annixa-
erit Anthēius quē supra ut hereticū ab Aga-
bito dixius flegatū i Costātiopolitana eccia re-
stitueret. cui et vigilius Diacōus ciuis Rōanus tūc apud eā

Bellum cōtra Gepidas

Cunimundus Rex Ge-
pidarū occiditur

Rosemunda quōdam
Cunimundi filia
Finis Gepidarum

Agabitus Pō . morit

Vigilius apocrisarius

Siluerius in exiliū mit-
titur

Vraias victigis nepos

apocrisarios stimulos adiecit. affirmans Siluerio deposito
si se Pontificem fieri contingere Menna deiecta Anthemiu-
m uelle reducere. Scribit ergo Augusta Siluerio ut An-
themium regocet alioquin ad se perget Ille nec hereticum
posse restituī nec sibi facultatem esse ad eam ire responder
Scribit ergo Bellisario & Anthomne ut Siluerium corri-
piat. Bellisarius Anthomne rem committit Que per uigili-
um testes subordinat tanquam Siluerius Romam prodere
Gothis statuerit. uocatur ab Anthomna Siluerius & incre-
patus de proditione priusquam respondeat pallio detrac-
to cuculla monastica induitur Quo facto clerici Romani
vigilium Pontificem proclamant Siluerius in exilium mis-
sus apud Insulam Pontianam non sine Sanctitatis opinione
uitam finiuit Mediolanenses interea Legatos ad Bellisarium
mittunt dedictionem promittentes si presidiū mittatur. id
q̄ obtinent Tentantur in urbe prodiciones sed minime ef-
fectum habent Mittit Bellisarius copias in agrum Picenum
Et deinde Ariminenses ire iubet Eamq; urbem intercipit qd
intelligens Victigis non ausus ultra obsidionem ad urbem
tenere crematis castris cum cum omnibus copiis Rauennā
contendit Anno toto et nouem diebus postquam obsidio
cepta erat Presidia tamen in Tuscia & in Piceno reliquit a
pud Vrbes que in fide manserant Deinde Ariminum omi-
conatu obsidet Mundilas ad Mediolanum missus per mare
& Lygures transitum fecit & a Mediolanensisibus cupide re-
ceptus est aduersus quem Vraias Victigis ex fratre nepos
missus est. Et Bellisarius Roma dimissa in hostes contendit
qui Picenum infestabant Et Rebus ibi compositis Arimi-
num obsessamq; urbem liberat & Vrbinum recipit Cū fons
ex quo ciuitas bibebat sua spōte deficeret & urbem ueterē
obsessā ānone caritate obtinuit. Iohānes Bellisarii Dux ab
obsidiōe Cesene turpiter recedit Theobaldus Rex Meten.

sium rogatus a Victigite decem milia Armatorum ex
Ligustinis suisq; militibus ad Vraiam mittit. Vraias Me-
diolanum obsider & fame tandem compulsam Ciuitatem
capit Bellisarius Copias suas Trifariā diuidit Ipse ad
Auxiniū obsidēdā pgit Cipriānū et Iustinū ad obsidendas
Fesulas mittit Martinū Iohannē et Vitalianū cōtra Vraiam
dirigit obesse sūt urbes. sed nulla erat spes nisi iudefec̄tu an-
none. iter hec Theobaldus Rex Metelium magnas Frāco-
rum et Burgundionum copias in ytalā mittit. q̄ q̄ntas pos-
sint ytalie terras occupēt. Vraias ex Mediolano Rauennā
uocatus in Placētinū trālit. Iohānes et alie copie Bellisarii
ad Septimū miliariū ei occurrit. Fāci et Burgūdiōes p Ap-
pēnīnū in Placētinū descēdunt Vraias in auxiliū suū uenire
arbitratur Sed dū alter alteri cōiungit exercitus orta dissen-
sione preliū cōmittit et Goths supati fugā capiūt Rauen-
namq; pgunt Iohānes fugiētes uidēs Credit Bellisarium oc-
culto itinere pfectum cōflixisse occurrensq; Frācos repit cū
qbus cōgressus supat atq; ita fortuitu et Goths et Romani
una dīe a Francis et Burgundionibus prelio supati sunt. q
tñ paulo post in dissipationē abierte Quidā hec negant. Et
Guido Rauēnas sacerdos Burgundiones Francoſq; qui Li-
guriam pro Theodobaldo tenebat. a Gothis mercede cō-
ductos Mediolanēsis urbis obsidione interfuisse tradit. &
postea proprio periculo respicientes fauisse Gothis cū Bel-
lisarius Rauennam obsideret. & hoc magis credibile. Go-
ths qui Fesulas tenebant fame pressi Cypriano et Iustino se
dedidere Et paulo post Auxiniū a Bellisario captum est.
Qui contractis undiq; copiis misso uno ex prefectis copia-
rum ad custodiendas Padi ripas ad obsidēdā Rauēnā se cō-
tulit quo cognito Frāci legatōnē ad Gothos misit qnq; gita
milia armatore pmitentes si se in ptem Regni ytalici reci-
perent Et Bellisarius concordiam Gothis obtulit. qui plus

Theobaldus Rex

Gothi fugiunt.
Iohannes supatur

Gothi se dedidere
yitalia regnum dicitur.

fidei Romanis adhibuere quam Francis. & factis induciis
Legati ad Impatrē missi sunt q̄ eius uoluntatē exquirerēt. in-
terim frumenta apud Rauenam incēdīo casuāl cōsumpta sūt
Et Sigiphis unus ex Gothorū ducib⁹ Castella q̄ i alpibus
habebat Bellisarii militib⁹ custodiēda dedit. aduersus quē
Vraias pfectus illū et Bellisarii milites obsedit Sed Iohan-
nes Vitabertani et Martinus castella qdam cum uxoribus et
filiis Gothorum qui cum Vraia militabant intercepere. ob
quam rem destitutus Vraias a militibus suis cum paucis in-
de rediit Nec Victigi opem ferre potuit Interim legati Iu-
stiniani decretum attulere ut Victigis omnia trāspadum lo-
ca retineat circa Padum cuncta dimittat. mediā pecūiarum
regaliū ptem Impātori tradat reliquam sibi habeat. Et Go-
thi qui citra Padum sunt subiecti Ramano Impio sint. au-
diunt hec libenter Gothi sed Bellisarius indignatus decre-
to subscribere noluit Diffidantibus itaq̄ Gothis iterū bellū
resumptū est et Rauenna capta Victigis cum ceteris Go-
thorum principibus cumq̄ thesauris et omni gaza captus
in Constantinopolim ductus est Quos Bellisarius secū du-
xit anno quinto postq̄ in ytalia bellum gerere ceperat In y-
talia Gubernatores remanserunt Iohannes et Bessa et Vita
lis et Cōstāianus ex Dalmatia ueniēs qui multa mala apud
ytalos cōmisere rapientes q̄cunq̄ potuerunt In socios sup-
bi In hostes non satis feroce accessit auaritia Iustiniani qui
quamq̄ multa per q̄stores raperet non tñ militēm ut par-
erat pecunia iuuabat Gothi rege destituti Id honoris Vraie
mandant Is indignum duxit Victige uiuo p̄pinquo suo.
regnū acceptare. Creatur igitur Rex magne inter Gothos
auctoritatis Iddonadus qui lōgo tépore Veronā tenuerat
Is Papiā uocatus ibi purpurā accepit. & Rex Gothorum
approbatus est Qui collectis Gothorum reliquiis breui
omines trans Padum omnesq̄ Venetie Regionis Vrbes

Ranenna capta

Vraias regnum tenuit
Gothi vraia regē uo-
cant
Iddonatus rex Goth-
orum

in potestatem recepit ac **Gothorū & Ytaloꝝ** exercitū mag
nū comparauit. et cōmīsso prelio cum vitali apud Teruīsiū
cum paucis illum reliquīt fuga euadentem Ceteri trucidati
sunt. aut capti q̄ uictoria auctus Ildonadus siue Idonallus
vraiā tāq̄ cū hostibus sentiret iterfecit. facile enī Ostrogo-
the iter sese sanguinē fūdebat. nec Regibꝝ p̄cebāt. hac de cā
Ildonadus ipse a Builla uni ex custodibꝝ sui corporis in solē
ni conuinio ē occisus et Atharicus ei suffectus q̄ mēle q̄nto
occisus ē et Totila surrogatus q̄ etiā Baduilla uocabat ne-
pos Ildonadi q̄ apud Teruīsiū sibi timēs māebat et amicici
am Rōanorū q̄rebāt. sed Gothi Atharico interfecto ipsum
ad regnū uocauere p̄us q̄ cū Rōanis iūgeret. Increpati Du-
ces Iustiniani de negligētia apud Rauēnā cōuenere. et Ver-
onā ducere statuerūt. Quā cū misso Arthauade Armenio
cepissent Et Gothi in arcē fūgissent. dū de preda inter se cō-
tendūt illā amisere. nā negligētes in cāpis ex arce uisi sunt a
Gothis q̄ mox in urbē descēdentes exercitū q̄ intrauerat pi-
merūt. Arthauades p̄ murū euasi Duces Iustiniani retroces-
sere Et cū exercitu **Totile** circa Trebiā fluiū cōfliixerūt uic-
tiq̄ sunt. quo in prelio Arthauades Armēius singulari cer-
tamīne Valarim Gothū p̄uocantē utrōq̄ exercitu. inspectā
te hasta transiōllum occidit Et ipse uī atq̄ ip̄etu equi adap-
tus interfecti cuspidē transfigitur ex quo nulhene tertio die
obiit oia militaria signa ad Totilā flata sunt. magna gloria
exultantē q̄ uix tertīā ptem habuit militū respectu hostium
usus est hūane hac uictoria Captiuosq̄ multos gratuītu di-
misit Et p̄tem exercitus in Tuscīā misit Sub Bleda Rodei-
co et Vliari q̄ Iustinū intra Florentie menīa obsederunt ino-
pia rei frumētarie laborantē Bessas Cypriāus et Iohānes illi
subueniētes obsidionē soluerūt. sed dū hostes insequuntur Iohānes
q̄ p̄cesserat Goths mōte quodā aggredit̄ et pugnā
do miles unus apud eū interficitur Creditur Iohānes mor-

Vitalis superatur

Varia interficitur

Ildonadus pccidit
Acharicus creatur

Ducum auaritia
Verona capitū

Arthauades enasit

Totile vīctoria

Bleda Rodeicus Vlia-
ris Totile Duces

tuas & fuga omnes capescant. Non tamen Gothi Floren-
tiam reuerterunt. Atq[ue] ita finitum est Septimi anni bellum

EX LIBRO SEXTO

Septimi anni bellum

Totilas in Etruriam

Equeti anno Totilas in Etruria transiit. Et de inde Tiberi transmesso Beneuentum petuit. Eamque urbem menibus spoliauit. Neapolim obsedit cuius presidio erat Conon cum mille militibus durante obsidione partem exercitus Cunus misit. In qua civitate mulieres ex nobilitate Romana quasdam cepit. & liberas parentibus ac maritis cum honesto comitatu remisit. Cepit Apuliam Lucaniam atq[ue] Calabriam. neq[ue] huic pecunia ulla ad milites Iustiniani perueniebat. Duces eius urbes inter se diuisere custodiendas. Iohannes Romam Bessas Spolietum Cyprianus Penusiam Iustinus Fesulas Constantianus Rauennam. interim Neapolis acris osidebatur. Quod intelligens Iustinianus Maximinum cum nouis copiis misit. qno apud Epirum cunctante Demetrium cum classe in Siciliam nauigare iussit. hic Romam & Siciliam nauigavit. et deinde Neapolim ubi conflictus est Maximinus classem suam ei combatis. Cum qua rediens Demetrius iterum a Totila vinctus est cum ad litus vi uentorum deuenisset. captus est Demetrius & in vinculis habitus. Alloquitur Neapolitanos Totilas deditioemque suader Quibus indutias Triginta dierum potentibus ter Triginta dies concessit. Denique Neapolis deditur In qua nulla uiolentia facta est Conon abire permisus & nauigia ei concessa sunt. hiis rebus cognitis Iustinianus iterum Bellisarium ad bellum Ytalicum elegit qui medio tempore aduersus Parthos bellum gesserat nec plane sineirat. Veniens in Ytaliam Bellisarius Idruntum opidum Calabrie obsidione liberat. misso Valerino Ipse Polam nauigavit. ac Rauennam uenit reperiens res peius se habere que putabat. ita ut peniteret eum in ytaliam uenisse To-

Demetrius scđo supat

Neapolis deditur
Conon dimittitur

Pola Rauenna

tilas Tybur in potestatē accepit. Deinde ad Anxiniū obſi-
dendū prexit: Firmū quoq; et Aſculū pactiōe cepit: Spole-
tumq; & Aſiliū. Cyprianū uero q; Peruliæ p̄erat a ſuo milī-
te interfici curauit: milites tñ urbē defendere. Qua dimiſſa:
ad obſidionē Romæ pfectus ē. Ibi Bellas et Conon p̄erant
& noua pſidia a Iuſtiniano miſſa. Præliatū eſt extra urbem
Græci uincunē & in urbē repellunt̄. Ceteus princeps Sena-
tus tanq; ſuſpectus Roma pelliſ. Alius Goths ex exercituſ
Placentiā interim obſidet. Bellisarius Dyrachium nauigat:
Ibiq; auxilia a Iuſtiniano expectat. Valentinus & Focas q;
Portuēſem urbem pſidio tenebāt: cū Gothis p̄liantes circu-
uenti & interfecti ſunt: & Portuēſis ciuitas capta. Vigilius
pōtifex Romanus cū pmissa Theodoræ nō ſeruaflet: uoca-
tus Cōſtantinopolim: apud Siciliam cōſedit: magnāq; uim
frumēti Romanis miliſ: quæ a Gothis capta ē. Pelagius dy-
aconus p pace ad T otilā dimiſſus ſupbe exceptus eſt. Bel-
lisarius nouis copiis apud Dyrachiū acceptis: Idruntū nauigat:
Gothosq; obſeffores inde pelliſ. Deinde Romā petere
conat̄. Totilas pontē ſupra Tybrim erigit & pſidia collo-
cat ne poſſint nauigia transire. Bellisarius apud Portū Iohā-
nem expectauit. Ille interim cū Gothis cōſlixit: et Brūduſi-
um recuperauit Romāq; iter direxit. Sed audiens Gothos in
itinere ſe expectare: in Brutios Lucanosq; ſe cōuertit: easq;
p̄uincias in p̄tātem fdegit: quod Bellisario moleſtissimū fu-
it: qui eū ad ſe festinare uolebat. Sed ea ſpe deſtitutus: pon-
tem T otilae aggredi ſtatuit: eūq; cepit ducētis uiris in eo cre-
matis. Interim fama uenit Portuēſem urbē in qua erat uxor
Bellisarii a Gothis captā eſſe: qui Hostiā urbē tenebāt. Hi-
ſaaces enim q; cuſtodiā portus habebat: audita uictoria pō-
tis Hostiēſes aggressus eſt: & ab illis captus: qui etiā in uin-
calis occiſus ē. Bellisarius habitu nūcio cōmotus: ex media
uictoria retroceſſit. Et deinde p dolore correptus: febrē in-

erāimātū ſuonamofl

obliuioſeſtī V

alio T n̄ ſuonamofl

Græci uincunē

Bellisarius Dyrachiū.

Portuēſis urbs capit̄

Pons Tybris erigitur

Brundisiū recuperat̄.

Hisaaces occiditur.

Romanorum calamitas.

Vrbis proditio.

Roma capit̄ a Totila
P̄tificis uerba.

Totilæ humiliatio

Fortunæ mutatio.

Rusticana absoluic̄

Oratores ad Imprem̄

Vrbis ruinā minatur.

Vigilius iudicatur.

Roma uacua flinquit̄
Lucani Brucii capiunt̄

cidit quæ eū diu tenuit. Vn̄ Romanī desperati magnas calamitates incidere: cū nihil h̄erent quod comederet. Quatuor milites Isaurici de p̄denda urbe consiliū iniere: et cū Totila rem p̄fecere. Per muros. n. milites Totilæ acceperūt: q̄ portam Alinariā securibus p̄fregerūt: & exercitū intromiserūt. Facta est cædes ciuiū. Totilas de Laterano ad sanctū Petru descendit. Vbi obuius Pelagius: Parce inquit rex supplicibus tuis. Et Totilas supbo alpectu: Nunc inquit Pelagi mihi supplicatus aduenis. Cui Pelagius: nūc inquit: q̄n̄ deus te mibi dñm esse uoluit: Miserere igitur dñe seruox̄ tuorū. Motus his Totilas cædes p̄hibuit: bona tñ Romanorum militibus cōcessit: corpora libera esse iussit. Cū superbiret Gothi arguebat eos: et fortunæ mutationē memorabat: qui ducen ta milia Gothorū a septē milibus Græcorū duce Bellisario: pene tota Italia pulsa fuisse referebat. Et rursus q̄tuor milia Gothorū uiginti milia Græcorū uicisse. Absoluit Totilas Rusticianā mulierem nobilē: quæ ob uindictā Boecii mari ti & Symachi p̄tis Theoderici statuas cōfregisset. Iustā. n. putauit eius irā. Misit & oratores ad Iustinianū: inter quos Pelagiū qui dicerent: aut pacē Gothis daret fidelia auxilia præstaturis: aut Romā solo æquandā sciret. Interim Bellisarius apud Portū quiescebat. Iustinianus nil aliud Legatis respondit: nisi Bellisariū esse in Italia: q̄ eius arbitriū haberet. Agebat tūc Iustinianus Vigiliū causam qui Cōstantinopolim uenerat: et per annū se excusauerat. Sed uicit pertinacia Theodoræ: et Vigilius in exiliū actus est. Pelagius Romā reuersus Totilæ exponit quæ a Iustiniano habuerat. Ille ira percitus: urbē euertere statuit: tertiacq̄ muroꝝ partē diruit. Capitoliū incendit: et magnā urbis partē: populū per oppida Campanie dispersit. Senatores ac Patricios obsidū loco circa se retinuit: desolatāq̄ & uacuā urbem relinquens: contra Iohannem in Calabriā perrexit. Lucanos & Brucios &

omnes Calabros recepit exceptis Idruntinis ad quos Iohā
nes cōfugerat Interi Spoletana arx Bellisario ddirā ē et Ta
rēū repatū a Calabris domo pulsī qd ātea desolatū erat et
cū Totilas Rauēnā petere statuisset. Bellisarius febre libera
tus urbē Romā desolatā ingressus ē Iterq; illā munire statu
it. breuiq; fossis et aliis mūimētis repauit multis Rōanorū re
deuntibus. qd intelligēs Totilas. flicitis fliquis curis Romā
repere festinauit. nō dū portas urbi Bellisarius iponere po
tuerat. et tñ ipetū Totile magno animo r̄pulit. cōgressusq;
illi uictor euasit. Totilas obsidionē soluit. et Bellisarius fa
bricatis portis claves urbis ad Iustinianū misit Gothicī bel
li āno. xii. Obsidebat interi Perusia ad quā magis astrigen
dā Totilas pfectus et Iohānes vitaliā ex Calabria i Cāpāi
am puenit. multosq; Rōanorū obsides illic a Totila dimis
sos liberauit. qd nō fuit ei difficile. nā oppida Cāpāie a Go
this nudata menibus fuerant. Ea re cognita Totilas magna
celeritate p Picētes Pelignos et Samnites i Apuliā ppauit.
Trāsuersisq; itineribus pfectus in Calabria reptū Iohānem
bello supatū castris exuit. Queres magnā eī laudē pepit. tū
armis suis oneratus haud aliter q; ceteri milites equo iter fe
cerit. interi noue copie Bellisario aduenerūt cū Valerianō A
rmēio et vero Erulorū ductoribus q Cratone mānēs Pha
san genere hyberū et Barbationē ad custodiēdas fauces Ca
labrie misit q obuios habentes Totile eqtes eos cōfixerūt
Ducentis interfectis Sed Totilas ex in puiso eōs aggressus
magna strage p̄figauit. Phasas cum suis omnibus interfec
tus est Barbationē Trax cum paucis ad Bellisariū fugit. Ro
mie dum hec agunt Conon urbi pfectus a militib; suis in
terfectus est. quoniā carius uederet annōnā Cuius facinoris
a Iustiniano ueniā obtinuerūt Russianū oppidū in Calabris
a Totila diu. obfessū tādē capit p dēditionē Anthōina ux
or Bellisarii Cōstātinopolim ē pfecta quo Theodorā Iu

Bellisarius Vrbē īpat

Totilas Vrbē obsedit

Claues Vrbis

Picētes peligni sānites

Valerianus Dux

Conon occiditur

Anthonina uxor bellis
arii

Bellisarius in Greciā

aditudo scti / vestitu T

Totilas Goths rex

adit Vetus D

Paulus molē occupat

Totilas legē p̄misit

Vasiciniū. S. Bñdicti

Cōdū occidit

Agnodicti uxori p̄dī

lūmī

Fliniā uxorē p̄ Bellisarii ab ytalia reuocatōe rōgaret. Sed illa paulo aīn decesserat. Iustinianus ro gatus facile redditū induit. cū bellī Parthici ingens adeset metus Abiit ergo in Greciā Bellisarius Quinquēnō fere exacto postq̄ secūdo in ytalīa uenerat. nō eadem fortuna in hac ultima expeditio ne usus q̄ fuerat in prima. Reliqt aūt Rōe Tria mīlia militū sub Diogene legato uiro prudēti et bellorū gnaro Bellisari o abente Gothi Perusiā lōgo tpe obſessam capiūt. Et To tilas expeditis Calabrie atq̄ Apulie rebus ad obſidionem urbis Rome reuertit. Primoq̄ urbem Portuēsem expugna uit. Et deniq̄ post longam obſidionē p̄ditōe militum Isaurorum q̄ ad portam Hostiensem excubias habebat. Romā capit. Diogenes ad Cētumcellas se contulit Paulus qdā ex Cilitia profectus equitum ad molem Adriani se recepit. cū qdringentis suis equitibus. Ibiq̄ magnam Gothorum occi dionem fecit. Sed cum obſessus euadere non posset persua sit suis at mortem appeterent uiriliter pugnantes. Sensit id Totilas et ditionem facientibus libertatem promisit uolentibus apud se militare recessaris arma tantum et equos p denda dixit. omnes cum eo māsere excepto Paulo et Mun do Isauro qui domum rediere pepcit. Totilas Romanis ad sacras edes confugientibus Renocauitq̄ profugos Ludos e questres concessit reparare urbem ānixus est Causam tante mutationis. alii dicunt uotum fuisse Petro et Paulo factum alii responsum Francie Regis qui rogante Totila ut filiam suam sibi matrimonio copularet Regem esse ytalie negauit. qui Romam euertisset. alii sancti Benedicti uaticinum qui ait Totilam urbem potiturum Siciliam intraturum. Et de mun Nono regni sui anno superatum occubitarum.

EX LIBRO SEPTIMO.

Iogenes urbe relicta Centumcellas petuit. Ibiq
pactus inducias nisi intra certum tempus au
xilia mitterentur Vrbem tradeſ promisit To
tilas in Siciliam transit atq in itinere Regium
obsedit. & Tarentum capit dimiſſis ad Regium militibus
Qui paulo post urbem obtinuere. & in Siciliam transgref
ſus Syracusas obsedit. & Gothi qui in Picentes missi erant
Ariminum ceperunt. Nec procul a Rauena uerum Eruloru
Ducem conſerto prelio cum omnibus copiis interfecerunt.
Quibus cladibus intellectis Iustinianus Germanum patru
elem suum Ytalie belloq Gothicō Ducem pronunciauit.
Cui nupſerat Mataluntha Theoderici neptis post mortem
Victigis Que res magnum ſibi Gothorum fauorem conci
liauit. & magna ſpes data eſt Ytalis tali Duce creato Sed
eo in Illirico cōmorante Sclavinorum gens transmifſo Da
nubio Romanorū prouintias inuasit. ac Macedonia Tra
ciamq uexare cepit. Quibus Germanus obſtere annixus
eſt. Interim Gothi Rapinas pet Ytaliā multas fecere. Nō
tamen Diogenes tradere Centumcellas uoluit. dicēs per ad
uentum Germani res mutatas eſſe Rauena Ancon Idruntū
& Centumcelle cum paucis quibusdam oppidis dumtaxat
pro Iustiniano in Ytalia tenebantur. Cetera Gothi poſſide
bant. Sed magna ſpes erat in aduentu Germani que fruſtra
ta eſt. Illo in Illirico decedente. Imperator filios eius qui ſe
cum ierant. paternum prosequi ceptum iuſſit. Iſcq Iohannē
Vitaliam adiecit qui Germani gener erat. Sed dum hī ſa
lonis hiemant & Lybus quidam cum claſſe Siracusas intrat
& deinde Panormum nauigavit Refq Totile in Sicilia p
turbat. Iustinianus mutato consilio Narſetē Eunucum yta
lico bello prefecit Iohanniq mandat ut Narſeti pareat. ma
gnus hic uir fuit Imperialium pecuniarum receptor & diſpe
ſator atq in consilio primus Rei bellice peritissimus. Religi

Inducie Diogenis cum
Totila

vi Erulorū ducis occiſio
Germanus ytalici belli
Dux

Germanus moritur.

Huni. Narseti p̄cludūt

Corcyra Etholia Acarnania Epirū Ancona

Gothi marítimo p̄lio superantur

Artauantes Iustiniani dux

Traces

Mediterrania

one ac pietate prestans & Barbarorum Regibus amicicia iunctus ingressus hic iter philopulim in Tracia p̄uenit Ibi q̄ aliquādiu moratus est cum Huni magno exercitu Mace doniam Traciamq̄ ingressi uias preclusissent Sed cum ps Hunorum Thessalonicam altera Constantinopolim diuer sis itineribus petiissent Narses iter suum p̄secutus ē Et Totilas relictis in Sicilia q̄tuor Ducibus in ytalīa rediit. Clasē q̄ in structā in Greciā misit Corcyrā diripuit. Epirū Etholiā Acarnaniāq̄ uexauit Et p̄ alios Duces Anconā ob sedit Quadraginta septem nauibus lōgis traditis ut etiā mari ob sidio teneretur Sed Valerianus presidio erat Ancone acer sito Iohanne Vitaliā q̄ Salone morabatur cū Triginta nauibus longis prelium cōmitteus fugatis Gothis uictor euadit. nec plus q̄ decem naues Gothsq̄ euaserūt. Qua clade p̄cessus Totilas magnā copiarum ptem e Sicilia reuocauit Et Artauantes qui liberio successerat Iustiniani Duci libera tis amicis Vrbibus inimicorum obsecdit oppida Reginaris quoq̄ uir inter Gothos clarus qui Tarento preerat. ad Iustiniani ptes transiuit. Et in Sardinea motus contra Gothos excitati sunt. Narses magnis copiis comparatis iter proseq̄ batur. Erant cū eo Duodecim milia Longobardorū que misserat Alboinus Erulorū Tria milia Hunorum ingens multitudo. Cimiades Persa et Asuades Gepida nō cōtemnēdas copias ei attulerant Greci quoq̄ & Traces permulti cū q̄ bus ex Illirico mouens p̄ Dalmatiā et Liburniā intravit ytalīa atq̄ Aq̄leia cōstitit. Interim Totilas Papiam uenit Teiāq̄ cum pte copiar̄ Veronā misit ut Narseti transiit phiberet. His cognis Narses Longobardos p̄ Medi terraneā Iulio Mense ad Br̄ixillum misit. Quod est oppidū in ripa Padi citeriore Et tunc erat in fide Rauennatū Trāsie runt Longobarbi Athesim Tartar̄ et Minciū Taya mīni me audente occurrere. Et sic Padum trāsie Narses Rauenā

cū ceteris copiis se transtulit. In **Venetia** prouincia **Aqleia**
& **Verona** cōtinentur. Sed Veneta urbs nomen ad se trax-
it. illuc Narses ediculam Sancti Theodori martiris edifica-
uit. Que postea in beatū Marci templo cōprehensa est San-
ctorum quoq; Menni & Geminiani Sacellum. Narsesis o-
pus est ex Gothorum manibus factum. Instaurauit Narses
Aquileiam ab Hunorum Rege destructam in Rauēna Ve-
teranis militib; stipendia persoluit. Moratusq; ibi nouem
diebus Romam in itinere apud **Vmbricum** amnem **Hus-**
drialem Gothum qui Arimino prefectus erat obuium ha-
buit Qui ab Erulorum equitatū interfectus est Interim Lon-
gobardi apud Brixellum manentes Placentinis et Parmen-
sibus multa inferebant dampna In quos delatus Totilas a-
cre prelium cōmisit Sed a viribus fortioribus superatus in-
terfектus est. Gothorum ingens multitudo necata. Alii qui
superfuerunt apud Papiam Regem suum Theyam creaue-
runt Longobardi muneribus honorati ad propria redie-
runt. Thaías Buccellinum Amingum ac Lotarium Bur-
gundionum & Francorum Duces bellī socios ascivit quos
Theobaldus Rex in Ligustinis alpibus reliquerat qui cum
magnis Copiis in agrum Papiensem uenere. Interim Nar-
ses Narniam capit ac Perusiam & Romam profectus ob-
sedit. Vbi de societate Burgundionum cum Theia intelle-
xit fuisseq; in magnis laboribus. Nisi Sisualdus Brento-
rum Rex ad eum defecisset Hic fuit de Stirpe Erulorum
quos Theodericus ad Augustam pretoriam miserat Dato
Rege quem in filium adoptauerat. & generum fecerat Erant
pauci in urbe ciues nec poterant eam tueri Gothi pre ma-
gnitudine. Ob qnam rem locum delegerunt. iuxta pontem
Traiani Eumq; fossa & uallo munierunt. Nec tamen reli-
quam partem negligebant: sed quantum poterant tueban-
tur Obtinuit tamen Vrbem Narses Vi atq; armis Arcem

Narses s. Theoderi e-
de Veneciis edificauit

Husdriales Gothus

Totilas occiditur

Theia Rex Goths.

Narses Romā capit

Sisualdus Brentorum
Rex ad Narses dicit

Romā Narses fecipit.

Gothi Romanos occi-
dunt
Reginaris p̄fidia
Macurius Idrunti p̄fec-
tus

Erali Brenti uocabant
Eporidienses

Sisualdus Eporediam

uero paulo post per pactionem recepit. Remanserant ex ordine Senatorio apud Gothos aliqui Romani qui suspec-
ti erant Quos omnes cum filiis & agnatis Gothi interece-
runt Et Reginaris qui Tarenti ad Iustinianum defecerat, pe-
nitentia ductus petiitq; a Macurio Idrunti Prefecto auxili-
um contra Gothos. Ille fraudem non cogitans Quinqua-
ginta milites ad eum misit, qui mox in carcerem coniecti
sunt & obliides repetiti Macurius contra Reginarim profec-
tus est. Ille milites acceptos occidit & egressus prelio con-
serto superatus est. Atq; in Acheruliam confugit Narses
missis copiis portum recepit, & Centumcellas in potestate
redegit quas occupauerunt Gothi. Theias Brixellum ob-
sideret. Sed Sisualdus Erulorum Rex Qui iam Brenti uoca-
bantur Narsetis amiciciam nactus in Eporidienses Thauri-
nosq; nichil timentes maximam predam egit aduersus que
Franci & Burgundiones missi sunt. Theias subuenire Ari-
mino statuit, que a militibus Narsetis obsidebatur dissimu-
lauitq; in Etruriam uelle transire per montem Bardonis qui
ad pontem Tremulum dicit & tandem repente in Arimi-
nensem profectus est quo cognito obsessores sine dampno
recessere Theias frustra per hiemem Cesenam obsedit &
ad Cingulum in Picentes transiuit. Interim Narses Cam-
panie Ciuitates ad se recepit exceptis Cumis ubi magna pecu-
nia erat. Totile sicut amita eius capta Narseti indicauit. In-
terim Sisualdus Eporediam cepit & Thaurinum diu ob-
sessum capere non potuit. Franci & Burgundiones nichil a-
liud egere nisi tam amicos quam hostes populi & cōcor-
dantes cum Sisaldo uniuersam transPadone ytalie Regio-
nem ad predam sibi partiti sunt. Illi Gothos prudentes Isti
Narsetem atq; ita Buceilinus Patauium **Teraisium Aqui-**

leiam ac Liburniam sub amicicie nomine populatus est. & demum ad Caprariam Insulam delatus oppidum in ea con ditum diripuit. Iustinus Senior cuius Nepos fuit Iustinianus Id Oppidum condidit & Iustinopolim appellauit. A mingus Vincentiam Veronam Mantuam Brixiam & Bergamum prope Hostiliter predatus est. & alia loça Lo tarius in predam traxit. Narses Cumas obsedit per suos Milites. Quod intelligens Theias relicta obsidione Cinguli Nuceriam dedentibus oppidanis recepit in Apulia aduersus quem profectus est Narses Ille sibi occurrit. Flu uis in medio duorum exercituum erat. Cuius pontem oc cupauerat. Theias. Fuerunt ibi plurima particularia prelia in Quibus sepe Victor Gothus eualit. Tandem totis uitibus pugnatum est. In quo prelio Theias ipse: dum Militis potius quam Duci munera intemperanter edit. & plurimos sua manu interfecit. confosus interiit. Nec tamen prelium usq; ad noctem intermissum est. Cum Goths pu gnando pacem sperarent. Deinde petentibus Gothis pax data est. Cuncta que habebant in potestate restituentibus Anno Secundo & Septuagesimo post quam Theodericus Ytaliam intrauerat. Euanuitq; tunc Ostrogotharum nomen. Nam qui superfuerant huic prelio omnes in Ytalia natū erant. & Ytalos se uocabant. Narses Come summis honoribus exceptus est. Goths Qui transpadum erant Duas cis alpine Gallie Ciuitates: Lucam & Forum Cornelii instaurarunt & presidium imposuerunt. & Duces Theodebaldi in belli societatem traxerunt. Venit Narses ad Lucam celeriter & ad Fluum Auserim Castra posuit. Vbi dimissis aliquibus alios ad Forum Cornelii ire ius sit Et ab a sc*Ciuitates* acriter obsedit. Luca Septimo mēse cap

Populatio sub amici cie nomine

Narses Cumas obsedit

Theias Intetiit

Ostrogotha nomen deletur

Auseris Flumus

Guido scriptor

Dagistei Narsetis dux

Amingus interficitur.

Gothici belli finis

Pons anienſi

Vigilius

Pelagius Pon.

Iustinianus Imperator
moritur

ta est & Forum cornelii paulo post expugnata ad solum subuersa est. Lotarius Amingusq; de fuga Placentiā puenerūt Guido Rauēnas Centū milia hostiū in hac pugna cecidisse affirmat Et totidem apud Nuceriam ubi cecidit Theias Quod non satis credideri Dagisteus Narsetis Dux hac uictoria potitus est. fugientes Franci ac Burgudiōes Hunidim quendā Ostrogothā sibi Ducē assūplere Veronāq; se recipere noluerūt Sed Hereus Ostrogotha q; ei Vrbī perat Nec Hunidē nec eius exercitū suscipe uoluit. Hunidis Papiam petere statuit. Et Lotharius eo relicto trans alpes ire curauit. Sed in itinere Hunidis apud Murtiū a Dagisteo captus et ad Narsetē missus est Amingus imperfectus Lotarius dū pergit in Gallias apud Tridētum febre periit profectus est Dagisteus cntra Sindualdū rebellē eumq; captū de alta trabe suspendit et cuncta rēcepit que Metensium Rex Sindū aldusq; in ytalia tennbant. Tuncq; belli Gothici uerus finis fuit. Octauo & decimo āno postq; fuerat Inchoatum. Intērim Narses Arimino recuperata et cunctis in deditiōne receptis que p Gothos in Picentibus tenebantur ad urbem contendit. eiusq; reformationi & restorationi intēdit. Cuius opus pons est anienſi in via Salaria misitq; Aniatum Patri ciūm cīuem Romanū ad prouinciam Narbonenses tutādā Vigilium Papam annuente Iustiniano ex procouſſo Insula Gipſoq; cum pluribus clericis ad urbem reuocauit Vigilius tamen in itinere apud Siciliā dolore lateris consumptus est clerus horratu Iustiniani Pelagium elegit. cui plures aduersabantur propter suspitionem q; cum Eudoxa contra uigiliū sensisset Sed ipse tac̄tis euāgeliis iureiurando se expurgauit. et multa bona postea peregit. Iustiniāus q; dragesimo Impii sui āno obiit cui successit Iustius junior apud qnē pdi tissimi Ciues Romani Narsetem pluribus modis accusauerunt eius opib; inuidentes Idemq; insulrarunt. Sophie

Iustini uxori Que illico cōmota est Suasitq; uiro ut Longi
num quendam Patricium Marseti successorem mittetet ad
ditis conuiciis q; Enucum ad dispartienda inter ancillas pē
sa reuocaret. Narses auditio successoris aduentu plurimumq;
indignatus ex urbe Neapolim se concessit. Indeq; ad Albo
inum Regem in Pannoniam mīlit. rogans ut gentem Lon
gobardam in ytaliam duceret omnium terrarum primariā
promittit Alboinus Sed dum moratur mortuo Pelagio io
bannes Papa suffectus est ex gente Patria Romanus Qui
Narsetem indigna passum intelligens. eum Neapoli conue
nit & cuncta que uoluit impetravit. reduxitq; Romā. eūq;
cum Basilio Consulem creari obtinuit. Itaq; Narses Longo
bardos hortatus est ut in Pannonia se continerent. Et eodē
anno Iohannes et Narses mortui sunt. cum Iohannes Duo
decim annis sedisset & Narses diu Rome fuisset Annis fer
me Decem. Nec traduntur huius Decennii opera: nisi q; Im
perator Narsetis opa Gothorū bona publicara ecclesiis Ra
uēne donauit. quod tñ tpe Iustiniā factū putat Interea Ve
sogothē apud Hispaniā ancti sunt & per hec tempora Iu
stiniā uarios casus habuere Almarico successit Theuda
qui Annis decem & septem Regnauit Teudegilaus qui an
no Secūdo a suis interfectus fuit. et eius successor Agilates
Nono āno in cōuiuio obtrūcatus Illi sucessit Athaualgidus
regnauitq; ānnis. xxii. i Hispania quo tpe Ostrogothe i yta
lia deleti sūt. Alāi cū Vesogothis ita coaluerūt ut sensim in
illoq; nomē trāsierit. A qbus i Hispania citeriori retenti sūt
et Cathelani uocati. quasi p corruptōem Gothi Alanī Ibi
q; p mille ānos māser. Lōgobardi a lōgitudine barbe dicti
sūt ab isula Stādāia originē duxer. ex q; pfeci Aionem &
Tharonem Duces habuerunt. Quibus defunctis Rex cre
atus est Agemundus: Quo a Bulgaris imperfecto Lanusio
surrogatus est: Qui Bulgaros maximis afflixit cladibus

Sophia Imperatrix

Pelagius moritur
Iohannes surrogatur

Io. Pont. et Narsetis
obitus

Vesogothē i hispaniā
Agilantes obtrūcane

Ostrogothe deleti sūt

Longobardorū origo

Lōgobardi in Pānōia

Huni in Pannonia

Hūgarorum origo

Saxones sicut Longo-
bardi in Ytaliā uenere

Benedictus Pontifex

Lōbardi intrāt ytaliā

Tertio Regi nomen fuit Lethit: Qui Annis Quadraginta Regnauit & Hildoochim filium successorem reliquit quem secutus est Godoocul quē Rugilandā prouinciā cepisse dix ius Dāubio cōtiguā Godocco succedit. Clapho et illi filius eius Thato qui profligatis Erulis paulo post intefectus fuit Post hunc Vnachus Valtharithm filium habuit successorem post quem decimus non ut scripsit Sigibertus Andoinus Rex longobardorum fuit. qui primus in Pannonia Lōgobardos duxit Et Annis duo de Quadraginta Rugilādam prouinciam habitauerat. In Pānonia uero sub ipso Andoino primum et postea sub eius filio Albuino q Vndecimus Rex fuit. Quadraginta duobus Annis habita uere Longobardi. Hic est Alboinus qui Cunimundum Gepidarum Regem interfecit & in Ytaliā transiens Pannoniā Hunis concessit precario inhabitandam. Qui fuerunt ex reliquiis exercitus Atile Ethii postea Pannoniā obti nuere Hungari pro Hunis appellati Quod minime uerum est Hungari enim adhuc in ulteriori Cythia sunt quorum filii in Pannoniā uenere & Hungaria a se appellauef Trās iturus in Ytaliā Albuinus Vigiti milia Saxonum sibi adiunxit Qui cum uxoribus et liberis & armentis sicut & Lōgobardi in Ytaliā uenere. In quorum locum Suevi Circa Rhenum sedentes a Clotario & Sigiberto Francorum Regibus missi sunt.

EX LIBRO OCTAVO

Nno Centesimo Sexto & Quinquagesimo post inclinationem Imperii Sedente Benedicto Qui Iohanni successerat Tertiodecimo anno Imperii Iustini minoris. Intrauerunt autem per Forum Iulii Cui prouincie Sisulphum Nepotem Alboinus prefecit: Paulus autē Patriarcha Aquileiensis

cum sacris Gradum cōfugit. Felix Ep̄us Taruīnus Cives
suos Alboio recōciliauit Lōginus apud Rauēnā manēs Ce
fareā muniuit intra Rauēnam et Clasense oppidū. Et Vene
tis urbibus presidia imposuit. Nō erant tūc in ytalia arma
torum copie Sed urbes a suis mḡatibus regebant. Longi
nus nouum in ytalia adduxit magistratus nomē Exarcha
tus ytalie quod interpretabat sūmus ytalie magistratus. &
Rauenne se continēs nunq̄ Romā petiit. Postea inuentū est
nomen Ducum ut Dux Rōanus Spoletanus uel Narnien
sis appellaret. nec post Basiliū q̄ cū Narsete Cōsul fuit Ro
ma uel Cōsules habuit uel Senatum legitime coactū. Sed
duce Greco hoie quē Exarchus ex Rauēna mittebat. res Ro
mana p̄ multa tpa administrata est Albuinus Vicentiam et
Veronā in deditioñem accepit Mediolanū quoq̄ suadente
Honorato Ep̄o deditioñem Ciubus intravit. & tñ eam di
cipuit Sexto Mense postq̄ ytaliam intravit obseditq̄ Papi
am cum ytalia fame laboraret Que res facilius ytaliam ape
ruit. Barbaris. Vexauerunt Etruriam Ariminm q̄ ceperūt
Roma sustentata est. misso per Iustinum ex Africa frumen
to. Et pariter oppida que in fide manserunt eo frumento ad
iuata sunt. Longinus Rauennam retinuit & aliquas ciuita
tes. Papia Triennio obessa capitur Anno tertio & dimi
nio postq̄ intrauerat Alboinus ytalīa. Letus itaq̄ victoria
Alboinus Veronam se cōculit ubi sedem Regni cōstituerat
Ibicq̄ solemni conuiuio Rhosimundam ex patera bibeſ cō
pulit q̄ de p̄fis crāneo facta fuit Insedit hec iniuria mulieris
atq̄ ulcisci statuit Helmichildis erat Lōgobardus forma
prestans nobilis & in armis ferox qui ancillam adamauit
Rhosimūde seruientē cū quo Regina p̄ ancilla cōcubuit. d
inde hortata ē ut Regē occideret. nisi faceret peñdū esse hoī
q̄ Reginā cōstaþset uictus Is Helmithildis i cubiculū regiū
ductus Alboinū obtrūcauit. uoluit regia mechū regē consti

Longinus Exarchus

Ducum appellatio

Narses Consul

Grecus administravit

Longinus Exarchus

Verona regni sedes

Calliditas mulieris

Vidicta uxoris in Al
boinum

Regina Fugit

Iustinus moritur

Regina Venenū Bibit

Clephes Rex

Benedictus Moritur

XXY Lombardorum
Duces

Metensiū rex occidit.

tuere sed noluere Lōgobardi statuerūtq; ipsam cum mecho
interfīcere Regia publica fide a Lōgino ipetrata cū adultero
et Alsiūda filia ex Albuio suscepta atq; oī pecūia Rauēnā p
uenit ubi honrifīce suscepta aliqdū q̄ete mālit. Postea Lō
ginus mulierē tēptauit ut Helmichilde sublato sibi nuberet.
interī mortuo Iustino Tyberius Imperator creatus ē mulier i
cōstās Helmechilde balneo exeūtē interfīcere cupiēs potio
nē illi uenēo medicatā trādidit. cuius cū ille medietatē hausī
set cōmotionēq; sensisset fliq; uxori tradidit fculatēq; q̄li nō
egeret gladio cōpulit bībere atq; ambo eodē die pierūt Lō
ginus pecunia et Alsiundā Tyberio Imperatori misit. Lōgo
bardi Clephen in sua gēte nobilissimū Regē creauerūt. q̄ fuit
crudelissimus. nobiles quotcūq; potuit cape interficiēs. cui
us terrore multi in paludes et ciuitatē Venetā se cōtulerūt. et
tūc aucta ē Venetia. Hic Rex for̄ cornelii edificauit et ymo
lā appellauit. ut idē Rauēnates uexater. cepit et opidū Clas
sense misit et duces uersus Romā: q̄ omia ceperunt excepto
Tybure et portu cū ciuitate Rōana Tūc obiit Benedictus
exacto sui pōtificatus āno quarto. et Pelagius Secūdus abs
q; decreto Imperatoris p̄ter cōsuetudinē substitutus ē Clephis
āno Secūdo regni sui dolo suoꝝ interfectus ē. cū ipse i suos
seuiret Nec uoluerunt Longobardi ultra Regem habēt sed
Triginta sibi duces creuere Qui in Vinbros delati capta
regione Picentes Pelignos Marsos Samnitesq; puaserunt.
Ducē unum in Spoleto alterē in Beneuento dimisit. oī au
tē que a Neapoli in fretum Siculum et a Sipōto in Salētios
a Beneuētoꝝ in Calabros sita sunt Cōstātinopolitano Im
peratori ab illis Triginta Ducibüs intacta māsere ad urbē
obsidēdam perrexerunt. Sed Pelagio suadente inducias
acceptarūt Tyberius interea uictis Parthis mala ualitudie
correptus Mauritium generum suum Cesare designauit. Dū
hac aguntur: Theobaldus Metensiū rex dum bellū contra

Chilpericū patruū suū gerit: imperfectus est. Cuius regnū alter patruus Clotarius accipiens: paulo post apud Parīsios moritur: quār relictis filiis: qui cōcorditer regnū diuīsere. Arīthpertus apud Parīsios: Gunthainius Auriolanensis: Chilpericus Suesſionēs: & Sigibertus apud Metenses succe deret. His ingratū fuit Longobardos Italiā occupasse: suā se runtq; Saxonibus ut ab eis recederet. Quod tūc demū ten tauere: dum Longobardi bello Campaniæ occupabant. Et hæc causa fuit cur Lōgobardi inducias cū Romanis fecerūt. Gregorius p id t̄pis Gordiani uiri Senaroris filius: religio ni addictus: sex monasteria in Sicilia de p̄fniis facultatibus ædificauit: domūq; suā Romæ religioni dicauit. Hunc Pela gius p̄tifex Cōstantinopolim milit ad expurgandū se q; si ne decreto Cæſaris pontificiū recepisset: & ad petendū aux ilia cōtra Lōgobardos. Interim Lōgobardi relictis ducibus Beneuēti Spoleti Narniæ & in V̄rbēveteri: in Galliā citeri orem se retraxerūt. Et cōtra Francilione pfecti: qui p Impā tore Thaurinū Eporediāq; tenebat et alias urbes plutes: eū pepulerunt: q Comi se recepit. Illi alpes transgressi: p̄uinciā Romanā ultra montes inuaserūt Amato cōmendatā: quem p̄fligatū interfecerūt: et magna ditati p̄da reuersi sunt. Inte rea Gūthainius & Sigibertus Francoī reges: Enniū Hunu lum ciuē Romanū bortati sunt: ut p̄uinciā Romanā capesceret: eiq; milites dedere: ueriti ne Lōgobardi redirent: quorū uicinitatē suspectā habebāt. Sed Lōgobardi p aliam uia in gressi: proprias Francoī sedes inuaserē: Hebredunēsem po pulati agrū. In quos delatus Ennius: magna eoī stragē edi dit: atq; in Italiā repulit. Interea Saxones quos diximus a Lōgobardis recessisse Srablonēsi rure se receperūt: Ibiq; ali quādiu quieti manserūt: donec Amatū cū multitudine Bur gundionū interfecitū acceperūt. tūc uero p̄das agere cepere In quos ruens ex improuiso Ennius: magna illos calamitate

Regni Frācoī diuīsio

G. sex mōasteria fecit.

Gregorius ad Imprē.

Francilio superatur.

Ennius Hunulus.

Lōgobardi in Gallias

Saxones superant

Sueui cū Saxonibus.

Clephis rex morit̄

Dortrula gēte Sueus

Feroaldus occidit̄.

Filius Clephis rex.

Brixellū solo æquat̄.

Grego. Legatus rediit̄

Tybris inundatio.

afflixit. Sed præliū instaurantes rex Francoꝝ Anthpertus
Ennio recōciliauit: & in Italiā redire iussit. Illi reperiētes Lō
gobardos solito magis elatos iterū emigrare cōlītuunt. Et
ad Sigibertū Metensiū regem ea lege transierūt: ut in pristi-
nas sedes reducerent̄ quos occupasse Sueos diximus. Pla-
cebat Sueuis æquo iure cū Saxonibus habitare. Sed illi to-
tam terrā petētes ad arma uenere: & magna occidione cæsi
regionē Sueuis reliquerūt. Inter hæc Gregorius ab Impato
re Mauricio imperatis quæ uoluerat circa res ecclesiasticas
etia nouas copias in Italiā mitti obtinuit: & Smaragdū Pa-
triciū alterum Exarchū Longino surrogari. qui mox Rau-
nam uenit. Interim mortuo Clephi Longobardoꝝ rege: Fe-
roaldus unus ex Longobardis ducibus Classense oppidū te-
nens: Rauennā magnope uexauit: Longinūq; multis modis
molestauit. Dortrula uero gente Sueus: qui cū Longobardis
intrā triginta duces adnumeratus fuerat: ad Longinū de-
fecerat. quē Smaragdus aduersus Feroaldū armauit: qui na-
uali bello uictor euasit. Feroaldus in oppidū fugit: Ibiq; ca-
ptus est: & cū suis oibus occisus. Et multæ ciuitates ad Sma-
ragdū defecere. Quo mœtu pculti Longobardi: decimo an-
no post mortē Clephis: Regē creauere filiū eius Antharim
adolescentē: multis tñ fortiter editis laudatū. cui duces dīmi-
diā pecuniarū suarē partē tradiderunt. Et Antharis mox
Brixellū obsedit: in quo Doctrula erat. qui cū amplius resi-
stere nō posset: dedito oppido Rauennā nauigauit. Brixel-
lum solo æquatū est: et Exarchus cū Longobardis inducias
pepigit. Fuerunt aut̄ induciæ uniuersales inter Lōgobardos
& Romanos p totam Italiā. Et tunc Smaragdus germanū
Přicii ordinis Cōstantinopolitanū Romā misit: præfectūq;
appellauit: cū quo & Gregorius Leuita domū rediit. Respi-
rauerat aliquis per Romanus populus. Sed noua mox cala-
mitas exorta est. Tybris mēle octobri urbis mœnia aliqui-

bus in locis supauit. Italia fame opp̄sa est: & pestilentia in
gens innumerabile absumpsit populū: qua tactus Pelagius
obiit. Ira dei uisa est: cuius placādi cura cōmissa est Grego-
rio: q̄ tunc Letaniā instituit. Et a clero ac populo pōtis ap-
pellatus: & p̄ Ias Impatoris cōfirmatus. Finitis induciis cū
Smaragdo factis Antharis exercitū in Hystrīā misit Libur-
niā cōtinentem: magnoq; auro pacē illi patriæ uēdīdit. Frā
cilionem Como & insula quæ in lacu erat: expulit: cū uigin-
ti anis ea loca tenuisset. Dītatus magna p̄da Antharis: Chil-
depertū Franco regem p̄ Legatos orauit: ut pacē perpetu-
am inīturus: sororē sibi in matrimoniu traderet. Despondit
Frācus: eoq; sponso pcessit ut munuscula uicissim mitterent.
Sed cū Richardus Vesogotharū Rex eandē puellā ex Hy-
spania poposcisset: sententia mutauit: dicens: Longobardū
ydolatrā esse: Vesogothā nouiter catholicā fidē accepisse.
Nam cū Helmengildis Lemugildi Vesogotharū regis filius
ad Leandri Hispalensis ep̄i p̄dicationē Arrianæ heresi abre-
nuiciasset et se catholicū declarasset: genitor iussit eū in carce-
re iugulari. Leandrū uero insectatus: maximis affecit incom-
modis. Sed paulopost ægritudine correptus: penitentia du-
ctus: Leandrū ad se uocauit: & impetrata peccatoꝝ uenia-
rogauit: ut talē redderet Ricardū: qualē prius effecerat Hel-
mengildū: moriensq; Riccardū regē reliquit. Qui hortante
Leandro: septuagintaduoꝝ ep̄oꝝ synodū apud Toletū co-
egit: in qua Riccardus ip̄e cū gente sua abdicata Arrianoꝝ
heresi: catholicā fidem cōplexus est: & filiā Frāci regis acce-
pit uxore. Antharis aliā sibi quæsiuit: Theudelindā Garibaldi
Bauaroꝝ regis filiā. Childepertus autē nō cōtentus so-
torem Lōgobardo denegasse: in sacerū quoq; eius furere ce-
pit: illūq; inopinatē aggressus Bauaria expulit: qui cū fratre
Gondoaldo ac filia in Italīā fugit ad generū. Childepertus
Bauaroꝝ regno potitus: in Lōgobardos ducēs: in Triden-

Ingens fames et pestis.

Greg. Letaniā instituit

Francilio Como eicit.

Ricardus Vesogotha

Leander ep̄s.

Riccardus catolicus fit

Garibaldus Bauarus.

Bauarus regno pellit

Francus in Italiam.

Francus domū rediit.

Romanus Exarchus

**Gre. misit monachos
ad cōuertendū anglos**

Exarchi nequicia.

tinis agris p̄das egit. Quod audiens Mauricius: magnā pe-
cuniā Franco p̄misit: si pulsis ex Gallia Cisalpīna Lōgobar-
dis: eā sibi p̄uincīa restitueret. Annuit Francus. Et in Italiā
ducens: Lōgobardos tentare aduersus regē cōcepit: multa p̄
mittens: si oppreso rege triginta uel plures duces efficerent
ut antea. Cui aliqui cōsensere ut Minulphus insulæ sancti Iu-
lianii dux: & Gandulphus Bergamēsis: & Vlpharis Tarui-
sinus. Sed ueritus Francus ne debilitatis Lōgobardis: Impa-
tor nimis suā potentīa augeret: dimisso Anthari: posterga-
ta fide rediit in Franciā. Et paulopost Antharis defunctus ē
anno postq̄ Theudelindā duxerat uxorē. Longobardi in
futuri regis electiōe discordes: deniq̄ ita cōuenere: ut ille re-
gno potiret ex Lōgobardis: quē Theudelinda sibi uirū eli-
geret. Illa Agilulphū Thaurinensiū ducem uirū bellicosum
& adolescētia formaq̄ florentē: sibi maritū: et Lōgobardis
regē declarauit. Agilulphus captiuos quos Frācus adduxe-
rat ex Tridentinis et pacē ab eo missis Legati obtinuit. In
terim Mauricius Smaragdo successorē dedit Romanū nōie
attributis copiis qbus Lōgobardos ex Campania & Italia
pelleret. Agilulphus Munulphū qui Anthari rebellasset: in
sulæ sancti Iuliani ducē interfici curauit. Bergamēsi uero du-
ci recōciliatus est: sed rebellauit ille: & multa damna intulit
regi. Cui etiā iteꝝ dedit ueniā. Vlpharis Taruisinus dux q̄
res nouas moliebat: p equites regis captus et ad eū ductus
est. Interim Romanus munitis Mātua Patauo ac Cremona
cū copiis Romā prexit: & unica æstate Sutriū Polimarcīū
Ortā Tudertū Ameliā Perusiū Luceolū et alia multa oppi-
da recuperauit. Hoc tpe Gregorius Melitū Augustinū & Io-
hannē monachos in Angliā misit: gentēq̄ illā ad baptismi
gratiā remisit. Romanus aut̄ Exarchus gente Græcul parta
uictoria: in om̄ia uicia plapsus est: occulte cū Longobardis
sentiens: nec pmittens cū hoste Romanos inducias h̄fe: nec

eos defendens. Mauricius quoq; Imperator malus effectus legem talit: ut q; militiae Romanæ esset ascriptus: nisi finita militia aut debilis effectus: deo militare nō posset. Arguit Imperatorē Gregorius q; legē alias inauditā cōdidiisset dixitq; ei cauendū qui pmisso dei ex notario comes excubitorē: de comite Cæsar: de cæsare Imperator factus esset. Tunc quoq; Iohannes ep̄s Cōstantinopolitanus coacta Gracorē synodo Icomenicū id est uniuersale se appellauit. Et Mauricius Gregorii monuit: ut pacē cum Iohanne h̄eret. Cui dure Gregorius respōdit: claves ligādi ac soluendi Petro traditas fuisse dicēs. Mortuo tūc Romano Exarcho apud Rauennā Gallinus suffectus est: qui q̄rtus fuit Exarchus & vir bonus & cōtra Lōgobardos animatus. Sed uidens res neglectas: sua su Gregorii cū Agilulpho inducias fecit. Gregorius uero p Theodelindā reginā: cui Dyalogoꝝ libros scripsit: furorē Longobardoꝝ mitigauit. Quæ mulier religiosa ab Agilulpho uiro suo obtinuit gentē Longobardā ydolatria & heresi dimissa: ad xp̄m trāsire: & bona ecclesiaꝝ restitui. Tūc quoq; & Childepertus Francoꝝ Rex Brunichildis uxoris suæ monitis mores uitamq; cōposuit. Sic duæ foeminæ uno tpe multoꝝ bonoꝝ causæ fuere. Childepertus Bauaria relicta: regē in illa constituit Taxillonē: cū quo id egit: ut Sclauinos gentē Danubii accolā et ydolis seruientē nunq; bello psequi desisteret quousq; fidē acciperet xp̄ianam. Taxillo magnā in Sclauinis prædā fecit. Sed paulopost cū duo milia Bauarorē in Sclauinis prædarent ab illoꝝ rege Cacano circūuenti et ad internitionē cæsi sunt. Mortuo interim Childepertero rege Francorū: Brunichildis uxor eius regnū accepit p Theudeberto & Theoderico viri nepotibus gubernandū. Obiit & paulopost regū Franciæ tertius Guntanus partēq; eius quæ erat in Aurelianensi p̄dictis nepotibus Brunichildis cōseruauit. Hæc intelligēs alter Cacanus rex Hunorē.

Lex cōtra religionem.

Imperator arguitur.

Ep̄s Cōstantinopolitanus

Gregorii responsum

Liber Dyalogoꝝ

Lōgobardi cōuertus

Brunichildis opus.

Taxillo Bauarī rex.

Cacanus Sclauin rex.

Rex Francoꝝ morit.

Cacanus rex Hunorē.

Huni fugant̄ qui cōfū
gunt ad Sclauos.

Monasteriū euertitur.

Ariulphus in Romañ

Patauū obsidetur.

Veterani milites mille

noꝝ inuadere fœminā statuit: et ex Pannonia in Turingiā transiit eāꝝ populaꝝ. Interim Brunichildis paratas copias in eū misit: & pecunia placatū dimissa p̄da domū ire suaſit. Per hæc t̄p̄ Mauricius Impr p Theodosiū filiū ac Germanum ſocerū Legatos Hunos ex Pānonia pepulit: Cacanūꝝ multis cladibus affecit. Huni ad Sclauos cōfugere: & ab illis p̄tecti ſunt. Sclaui uero cōſiderantes bellī magnitudinē quod acciperēt: Frācos Bauaros ac Lōgobardos in ſocietatem acceperēt: et in Hyſtriā duxere: eāꝝ populati ſūt ſimil cū Hunis. Interim Agilulphus tres ex ſuis ducibus interfici curauit ppter rebellionē antea factā. Et Zoto dux Beneuentus ruptis induciis Caſſinēſe monaſteriū inuafit atq̄ a fundamentis euertit. Et paulo post mortuus ē. Cui ſurrogatus ē Arrilis. Ariulphus quoq; dux Etruriæ: cuius maiore partē obtinebat: agrū Romanū populatus ē: uicinus rei uindictā Gallinicus Parmā inuafit: in q̄ filiā Agilulphi rēgis cū gene ro Godeſtallo intercepit. Hæc illi filia ex prima uxore fuīt Theudelinda uero ſecunda uxor Adoaldū illi filiū peperit apud Modonā. Agilulphus Patauū obſedit q̄ tūc ſine mōnibus fuīt: uallo t̄m & fossa munita. Per ſexaginta. n. annos a demolitiōe Totilæ uſq; ad Theodericū Ostrogothā frequentia ciuiū caruīt. Tūc uero munita frequētari coepit. & tūc p annos centū uſq; ad hanc obſidionē om̄ia ædificia ex materia fuerūt. Ob quā rem uentū naſti Lōgobardi ignem immiferunt: q̄ maximā urbis partē cremauit. Et facta ē deditio: & urbs in toto incēdio uaſtata. Parē ſortē tulit Mons ſilicis nō igne ſed ui deſtructo oppido. Vocauit deinde Agiulphus Sclauos in auxiliū et ad nouū uer nouas copias cōparauit. Interea Gallinicus Rauenæ obiit. et Mauricius iteꝝ Smaragdū Exarchū Italīæ creauit. Erāt tūc mille milites veterani Romæ ex his q̄ cū Theodosio Mauricii filio & Germano ſocero cū Hunis in Pānonia decertauerāt uiri fortes:

Sed p avariciā Mauricii stipēdiis fraudabant̄: quibus Gre-
gorius pōtīfex ecclesiastica frumēta diuīsīt. quoꝝ cōsilio cō-
tradicente Exarcho q erat Rauēna pacē cū Agilulpho Etrū-
riæ duce cōstituit. Ob quā rē acculatus est apud Impatorē
p Exarchū: qui tñ & ipe paulopost cū Agilulpho pacē cō-
stituit: Parma redditā cū filia regis & genero. sed puella ab
orsu facta in itinere e uita deceſſit. Mauricius Impr culpā su-
am de rebus Italīcīs oēm in Gregorīū cōuertit et milites ex
Roma reuocauit: iussitq; Ariulphū inuadere: sperās Ariul-
phum Romanos molestaturū. Sed ille alīq; diu quieuit. qui
bus cognitis Agilulphus Romā inuadere statuit. ad quem
magna multitudō Sclauoꝝ uenit a Cacāno missa: et Longo
bardī duces pīsto affuerūt: & Ariulpho mādauit ut foedus
cū papa iſtū rumperet. q pīdia usus Balneū regiū et Vrbē
ueterē mox occupauit. Agilulphus copias in Etruriā duxit
Gregorius pōtīfex & magī militū prætore in urbe relicto:
q ciuitatis curā gereret Nepesum accesserūt cōfirmauerūtq;
oppidanoꝝ animos: parūq; obfuit quin caperent̄ in itinere
Obsedit Agilulphus Romā et in maximā calamitatē addu-
xit. duravit annū obsidio. Interea Saraceti Arabes Siciliā
ingressi: oēm maritimā orā prædati incēdio uastauere. Sclau-
oi Hystriā et Dalmatiā occupauere: a quib; Sclauonia di-
cta' est. Venerūt aut̄ illi ex regionibus trans Danubiū sītis.
Nec tñ ea loca reliq; runt: sed manserūt eoꝝ reliquiæ Boemī
& Poloni. Sed hystoria Boemica cōtra hēt: quæ Boemos
ac Polonos ex Dalmatia ortū habeūt dicit. Vandali quoꝝ
eiusdē lingua cū Sclauis fuisse tradunt̄: q sub Genserico fu-
ere: quoꝝ adhuc reliquiæ in Germania sunt: & appellane
Vindelici Saxōibus cōtermini. Per hoc tps Seuerus pīar-
cha Aquilegiensis in heresim lapsus ē: cui hortate Gregorio
ac Iohāne Rauēnate renūciāuit: et tñ postea rediit ad uomī-
tum. Quo defuncto Aqlegiensis ecclesia scissa ē. Sisulphus

Milites fraudant̄.

Impr culpā in pōtīfice

Greg. Nepesum cōfirmt

Roma obſideſt.

Boemōꝝ diriuatio.

Vādali lingua sclauof

Pīarcha hereticus

Obsidio urbis soluit.
Mauricii Impris uisio.

Somnia Imperatoris.

Prouerbiū Imperatoris.

Mauricius occidit.

Cremona diruit

enim Forolulanus rex Iohannē apud Aglegiā cōstituit. Et pōtis Romanus Claudianū apud Gradū. Durāte obſidiōne urbīs nō potuit Agilulphus efficere: q̄ Arrigis Beneuē tanus dux aut in caſtra ueniret: aut uiciniſ bellū inferret. ob quā rē diſſoluta obſidione Mediolanū rediit. Mauricius interea cognito virum quendā monachi uestimentis induit & gladiū ſtrictū tenentē in Cōſtantinopolitanū forū uenisse ac exclamasse Imperatorē gladio moriturę: penitētia ductus a pſecutione Gregorii ceſſauit: & oratiōibus ſeruorę dei ſe cōmendauit. Interim p ſomniū uidit ſe Cōſtantināq; uxore cū filiis & filiabus & omni cognatiōe tradi militis Focæ gladio perimēdū. Euigilas Philippicū generū uocauit & ſomniū exposuit: Interrogauitq; an Focā nosceret: q̄ respōdit noſſe pcuratorem in exercitu iuuuenem temerariū ſed timidū. Cui Mauricius ſi timidus inquit pfecto et homicida. Interim cū exercitus trās Dacibū hiemare iussus ſtipēdiis fraudaret: in ſeditionē excitatus: Focā centurionē exaltatū: ſup clipeū ſibi Exarchū acclamauit: & paulo post Imperatorem creauit Quæ audiēs Mauricius diſſimulato habitu cū liberis & ux ore nauē cōſcendit: et apud Calcedonē captus ē: uno quoq; & uigesimo Impiī ſui anno ſecuri percußus.

EX LIBRO NONO.

Ocas apud Cōſtantinopolim Imperi receptus: Romæ quoq; declaratus ē ac ſua et uxoris uxæ Leonciæ ymagines in oratorio ſancti Cesarii inter altos Augustos locatæ ſunt. Quod audiēs Agilulphus cōtractis copiis Cremonā obſedit: et ad trigesimū diē expugnatā ad ſolum uſq; demolitus ē. Mantuā quoq; pari dierū numero ui expugnauit: & mōenibus immunitā reliquit. Focas magnā de ſe ſpem p̄buit. Propter quā rē inter Agilulphū & Smagdū induciae factæ ſūt p aliquos mēles: & deinde pax in annū cōſtituta. Interim Agilulphus pſidia quærēs: filio ſuo

Adoaldo uix dū quadriēno Theodeberti Francorū regis filiā despōdit. Beatus Gregorius pōfificatus sui anno q̄rto decimo migravit ad cōlū. Cui suffectus ē Sabinianus: q̄ cū Longobardis in altere annū pacē fecit. Interim famē ualida uexauit Italiā: et Agilulphus missō Legato triennalē pacē a Foca imperauit. Mortuo Sabiniano Bonifacius tertius suc cessit: qui p̄iarcham Cōstantinopolitanū compescuit: sese Icomenicū appellantem: Iubente Foca: ut Romanæ ecclesiæ om̄es obedirent. Cui nono mēle defuncto: quartus Bonifa cius suffectus est: ex Marsis et urbe Valeria natus: qui Pan theon a Foca imperauit. Interea & in oriente & in Africa magni motus excreuere et Cosdroas Mesopotaniā occupauit: cū ciuilia bella insurgerent. Priscus enim P̄ficius summo in honore apud Focā in Cōstātinopoli habitus: cōiuratio ne inita cū Heracliano socero suo & Africæ prætore Hera clio eius filio & suæ uxoris fratri Imperiū affectauit. Et re bellio in Africa facta est. Priscus p̄ditor inter sacerdū et Im peratorē sequestrem se exhibuit. Et Heraclius Constantino polim tanq̄ paterne fidei obses uenit. Heraclianus quasi al latus Impatori opem: magnas copias congregauit: & in Traciā misit. Focas a cōiuratis obruncatus est: & Hera clius Impator cōstitutus. Dum hæc agerent Auares Huni ex Norico in Italiā transgressi: puincias Foriulii Venetiæ inuaserūt. Sisulphus eius puincia rex eos aggredit: & ma gnū præliū cōmittit: In quo uictor Auares licet multos de suis amiserit puincias uastauit. Rex eius Cacānus audiens uxorē Sisulphi Rhomildā cū filiis Rodoaldo & Grimoaldo maximisq; opibus in oppidū Foriulii se cōmuniſſe: eo p̄fectus est. Et dū obsidens locū circuequitat: uisus a Rhomilda e menibus flauo crispatiō capillo mox ab ea adamatū ē: & oppidi p̄missa deditio si se uxorē duceret p̄misit. Cacānus opido potitus una tñ nocte feminā ad se admisit

Btūs Gregorius obiit
Sabinianus sufficit

Bōifacius III. successit

Bōifacius IIII. successit

Bella ciuilia.

Focas Impr obtrūcat
Heraclius surrogat

Romilda hostē amat.

Regina p̄stituitur.
Foro Iulii consumit.

Bonifacius morit.

Heraclius coronat

Crucis asportatio.

Deus dedit p̄t. eligit.

Io. tyrannus occiditur

Heraclii ignauia.

Incestuosū m̄fimoniū.

Deus dedit morit.

deinde uelut impudicā mulierē Bauarīs militib⁹ passim p̄
st̄tuendā tradidit: et emissa om̄i plebe oppidū igne cōsum
pl̄it: ita ut iā nec uestigia eius oppidi uideantur: Adduxitq̄
Bauarus captiuos oēs in terrā suā: Ibiq̄ puberes interfecit:
pueros uenūdedit. Remanserūt tñ aliq̄ oppida in Foro Iulii
sub fide Longobardorum. q̄ defuncto Gilulpho Grasulphū ei
fratrē substituerūt: adiuuādūq̄ decreuerūt. Sclauī inter h̄ec
magnā Illirici p̄tem occuparūt: et Rauénates Iohannē Lemī
sium T̄racē Smaragdo in exarchatu Italiæ a Foca suffectū
cū superbe se h̄eret interfecerūt. Apud Romanos defuncto
Bonifacio q̄rto mensibus octo de successore eligēdo discor
datū est. Et apud Neapolim Iohannē Camisinus ex gēte Pa
tricia Cōstātinopolitanus illi urbi p̄fectus tyrannidē inuasit
simulq̄ Lucaniā Brucios Campaniā et Apuliā sibi subiecit.
Heraclius anno ducētesimo ab inclinatione Impii a Sergio
Cōstātinopolitano p̄iarcha coronatus: oriētale accepit Im
periū: & Eleutheriū P̄ficiæ gētis cubiculariū rei bellicæ sciē
tissimū in Italiā misit. Et aduersus Cosdrā qui iā Mesopota
niā Palestināq̄ cū Hierosolima occupauerat: & non agin
ta milia xp̄ianorū interfecerat: partēq̄ crucis dñicæ asporta
uerat: copias q̄numerolissimas misit. Et Romani p̄tificem
elegerūt Deus dedit: p̄f Stephano subdyacono natū: natio
ne Romanū. Eleutherius e Rauēna Romā uenit: ibiq̄ hono
rifcentissime receptus est: & deinde Neapolim prexit: ob
uiantēq̄ cū armis Iohannē superauit & interfecit: om̄ibusq̄
recupatis Rauennā rediit: pacemq̄ cū Longobardis pcussit
in decenniū. Heraclius uero res Imperii in suos duces reiici
ens: apud Cōstantinopolim ocio luxuīq̄ se immergit. Mor
tua enim Eudoxia eius uxore in partu quo Constantiū pe
perit: Mirtinam ex sorore neptem incestuosō sibi matrimo
nio copulauit: Heracionemq̄ filium ex ea suscepit. Et Ro
mæ mortuo Deus dedit pontifice: Bonifacius quintus surro
gatus est. Interim Eleutherius nouus Exarchus ab Heraclio

declaratus apud Rauennā: sese regē Italīæ declarat. Sed cū Romā peteret: a suis militibus interfectus est: & caput eius Cōstantinopolim missum. Cui Exarchatu Isarius Patricius Cōstātinopolitanus successit. Agilulpho autē Lōgobardorū rege uita fūcto: Adoaldus filius puer cū genitrice Theudelinda regnū suscepit: quæ mulier sapiētissima pacē inter Longobardos et Italicos p decē annos quietissime tenuit. multa donauit ecclesiis. Inter hāc Theodobertus rex Francorū affribus Impio superat captus & interfectus ē. Et Clotarius ut solus regnaret Theodericū p̄em interfecit. Interea anno Impii Heraclii sexto Persi in Egyptū arma uerterū: Alexāndriamq̄ occuparūt. Et audita morte Heraclii q̄ Africā tenebat: eo iter direxerunt: & Karthagine capta Impio Africæ potiti sunt. Petiit Heraclius pacē a Cosdroa: etiā cū dedecore Impii neq̄ obtinuit a supbiente rege. Ob quā rē Heraclius declarato Cōstātino filio cæsare ac regni cōsorte Sergio p̄iarcha & Bonoso Patricio ei adiūctis: in cōsilio illū Constantinopoli dimisit. Ip̄e in Syriā p̄fectus ē: atq̄ Azotū peitiit: in qua urbe Cosdroa se cōtinebat. Sed Cosdroas id intelligēs in Persidē fugit: exustis oibus in itinere segetibus q̄ tūc flauescabant: Sarabaco & Sarabasse ducibus relictis: q̄ Heraclii impetū retinerēt. Quod intelligēs Heraclius flexit iter ad sinistrā: & magnis itineribus supato Thauro mōte Sarbaꝝ Persam Cosdroā ducē ante uenisse reperit ad ponrem: q̄ Saron amnē iūgebat: eūq̄ inde deturbatū in Persidē repulit. Et ultra p̄cedēs: Saym ducem cū maioribus copiis obuiū habuit. Cū quo p̄lio cōmisso ab ortu solis usq̄ ad uesperā magna utriusq̄ p̄tis cæde cōtendit. Postremo inclināte iā uictoria ad Persas: diuinū auxiliū x̄pianis affuit: exorto nymbo ac tempestate ualidissima excitata: q̄ in faciē Persarum cadēs: lumen eis abstulit: et x̄pianos reddidit alacriores: quibus uictoria cessit cū magna clade Persarū. Et rursus

Exarchus regē se fecit.

Isarius Exarchus.

Theudelinda sapiens

Rex Francorū occidit

Clotarius p̄em necat.

Azotū urbs.

Thaurus mons.

Miraculosa uictoria.

Cosdroas a filio capie

Crux sancta recuperat.

Mahumeti principium.

Saraceni cōducuntur.

Crux reportat

Bonifacius moritur.

Honorius surrogatus

Razatenes dux cum omib⁹ viribus regni Heraclii oppositus est: pugnat⁹ a mane ad occasum: et multa milia ceciderunt. Razatenes supatus interfactusq⁹ est: et uigintiseptē militaria signa Persarū capta sunt. Cosdroas Medarsem filiū Syrochio quē natu maiore p̄bumq⁹ adolescentē haberet: p̄terito regni cōsortē appellauit: quod ægerrime adeo Syrochus tulit: ut ad Heracliū miserit: qui regnū Persidis sibi paciferens: si Cosdroe & Medarse captis oēm regiā suppelle stilem Romanis pmitteret diripiendā: & Cōstātinopolim asportandā. Annuit Heraclius: adiecitq⁹ ut captiuū redderetur: & pons Tygridis Romano militi custodiēdus pmitte retur. Ea formula cōclusa. Cosdroa p̄fidia nati intellecta: fuge annitebatur. Sed interceptus de fuga a Syrochio filio cū Medarse & uxoribus in carcerē coniectus est. Heraclius uictoria potitus: & cruce dñi recuperata: pacē cū Persis cōstuit. Syrochis p̄em fratrēq⁹ necari iussit. Hæc anno duodecimo Impij sui Heraclius pedit: cū annis q̄tuordecim crux apud Persas fuisse. Hoc tpe Mahumetus qdā ut aliq uolūt Arabi: ut alii asserūt Persa: nobili ortus parēte: deos gentiū adorāte: m̄fe Hebraica atq⁹ ysmaelita acerrimi ingenii vir inter xpianos cōuersatus: magnū excitauit incendiū: legēq⁹ suā pestiferā introduxit: & ad rebellionē cōtra Imperiū Arabes pellexit. Quoq⁹ motus audiēs Heraclius: missis Legatis aliquot saracenoq⁹ milia qbus arma publice pmissa erāt ad stipēdia reipublicæ accepit: atq⁹ ita tumultū sedauit ipse Et deinde sacratissimā crucem Hierosolimā reportauit: quē Zacharias patriarcha magno cū honore excepit. Portauit aut crucem humeris suis. Et cū ad portā exiisse immobilis monente patriarcha uestem mutauit: & nudis pedibus intravit urbem. Inter hæc Bonifacio mortuo Romæ anno q̄to sui pontificatus: Honorius primus surrogatus est. Et Theudelinda mortua est: & filius eius Adoaldus a regno

deiectus: & Arioaldus ei surrogatus. Per quæ tpa pax in Italia fuit: & Honorius basilicā beati Petri tegulis eneis co operuit: ex tpe Romuli delatis. Edē Agnetis martiris uia Numentana extruxit: & sancti Petri Cracii uia Aurelia: & in Aquis Saluiis sancti Anastasii: cuius corpus ex Perside de latu Heraclius Romā miserat: et plurimas alias ædes sacras ædificauit. Sed infelix Heraclius post gloriosum de Persis triumphū: ad incantatiōes & prælagia se cōuerterit. Vates ei magnū imminere piculum a circūculo populo cecinerūt. ob quā rem Iudeos omnes Impio subiectos baptisari curauit. Idē ut fieret pro Gallias atque Hispanias a Dagoberto Franco quod defuncto Clotario genitori suo successerat: & a Sisebodo Velgotharū regibus obtinuit. Et deīn a Pyrrho priarcha Cōstantinopolitano ac Cyro Alexadrino episcopo deceptus: in heresim Manachitarū incidit: unam tm in xpo uolutatem esse dicentiū. Hortatus tm ab Honorio pottifice: Pyrrhū pri archam in Africā relegari pmisit. Obiit aut̄ Honorius anno sui pottificatus tertiodecimo. Et Seuerinus romanus eius nōis primus pre Labieno surrogatus ē: atque secundū consuetudinē ab Exarcho Italiæ cōfirmatus: neque n. tunc aliter coro nari poterat. Isarius tunc Exarchus erat quod sacrariū Lateranēse expoliauit: et donatis militibus reliquā prædā Rauennā de tulit: & Impatorem pre donauit. Medio tpe Saraceni quod ex Arabia apud Cōstātinopolim Heraclio militabat cū solita stipendia nō reciperet: in Syriā secessere: & in magnū coacti exercitū Damascū cepere. deīn Fenicē Syriā et post Egiptū a suis Arabibus quod domi remanserat cōmeatibus atque armis adiuti. Suscepserat iā Arabes Maumeti legē: atque ut pro se reciperet annitebant: recusantesque armis agitabat. Successit Syrochi Persarū regi quod primo āno deceaserat Adheler filius. et illo eodē anno defuncto Armida in regē electus fuerat: quē arabes prolio supatū interfecere ac prolis impauere: quod Maumeti

Basilica. B. Petri tegit
omnibus iñ h. ch. m.

Heraclii peruersio.

Manacheone heresis.

Honorius morit
Seuerinus. I. surrogat

Exarchus papā cōfisiit.

Arabes Maumethei.

Balilea. B. B. B. B.
Crucis dñi translatio.

Ierosolima capiē

Theodorus ep̄i filius.

Heraclius priuignā du
xit uxorem.

Heraclius morit̄.

Constantinus surrogat̄

legē accipientes: in Saracenjū nomen trāsierē. Et hi ex Per
sis facti Saraceni: Antiochiā Imperatori subiectā uī ceperūt.
Quod audiēs Heraclius crucē dñi ex Hierosolima Cōstan-
tinopolim apportari curauit. Et paulopost ipsa Ierosolima
a Saracenis capta ē. Interea Seuerino pōtificatus sui anno
secūdo uira excedenti: Iohānes quartus natiōe Dalmata; &
eidem etiā anno secūdo obeūti: suffectus ē Theodorus pri-
mus p̄fē Theodoro ep̄o Græcus ex Hierosolima oriūdus
Inter hæc Mauricius Carthularius græcus: q̄ exercitui apud
urbē preerat; & Isacio ad diripiendū Lateranēse sacrariū ad
iutor fuerat: Isaciū criminatus ē: qui regnū Italix affectaret:
Romanosq; ac milites iureiurādo sibi astrinxit tanq; Impa-
toris causam ageret. Quod audiens Isaciū exercitū Romā
misit et magnis muneribus milites Mauricij ad se traxit. A-
perta est urbs p̄fecto Isaciū: et Mauricius a suis destitutus
ad ecclesiā beatæ Mariæ maioris cōfugiens: ibi captus est: et
Rauennā missus: apud vicū Ficulas decollatus. Isaciū pau-
lopst repentina morte subtractus est. Heraclius trigesimū
agens Impii sui annū: Theodorū Patriciū cognomine Cali-
opam ad regendū Italiam Exarchū misit. Et q̄uis omnē pē
ne Asiā amilisset: deū tñ indies magis ac magis spernebat.
Nāq; uxore quā paruo habuerat tpe defuncta: illius ex pri-
mo viro filiā adolescētulam senex accepit uxorē. Deindeq;
primo anno incestarū nuptiarū obiit. sub quo aucta ē mag-
nopere Impii inclinatio. Suffec̄tus ei est Constantinus filius:
qui quarto assumpti Imperii mense ueneno extinctus est: a
Martmaholica et Heracleone fratre: quos Pyrrhus patriar-
cha ad id flagiciū instigarat. Is enim audita Heraclii morte
ex Africa ubi relegatus erat Romā petiit: & a Theodoro
pontifice ueniam errati petens: formam fidei accepit: quam
teneret. Sed prius uitam amilisset: qm tanto scelere quælitum
patriarchatum potuerit obtinere. Senatus enim populusq;

Constantinopolitanus in Martinā Heracleoneāq; surgens:
lingua illū: hunc naso mutilatos relegauit. Quo in furore re-
tractus de fuga Pirhus: a populo est occisus. & Cōstancius
q; fuerat filius Cōstantini Impator creatus. Pirhi aut locū a
Senatu & populo obtinuit Paulus. Qui regisitus a Theodo-
doro pōtifice Romano ut rectae fidei normā acciperet: ob-
stinate recusans dignitate priuatus est. Sed huic Cōstantius
adhesit: in eandem heresim plapsus. Mortuo Theodoro
post annū sextū sui pōtificatus: Martinus primus p̄fia Tu-
dertinus successit. Cuius legati Cōstātinopolim missi exhor-
taturi Paulū ut resipisceret Cōstancii iossa in diuersa relega-
ti sunt. Ob quā rem Martinus Romæ synodū habuit centū
quinq̄ginta ep̄os: in q Cyri Alexadrini Sergii et Pirhi Cō-
stantinopolitanor̄ p̄iarchar̄ cōdemnationē innouauit: &
Paulū p̄iarchatu priuauit. Inter hæc pax Italīæ quæ cū Lō-
gobardis ac Romanis p̄ triginta ānos durauerat: turbari ce-
pit. Arioaldo. n. q Theudelnide & Adoaldo successerat:
suffectus est Rotaris Arriana labe inquinatus: in quā om̄s
Longobardi p̄cipites corriderūt: ita ut nulla fuerit ciuitas ei
subiecta quæ duos ep̄os nō habuerit: catholicū et Arrianū
Nec mutatus ē Rotaris: a Theoderico Romano s̄ep̄ius re-
quisitus: neq; a Martino. Ob quā rē Theodorus Italīæ Ex-
archus bellū Longobardo indixit: nec ille recusauit præliū.
Pugnatū est apud Scultennā Mutinā amnē. Vicitus ē The-
odorus: septēq; milia pugnator̄ amisiit. qua uictoria elatus
Rotaris: in Liguriā duxit: quā prouinciā Longobardi p an-
nos octo & octuaginta qbus in Italia fuerant nunq; attige-
rant: leuiterq; Liguriā oēm in p̄tārem redigit. Cōstancius in-
terea Olympiū cubiculariū suum Italīæ Exarchū fecit: datis
mādatis: ut lectā Monachelitarū p oēm Italīæ extenderet:
Martinūq; pontificē aut captū ad se mitteret: aut iugularer.
Olympiū Romā ueniens inuenta synodo nullū suū errorē
suadere potuit. Ob quā rem lictorē interposuit: q Martinū

Cōstancius Impator

Pau. dignitate priuac̄

Theodorus morit̄
Martinus. I. surrogat̄.

P̄iarcharū cōdénatio

Rotaris rex.
Longobardi Arriani.

Septē milia amisiit.

Liguriam occupant.
Olympius Exarchus.

Lictor excoecatur.

Rhodū expugnatur.

Sicilia uastatur.

Theodorus exarchus

Martinus pōt. capic'

Martinus pōt. obiit.
Eugenius. I. eligitur.

Rotari Roaldus succe-
dit apud Lōgobardos

Clodoneus in Italiam.

in ecclesia beatæ Mariæ majoris interficeret. Quod ille subi-
ta coecitate p̄cussus nequivit efficere. Saraceni p̄ hoc t̄p̄ an-
no quinq̄gesimo ab orientalis Impii declinatione: ab Alex-
andria nauigio soluentes: Rhodū peruenere. Eaç̄ capta Co-
lossum fama celeberrimū: à quo ciuitas insulæ primaria no-
men habuit: demoliti sūt. Ex cuius ære noninḡetos camelos
onerauerere. Dehinc multis in Egeo afflictis inlulis: in Siciliā
nauigarūt: multaq̄ loca uastauerūt. Olympius Martino re-
cōciliatus: eos insula expulit: sed iacturā magnam nauiu ac-
militū fecit: ibiç̄ morbo decessit. Cōstancius nihil melior ef-
fectus: Theodorū Caliopā iterū in Italiā misit Exarchū: iu-
bens: ut Martinū ad se uincū mitteret: addito socio Paulo
Pellario: q̄ scelus sollicitaret. Exceptus Romæ Theodorus
cū salutatū islet pontificē illi catenas iniecit: misitq̄ Cōstan-
tinopolim: et inde ad Cersanā Ponti ciuitatē in exiliū actus
est: in q̄ urbe beatus Clemēs Romanus p̄sul longe antea ex-
ulauerat. Obiit ibi Martinus. Quod cū ignoraret Romæ:
q̄tuordecim mensibus uacauit Ep̄atus. Et deniq̄ Eugenius
primus Romanus p̄fē Ruphiniano electus est. Apud Con-
stantinopolim uero Paulo p̄fido defuncto: suffectus est Pe-
trus. q̄ eti melius de religione sensit: nō tñ eandem fidei fot-
mam cū pontifice Romano tenuit. Apud Longobardos de-
functo Rothari Rodoaldus successit. Qui dephensus in ad-
ulterio Longobardæ mulieris: a uiro illius interfectus ē. Cui
successit Aripertus. qui moriēs duos filios reliquit successo-
res: Pertherit & Gundibertū. Quoç̄ t̄pe & Longobardi
cū Romanis pacē seruauere: multis inter se cladibus agitati
Grimoaldus. n. dux Benevētanus Romaldo filio Benevē-
ti duce instituto: cum magnis copiis Papiā uenit: Pertheri-
temq̄ puerū inde fugauit: et Gundibertū Mediolano expu-
lit. Quas res intelligēs Clodoneus rex Francor̄: qui Dago-
berto p̄fī successerat: magnas copias in Italiam misit: quas in
Transpadana regione p̄datas Grimoaldus Italia expulit.

Romæ interim mortuo Eugenio p̄tificatus sui anno primo
Vitalianus suffectus ē: ex oppido Segineli p̄uinciacq; Vol-
scorū. Per quod t̄ps Cōstancius Constantino filio Imp̄i con-
sorte declarato: classem instructam Athenas p̄misit: & ip̄e
ibi uentos noctis secūdos: classem ingressus Tarentū uenit
ualidissimās q̄ copias secū adduxit: in Beneuentanos duc-
rus. Romoaldus ad tolerandā obsidionē donec p̄ opem se-
ret se p̄parauit. Sed Cōstancius ad Lucerīa duxit: eāq; uī ca-
ptam ac direptā solo æquauit. Acheronciā aut̄ cum capere
nō posset: Beneuentū duxit obseditq; urbē. Sed intelligens
Grimoaldū magnis copiis opē filio ferre: soluit obsidionē:
Neapolim q̄ prexit magnaq; incōmoda ab hoste in itinere
percessus ē. Deinde Romā petiit: relicto Saburro cū uigin-
ti milibus militū ciue Romano apud Formianū: qui hostes
reprimeret. Vitalianus p̄tifex cū clero et populo sexto ab
arbe miliario Imperatori obuiauit: Introductusq; est applau-
dente multitudine in ecclesia beatī Petri: cui palliū auro in-
textum donauit. Interim Romoaldus accepero p̄fis auxilio
Saburrū aggredit̄ eūq; cū multis Græcis interfecit. Cōstan-
cius q̄nta die sui aduētus ad direptōes se cōuertit. Nā quæ
cunq; uidit ex ære aut marmore ad ornatū posita: loco ab-
stracta aut ui disceptra nauibus imposuit: plusq; ip̄e armen-
toz in septē diebus Romæ detraxit q̄ Barbari antea in du-
centis & quinq; ginta octo annis: Duodecimoq; die Roma p̄-
fectus Neapolim fdiit: et deinde Siciliā petiit. vbi alīq; diu
mālit: tributa undiq; exigens. Vitaliano interim defuncto:
Adeodatus p̄f̄ Iouiniano Romanus surrogatus ē. Interea
Lupus Forolulianoz dux Longobardus: cui Grimoaldus
ad filiū p̄fecturus Etruriā & Emiliae civitates cū Trāspada-
nis cōmendauerat: audiēs multa de Cōstancio: putās q̄ Grimo-
aldū peritū regnū affectauit. Quod intelligēs Grimo-
aldus Bauaros aduersus eos excitauit. Lupus oīa inuoluens
in Forolulianos reuersus est: Pugnauitq; cū Bauaris: & pri-

Eugenius morit̄
Vitalianus surrogat̄

Impr̄ Lucerīa deleuit

P̄t̄, obuiā iuit Impr̄.

Saburru interficiē

Ornamenta auferunt̄.

Vitalianus morit̄.
Adeodatus surrogat̄

Forolulum diripitur.

Rauennæ excidium.

Carantani.

Pons Natisonis.

Grimoaldus morit.

Imp^r in balneo occidit

Mislessus occiditur

Cōstancius Imp^r fit.

Saraceni in Siciliā.

Adeodatus morit

ma die uictoriā obtinuit. Sed alter⁹ cōmittens præliū: in eo imperfectus ē. Et Bauari Foroluliū diripuerūt. Sed reuersus Grimoaldus: gr̄as Cacanno egit: q̄ sibi auxilia misisset: Sua sitq; ut copias reuocaret. Dein clam in Forpompiliū duxit ulturus iniuriā quā a Rauenatibus ibi acceperat: dū trāsiret in auxiliū filii. Sabbato sancto ex inopinato ciuitatem agressus est: clerūq; cum om̄i populo interfecit: & urbē solo æquatā reliquit. Interim Arnefri Lupi filius ad paternū aspirans ducatū: in Carantanos se cōtulit Dalmatiæ regionem: Sclauorūq; agrestiū nō contemnendā manū secū dicens: in Forolulianos irrūpit. Sed ex improviso a Lōgobardis inuisus: multis eorū occisis ipē quoq; imperfectus ē. Carantani in ultione armati: ad Natisonis pontē castra posuere. Sed fugavit eos Vectaris: quē Grimoaldus Foroijuliēsem ducem creauerat: q̄ antea fuerat Vicēciæ comes. Grimoaldus uero Opiterginos tanq; Arnefritis studiosos domo pepulit atq; ad Cenēses T̄aruilinosq; migrare pmisit. Ipse paulopost arcū tendens uenā rupit p̄ quā sanguinē dimiserat nondū ciatrice obducta: atq; ita interiit. Suffectus ei est Pertaris ille: quem puerū Grimoaldus Papiae pepulerat. Tūc quoq; Cōstancius a Mislesso quodā Armenio milite in balneo imperfectus est: Lætæq; om̄es p̄uinciae eius necē audiuerē. Sed Mislessus dū Impiū in Sicilia sibi uendicat: nō satis cōciliatis militū animis: a supuenientibus ex Italia copiis atq; Afrīca imperfectus est: & oēs copiæ ad Constantinū inclinatae sunt Cōstancii filiū. hic initio Impiū sui frēs pueros ne ad Imperiū aspirarēt: naribus mutilatuit. Saraceni uero ab Alexandria egressi in Siciliā nauigātes: primo im petu Siracusas ceperūt: cædeq; ciuiū facta: ornamenta urbis Romæ q̄ Constantinus illuc trāstulerat et simul Siracusanā gazā nauibus imponētes: celeriter abierūt. Septimo aut̄ Impiū Cōstantini anno Adeodatus Romanus p̄ofitex obiit. Vacauitq; sedes quatuor mēsibus: in q̄bus maximū imbr̄es fuere: & plurimi

mortales fulminibus afflati interierūt: & frumenta in agris
emarcuerūt. Exinde Donus p̄f Mauricio Romano genitus
p̄tifex creatus est. q̄ amplā uestibulī ædiū sancti Petri are
am marmoribus stravit. Huic suffectus est Agatho primus
ex Sicilia oriūdus. Per cuius t̄pā Rauennas ecclesiæ Roma
næ a quā primū disciuerat est subiecta. Theodorus illi pre
erat archieps: & alter Theodorus Caliopa Exarchus. Cō
stātinus decimo Impii sui anno cū Saracenis cōflicxit: uicto
riaq̄ potitus pacem cōcessit tributū pendere p̄mittentibus
Sed Bulgari Traciā inuidentes: ex Scythia nouiter egressi
occurrentē Constantīnū Pannoniā inter & Mesiā magna
clade affecerūt: fugientiq̄ pacē dederūt: p̄ quā Pannoniā et
Mesiā cōsecuti sunt: ubi p̄ septingentos & sexagintatres an
nos sedes obtinēt: nō sine utilitate xp̄iani nōinīs: aduersus
Turcos assidua bella gerētentes. Anno seq̄nti Cōstantinus se
xtam synodū apud Cōstantinopolim celebrari curavit: In
qua Legati Agathonis papæ fuerūt: Iohānes Portuēlis eps
et alter Iohānes Romanæ ecclesiæ dyaconus: et ducētiocū
aginta nouē epi. Acta ē causa Monochelitarū: unā dicentiū
in xp̄o uoluntatē. Cuius p̄cipui defensores etāt: Gregorius
Cōstantinopolitanus et Macharius Anthiocenus epi. Gre
gorius sentencīā mutauit: Macharius p̄tinax dignitate pri
uatus est: & cū mortuis eius sentēciæ satanæ traditus et cū
cōplicibus Romā relegatus. Secuta est ualidissima pestis q̄
inter alios Agatonē extinxit. Cui successit Leo secūdus p̄f
Populo Siculus: uir doctissimus et eloq̄ntissimus: cuius scri
pta extāt elegātissima: sed nō peregit primū sui p̄tificatus
annū. Successorē habuit Benedictū secundū ciue Romanū.
Ad quē Cōstancius Imperator sanctionē misit: ut quē clerū
populus & exercitus Romanus delegerit. In Romanū p̄ti
ficem: nulla principiū Cōstantinopolitani aut Italīæ Exarchi
expectata licentia euēstigio cōfirmetur: quod diu est obser
uatū. Benedictus undecimo mēse deceſſit. Pertarī Longo

Donus pontifex.

Agatho surrogat

Saraceni supantur.

Bulgari Imprē supant.

Bulgaroꝝ tempora.

Synodus.

Monochelitæ dānanc'

Agatho peste morit̄.

Leo pont. surrogat

Benedictus pontifex.

Benedictus. II. obiit.

Bauzanū oppidum.

Benedicto Iohannes
.V. surrogatur.

Africa occupatur.

Africa Impri reddit

Canon. I. pōt. creatur.

Io. Platin Exarchus.

Archipbfī nequicia.

bardoꝝ rex uir bonus et xpianæ religioni deuotus fuit qui monasteriū sancte Agathæ Papiae ædificauit. Cuius uxor Rhodelinda gloriose uirginis basilicam quæ ad Perticas dœta est extra eiusdē urbis mœnia extruxit. Pertharis Cunipertū filiū regni cōsortem accepit anno septimo. Quo tpe Alachis Lōgobardus dux Tridenti cū Bauaris bellū gerēs: Gaurorē illoꝝ ducem prælio superatū occidit: Bauzanūꝝ oppidū eius accepit. Qua uictoria elatus aduersus reges suos Perharim et Cunipertū rebellare ausus est. Pugnauerūt simul cruētis exitibus. Alachis in Tridento clausus ē. Quo inde fugiēte facta ē oppidi deditio. Rediit tñ postea in gratiam Alachis: & a Cuniperto dissuadēte p̄fē Brixia dux factus est. Bñdicto aut̄ Romæ mortuo suffectus est Iohānes quintus Anthiocenā. Et Imperator Cōstantinus anno Impii decimo septimo obiit. cui successit filius Iustinianus secūdus Quo tpe Saraceni Africā et Libiam inuaserūt om̄iaq̄ mari exposita illico occupauerūt. Iustinianus secūdus p̄ hūc modum Africā & Libiam recuperavit. Obiit Gizitas Saracenoꝝ admiratus eo tpe quo Cōstantinus. Cui suffectus Mathitan breui est defūctus. Et illi surrogatus Baldalam haud quaꝝ longiorem uitā habuit. Creatus igit̄ est Admiratus Habdimalech. Qui audiēs Iustinianū summō p̄uinciarum cōsensu Impium adeptū: pacem illi ultro obtulit: & Africā restituīt. Sūt qui scribūt pacē in decem annos statutā fuisse: ita ut singulis diebus numos mille aureos et seruū unum ex gente sua unūq̄ equum Romano Impri mittere tenerentur. Tūc qnoꝝ Canon primus Romæ pōtifex factus ēst: p̄fna origine Trax: cū Romani Petrum Archibp̄fm: & exercitus Theodorum pb̄fm creari peterent. Theodus Exarchus Canonē cōfirmauit: atq̄ inde obiit. Et Iohānes Platin Exarchatū accepit. Canon uir bonus fuit: & quicquid aurum cumulauit inter monasteria et sacras ædes distribuendū Pascali archipbfō mādauit. Qui mittens ad Iohānem: aurum

ipm pollicitus est: si se mortuo Canone potificem creati curaret. Annuit Exarchus: auro p suos iudices ex plidi manibus accepto. Canoni ad undecimū mensē pontificatus de functo: successit Sergius Anthiocēus. Hoc tpe Cunipertus Longobardorū rex obiit: Lintpertumq; nōdum puericam egressum filiū sub Absprādi ducis strenui tutela reliquit successorem. Pacem om̄s gentes tūc tenebant. Sed Iustiniānus eam interrupit. Qui foedera uiolāns Saracenos apud Meso potaniā et in Perside maximis affectit incōmodis: nec minora ab eius deniq; repulsi accepit damna. Reintegrata tñ est pax: &c nouo firmata foedere. Sed inconstans Impator alia pacem fregit: a patre suo cū Bulgaris initam. Quos ex impiuso aggressus: magna cæde pstrauit. Sed illi paulopost cōfirmati: saltus occupauerē: p quos Impatori erat in Traiciam reditus. Quare coactus cūcta restituit: & pacem iure iurando firmauit. Per hoc tps Karoloꝝ nomen apud Francos glorioſum cœpit. Erant Austrasiorū reguli duo fratres: Martinus: & Pipinus: cui Breui fuit cognomentū. Hébroynus ea tempeſtate Theodericum Francoꝝ regem p suo libito gubernabat. Qui magna in Austrasios insolētia usus: Theodericū regem cum exercitu paratissimo aduersus eos duxit. Commissioꝝ prælio apud uicum Lucofogū uictoria potitus est. Martinus cum aliquandiu latuisset: fide publica ab Hebroino euocatus fraude peremptus: Nec multopost Hebroinō pariter ab Harmenfredo cui insidias tetederat p fraudem occiso. Pipinus reintegrata cū Francis gratia: ipm Hermenfredū in Hebroini locum a Frācis cōstitui impetravit. Apud Longobardos interim Ragimbertus Taurinen siū dux inuidia ductus q Absprandus in tutela Lintperi si bi ppositus esset: arma in regē suū mouit. Absprandus & Rotaris Bergomensiū dux: apud Nouariā cū eo cōfixere: & fugati sunt. Ragimbertus tyrannidē apud Papiā inqasit.

Canon pōt. moritur.
Sergius creatur.

Pipinus Anthiocēus.
Commissioꝝ pstrauit
Bellum cū Bulgaris.
Cōfessus est Iustiniānus.
Impator clauditur.

Karoloꝝ nom̄ incepit
Pipinū Brevis.

Ragimbertus dux.

Comacina desolatur
Clauennæ saltus.

Synodus Cōstātinop

Sergius capi iubetur.

Leoncius Imperator.

Saraceni superant

Quo breui defuncto Aritpertis filius eius tyrannidē retine
re conatus est. Aduersus quē Absprandus & Rotharis cū
aliis Longobardorū ducibus exercitū ducentes; apud Tuci
nium durū præliū cōmisere. Vicit tñ adulterini regis exerci
tus. Et Lintpertus puer natus captus ē. Absprandus ad Co
macinā insulā fugit. Rotaris Bergamensiū dux in Laudā ci
uitatē se recepit: Ibiq; a militib; qui secū fuderat rex decla
ratus est. Deinde Bergamū petiit. Aritpertus his cognitis:
exercitū educens Laudā cepit: & deinde Bergamo ui expu
gnato: Rotarim intercepit: defōsum q; post paucos dies cū
Lintperio puerō i carcere iugulari iussit. Dein in Comacinā
insulā duxit: eāq; captā solo æquauit. Absprandus p saltū
Clauenæ ad Bávaros cōfugit. Interea Iustinianus ex Bulga
ria reuersus: apud Cōstantinopolim cōtemptu fuit: ea præ
sertim causa: q; Stephanū Satellariū: cui curā urbis relique
rat et Impatricem matrē Iustiniani uerberibus affecerat mul
taq; mala cōmiserat: non puniuit. Sed nihil hæc aduertens:
synodū Constantinopoli cōgregauit: In quā aliqua cōclusa
sunt nō consonantia fidei: quibus Apocrisarii Sergii papæ
per inadiuentiā subscripsérunt: quæ postea Sergius ip̄e no
luit approbare. Ob quā rem indignatus Iustinianus Zacha
riam Prothospatariu Romā misit qui captū Sergium ad se
mitteret. Sed noluerūt id admittere milites Exarchatus Ita
lici: qui Zachariā ipsum interfecissent: nisi a pontifice fuisse
pectus. Interim Leoncius Patricius annitēte Gallinico pa
triarcha: plebem Cōstantinopolitanam ad arma cōcūit. Et
carcere ui refracto multos educēs morti pedorūq; addictos
Iustinianū Impio deiecit: naresc̄q; mutilatū Chersonā Ponti
ciuitatē in exiliū misit. Leoncius Imperiū inuasit. Hæc intel
ligens Nabdimele Saracenorū Admiratus in Africam du
xit. Aduersus quē missus a Leoncio Iohānes Patricius om
nes Saracenos ex Africa exterminauit. sed nō sperabat ad
uersus magnas Saracenorū copias Africā diu posse tueri.

Iuit igit̄ p supplementis ad Imperatorem. Interim exercitus eius
in Africa tumultuās: Tyberiu quendā ciue Cōstantinopo-
litanū Imperatore sibi creauit. q̄ mox cū exercitu Cōstantino
polim nauigauit: captūq; ibi Leonciū naso sicut &c ille Iusti-
niauū mutilauit: & in carcere coniectū maiori infortunio re-
seruauit. Inter hæc Philippicus Nicephori Patricii filius: q̄
Tyberio fauerat: inter coæq; uidisse p quiete se ait caput
suū aquila obumbrari: quod Impii præagiū uidebat. Id re-
sciens Tyberius: q̄ alio nōie Absimatus uocabatur: adole-
scētē in Pontū exulare iussit. Dū haec agnūt: Pipinus Au-
striæ dñator gubernaculis regni Francoꝝ manus iniicere ce-
pit. Nā cū audisset Berthariū quendā ignobilē: quo Theo-
dericus rex plurimū utebat Frācis om̄ibus exosum esse: co-
actis ingentibus copiis: in eū duxit. Quod relciēs Berthari-
us cū Theoderico rege illi occurrit: cōmissoq; p̄lio Pipinus
uictor euasit. Bertharius fuga saluatus est. Rex domū redu-
ctus et Pipinus gubernator regni et maior domus effectus
In quo officio Nodeberto substituto: ī Austrīā rediit. Paū
lo post Theoderico mortuo successor eius Clodœus filius
puer intra bienniū deceſſit. Et Childepertus Theoderici fr̄
regnū accepit. Apud quē Pipinus p̄sumptā continuās pos-
sessionē: Grimoaldū filiū instituit domus regiæ directorem
Ipse cū Suevis ac Germanis plurima bella gessit. Inter hæc
Sergius p̄tifex apud urbē pace fruens: p̄tem dñicæ crucis
reperit ī arcula q̄ in basilica apostoloꝝ principis occulte la-
tebat. Huius p̄tificis tpe Romani p Syriā relikti: cū a Sar-
acenoyꝝ milia interemere: anno salutis septingentesimo:
Tyberii uero Absimari anno Impii secundo. Sergio post
quartū decimū pontificatus sui annū defuncto: Iohannes
sextus surrogatus est. Quo tpe Teophilacius a Tyberio
p Exarcho in Italīā destinatus: in Siciliā uenit. Quod intel-
ligētes milites Exarchatus: et suspectū eius h̄ntes aduentū:

Tyberius Imperator.

Leōcius naso mutilat̄.

Pipinus Austriae dñs.

Pipinus maior domus

Grimoaldus director

Pars crucis reperiſt̄.

Romani ducēta milia
Saracenoyꝝ interfecēt̄

Iustinianus ad Bauaros

Bauari perfidia.

Iustinianus in patriam

Cantabri Astures.

Africa Saracenis paruit annis. DCCXL.

Io. VI. pont. morit.
Io. VII. surrogatur

Priarcha in exilium.

Romā ingressum interfecissent: nisi Iohannes papa sequestrē se interpoluisset. Qui pluasus a papa Rauennā demigravit Quo cognito Gisulphus Lōgobardus Beneūeti dux oppida Cāpaniæ Romanis subiecta hostiliter inuasit: Sorā Arpinūq; occupauit. Sed recepta pecunia a pōtifice cuncta restituens: domū repetiit. Interea Lōgobardi Foroīuliani cum Sclavis cōfinibus uario euentu decertarūt. Iustinianus secūdus ex Chersona fugiēs: ad Cacannū Bauarū se recepit. qui honeste eū habuit: & filiā illi suā uxorē spospōdit. Et tñ ab Abslimaro Impatore pecunia corruptus Iustinianū hospitē & generū pdere pactus est. Quod resciēs Iustinianus: fugiens Trebellio Bulgaroꝝ regi sese cōmisit: & ab eo p arma in patriā reductus est. Interim Saraceni Africā & Libiā in uadētes occuparūt. Et deinde ex Septa soluētes urbe: Atlantico freto trāmissō: oēs Hyspanias in prātem redegerūt Cantabris Asturibusq; exceptis. qui sicut ultimi fuerūt Hyspanoꝝ quos Romanū amisit Imperiū: et postea se a Velo gotharū iugo liberos seruauerūt: ita nūc postremo accepta xpī fide: a Saracenoꝝ spurcicia manserūt illesi. Sic Africa postq; a Bellisario Iustiniani primi duce Vandalarū manibus erepta. Interim sub Romano Impio annis uno & septuagesimo supra centesimū fuerat subdi cōpīt Saracenis: sub quibus fuit usq; in hæc t̄pā: annis septingētis q̄draginta. Et tanto t̄pe regnū Granatæ in Hyspania illis paret. Per hæc tempora Iohanni sexto ex Græcis oriundo uita functo Iohannes septimus & ipē pariter Græcus suffectus est. Iustinianus Cōstantinopolim reuersus: capto Lisimaro siue Ab simaro: Leonciū quoq; a quo fuerat Impio deiectus i carce re inuentū eduxit: & utrūq; inspiciēte populo occidi iussit. Gallinicū vō priarchā obcecatū Romā relegauit: magnāq; inimicoꝝ multitudinē in carcerē cōiecīt: quoꝝ sp aliquē occidi iussit: quoties trūcis naribus mrcū abstergeret. Eo t̄pe Aripertus Lōgobardoꝝ rex zelo religiōis xpianæ ductus.

✓ alpes Coccias in quibus Genua urbs est: & quicquid ab ea ad
alpes usque Galliarum fines continebatur: beato Petro donauit
Iohanni tertio pontificatus sui anno defuncto: Sisinius ex Sy-
ria oriundus ad uigesimum diem successit. Cum tamen breuiter defun-
cto: Constantinus & ipse Syrus surrogatus est. Interim Iustinianus
Mauricium Patricium et Heliensem Spatarium Chersonem in qua
exuluerat cum classe misit qui oem pubertate supergressos inter-
fecerunt. Vetus est Iustinianus in gratitudine erga Trebellium:
qui eum cum Tracibus de finibus contendente ex improviso
agressus est. Sed ab eo cum damno repulsus fuit: nihil muta-
tus de uita priori: nisi quod Romanum pontificem ueneratus est.
Namque cum Constantinus pontifex Romanus Felicem Ravennam ar-
chiepiscopum ordinasset: pecuniaria & subiectiois praestandae obli-
gationem Romam ex more missurus: solito astriciori misit.
nec pontificis Romani suasione adduci potuit: ut predecessor
in eo obligationum formulam sequeretur. elatusque Romanam sper-
nebat ecclesiast. Quae cum Iustinianus a Constantino didicisset:
Theodorum Patricium ex Sicilia cum classe misit: quod Ravennates
bello uictos maximis affectis cladibus: & Felici archiepiscopo ca-
thenas infecit: eumque cum multis ciuibus Constantinopolim rele-
legauit: quem Imperator cadiens uas aeneum diu inspicere cogens
lumen orbauit: damnatusque exilio relegauit in portum. Constan-
tinus autem Romanus pontifex a Iustiniano uocatus Constantino
polim prexit: ibique honorifice exceptus est. Interea Abspranus
auxilio Bauarorum in Italiam reuersus cum Arithperio confli-
xit. Ille fugiens in rapido flumine submersus interiit. Abspranus
rex Lombardorum cum communione consensu creatus est. Et breui de-
cedens: Lintprandus regni successor reliquit. Constantino pape
ad octauum lapide extra Constantinopolim Tiberius Iustinia-
ni Imperialis filius et ipse Imperius cum Principe et omni nobilitate Cy-
rusque patriarcha cum clero obuio processerunt: eumque camelanco papam
li amictu induitum solenni populo in regia prouidet. Deinde ab
Imperio Iustiniano Nicetumque constituto uocatus: Nicomediam

Donatio ecclesiæ Ro.

Io. VII. moritur.

Sisinius p̄t. surrogat
Constantinus surrogat

Iustinianus in gratitudine

Ro. p̄t. archiepiscopum Ra-
uennatem compescuit.

Archieps relegatur.

Lombardorum mutatio

papa Constantinopolim

Pedum osculum.

Impr cū filio occidit
Philippicus substituit

Iohannes hereticus

Constantino Stephano.
II. surrogat.

Pipinus rex morit

Karolus Martellus.

Odiosa mulier.

Nouerca in filiu.

cōcessit. Quo delatus Imperator pedes pōtificis osculatus est
Neq. n. aliud quārebat: q̄ ut ab illo bñ diceretur. Erat tūc
in exilio apud Chersonā Philippicus iussu Tyberii Absi-
mari constitutus: quē Iustinianus interficere satagebat. Nec
cessauit classem in eū mittere: q̄uis recedens papa id dissua-
deret. Duces classis ad Philippicū defecere: q̄ duodecimo a
Cōstantinopoli miliario cū Iustiniano et Tyberio eius filio
Imperatoribus cōflicxit: eosq̄ interfecit. Et Philippicus qui et
Bardanus Imperiū adeptus est. Qui mox a Romanor̄ pō
tificum fide et traditōe discessit. Et Cyrū p̄iarcham Cōstan-
tinopolitanū relegans: & Iohannem monachū hereticū illi
suffecit. cuius dogmata ut cleris Romanus suscipere: impa-
uit. Sed Constantinus pōtifex illum scismaticū dijudicauit:
Iussitq̄ nullā de eo in rebus publicis mentionē fieri. Sed de-
functo Cōstantino: Stephanus secundus origine Syrus pōti-
ficatum accepit. It Athenius qui & Anastasius dictus est:
ciuis Cōstantinopolitanus Philippicū Impio deiectū cepit
et oculis euulsis trusit in carcerē. Inter hæc Childepero Frā
corum rege defuncto Dagobertus filius successit. Quo tpe
Grimobaldus Pipini filius qui regnū Franciæ gubernabat:
a Rothaglio Leudicēsi dolo pemptus est: eiusq̄ filius The-
obaldus p̄ auctoritatē Pipini magistratū regie domus acce-
pit: Moxq̄ Pipinus senio confessus deceſſit. Et inter Ragin-
fredum ac Theobaldū de magistratu domus ciuile bellum
exortū est: pugnatūq̄ apud Cosiā siluam: & Theobaldus
superatus est. Et Raginfredus locū eius obtinuit. Pipino su-
perstes fuit Karolus unicus filius: cui Martello cognomē fu-
it: Calpiade p̄ima uxore genitus. qui Plectrudim alteram
Pipini cōiugem tanq̄ genitricem uenerabat. Nec tamen
odiosa mulier placari potuit quin ei excidiū pararet. Et Da-
gobertus rex puer Raginfredi suaſu: in Pipini dominia du-
cere statuit. Karolus nullum adiumentum reperit: nouerca
dolos struente. Fecit uero uiam per Carbonariam siluam

I Dagobertus: et omnem regionē quæ ad Mosam fluvium per
tinet rapinis incendiisq; fedauit. Paulopost Karolo Martel
lo iā carcere liberato: obiit Dagobertus. Cui surrogatus est
a Francis Danihel quidā ignorat̄ prosapiæ clericus: sine(ut
alii uolunt) ex Francorum stirpe regia oriundus. Quem ma
ior domus Raginfredus Dagobertū appellans in Karolum
Martellū ducere coegit. Cui & Rathodus Frisonū dux asso
ciatus est. Karolus Plestrudē nouercā quæ capturæ iuxæ cau
sa fuerat nihilominus honorauit. Fraci et Friones occuren
tem Karolum maximis incōmodis affecerūt: & usq; ad Co
loniam Agrippinā Karoli ciuitatē populati sunt: quos Ple
strudis ut abirēt magna pecunia imperauit. Anastasio im
perante Petronax quidā civis Brixianus suasu Romani pō
tificis: monasteriū Cassinense ædificiis & monachorū frequē
tia instaurauit: anno postq; a Longobardis destructum fue
rat cētesimo duodecimo. Anastasius Impator exhibita Ro
mano pontifici reuerentia: & cōfirmatis conciliorū sanctio
nibus: ingentē classem in Alexandriā misit. Sed duces eius
in itinere rebellantes: in Cōstantinopolim arma retulerunt.
Et Theodosium quendam Impatorem creauerūt ignobilē
qui apud publicanos scriptū facere consueuerat: Cōflixitq;
apud Niceiam. Et uictor factus Anastasiū clericum ordina
uit. Interim apud Longobardos Linthprandus rex Rotha
ritem consanguineū suum: nouis rebus studentem interfecit
Et donationem alpiū Cocciarum ab Arithperto factā bea
to Petro & Romanæ ecclesiæ confirmauit. Feroaldus uero
Spoletanoꝝ dux simulata ad regē suum pfectione: Classen
se oppidū farto cepit: quod Linthprandus mox restituī cu
rauit. Pegino quoꝝ Forilulianoꝝ dux Longobardus Scla
uos suos fines ingressos cū magna eorum cæde repulit. Ka
rolus uero Martellus iniurias ante receptas ulcisci studens:
in Chilpericū regem & Raginfredam gubernatōrem duxit:

Danihel rex Francorū

Colonia Agrippina

Monasteriū Cassinense

Impr in Alexandriā.

Theodosius Impator

Anastasius clericus fit

Cōfirmatio donatiōis

Karolus Francos uicit

Eudo Vesogotha.

Pax cum Francis.

Bellum cū Saxonibus

Vasconia iastatur.

Hystoricoꝝ dissensio

atq; in agro Cameracēlī prælio uictos fugauit: ingentem q; prædam duxit in Austriam. Et uolēs se nouercæ metu libe rare: Coloniā duxit Agrippinam. Ibiq; Plestrudim cū the sauro Pipini cepit, nec aliud malū nouercæ fecit: nūl q; admi nistrationem interdixit. Sed illa clam fugiens: magnis itine ribus peruenit ad Bulgaros. Chilpertus & Raginfredus re parato exercitu: Eudonem Vesogothā Aquitaniæ ac Va sconia ducem mercede conduxerunt. Sed a Karolo uicti fu gatiq; sunt. Eudo transmiso Sequaua: in Aurelianōs se cō tulit. Chilpertusq; rex eum secutus est: maxima trahens Ga zæ regi impedimenta: cum quibus Eudo eū usq; in terrā su am perduxit. Quod ueritus Karolus pacis mentionē fecit. Qua recepta Chilpertus: in patriā reuersus morbo interiit. Et nepos eius ex fratre Theodericus regnum assumpsit. Cu ius gubernator siue maior domus Karolus factus est. Qui Raginfredū apud Andegauiam oblessnessum cepit atq; interse cit. Pugnatq; deinde cū Saxonibus Alamanis ac Suevis eosq; magnis affecit incōmodis. Et trāsmiso Danubio Ple strudim nouercam ex Bulgaris reduxit in Franciā. Interim Eudo Vesogotha rupto pacis födere: in subiectas Karolo regiones erupit. In quem delati Karoli duces: eum trans Ly gerim fugauerunt & Vasconia rēgionem uastarunt. Petrus Guilelmus Lateranensis ecclesiæ Bibliothecarius: inter eos qui de Romanis pontificibus scribunt senior: ita Gregorii secūdi & Gregorii tertii pontificū nomina ponit: ut eos ap pareat Stephanū secundum præcessisse: qui tñ posteriores fuere. & aduentum Saracenoꝝ in Hyspaniam: & cōtra Cō stantinopolim confundit. Videturq; asserere gentem Sar aenorū quæ ex Africa in Hyspaniam traiecit: anno post undecimo cū uxoribus & liberis Vasconiam petuisse. Quæ migratio sedente Gregorio secūdo facta est ad Galliā. Ad Hyspaniā uero sub Iohanne sexto circa finē: cū Justinianus

secundus a Bulgaris restitutus est: Stephano secundo pontificatum: et Theodosio tertio Imperiu tenentibus: Longobardi Beneuentani Cumas furto occupauerunt. Et pontifex auxilio fretus Constantinopolitanoꝝ militum qui Neapolí erant: iterum furto recuperauit. In quo trecenti Longobardi occisi sunt. Theodosius anno Impri primo a Leone tertio deiectus: & sine lesione permisus abire: monasteriu est ingressus. Interea Vesogothus Eudo cū imparem se Karolo intelligeret: Saracenoꝝ (qui iam decem annis Hispanias occupauerant) auxilia poposcit. Cuius potentissimæ gentis rex Abderanus Garumnani amnem nauigio transuectus: Burdegalam ui captā diripuit: utriusq; sexus ætatem interfecit: ecclesiast solo æquauit. Parem uastatiōem in Pictauos fecit. Duxitq; Turoniū: ut templum diui Martini celeberrimum demoliretur. Sed Karolus Martellus reconciliato sibi Eudone: iunctisq; Caiueo castris prius ad Saracenos peruenit: q; illi Turonium peteret: ibiꝝ præliū commisit. In quo rex ip̄e Abderanus interfectus est. Et trecenta septuaginta quinq; milia de suo exercitu periere. Ex Francis mille tantū & quingeti desiderati sunt: sicut & ipsæ Karoli litteræ teste Bibliothecario ad Stephanū secundū missæ confirmauerunt. Mouit deinde Karolus in Burgundiones: quos breui domi totos: sibi subiectos reddidit. Eos tamen p̄ sua modestia coederatos appellavit. Mox defuncto Eudone Burdegalamcepit. Exinde in Frisones ydolatras duxit. eāq; gentē ad Rheni hostiū constitutam in insulas fugauit. Amniā Strachiam & Astracham: in quos nauigio ductus eas insulas diripuit magna cæde cōmissa. Reuersus domū reperit Burgūdiones a Vesogothis persuasos: nouas res intērare. Egre enim Vesogothi circa Narbonā habitantes ferebat Eudonis principatum a Karolo captum esse. Inuasit igitur primū quæ Burgundii extra fines proprios possidebāt. Et Lugdunū Arela

Cumas furto occupat

Theodosius Impr de
iectus monachus fit.

Prouinciae uastatio.

CCCLXXV. milia sa
racenoꝝ perierunt.

Burgūdiones domuit

Vesogothæ Narboñ

Amorreus interficit.

*Corpus s. Augustini
Papiā transfertur.*

*Nomen Velogotharū
deletur a Karolo.*

Cōstantinop. obsidet

rum atq; Massiliā eis abstulit. Interea Velogothæ Regē Saracenoꝝ Athiniū in auxilium uocauere. qui per causa classe Rhodanum ingressus Auinionem ui cepit: eaꝝ urbe p arce belli est usus. Accurrit eo Karolus cum ualido exercitu: & ob sessam urbem expugnauit: multis Saracenoꝝ interfectis Rex Athinius Narbonā cōfugit. ubi a Karolo ob sessus est Sed Amorreo altero Saracenoru Rege suppetias ob sessis ex Hyspaniis afferēte: dimissa ob sidione ad flutiū Birram uallemp; Corbariā castra cōmuniuit. Ibiꝝ in planicie copiā pugnandi fecit. Cōmiso prælio Amorreus omniū primus manū conserens interemptus est. Coeteri fuga dilapsi sunt. Quos a tergo feriens Karolas. multis occisis: in p̄xima stagna paludesq; præcipites egit: in quibus maior pars periit. Athinius nauigio fugiens uicinas insulas incendio uastauit Erat eo tempore corpus beati Augustini in Sardinia: ante ducetos & quinquaginta annos ex Yppone translatū: cum Vandali Africam fedarent. Linthprandus Longobardorū rex id ad se ferrī curauit: et Papiæ cū honore collocauit. Saraci hiis cladibus ammoniti: intra Pirrheneū se cōtinuere. Velogothæ qui citeriorem Hyspaniā & Galliæ partē obli debant cum Suevis & Alanis præda Karoli remansere. In quoꝝ debachatus eius exercitus: Narbonem Achatem Nemaulum Bicerrasq; a fundamentis excidit: nomenq; Velogotharum delevit: qui per trecentos annos sublimes fuerat Remālere pauci in Barchinonensium p̄tectione. Inter hæc apud Cōstantinopolim Leo tertius Impator: qui annis quatuor & uiginti regnauit: in Christū & in eius uicarium impius fuit: multasq; calamitates incidit: Nam quo tempore Athinius et Amorreus Hyspaniā citeriorem inuaserunt: Saraceni Asiam incolentes Zulemone Admirato cum tribus milibus nauibus in Tratiā uecti Constantinopolim terra maris ob federunt: magnasq; copias prædandi causa in Bulga

ros misere. Sed illi fortiter se defendētes: trigintaduo Saracenorum milia interfecerunt. Ducta est obſeffio annis duobus. Interim Zulemone mortuo Amyrtas Vmar ſuffectus est: & pestis crassata & apud hostes & apud ciues: ita ut in urbe trecenta milia funera numerata ſunt. Hostes amissis tē peſtate nauibus & peſtilentia uexati obſidionem ſoluerūt. Leo Imperator nihil hac re admonitus: Basilicas urbis Romæ ſpoliare decreuit: Pōtificemq; aduersantē ad ſe captum perduci iuſſit. Marinus dux urbis apoplexi prius percussus est: q̄ pontificem uel caperet uel occideret. Et Paulus Exarchus ad eam rem ſubstitutus. Sed patefacta cōiuratione: in terfectis aliquibus: populus Romanus pontificem defendit. Interim Spoletanus Longobardo, dux Narniam cepit. Et Linthprandus rex Exarcho abſente Rauennā obſedit. Sed ſpe potiundi perdiſta Cluſium duxit. Idq; oppidū captum: quod Romanorū erat: crudeliter ſpoliauit. Leo Imperator iterum ad interficiendum Stephanū pontificem mifit. Sed Longobardi pontifici aſſiſtentēs: copias Imperatoris tranſire nō permiferunt. Tunc Leo papae blandiri coepit: eū exhortatus: ut ſi redire in gratiā uelleſt: ſanctorū ymagines ubi in Italia: ſicut ipſe in ſuo fecerat oriētali Imperio aboleri incendiq; curaret. Sed Stephanus cōtra iuſſit: mandans: ut Imperatoris iuſſibus nemo obediret. Quod intelligentes Rauennates ac Venetiæ populi & milites pontifici ſuaderūt: ut abrogato Cōſtantinopolitano Imperio: alter ex Italia Romanus Imperator eligeretur. Eaq; rebellio populorum pcessit ut depositis Exarchi magistratibus: ſingulæ ciuitates ſingulos duces ſibi creauerint. Non conſenſit huic rebellioni Stephanus: ſperans Leonem ſaniori consilio uſurum. Sed cum Marinus Spatarius dux urbis eiusq; filius Badrianus Campaniæ populos in perniſiem pōtificis pertentarent: Romanus populus eos interfecit: ducemq; ſibi Petrum quendam

XXXII. milia perieſt.

Pestis ingens.

Pontifex capi iubet

Po. Ro. pōti. defendit

Impr cōtra ymagines.

Mandatū pontificis.

Rebellio Italīæ.

Ro. græcos expellunt
Petrus dux Romañ

Pōt. Imprem excōcat.

Linthprandus Romā.

Pedis osculum.

Impatoris persecutio.

Stephanus morit̄.

Gregorius substituit̄.

Constantinus. V. Impr.

Conciliū de ymaginī

creauit. Rauennates quoq; Paulum Exarchū Italie interfce runt. Longobardi uero perfidia usi: Nam in Emilia Bononi am eiusq; oppida per Ficetū Boscū ubi postea Cencium est ædificatum: ac Montem Veliū in Flaminia: Fauēciam Forū Liui Forum pomplii Cæsareā & Classem: a quibus Rauen na Pentapolis dicebatur: & in Piceno Auximia occupate runt. Leo uero Imperator Euthicium Patriciū palacii sui Eu nuchum ad accipiēdum Italiae Fxarchatum misit. Qui cum Neapolī esset: cōciliatis aliquibus Longobardis nihil atten tius quæsiuit: q; Romanū pontificem interficere. Sed ponti fex eum excōmunicauit: Linthprandūq; Regem Longobar dorum ad pacem accersiuit: sine ulla restituzione ablitorū. Assensit ille: & paulopost uiolatā pacem in occupatiōe Su trīi a Spoletanis factā: custodiri uoluit: oppido reddi iusso Deinde in Spoletanos Beneuentanosq; duces: sua Imperia cōtemnere solitos: exercitum duxit. Quibus recōciliati: be ati Petri limina uisitare statuit: et in campū Neronis descen dit. Et pontifex illi in Vaticanū occurrit: nōdum mœnibus cinctum. Populus in urbe se cōtinuit. Exosculatus est Rex pontificis pedes: & in Basilicā est ab eo deductus. Deinde nulli molestus Papiam se cōtulit. Papa Euthiciū ad cōmuni onem exhortatus est. Imperator uero oīnes qui Constanti nopolī editūt suum de ymaginib; suscipere noluerunt: iussit interfici: et Germanum patriarchā renitentem misit in exilium: Anastasiumq; pb̄fm illi substituit. Qui cum Impe ratore insaniens: papam horratus est: ut ymagines tolleret. Papa eū sacerdotio priuauit: & Leonem ut relipisceret gra uissimis cōminationib; ammonuit. Obiit deinde Stephanus: & Romani Gregoriū Syrum eius nominis secundum sibi substituerūt. Et Leo Constantī filium qui fuit eius no minis quintus: Imperii cōsortem assumpsit. Gregorius con ciliū episcoporū Italiae Romæ congregauit in Basilica beati

Petri: Sanctoꝝ conseruandas ymagines decreuit, muros
urbis & Centumcellenses instaurauit. Transemundus Spo-
letanus regi suo Linthprando cui pauloante recōciliatus fu-
erat: rebellauit. Aduersus quem rex pfectus: Spoletum &
eius oppida petiit. Transemundus ad Romanos sub fide
publica confugit. Quem Stephanus dux Romanus unacū
papa defendendū censuit. Rex iratus urbē diebus aliquot
obsedit. Deinde soluta obsidione Armeria Ortam Palima-
marium Bloramꝝ de Romanis cepit. Et instituto Hilderi-
co apud Spoletū duce: Beneuentū petiit. Vbi duci Romo-
haldo defuncto Gisulphus filius puer a Longobardis suffe-
ctus erat. Quo deposito: Gregoriū nepotem suum ducem
cōstituit. Et Papiam reuersus cum ægrotare cōpisset Hilde-
brandū nepotem regni cōsortem successoremq; assumpsit.
Fuit deinde pax cū Romanis. Qui opibus ditati: Transe-
mundum in patriā reducere cōstituerunt. Eisq; cōsensit Go-
destallus Beneuentanoꝝ dux: qui mortuo duce Gregorio
se intruserat in ducatū. Et Stephanus Patricius iunctus Go-
destalli copiis Marlos Furconios q; tunc Aquilam Valuen-
ses Pinnensesq; ducati Spoletani populos in Transemudi-
ditionem accepit: & ip̄e Transemudus reliqua recuperauit.
Sed Romanis ad sua recuperanda ingratus fuit. Audientes
tñ Romani Linthprandū cum magnis copiis reuerti: Tran-
semundo deficere noluerūt. Sed iunctis copiis: illi ad Fanū
fortunæ occurserunt: et in siluis cōmissum est prælium. Vbi
Rachisius dux Forolulianus qui Linthprando militabat: p-
uocantem alterum Longobardū ex parte ducis Spoletani
sella deiectum in paludes præcipitē egit. reliqui fugam peti-
ere: & Stephanus in urbem rediit. Linthprandus Spoletū
obsedit: captisq; circūuicinis oppidis: Roman ducere statu-
it. Interim mortuo Gregorio secundo: Zacharias Græcus
surrogatus est. Qui mittens ad Linthprandū: auxilia cōtra

Furcones Aquilam.

Prælium in Siluis.

Gregorio Zacharias
surrogatur.

Pōt. ad regem pēgit.

Donatio & restitutio
ciuitatū Ro. ecclesiæ.

Gallia Franciā paret.
Childericus rex.

Karoli filii.

Karolus morit̄

Transemundum permisit: si pacē Romanis et quæ prius abstulerat: redderet: Cunctaque imperauit. Transemundus his cognitis: regis clemētiæ se permisit. Quo in clericū detonso Agrandus Linthprandi nepos successor datus est. Et Gode stallus dum in Græciā fugere parat: a Beneuencanis intercessus. Vxor et filii nauibus evaserunt. Differebat tamen rex Romanis restituere quæ abstulerat. Ideo Zacharias Narniam ad eum profectus est. Qui octauo miliario ei occurrit: equoque descendens in urbem introduxit. Ibi orationem habuit in ecclesia pontifex intra missarū solennia elegantissimam docens regem ab humano sanguine abstinere: mulierūque uolatione tempare. Mollitus rex nō solum quatuor ciuitates ex foedore restituere statuit: sed insuper Sabinense patrimonium quod annis triginta Longobardi tenuerant: & ipsam Narniam: & in Picentibus Anconā: & Humanā ciuitates Sutrinique agri magnā uallem beato Petro & ipso pontifici dono dedit: pacemque in decem annos cū Romanis firmavit multosque captiuos reddidit. Redcuntem Romā pontificem Agibrandus dux Clusinus regis nepos: & Ramingus Tuscæ Castaldo gentis Longobardæ supræmi duces deduxerunt: atque in itinere Ortā & alia oppida ei restituerūt. Dum hæc geruntur: Constantinus Leonis tertii filius Hirenam Galliam Bauaroru ducis filiam accepit uxorem. Quæ cū catholica esset mulier: male cū heretico iuncta est. Karolus Martellus post exactos Saracenos: omnē Galliam Franco Regi subiecit. Et paulopost mortuo Theoderico rege: Childericum eius germanū ad regnum assumi curauit. Erant Karoli filii duo: Karlomānus & Pipinus. Inter quos ægrotans dominia diuisit. Karlomannus in Bauaria Metensibus & Alamania: Pipinus in Burgundia & Austria Francia & Aquitania dominaretur: atque ita obiit. Interea Linthprandus Ravennam obsidione cingit in qua erat Euthicius Exarchus iam

reconciliatus. Qui mittens ad Zachariā rogauit ut aduentū suo hostem placaret. Ille Legatos misit: & quos rex non curauit. Sed Classense oppidū cepit. Quo diruto Papiā educit exercitum. Ad quem pfectus Zacharias: omnia de Emilia Rauenatibus restitui obtinuit: quae anno secūdo ceperat excepta tertia parte oppidi Celenatis: quam p arce retinuit Post hæc Zacharia Romā reuerso: Linthprandus moritur. Et Hirprandus nepos successor cōstitutus regno desicitur. Fama est qua die Hirprandū a patruo cōsors regni assump tus est: in publicū exeuntem lanceam manu gestantē cucurisse: cculūq; in hastā summitate insedisse: quærulamq; uocem dedisse. quo ignauiae augurio deterritos pceres: illo de iecto Rachisiū Forolulianū ducem elegisse: cuius supra minimum. qui pacem Romanis ad uiginti annos dedit. Intervim Leo mortuus est. Et Zacharias ad Cōstātinum successorem more maiorū formulā catholicā fidei per pbfos misit. Ille medio tempe classe in Sarracenos parata uersus Egypti os soluerat. Sed Arthastus quidā concitata plebe Imperium sibi arrogauit. Rediit mox Cōstantinus. & expugnata uī ciuitate captum in prælio Arthastū atq; orbatum lumine cum suis complicibus in exilium misit. Deinde oratores pontificis exaudiuit. Apud Francos aut Karlomānus uoto religionis accensus: cum paucis Comitibus Romam se cōtulit: & a Zacharia pontifice in clericū ordinatur: et habitum monasticum indutus: in monasterio Cassinenſi p̄fessionem fecit. Pipinus Childerici regis curam suscepit: magnaq; sub eius nomine gessit. Sunt qui dicunt Francorum pceres Zachariam papam consuluisse: Ineptumne regem ultra tolerarent: an Pipinum regia dignitate dignū assumerent: Cunq; respondisset pontifex: eum qui regia melius obiret munera preferendum: Francos publico totius gentis consilio Pipinum Regem declarasse: Childerico in clericū tonsurato.

analogia uisib;e
magistrū III.

Augurium.

Formula fidei.

Cōitratio in Imprem.

karlomānus mōachus

Pipinus rex Francoꝝ.

Zachariæ Gregorius
.III. surrogatur.

Germani cōuertuntur
Romani uexantur.

Pontifici minat

Per hoc tempus Rachisius Longobardorum rex pacē fregit:
& Perusiā obsedit. Ad quem pfectus Zacharias: in castris
mentem eius mutauit: adeo ut Rex Papiā reuersus: Haistul-
phum fratrē sibi successorem elegerit. Ipse cū filiis & uxore
Romā petierit: atq; a Zacharia clericus & monachus ordi-
natus fuerit. Obiitq; deinde Zacharias: et Gregorius patre
Martello eius nominis tertius successor datus est. Qui misit
Bonifaciū ep̄m ad Germanos uerbū dei prædicaturū. Qui
maximā Germanorum partem ad xp̄i fidem cōuertit. Interea
Haistulphus agros Romanorum per Italiam uexare coepit. quē
per munera placatū in annos quadraginta pontifex pacem
cōcedere suasit. Sed quarto mense eam rupit: petens: ut Ro-
mani & alii populi singulos aureos in capite collatos: sibi
tributū penderent. Pontifex rursus frustra placare annixus:
opem a Cōstantino Imperatore petiit. Interim Haistulphus
Rauennam cepit & alias ciuitates: quae semper antea saluæ
manserant. Cōstantinus Iohannem Silentiarū Imperialem
cum litteris ad Haistulphū misit: & Gregorius Paulū ger-
manum suum. Sed nihil præter uerba (et quidem aspera) re-
portarunt. Addidit tamen Haistulphus unū ex suis Romā
et deinde ad Cōstantinopolim profecturū. Vocauit in con-
cilium pontifex Romanos: placuitq; mittere Cōstantinopo-
lim Paulū qui diceret: nisi auxiliū daret: aliunde opē impe-
trandā. Inde Haistulphus his pōtifici minatus est: nisi se de-
deret: futurū: Romani oēs iugularent̄. Recurrit Gregorius
ad orationes & pcessionē iussit fieri. Conatus est et Haistul-
phū placare. Quod cū frustra ageret: misit germanū ad Im-
peratorem. Sed cū ille nec rediret nec spem p̄sidii p̄ lfas fa-
ceret: missis ep̄stolis p̄ hōiem ignotū ad Pipinū: ab eo opē
petiit. Pipinus scripsit: ut pontifex ad se p̄geret: sic enim res
postulare. Interim Paulus germanus papae: Iohannesq; Si-
lentiarius & Haistulphi regis nuncius e Græcia redierunt.

Fuitq; Imperatoris responsio: Gregorio papæ ad Haistulphum properandū esse. Ad quem dum se accingit: Rothin gauplus episcopus & Antharius dux pontificem ademit: eiusq; translatū in Franciam petiuit. Cum quibus ad Haistulphum pontifex pfectus: eius malefacta narravit. Circa uo lationem pacis petiuit restitui ablata. Quæ cum negaret rex: rogatus est a Francis: ut Gregoriū papam in Gallias transire permitteret. Quod q;uis ille inuitus audiuit: nō tamen negare ausus est. Iuit Gregorius in Franciā. Karolus Pipini filius adolescens: qui magnus postea dictus est: regni fines in gressum: a centesimo lapide ad palaciū usq; perduxit. Et Pipinus rex ad tertium lapidem equo descendens: pontificis pedes exosculatus: illum terra incedens: & frenū papalis equi regens ad cubiculum usq; deduxit.

Greg. ad Haistulphū.

Gregorius in Franciā.
Karolus magnus obui
am pontifici uenit.

INITIVM SECUNDI DECADIS IN OR. DINE LIBRORVM VNDECIMVS.

Rofecto in Franciam Gregorio tertio: et Pipino ad res Italicas persuaso: Haistulphus Rex Longobardorū cum Karlomāno monacho egit: ut relicto Cassinensi monasterio: Pipinum peteret eiq; bellum in Longobardos dissuaderet. Quem Pipinus nō modo non exaudiuit: sed pfugum aspernatus: in Vienensis monasterio relegauit. Vbi paulopost merens interiit. Dilata est autē expeditio in Italiā usq; ad uer nouū. Interim oratores missi ad Longobardum qui cum restituere oblata suaderent. Quo negante: congregatis copiis alia Legatio pariter frustra missa est. Praecesserunt atq; leuis armaturæ milites: qui Haistulphi copias ab alpium claustris deturbarunt. Secutus est uniuersus exercitus: nec moratus: donec Papiam obsidione cingeret: & magnæ interea præde factæ sunt. Quibus malis commotus Pōtifex: offerendam

Fallaciæ Haistulphi.

Roma obsidetur.

Pōti. opem implorat.

Turci Asiam inuaserūt.

Turcoꝝ origo.

Pestis in Cōstantinop

Prothosecretarius.

Haistulpho pacem suasit: si modo ablata restituerent. Haistulphus adulationibus usus ac fallaciis plura promisit qm̄ peterentur adiecta sacramenti religione. Ob quā rem Pipinus in Franciam reduxit exercitum: relicto Varnerio viro præstanti qui conuentorū executionem p̄curaret. Gregorius & Varnerius Romā petiere: restitutioñem ablatorū expectantes. Sed Haistulphus contractis tumultuarie copiis Romam perrexit atq; obsedit: oīmemq; suburbanū agrum detaſtauit: maiori detrimento q; antea per trecētos quadragintaquatuor annos post Imperiū declinauerat. Gregorius ad Pipinum Legatos misit per mare qui eius redditum impetrarent: cum quibus & Varnerius iuit. Audierat iam Pipinus Haistulphi motus: exercitūq; cōparauerat. Per hoc tempus Turci Asiam inuaserunt Alanos primo: post Colchos & Armenios: inde Asiae minoris populos: ad extremum Persas Sarracenos. Fueruntq; Turci Scythæ: ex his quos Alexandrū Macedonem inter Hyperboreos mōtes ferreis clausisse repagulis beatus Hyeronimus affirmat. Cōuenit aut̄ inter Sarracenos & Turcos: ut restituto Persarū regni nomine: quod Sarraceni Focæ & Heraclii tempibus in suum cōfunderant: Turci per se appellarentur. Inter hæc apud Cōstantinopolim pestis quantum unq; antea crassata est. Constantinus audito Iohanne Silentario de rebus Italicis: & intellecto q; Pipini auxiliū quereretur: eūdem Silen tiarium & Gregorii Prothosecretariū Romam misit: qui ea interturbarent. Sed cum audissent Legatos in Franciam missos & ipi secuti sunt. Gregoriusq; Prothosecretarius: cū Massiliam applicauisset: intelligens iam Pipinum in Italiam transiuisse: eum in agro Papiensi conuenit. Datisq; munib; orauit: ut Rauennam ac eius Exarchatum Imperio: cuius esset de sure: non Pontifici aut Romanis: redderet. Pipinus non se commodi temporalis gratia iam secundo.

Italiam petiuisse respondit: sed propter animæ salutem: ne
Longobardi eccliam lacecant. Rauennam aut eiusq Exar-
chatum & alia de Italia terra uelle ab illis auferre & pontifi-
ci ac Romanæ ecclesiæ tradere. Sic expeditus Prothoscre-
tarius abiit. Et Haistulphus graui obsidiœ pressus: ex supe-
rioris pacis foedere deditio[n]em fecit. Pipinus dimisso abba-
te Fulcado cum parte copiarum qui pacem exequeretur: in
Franciam rediit. Abbas Fulcadus cū Legatis Haistulphi sin-
gulas ingressus ciuitates: Pentapoleos & Fmiliae obsides ea-
rum: ac claves recipiens Româ peruenit. Pentapolis Rauen-
nam cōtinet Cæsaream: classem Forum Liuii & Forū pompi
lii. Secunda Exarchatus pars potissima est Emilia: quæ a fo-
ro Cornelio nūc Ymola dicto: quicquid uia eiusdem nomi-
nis omniū Italiæ celeberrima per Bononiā Mutinam Regi-
um Parmam & Placenciam ad Padum usq habet: cōplete
batur. Et hæ ciuitates agrorum finis a summis Apennini iū-
gis ad Padū sicut & nunc extendebat. Et Rauennæ ager pa-
riter ab ipso Apennini iugo per Fauentinos: eius agri partē
ad Padum: & per Cesenates Cernensesq sui item agri por-
tionem a summo Apennino ad Adriaticū pertinebat. Idem
etiam ager quicquid terræ uel paludis iacet intra Minciū Pa-
dum q a Veronensis Vicentini & Paduani agrorū finibus
in Venetorum stagna atq Adriaticum pelagus complecte-
batur: ita ut nō minus Ceruia Cesena Fauencia Comaclū &
Ferraria: & aliquas sub Pétapoli nominatim: sub Rauen-
natibus censerentur. Ipse igitur Exarchatus appellatione cō-
tinebatur: quicquid a Placentinis agri Papiensis finibus Pa-
dum inter Apenninū paludes stagna q Venetorum ad A-
driaticum pertinet ad Ariminū: quam ciuitatē & quicquid
intra Hisaurum fluuium nūc Foliam uocatū Apennino &
Adriatico continetur. Hæc omnia Romano pōfici donata
sunt a Pipino. Et ultra hæc Ariminum & Concha postea

Pentapolis.

Exarchatus loca.

Donatio ecclesiæ Ro-
a Pipino facta.

Hæstulphi mors.

Cotentio de regno Lō
gobardorum.

Desiderius rex creat

Exarchatus finis.

Gregorius morit.
Paulus. I. surrogat

Priarcha occidit.

Bulgaros superauit.

Ymagines delent.

mari submersa. Pisatum Fanum Vrbinum Calles Luceolis
Narnia: & in Picentibus Elis ac Seiea: et oppida' Borbi nu
mero uigit: a Bois olim dicta. Inter quæ Saxina Plauti pa
tria est caput: Mons Feretri & castella uiginti: Castellū san
cti Marini: tunc Ater mons dictus a terra: & Mons Lucatī
Distulit tamen Haistulphus Fauenciam ac Ferrariam reddere
causas more nec tens. Sed apoplexi correptus: in uenatiōe
interiit. Quo audito Pipinus qui ad radices alpiū se cōtinu
erat: fraudē eius ueritus alpes transiuit. Desiderius dux Etr
uiae Longobardus copiarū præfectus his cognitis arma cor
ripuit: regnum inuasurus. Sed Ragilius Hæstulphi germa
nus: quem monachū factum diximus: ea indignatione mo
tus & ipe regnum inuasit: quem omnes Longobardi præter
Etruscos secuti sunt. Desiderius multa pollicitus Gregorio
papæ: si se adiuuaret. Fœderā cum eo percussit magnis iura
mentorum cautionibus roborara. Misitq; pontifex legatos
ad Rachisiū: & pariter Folcados abbas: inuentores: ne Desi
derium molestaret. Consensere Longobardi. Et Desiderius
regno potitus: Fauenciam q; ecclesiæ restituuit. Cessa
uitq; Exarchatus in Italia: qui centum septuaginta quinq; an
nos durauerat ab electione Narselis usq; ad capturā Rauen
næ per Hæstulphum factam. Et Gregorius æuo plenus ad
annū pontificatus sextidecimū finē uita excessit. Cui successit
Paulus Romanus patre Constantino. Inter hæc Constanti
nus Imperator ad deponetidas ymagines intentus: Constan
tinum regiæ urbis episcopū: impietati suæ resistentem: uer
beribus affectum capite trūcauit: & Nicetam Spadonem
ei substituit. Thelesum Bulgarorū Regem Tratiam populi
latum prælio uictum repulit. Illum ob rem male gestam sui
interfecerūt. Cui surrogatus Sabinus ut Impatorem sibi pla
caret: ymagines sanctoꝝ delere coepit. Sed interfecitus fuis
set a suis: nisi fuga plausus Constantinopolim se receperisset.

In cuius locū Paganus substitutus est. Interim Cōstantinus Leonem filiū eius nominis quartū Imperii cōsortem fecit. Et Hirenem Athenensem cūctis Græciæ puellis pulcritudine prælatā illi uxorem dedit; atq; in odiū christianoꝝ cū Hab dalla Saracenoꝝ Admirato foedera percussit. p̄uincias magnaꝝ tributis exhausit. Inter hæc Pipinus Taxillonē Bauarorum ducē sibi subegit. Et Saxones amicicia sua domauit: trecentos equites in quaslibet expediti ones dare p̄mittentes. Cum Aquitanis octo æstatibus decertauit. V aufredus dux primo prælio sese Pipino permisit. Sed eo in remotiorib; agente rebellauit. Aduersus quem Pipinus iam senex Karolū adolescentem misit. Qui Barboniū Clarummōtem & multa de Altuerriis cepit. Adeoꝝ foeliciter pugnauit: ut deniq; Aqtania Fræcia regno fuerit subacta. Nec diu post Pipinus obiis: Karolo & Karlomanno filiis relictis. Ft Paulus pontifex decimo anno sui pontificatus ad ecclesiam sancti Pauli deceſſit. Quod intelligens Desiderius iam Pipini mœtu liberatus: Totonem Nepelinū ducem Longobardis amicum impulit: ut germanū suum Constantinum: etiam uī illata pontificem fieri curaret. Is accersitis a Nepeso copiis: earumq; armis stipatus: Cōstantinum in pontificē prop̄ natum: ad Lateranense patriarchiū perduxit: quem pars clericū uenerata est. Alii nō multi Philippicum profamauerunt qui breui deiectus est. Cōstantinus pertinaciter egit: & pontificalia exercuit. Sed postremo in tribus foris ubi sancti Adriani ecclesia est clero populoꝝ cōgregato Stephanus Sicutus canonice in pontificem est electus. Qui uocatis ex Fracia ep̄is: conciliū Laterani habuit. in quo Cōstantinus damnatus est. Erat tunc Romæ Paulus Affiartha Græcus Constantini Imperatoris cubicularius sub hōie ducatus. Sed p̄ge poterat: niſi p̄ factio[n]es maloꝝ. Cui occulte Desiderius fauebat: studēs ne Franci apud Romanos p̄ualerent. Venitq;

Impr filiū consortē Imperii fecit.

Saracenoꝝ admiratus
Bauari superant.

Karolus Pipini filius.

Pipinus obiit.
Paulus pont. obiit.

Desiderii nequicia.

Cōstañ pōt. fit p̄ uim.

Stephanus pōt. creat
Conciliū Laterani.
Dux Romañ Græcus

2. eius significationem: munita urbe & reliquis beatī Petri ac Pauli Basilicis in urbem redactis: illisq; clausis: tres epos ad Desideriū misit: mandans sub anathemate: ne fines Romanorum ingredieretur. Veritus ea denunciationem Desiderius: tacitus cōfususq; Papiā rediit. Interim legati Karoli Romā uenientes: cū accepissent Desideriū nihil reddidisse: ad eum pfecti sunt: frustra ut redderet rogauerūt. & iussu Adriani ad Karolū rediere. Dū hæc aguntur: Cōstantinus sanctorum ymaginū inimicus: Stephanum fama sanctitatis in Cōstantinopoli fulgentē occidit. Et classis eius duorum miliū omnis generis nauium in Bulgaros parata: pcellis afflita est: & magna ps militū amissa. Karolus missis Legatis & pecunia oblata: Desiderium mollire statuit. Quod ubi nō successit: partem copiarū per montē Louis misit quæ claustra occuparent. Ipse p montem Cinisiū iter habuit. Desiderius ex omni Italia uocatis Longobardis: retinere transitū sperauit. Sed ubi iam descendisse Karolū in Italiā cognouit: missio Adalgisio filio & Karlomanni uxore cū filiis Veronā: remissisq; auxiliis in Papiā se recepit: ibiq; obsessus est. Quod audiētes Sporetani Reatiniq; sese beato Petro subdiderūt. Habita enim fide publica Longobardi Romā ueniebant: et in beati Petri Basilica capillū barbamq; detonsi Adriano pontifici & beato Petro: surerandi religione adhibita: se suaq; subigebāt. Adrianus autē Hildebrandū in gente Longobar da nobilissimū: in Spoleto ducem cōstituit. cuius ducatus a Tyberi Apéninoq; ubi Flaminia sive Exarchatū Rauen natem & Picenū disterminat. Furconenses nūc Aquilanos Valuenses Parmensesq; Offreutanos nūc Apruuinos Marsos Reatinos Interramínensesq; cōpletebatur. Cumq; Longobardi cōplures Romæ habitare uellēt: sedem eis in Vaticano concessit. quo & plures postea Longobardi cōfluxere. Dederūt se beato Petro ex Picentibus Firmani Auxiniani

Mandatū pontificis.

Legati ad Desiderium

Cōstantinus sanctorum ymaginū inimicus.
Classis duorum miliū.

Copiæ in Desiderium
Mōtes Louis et Cinisi

Desid. Papiae obsideb

Longobardi se beato
Petro subigebant.

Spoleranus ducatus.

Longobardi Romæ in
Vaticano sederūt.

Kar. Veronā obtinet.

Trāspadanæ ciuitates

Karolus Romā petiit.

Foedus inter Romāos
& Francos.

Donatio confirmat.

Donatiōis explicatio.

Desiderius relegat

¶ Anconitanī capillū detonsi & iuramēto adacti: sicut de Spoletanis diximus. Karolus Hildegarđā uxorem et filios ex Francia vocavit in castra. Et relicto in obsidione Papiae Bernardo patruele suo cum parte copiarū: Ipse Veronam pressurus pfectus est. Nec fuit in deditioне mora. Nā Bertha Karlomani uxor & filii eius ad Karolū inclinauere. Et Adelgisius Desiderii filius ad Cōstantinum Imperatorē abiit. Transpadanæ ciuitates omnes Karolo se promiserunt. Obsidebatur sexto mense Papia: et Karolus ad festū resurrectiōis Romā petiit. Cui triginta milia iudicū occurrisse Bibliothecarius scribit. Iudices appellans omnes qui sordidioribus exercitiis nō essent addicti. Adrianus in scalis Basilicæ sancti Petri expectauit. Cuius pedes ex osculatus Karolus: cū eo ad altare perrexit: Ibiq; mutuo Karolus & pontifex: Romani et Franci: sacramento se astrinxerunt amicīciæ perpetuo seruādæ. Deinde urbem ingressus Karolus: Laterānū & alias Basilicas inuisit. Et nudius abinde quartus donationem a genitore suo factā Gregorio tertio cōfirmauit. quæ (ut Bibliothecarius attestatur) alma urbe pridē euersa: quicquid Liguria ad Italizæ fines habet: continuit. In quo tractu Corsicā insulam ponit. Adiecit Surianū montē Bardonis: Bercetum loca Lucā inter & Parmam: ad ponti Emiliū pertinentia. Deinde Parmā atq; Regiū. Quæ licet Exarchatus essent: diu tam in Longobardoꝝ durauerunt potestate. Mutinam Bibliothecarius nō nominat: quia tūc delecta erat. Adiicit Mantuā & Montem Silicis. Subiūgit Exarchatum. Quo uerbo coetera cōprehendit: quæ ad Rauennam pertinent. Ponit Venetiā atq; Histriam. Quarum appellatione Foroluliensem ducatum cōprehendit. Spoletanū quoq; ducatum atq; Beneuentanū adiungit. Et hæc omnia in donatione Karoli afferit cōtineri. His gestis Karolus ad Papiam reversus: Desideriū in deditioне accepit: eumq; Leodiū rele-

gauit. Et in Papia Mediolanoꝝ Francos præfecit: qui Longobardos earum regionū usq; ad alpes tendentī fouerent & in pace retinerent. Beneuentanis quoꝝ & Forolulianis Longobardis ex sua gente duces reliquæ. Vxorem aut Kar Iomanni et filios secū adduxit in Franciam. Adrianus pace potitus: multa in urbe ædificia reparauit. Inter quæ Sabatiniū aqueductū qui ad Ianiculum ducitur: in quo centum forices reparauit. Eius tempore Tybris magis qm antea unq; inundauit. Et anno sequenti magna famis Romæ fuit: & Adrianus pauperes pauit. Karolus interea domitis Saxonibus qui rebellauerant: Herespurgiū ad atmnam Lippianā ædificauit: imposito præsidio ad nouas res impediendas. Interim Saraceni in Aquitanie finibus cōstituti legatos ad eum misere: opem rogantes aduersus regem suū: cui rebellarē statuerant. Ip̄e coactis magnis exercitibus Pampilonam perrexit: eamq; urbem diu oppugnatā cum ui cepisset solo æquauit. Inde Pyrrheneū transgressus: ad Cesaraugustā peruenit. Tres Saracenoꝝ reges tunc Hyspaniam obtinebant Ibualas: Denizes: & Alarium. Qui diffisi bello cōtendere: muneribus Karolum placauere: citeriori Hyspania sibi dimissa. Atq; ita Vastonia et Hyspania citerior suo Imperio adiecta est. Atq; in Saxones duxit: qui denuo rebellauerāt cū quibus decennio uiario euentu decertauit. In quo tempore Britones Galliā habitates lacestantes magis q; lacestos prælio superatos sibi federatos reddidit. Aresilius dux Beneuentanus Campaniæ urbes Romanis subiectas a Karolo ammonitus quieuit. Quo Salerni mortuo: filii eius cū Græcis accolis bellum gessere. Quæcunq; enim a Neapoli Græcis tunc subiecta est: & a Siponto nunc Maufredonia quæ etiam Græcoꝝ fuit: utrinq; infero et supero mari ambiunt & ipam Siciliam Imperatores Cōstantinus et Leo de Italia tenebant. Cōstantinus in Bulgaros bellū innouauit. Sed illi

Ka. p̄uinciā cōposuit.

Hanging text: *longobardis ex sua gente duces reliquæ.*

Confusa *longobardis ex sua gente duces reliquæ.*

Adrianus urbē reficit.

Tybris inundatio.

Ka. Saxones domauit
Herespurgiū ædificat
qm. IV. *Cœliatione auctiōne.*

Saracenoꝝ Legati.

II. *Cœliatione auctiōne.*

Pampilonā expugnat
Reges Saracenorū Karolum placauere.

Cœliatione auctiōne.

Britones Ka. subegit.

Britonum subegit.

Græci in Italia.

Græci in Italia.

Besigatio longobardorum.

Cōstanti. in Bulgaros

pacē petiere: quibus facile cōcessit iam morbo implicatus.
Intellexerunt illi cur tam benignū Imperatorem inuenissent
bellūq; magnis conatibus resumperūt. In quos dicens Cō
stantinus q̄uis male sanus ingentem stragēm edidit: trium
phansq; domū rediit. Exinde morbo elefantiae periit. Suc
cessor eius ac filius Leo quartus expeditionem in Syriā du
xit. Sed leuibus factis incursionib; ubi hostes in se uentu
ros dīdīcīt: domū rediit. Flagicīlq; se immersit. Fuit amator
Iaspidū: coronāq; preciosis ornatā lapidibus ex sacrario
sanctae Sophiæ suo capiti imposuit: quæ propter frigiditā
tem illum ad interitū perduxere. Quo uita functo Hirene
uxor & filius Constantinus sextus: alias septimus: Imperiū
acceperunt. Et mulier quidem prudentissima & religiosissi
ma fuit. quæ cōcilium secundū in urbe Nicena trecentoꝝ et
quinquaginta eporum congregari curauit. In quo execrat
ium ymaginū uenerationem perpetuo abdicata est heres
Sed nō tulit diu Constantinus sanctū matris Imperiū. Hir
enem enim ab administratione deiecit: & solus imperans: in
paterna flagicia plapsus est: habens in deliciis op̄plurimos
excoecare. Aduersus quem cōiuratio facta est atq; detecta
Et Nicephorus Cōstantini quinti filius: cui parabatur impe
rium: in carcerem coniectus: lingua & oculis mutilatus est.
Cōstantinus Theodorā Marīæ uxoris cubiculariā ardens
ut ea licentius potiretur: uxorem in monasteriū detrusit: &
adulterā Imperiāli corona decorauit. Interim Karolus Sax
onibus domitis: cum Taxillo Bauarōꝝ dux reconciliatus
ab Adriano rebellasset: in eum duxit. Et tripartito exercitu
illum inuasit. Territus Taxillo deditiōem fecit: Eudonēq;
filium dedit ob̄sidem. Et paulopost cū sperneretur a Frācis
cum ipso filio monachus effectus est. Cōstantinus interim se
xtus Græcos suos in Italia cōstitutos iussit arma sumere in
uicinos. Qui Spoletanū agrum ac Beneuentanū populati

K. tuncētē copiā
Constān̄ lepra periit.
Leo Impr in Syriā.

Iaspidū amator periit

K. tuncētē copiā
Cōstantinus VI. Impr

Conciliū Nicenū. II.

K. tuncētē copiā
Cōstantini impietas.

K. tuncētē copiā
Cōiuratio detergitur.

Adulera coronaſ.

Bauaroꝝ dux supatur

Bauarus monachus fit

sunt. Sed Hildebrandus Spoletanus cū Beneventanis duci
bus in eos delatus: magnā cladem illis inflixit. Et Karolus
interea Sclauos Danubii. ripas incolentes una aestate perdo
muit: Atq; in Hunos duxit: melius Hungaros appellaueri
mus Pānonias incolentes. Et paratis in Austria nauibus de
scendit: eosq; magna cæde superatos in deditiōem accepit.
Hisq; peractis Franconia inuisit: genitale olim solum. Vbi
biennio peracto Theofilacius & Stephanus epi ab Adri
ano missi: Germanorū Francorumq; episcoporū synodum
cōgregarunt. In qua heresim Felicianā et synodum de yma
ginib; deponendis: quā Græci falso appellabant Septini
am damnauerunt. Saxones interim q;uis accepta fide rebel
lant: Ex quibus Karolus triginta milia interfecit: obliqueq;
duxit in Franciā. Per id tempus Adriano defuncto Leo ter
tius creatus est pontifex. Et Irene Constantini mater flagi
cia filii nō ferens: a ciuib; impulsa Constantinopolim redi
ens: captum Imperatorem oculisq; priuatum coniecit in carce
rem: qui illic mortuus est. Turbulentæ erant tunc res Impe
rii. Huni recēs & Saxones diu antea totiensq; subacti a Ka
rolo defecerāt. Et Bauari. Foro Iuliensi Longobardis bel
lum intulerant. Et Saraceni in Hyspaniis: hinc Barchinone
inde Olissiponæ christianos accolas infestabāt. Karolus in
Saxones ducenti: filium Pipinum misit in Hungaros: Herri
chumq; Francum Foro Iuliensem ducem a Bauariis Italia cū
stodiare iussit. Et aduersus Saracenos Aldephonsu Asturiæ
et Galaciæ regi auxilia misit. Pipinus Hūgaros multis præ
liis superatos in deditiōem accepit. Henricus per Legatum
suum Rhingum gentis Bauariæ ducem prælio uictu interfecit.
Adelphonsus superatis Saracenis Olissiponem cepit
Spoliorū partem Karolo misit. Et Zatus qui p Saracenis
Barchinonem tenebat: ad Karolum defecit. atq; in hūc mo
dum res christianorum leuatae sunt. Interea Leo tertius dum

Karolus Sclauos uicit
Hungaros subegit

Franconia.

Synodus.

XXX. milia occidunt
Adriano Leo sufficit.

Mf filiū Impio deiicit.

Karolus in Saxones
Pipinus in Hungaros

Bauarie dux interficit

Leo mutilat & capiſ.

Miraculum. 11

Eduardo P. Gómez

Leo ad Karolum.

Papez accusatores.

Leo Romā rediit.

Digitized by srujanika@gmail.com

Núcius ex Ierosolimis

Osceni xpiani sicut.

Bridges in Humanities

Baleares insulæ

Descriptive statistics

Britanía pacatur.

cleri p̄cessionem a beato Gregorio institutam Romæ pera-
git: excitato tumultu Pascalis Primicerii & Campuli p̄fri:
machinationibus interceptus est: apud sancti Silvestri ædē
Adeoq; male habitus: ut lingua ei præcisa et effossi oculi ui-
derentur. Nudatus pontificali amictu: multo madens cruo-
re: apud sancti Erasmi monasteriū in custodia est habitus.
Bibliothecarius asserit eum hoc in loco sermonē uisumq; di-
uino nutu recuperasse: cum lingua et oculos antea pdidisset
Albinus cubicularius nocte cōcubia custodes fallens: pōti-
ficem ad beati Petri Basilicā perduxit. Latuitq; pōtifex: do-
nec Vinigilius Spoletanoq; dux accersitus cum cohorte ad
Spoletum eum deduxit. Leonis & Albini paternæ domus
ab inimicis direptæ & destructæ sunt. Leo mox ad Karolū
properauit qui erat in Saxonia: & pariter Pascalis ac Cam-
puli nuncii accusatores papæ eo peruenere. Karolus cū ho-
nesto comitatu pontificem Romā remisit. Cui ad pontem
Miliū clerū cū omni populo obuiauit. Ip̄e uero Karolus
aduentu suo in Italiam promisso: conuentū in Aquisgrānio
habuit. In quo ante om̄es monachum audiuit qui a Hiero-
solimorum patriarcha munuscula quædā attulerat. Deinde
ad Zani Oscensis Hyspaniarū urbis p̄fecti nuncium: qui ip̄am
dedens urbem: p̄fectum & Saracenos om̄es illam
inhabitantes Christianā fidem accepisse renūciauit. Tertio
loco Danihelem Michaelis Siciliæ p̄fecti Legatū: qui am-
plissimas pollicitationes ab Hirene Impatrice attulit. Quar-
to loco Legatos Baleariū insulae munera afferentes & gra-
tias agentes p̄ auxiliis cōtra Saracenos habitis. Quoq; do-
na cū lato uultu Karolus accepisset: se & sua eidem dedide-
re. Ultimo loco Guido pacaram a se Britaniā retulit et spo-
lia in foro collocauit. His actis: Karolus per Maguntiacum
Noricos atq; Hystriā in Foroluliū uenit. Taruisanosq; pe-
na affecit: quorū fraude dux Héricus fuerat occisus. Et insti-

tuto nouo duce Rauennā et deinde Romam petiit. Vbi ex
ceptus magnis honoribus octaua die populo cleroq; in ba
silica beati Petri cōuocato: cōsidentibus episcopis Franci
atq; Italīs de causa pontificis sentenciā rogauit. Quorum si
mul omniū responsio fuit. Sedem apostolicā quæ dei ecclē
siarum caput sit ac magistra a nemine iudicari. Quo auditō
pontifex ambonem cōscendens dixit se prædecessorū suorū
uestigiis insedentem: obiectis falso criminibus postridie re
sponsurum. Et mane cōuenientibus cum Karolo &c omni po
pulo prælatis: pontifex ambone cōscenso: euangelia christi
cernuus tenuit: & iure iurando affirmauit sese insontem esse.
Erat is dies ydium decembris: anni salutis octingentesimi.
Inter hæc Pipinus Beneuentanos populatus agros: Romā
rediit: relicto Vīnigeslio Spoletano duce apud Lucerīa qui
Beneuentanos coiceret. Et pontifex Leo celebratis solenni
bus: apud beati Petri reliquias Romani populi scito ac pre
cibūs: Karolum Impatorem Romanorū declaratum dyade
mate decorauit: acclamāte ter populo: Karolo Augusto a
deo coronato magno & pacifico Imperatori uita et uictoria
Inunxitq; eum pōtifex unācum filio Pipino: quē regem Ita
liae declarauit. Et Karolus ad octauā diem Campulū & Pa
scalem capitis reos damnauit. Sed interuentu pontificis rele
gauit in Franciā. Sunt qui dicūt Leonem Karolo ius dedisse
pontificum Romanorū episcoporū per orbem christianū
eligendorum: quod nec Bibliothecarius nec Alcuinus nec
Siccardus scriptores habent: Stephanūq; Leonis successo
rem constat a populo Romano creatū fuisse. Ducentis iā et
triginta duobusq; annis gens Longobardica maiori Italīæ
portione potita fuerat. Nec iam aliquid externi præter no
men retinebat. Et in Etruria quidē Spoletino Beneuentano
Eporediensi ac Foroliviensi ducatibus qui uetus essent Ita
li aut Longobardi nō satis erat discerneſ. Soli apud Regiā

Karolus Romā uenit.

Sūia epoꝝ de pōtific.

Miraculi Gangiū ap
pocesis. P. m. foliū C

Pipinus cōntra Grecos
Anno salutis DCCC.

Saracenia Alana

Leo Karolū coronauit
Acclamatio populi.

Impris & filii unctio.

Ius eligendi pōtificem
Karolo datū dicitur.

Kontorium Romani nunc.

Longobardicū nomen

Ecclesia.s.Pau.reficit

Pipinus cōtra græcos

Duūlīo Imperīo.

Dux Beneventanus.

Veneti neutrales.

Venerorū priuilegium

Papiæ Mediolanicq; & per Transpadanæ Italæ regiones nutriti: gentis lux delectum superbe tuebantur Quare neq; tutum uidebatur: eicere gentem tam multis Italæ populis sanguine & affinitate cōiunctam: neq; humanū delere. Placuit igitur & Imperatori & pontifici Longobardicū ibi no men remanere: ubi ea gens præcipuā sedem habuisset: Exarchatūq; et Rauennatē Romandiolā appellari. Græcos aut Karolus bello pse qui & Italia eicere cōstituit Relicto Pipi no ad eam rem peragendā. Leo Romæ manens ecclesiā sancti Pauli quæ terremotu corruerat: instaurauit. Pipinus fru stra oblessa Beneuento: ad Theate se cōtulit: eamq; urbem ui cepit atq; incendit. Et deinde Ortonam atq; Luceriam in ditionem accepit. Irene Imperatrix Legatos ad Karolū pro pace misit: & Karolus ad eam. In Lucezia uero captus est Grimohaldus Beneuentanorū dux: qui ibi Vinigilium ualitudine correctum interceperat. Nec aliud Pipinus cum Grimohaldo pepigit: nisi ut relicti oppidis quæ tenebat: Papiā migraret: quæ cum Mediolano Longobardis dimissa erat. Inter Karolum & Hirenem facta est Impīi duūlīo. Italiæ partem quæ ad dexteram Neapolii: ad sinistrā Maure doniam incipiens: supero inferoq; mari clauditur: ac Siciliā Constantinopolitana tenuit Imperatrix. Beneventanus aut gentis Longobardæ dux etli Græco magis fauebat: neutri Imperatorū subditus erat. Pariter altera in Italæ parte Veneti etli Græco magis cōsentiebant q; Romano: nō tamē in illius omnimoda potestate erant. Karolus occidentale Imperīo instaurabat: & Irene orientale. Sed hanc Nicephorus Patricius dolo captam in Lesbum insulam relegauit: & occupato Imperio pacem cū Karolo constituit. In cuius fœderibus affirmat scriptores cautum esse: ut Veneta urbs Italæ marittima utrumq; reuerita Imperatorem propriis utere tur legibus: et sine bello sine pace nullarum partiū censere

Inter hæc Karolus nouis præliis rebellantes Saxones domi
tos: eos qui Transalbiam incolebant: cum mulieribus et in
fantibus in Franciam transstulit. Et Gotfredus Danorū Rex
cum magna classe ad Saxonum littora concessit. Et pace cū
Karo constituta: profugos Germanos quorum motus ti
mebantur: ex foedere reddidit. Karolus in Franciam rediit.
Leo interim Romæ molestos Romanos habebat. Sed au
dito miraculo de Christi sanguine quod Mantuae apparuit
cuius certitudinem Imperator petebat: sumpta occasione pō
tifex Mantuam petiit. Et comperta ueritate transiit ad Ka
rolum. Indeq; rediens Fortunato patriarchæ Gradensi: qui
sibi accōmodissimus fuisset: pallium concessit. Inter hæc A
ron Admiratus Saracenorū cum trecentis milibus in Asiam
Nicepharo subiectam duxit. Nicephorus ut pacē cōseque
retur: trecenta milia aureoꝝ in annos singulos promisit: &
Staracionē filiū Imperii cōsortem declarauit. Qui rupta ge
nitoris pace multa a Saracenis diuersis in locis accepit incō
moda. Karolus auditio Fortunato Gradensi patriarcha qui
Venetos sibi infideles asseruit: Pipinū in eos misit. Qui He
radianam & Equilion inuasit: unde multæ nobilium familiæ
Venetias migrarunt. Vocauit aut̄ ad se filios Karolus mag
nus. Et Karolū ex cōcubina susceptū natu maiores in Scl
uos: id est Bohemos ac Polonos: ducere iussit: qui uicinos
Saxones infestabāt: quoꝝ ille ducem interfecit: et agros po
pulatus est. Per hæc tempa Veneti & Dalmatæ multis mu
neribus Karolo donatis: amiciciā cum eo iuxterūt. Sed Ni
ceta Patricius a Nicepharo Imperatore missus cū ingenti clas
se: eos foedera rūpere: & ad ptes suas redire cōpulit. Mauri
inter hæc Corsicā inuasere. Sed duce Ademaro Genuæ co
mite Franco: Pipinus eos plio fudit: in quo Ademarus pu
gnans occisus est. Et Karolus p Legatos Nauarros ac Papi

Saxones in Franciā.
Danorū rex in Saxoni

Miraculū sanguīn xpi

Saraceni in Asiam

CCC. milia aurei.

Karolus in Venetos

Karolus in Bohemos.

Venetoꝝ uarietas.

Nanarreñ se dedunt.

Sardiniā & Corsicam
Mauri uexant.

Anni Venetiarū. cccl.

Saraceni Corsicā.

Venetī subiugant.

Danorē rex occiditur.
Pipinus morit.

Tres Legati.

lionenses qui ad infideles defecerant: in deditio[n]em accepit
Vexarū & Sardiniā atq[ue] Corsicā. Rursus Mauri qui Ter
raconensem pruinciam obtinebant: quos Bucaredus Karo-
li legatus pepulit e Corsica. Sardi uero quinq[ue] milia eorum
interfecerunt.

EX LIBRO DVODECIMO.

Vm Karolus Danos per Karolum filiu[m] Roma-
no Imperio subiicit: et Saracenos Hyspaniam
prementes per alium filium Ludouicum agitat
et Saraceni Tratiā ustant: Nicephorus missa
classe Papuloniā Etruriæ urbem uiribus ac fraude captā:
diripit. Et Niceta Patricius Comaclum inuadit: Venetis ac
Dalmatis adiutis militibus. Sed a Pipini præsidio reiectus
Venetias se recepit. Quæ urbs annis trecentis quinquagin-
ta steterat: populo & opibus aucta. Cuius duces pacem in-
ter Græcum & Francum frustra temptauere. Interim Sar-
aceni Sardiniam & Corsicā insulas populati: mortales om-
nes abegerūt: paucis admodum relicti senibus. Interea Pi-
pinus cum se a Venetis deceptū intelligeret: bellum in eos
mouit: eosq[ue] terra mariq[ue] inuasos sibi subiecit: ut scribit Dy-
aconus Aquileiensis Paulus. Quidā hanc subiectiōem fa-
ctam dicunt priori bello: cum Pipinus Herocliam & Equi-
linium cepit. Hoc tempe Karolus Impator intelligens Got-
fridum Regem Danorū Frisones inuasisse: eisq[ue] prælio supe-
ratis centū argēti libras tributū imparasse: aduersus eum
mouens dum apud Halarim fluuiū quo Vigarā ingreditur
die dicta expectat: duos nūcios accepit. Alter Gotfridum
a suo satellite interfecit: alter Pipinum filiu[m] Mediolani de-
functū refert. Redeunti Aquisgraniū: tres legationes adiere
Nicephori Impatoris: Ambulathi Saraceni: Hyspaniæ re-
gis et Heumigi q[uod] patruo Gotfrido successorat Danorē regi

quibus pacem petentibus celeriter annuit: & p pace Nicephori Legatos Cōstantinopolim misit. Interim Karolus filius qui Germaniæ limites obseruabat morte subtractus ē. Et Nicephorus Imperator implicitus bello Bulgaro & multis uictoriis usus: pacē Karoli accipere differebat. Sed prælio cum eisdem Bulgaris in superiori Mesiā cōmissio: superatus occubuit. Et Stauracius filius secundū aurem in eodem prælio uulneratus Constantinopolim reuersus Imperiū assump sit. Quem tertio Imperiī mēle Michael sororius eius depo suit: atq; illi successit. Et cū oratoribus Karoli pacē percussit ea cōditione: ut Michael orientem cū Constantinopoli: & Karolus occidentē cum Roma haberet. Paulus etiā Hyspanias Græco cessisse dicit: et Gotfridus Viterbiēsis Venetiā urbem ea conditōe in Græci ptibus mansisse ait: ut immunitatibus pridē a Karolo habitis per Italiā uteretur. Misit aut Karolus Bernardū ex Pipino nepotē ad regendam Italiā: Vualio sibi adiuncto alterius Bernardi patruelis sui filio. q; cognoscentes Sarracenos ex Hyspania bipartito exercitu Corsicam atq; Sardiniam inuasisse: opem ferentes insulanis classem hostilem in Sardinia deleuerūt: alteram fugauerunt. Et Ambulaz Sarracenus Hyspaniæ rex: pacem cū Karolo renouauit. Ipē uero Karolus Grimoaldo Beneuentano duci qui unicus ex Longobardo & reliquiis supererat: imperato tributo uigintiquinq; miliū aureo & pacem dedit. Et deinde post legationes Cōstantinopolim frequenter missas: et deinde receptas in conuentu apud Aquisgraniū habito: Ludouicum filiu Aquitaniae regē & Impii Romani cōsortem assumpsit. Bernardū uero nepotē Italiae regē appellauit. Inter hæc Sarraceni Karthaginē incolentes: Corsicā inuadentes: dum præda onusti uersus Hyspanias nauigant: ab Hermengario comite: qui Majoricā pro Rege Italico gubernabat inuasi: prædam et octo naues cum quingentis captiuis.

Karolus karoli morit

Nicephorus occidit.

Stauracius deponitur
Michael successit.
Dialisio Imperii.

Veneto & priuilegium

Karolus Beneuentano
duci pacem dedit.

Ludouicus Imperii cō
fors assumitur.

Centumcellas uastant.

**Michael superatur
Imperio abdicauit
Leo Impr sufficitur**

Bulgarus superatur.

**Karolus magnus obiit
Duo Admirati Sara.**

Saracenoꝝ diuīsio

Ludouicus Pius Impr

Ludouici filii

Expeditio in Danos.

Padburniū.

amiserunt. Et cum reliqua classe Italiā circumacti: Centūcel
las impetu capras uastauerunt. Et deinde Narbonensis pro
uinciae littora populati sunt. Mox Sardinia in gressi: eamq
uastantes. Vbi ab Hermegario rursus inuasi multis amissis
nauibus: mœsti abierunt. Michael uero Græcus Imperator
cum aliquandiu aduersus Bulgaros prælians superior fuisset:
Postremo apud Andrianopolim uictus fugatusq: copias
atq; animū amisit. Cōstantinopolimq: reuersus: mox Impe
rio se abdicauit: Leoq; illi suffectus est Pardi Patricii filius.
qui Cruminū Bulgarorū regem Adrianopoli potitū: & in
Constantinopoli arma uertentē eruptione facta circa urbis
moenia interfecit. quæ res orientale Imperiū pacauit. Sed a
pud occidētales Karolus magnus septuagesimo primo æta
tis suæ anno uita excessit. Inter hæc Mahabad Admiratus
Saracenorū Haldele fratri congressus cū se prælio inferiorē
& prope uictū cerneret: in fœdus consensit: ut ambo essent
Admirati. Quod primores gentis x̄greferebāt: in Admirā
tus locū quatuor tyrānos creuere. Quoꝝ unus Egyptū &
Aphricam occupauit. Duo Hyspanias inter se partiti sunt
Quartus Palestinā ac Syriæ loca cepit. Ludouicus autē Im
perator cognomento Pius cognita patris morte Aquisgra
niū uenit: Leonisq; Græci Imperatoris Legatos audiuit: pa
cemq; cum eo pepigit. Ad quā confirmandam & ipse ora
tores ad Leonem misit: Bernardūq; Regem Italiae ad se uo
cauit. Et Lothariū filiū natu maiorem Bauariis: Pipinū ue
ro alterum filiū Aquitanis gubernatorē dedit. Ipse uero co
mitate Bernardo rege: in Danos duceū statuit: eo q; Herol
dū & Tamfredū reges Impio parētes: a filiis Gothfredi re
gno pulsos reducere intēderer. Sed horrida hiems impedi
mēto fuit: pelago glacie cōcreto. Hiemauit igit̄ Padburniū
q; est Saxonizæ ciuitas. Interim Leo primores Romanosq;
suā in mortē cōspirauerāt supplicio affici curauit. Ideo Ber

nardus rex in Italiam missus: motum qui de ea re timebatur:
sedauit. Suadentibusque Sardis pacem cum Abulas Saraceno
Hispaniae rege iam uita functo constituta rumpere statuit.
Quo tempore Leo pontifex apud Bleram ægrotare coepit
Et Romani omnia ædificia quæ ille pontifex uel cōstruxerat
uel instaurauerat: inaudita rabie demoliti sunt. Pontifex pau-
lo post obiit: & Stephanus quartus illi suffecitus est. Tertio
mense in Francia pergens: Ludouicum apud Aurelianum in
unxit & coronauit. Eoque tempore cum Siginius Vasconi
am gubernas magistratu suis et amotus: Vascones ab Impe-
rio defecerunt: & pariter Solanius Abioditus regulus Ger-
manici oceani insulas colens: Gothfredi filii aduersus He-
roldum regem Danorum Imperio fidelem adherens: Guasco-
nes facile domiti sunt. Maius negotiū cum Danis fuit: Sax-
onibus ægre cum illis pugnantibus. Qui tamē postea occa-
sione capta cum Solanio & Gothfredi filiis cōflixerunt. Il-
lisque prælio fuisit: Heroldum in paternū Daniæ regnū redu-
xerunt. Ipse uero Ludouicus Britones rebellantes prælio su-
peravit. Et Miormanum ducem qui regiū sibi nomen usurpa-
uerat: in uinculis ad se perductum: capitali supplicio affecit
Habitoque cōuentu apud Aquisgrani Legatis Saracenorum
Cesaraugustam incolentium pacem dedit. Oratoribus uero
Græcis qui de rebus Dalmatarum Romanorumque egerant: cu-
raturum se dixit: ut magistratus urbis satisfacerent. Interea
Stephanus quartus Romanum reuersus obiit. Et Pascalis pri-
mus ei successit ciuis Romanus. qui pro a clero populoque Ro-
mano absque Imperatoris auctoritatem præter obseruatam
diu cōsuerudinem electus esset: ad illum scribens suam inno-
centiam: a cleri populique uiolentia purgauit. Ludouicus cum
etia bene accepit: et pacta prædecessorum seruari iussit: atque
in conuentu apud Aquisgranum Lothariū primogenitum
Imperiū consortem declarauit: Pipinumque secundum filium

Leo moritur.

Stephanus surrogat
Ludouicus coronat.

Guascones uincuntur.

Dani superant.

Britones dominant.

Cōuentus Aquisgrani

Stephano qrto: Pasca-
lis. I. successit.

Purgatio pontificis.

Lorarius Impii cōsors

Britones domane.

Pannoniæ tyrannus.

Leo Impr gre. occidit

Lotharius Italæ Rex.

Romanorū cædes.

Synodus.

*Renunciatio priuilegii
de eligendis ep̄is.*

Aquitaniæ: & Ludouicū tertium Bauariæ reges appellauit Bernardus interea rex Italæ a nōnullis ep̄is & magnatibus deceptus: Imperatori rebellans: claustra Italæ muniuit; & ciuitatū populos in suū nomen iurare cōpulit. Sed nihil ualere fatui conatus. Ludouicus enim magnis exercitibus Italā petens: mox admissus est. Nobiles Italī p̄ditionis rei iugulati sunt. Bernardus uero quis ad misericordiā confugisset: in Franciā cum ep̄is ductus est: Ibiq; iudicio in Aquisgrani habito gladio p̄cussus: et ep̄i synodali decreto depositi per monasteria relegati sunt. Moxq; ad Britones rebellates Ludouicus duxit: Viomarchūq; tyrannū ad regnum aspirantem cōgredi ausum in p̄lio interfecit. Quo tpe Hermengarda mortua est Impatrix: quæ tres filios reges superstites reliquit. Tūc quoq; Lyndenutus inferioris Pānoniæ tyrānus qui superiorē uexabat: bello uictus facta deditiōe: ueniam imperauit. Et apud Constantinopolim Leo a Michaelē domesticorū comite imperfectus est: Imperiūq; Michaeli per arma cōmissum: anno inclinationis Impii qdringentesimo decimo. Quo tpe Imperator Romanus Lothariū filiū Italæ regem cōstituit. Quē Paschalis in Basilica beati Petri punxit: & Augustū appellauit. Non tñ satis aliqui obediebāt Imperio. Vnde Lotharius Papiā ad genitorē se cōtulit: a quo maiores copias obtinuit. Interim Theodorus Primicerius & Leo Nomenculator in patriarchio Lateranensi excoecati & obtruncati sunt. Quod facinus in pontificē relatum est: & Imperatores p̄uindicta aditi sunt. Illi Legatos misere. qui triginta ep̄iscoporū coacta synodo per Pascalem: in qua ille iureuando purgauit & imperfectos absoluuit. Rem ut gesta erat ad Imperatores detulerūt: qui omnia in bonam partem accepere. Bibliothecarius de pietate Ludouici multa dicens: renunciasse illum asserit priuilegio de eligendis ep̄iscopis: quod Adrianū Karolo concessisse scripsit. Idē Imperator

in lris suis enumerans Imperii terras: in Tuscia Aretium Vo
literras Clusium Florentiam Pistoriam Lucam Pisam & Lunam
ad Imperium pertinere dicit. Coetera iuri ecclesiæ uideat relin
quere. Perusiam et Vrbem ueterem in Etruria. Tuderum in Um
bria: & ultra Apenninum Romandiola & Rauenatem Exar
chatum Romanæ ecclesiæ iuribus ascribit. Pascali octauo an
no sui pontificatus defuncto: Eugenius secundus substitutus
est: & Lotharius in Italiam uenit: posuitque Romam magistratum
qui ius populo dicerent. Sub Karolo enim & filiis ac nepo
tibus Romanuera libertate usi sunt: quā prius petulantissi
me usurpauerat: et deinde ad genitorē rediit: qui p quadra
ginta dies ferro atque igni Britaniā deuastauerat. Et acceptis
obsidibus Rothomagū petierat. Vbi Michaelis Græci Im
peratoris oratores audiuit: de cultura ymaginū cōsulentes.
Quos ad Romanum pontificem remisit. Bulgaros Pannoni
am inuidentes repulit: & potentibus pacem dedit. Sed nio
lantes eam: ac per Danubium & Tranum Sclavos subigen
tes nō facile potuit auertere: cum Haido Aquitanæ præfe
ctus rebellasset: Abderamanniique Saracenorum regis auxilia
recepisset. Nec missi duces aduersus eum multum p̄fecerant
Hyspaniæ citerioris urbibus ad Sarracenos deficientibus.
et magna classis a Cesaraugusta Haidoni missa esset auxilio
duce Aburmauene cōsanguineo Abderamanni regis. Ber
nardus tamen Barchilonis Comes: genere Gothus: in fide
Imperatoris mansit. Aduersus quem Aburmauenes et Ha
ido profecti: Barchimonensem Gerundensemque agrum cru
deliter uastauerunt. Interim Romam Eugenio papa defuncto:
Valentinus primus suffectus est. Illaque rursus ad trigesimam
seu quadragesimam diem decedente: Gregorius quartus ci
uis Romanus successit. Et Sarraceni per Asiam manentes:
sacrosancta Palestinæ loca sedantes: aditum ad ea Christi
anis p̄ocluserunt. Et Mauri in Siciliam delati: magna

Impii ciuitates i tuſcia

Pascalis moritur.

Fugenius. II. surrogatur
Romani Magistratus.

Græci ad pō. mittunt

Rebellio multorum.

Eugenius moritur.

Valentinus surrogatur
Gregorius. III. eligitur

Saraceni in xpianos.

Mandata Græcorum.

Corpus.s. Marci Venetias.

Imploratio auxilii.

Corsicæ comes.

Saraceni ex Sicilia

Filius p̄fī uincula.

Centūcellensis ciuitas.

Saraceni urbē uastant.

Basilica.s. Pa. cremae
Monasteriū uastatur.

incendia cōmiserunt. Michael Imperator Venetis inhibuit: ne mercimonia occidentis in Asia perferrent: mādauitq; ut classem in auxilium Siculoꝝ mitterent. Iustinianus Patria tus ducatum Venetum regebat. Quo regēte corpus beatū Marci ex Alexandria Venetas translatū est p mercatores qui cōtra edictum illuc nauigauerant. Sed Saracenis in Sicilia præalentibus: Veneta classis nō congredi ausa re infecta rediit. Abierūt tamen illi præda onusti. Quæ intelligēs Gregorius: ad Ludouicū & Lotharium Legatos misit: christianis aduersus Barbaros suppetias petituros. Illi aliam Legationem ad Michaelem Græcū misere: ne cōmunib; iuri bus bellum gereretur. Interea Bonifacius Corsicæ comes cū fratre Bertario et aliquibus ex Tuscia classe pata: inter Vticam & Karthaginem extensio facta: quater cōgressus cū hostibus: maximam cōmisit mortaliū cædem: & prædā in gentem adduxit. Atq; hæc res fuit quæ Saracenos ex Sicilia propemodū subacta in patriam reduxit. Sunt qui dicunt dum hæc aguntur: Lothariū ægreferentem: q; pater Karolū natu minimū: cui postea Caluo fuit cognomentū: in gratia sibi præferret: iþi patri uincula indidisse: Interimq; Mauros classe ingenti in Italīa traiecerunt: atq; in Centūcellensi portu: qui nūc Ciuitas uetus appellat̄ extensio facta: proximū ipm Centumcellēse oppidū uī captū demolitos. Romanum duxisse: eaq; potitos esse. Sed minime uerū est. Vaticanum suburbū ferro et igne uastauerūt: Basilicā sancti Petri feda uerunt: iniecto igni tecta et materiam omnē absumpserunt: conatus sunt urbē expugnare obsecram. Sed Guidone Lobar diæ Marchione opē ferente: obsidione soluta: inter Apiam Latinam atq; Hostiensem uiam frequentia ædificia & beatū Pauli Basilicam igne cremarunt. Et ad saltū Cassinensem de lati: sancti Germani oppidū ac celebre monasteriū exciderunt. Et ad Lyrim fluuiū descendentes: in mare Tarentum:

& Siciliā inuaserunt. Quo tpe Michael Imperator græcus
& Ludouicus Latinus et Gregorius pontifex intra eundem
ferme mensem obierūt. Osporci beati Petri sedem accepit.
Qui ob deformitatē nominis mutare uocabulū coactus est
Sergius appellatus. Hinc mutandorū nominū consuetudo
sumpta. Inter Frācos nero propter regni successionē in gens
odium exarsit. Et in Antiliadorēsi agro apud Fontanicum
fraternae acies conflixerē: Ludouico & Karolo fratribus ad
uersus Lothariū fratrem cōtendentibus. In quo prælio tanta
cædes facta est: quanta unq̄ antea inter Frācos. Victus Lo
tharius Aquisgranū fugit: Atq̄ inde disturbatus: p Lugdu
num cum cōiuge & filiis Viennam se cōtulit. Quem etiā il
luc fratres insecuri sunt. Ad quos pacando multi proceres
pfecti: Inter quos Gregorius Rauennas archiepiscopus cū
trecentis equitibus perrexit. Qui prius q̄ pax cōcluderet:
in secundo prælio apud Lothariū repertus: cuncta pdidit:
et solus ex fuga plapsus est. Pax postea cōstituta est in hūc
modum. Karolo occidentalis pars regni a Britannico occ
ano usq; ad Mosam fluuiū obuenit: in qua maneret Franco
rum nomē. Ludouico Germaniæ terra cederet usq; ad Rhe
ni fluenta & trans Rhenū quicquid genitor possedisset. Lo
tharius cum Imperii titulo Romā haberet & Italīa ac p̄quin
ciam Romanam. Gallia & Galliarū ea particula quæ inter
Schaldum & Rhenū fluuios Lothoringiæ nomen accepit.
Interea Theodosius quē Michael cum classe aduersus Sar
cenos miserat nō ausus illis congredi: a Venetis sexaginta
triemiu classem obtinuit. Cui cōiunctus: in Saracenos dux
it. Illi uelā uentis dedere: Tarentina obsidione solura. Sed
apud Crotoniū casu magis q̄ consilio Sabas Saracenorum
dux cum christianis cōflicxit. Victorq; om̄es Venetorū na
ues cum militibus aut cepit aut mersit. Theodosius cū pa
cis Constantinopolim fugit. Elatus uictoria Sabas: in Dal

Impr Græcus: Ludoui
cus Latinus: Gregorius
pontifex moriunt.
Mutat nōm p̄tificis.

Fratrum bella.

Lotharius uincitur.

Regni diuisio.

Karolo Francia.
Ludouico Germania.

Lotario Imperiū cessit

Lothoringia.

Cōfusio de lupta.

xpianorū classis supas

Pontifex capiatur.

Nortmāni Aquitanā
uaſtarunt.

Karolus Caluus Brito
nes ſuperat.

Impr monachus fit.

Ludouicus obiit.

Karolus coronatur.

Karolus ueneno necat

Contentio de Impio.

Pontifex capitatur.

matiam ducens; Anſerense oppidū ui captum expoliavit.
Et octo Venetorum naues mercimoniis onustas a Syria rede
untes: in ſinu Tergeſtino cepit: mortalesq; om̄s trucidauit.
Anconam ui captā ſpoliatamq; incendit. Interea Nortmā
ni quibus Emergis appellatio fuit: duce Mauro eorum rege
classe per Ligerim ingressi: Aquitaniam omnē deuafarunt
Heriam insulā & monasteria cremauerunt. Burdegalā San
ctonam Engolismam Lemonicos Parisios Turonū Belna
cum Noutomagum Aurelianos Pictagosq; populati ſunt
Karolo Caluo Britonico bello implicito: quod quinq; annis
gellit: nō audente illis occurrere. Vicit tamē Karolus Brito
nes: et Homeuoio primo ac Crispooi deinde eius filio duci
bus prælio ſuperatis atq; occiſis. Lemonico urbis ſe regē un
gi curavit: & in Franciam rediit. Eoq; anno qui fuit a bello
Fontanetico quintusdecimus: Lotharius Imperator Impio
ſe abdicavit: & monaſticū induit habitum. Ludouicus uero
in ſuo Germanico regno diem obiit. Karolus igit̄ Impera
toris aſſumpto nomine Romam ſe cōtulit: & a Iohanne o
ctauo pontifice coronatus illico in Franciā rediit. Vbi com
poſitis rebus: rursus in Italiam rediit. Interea Karolomānus
& Karolus Ludouici filii Calui neptotes contractis exerciti
bus in Italiam properant. Caluus Veronam petere statuit:
Tridentinos saltus neptobus claufurus. Sed apud Mantu
am languore detentus: uenenata potione: quam Zedechias
Hebreus quo medico utebatur: dedit: mortuus eſt. Ea re co
gnita Iohannes pontifex annixus eſt: ut Ludouicus Calui fi
lius: cui Babbo cognomen fuit: rex Franciæ: Imperator decla
raretur. Quidā uero ex nobilitate Romana Karolum tertium
Germaniæ regem: qui cū fratre Karolomanno exercitu
in Italiam ducebat: Imperatorem fieri ſtuduerunt: Captumq;
pontificem in custodia habuerūt. Ille uero fuga prolapsus:
ad Ludouicū Babbū regem in Franciā ſe cōtulit. Vbi per

annum moratus: et inuncto rege Ludoūico a Karolo tertio
Romā uocatus rediit: eumq; etiam inunctū Imperii dyade
mate ornauit. Karolus uero paulopost in Nortmannos du-
xit: Franciā et Lothorīgiā uastantes. Quos adeo pressit ut
Rotifredus eoꝝ Rex pace petita: christianū se fieri pmiserit
Quem Impator de baptismatis fonte leuauit. Interim Ro-
mæ Iohanne octauo: & paulopost Martino secūdo & A-
driano tertio uita functis: Stephanus quintus pontificiū ac-
cepit: anno salutis ōctingentesimo nonagesimo quinto. Hu-
ius pontificatus tempore Karolus a regni Franciæ primori
bus tanq; inutilis deiectus est: Suffectusq; est illi a Frācis in
Romanorū Imperatorem Arnulphus quidā obscurissimo
natus loco. Franciæ autē regno primū Karolus puer cogno-
mine Simplex præfectus. Deinde eo deiecto Roberti quō
dam Saxoniz ducis filius Oddo surrogatus est. Desit aūt
in Arnulpho gens Francorum Romanū Imperium posside-
re: quod annis circiter centū tenuerant. Inter hæc Nortman-
ni: quos diximus in Aquitania prædatos: trecentarū & se-
xaginta nauiu parata classe Constantinopolim duxere: sub
urbanisq; illius spoliatis atq; incensis: in mare Br̄itanicū re-
diere. Paulo ante hæc tempora Saraceni Cretā insulam in-
gressi: ea potiti sunt. Et Anconi usq; Ydruntū loca in Adri-
aticum uergentia incenderūt. Et Bulgari cū prius scismatici
fuissent: catholicā fidem acceperunt. Quorum rex relicto fi-
liis regno: monachus est effectus. Et Sueropilus Dalmatiæ
rex christianā fidem accepit. Adriano secundo sedente qui
apud Cōstantinopolim synodum haberi curauit. In qua cū
depositus esset Focas Constantinopolitanus patriarcha: ni-
hil factum quod ꝑ salute christianorū papa quærebat. sed
inueteratum iam Græcis cum catholicis discidiū recruduit.
Et eodem tempore classis Veneta e Tarentino sinu Sarace-
nos fudit. Et paulopost Iohannes nonus qui Adriano suc-

Nortmāni xpiani fiūt

Stephanus. V. Anno
salutis. DCCCXCV.

Karolus Impio deic̄
Arnulphus sufficit.

K. Simplex rex Frācie
Oddo Saxo rex.
Franci desierūt Ro. Im-
perium possidere.

Saraceni Cretā capiūt

Bulgari catholici fiūt.

Dalmatiæ xpiani fiunt

Synodus Cōstantiñ.

Discidiū cum Græcis
Veneti Saracenos.

Synodus.

Gradū oppugnatur.

Lex ne Imperatores elǐ
gant papam.

Huni in Hungaros.

Longobardī in Rom.

Berengarius Impr.

Guido rex Italie.
Hunorū inundatio.

Arnulphus coronat.

Arnulphus morit'
Lambertus rex Italie

cesserat: quintā synodū apud Cōstantinopolim fieri cura-
uit. In qua trecenti & octuagintatres episcopi fuerunt. Sed
nihil ibi aduersus Saracenos decretū est. Ob quam rem Sa-
raceni ex Creta digressi: Dalmatiae ora uastata: ad Gradū
urbem usq; populati sunt: cepissentq; urbē: nīl Veneti ob-
sessis opem tulissent. Post hæc Adrianus tertius sacrata le-
ge sanxiuit: ne Imperatoribus ultra liceret pontificū Roma-
norum electiōi aliqualiter se ingerere. Et interim Huni Scy-
thica gens: magno numero finib; egressa: ad consanguine-
os Hungaros Pannonias incolentes peruenit. Quos cū mi-
tiores factos reperisset: & primo Bauoros: deinde Hunga-
ros appellatos: propriis expulit sedibus: atq; crudeliter ibi
dominata est: crudis & aliquando humanis carnibus uesci
solita. Post quorum aduentū paucis annis Arnulpho Impe-
rante: Longobardi ea loca incolentes: in quibus nunc Lom-
bardia dicitur: Romanis aduersari coeperūt. Qui Romani
nullum ab Arnulpho auxiliū habētes: Berengarium Foro
Iuliensem dūcem Roma oriundū sibi Imperatorem crearūt
Nō tamen concordes fuere: aliis Guidonem Spoletanū du-
cem regem Italie declarātibus. Huni interim siue Hungari
Germaniā Galliam q; populati sunt. Et Guido cum Beren-
gario in Italia confligens: apud Etruscos superatus: iu Vm-
briam se recepit. Berēgarius Arnulpho federatus est: qui
sibi auxilia nō parua transmisit. Sed paruo usui fuerūt: cum
ambas partes diuturnitate belli eneruari quærerent. Arnul-
phus in Italiam uenit: & capta Bergamo ciuitate eiusq; Co-
mite Ambrosio suspendio necato: Romam petiit. Et a For-
moso papa coronatus rediit in Franciā. Vbi scatente p om-
ne corpus pediculorū multitudine mortuus est. Et Guidone
defuncto: Lambertus filius regnū accepit Italie. Bonifacius
quintus Formoso successit: qui diebus tm̄ quindecim uixit.
Eiq; Stephanus sextus surrogatus est. Et Ludouicus Arnul-

phi filius: eius nominis tertius a Francis ac Germanis patri surrogatus. Et Lamberto pariter defuncto: Spoleterani atq; Etrisci Lothariū sibi filium in regno Italiæ substituerunt. Ludoicus dum Hungaros domū redeentes in Germania cō natur opprimere: magnā ab eis cladē accepit: & pacē au-ro ab eis redemit. Illi in Græcos ducentes: multas ciuitates occupauere. Et Bulgaris prælio superatis: eos sibi tributari os fecere. Transeuntesq; in Italiam Berengariū cum quinde cim milibus armatorum in Foro Iulio occurrentem bello ui-cum fugauerūt. Taruīsum expugnatū dīriputere. Et in Venetos ducentes: Ciuitatem nouā incenderunt. Equiliū caput aggeris Cluciamq; populati sunt. Et in riuum altū irrumpe-re conati plures dies assumpsere. Postremo uictoriam non sperantes: in agrum Paduanū duxere. Quo ex loco accep-ta pecunia & obsidibus a Berengario Italia excesserūt. Apud Græcos aut Constantino puero qui fuit Leonis filius: orientale Imperiū tenente: quidā nomine & origine Romanus: quem Leo classis præfectorū instituerat: pueri tutelam pri-mo deinde Imperium per arma dolumq; occupauit. Cui cū Calabri & Apuli parere recusarent: Sarracenos ex Africa in eos uocauit. Qui nō solum Calabros & Apulos: sed Lukanos Salentinos Campanosq; uaftauere: & usq; ad uicina urbis Romæ loca populati sunt. Iohānes uero decimus pō-tifex Romanus Toxigiano Romandiolæ oppido natus Romæ timens: Alberigū Etruriæ Marchionem: quē aliqui fratrem suū fuisse affirmāt: in auxilium accersiuit. Qui habi-to Romæ delectu cum Saracenis conflixit: eosq; urbis fini-bus pepulit: usq; ad Lyrim flauium persecutus. Qui magna clade accepta: montis Gargani arcem manierūt: Ibiq; se re-ceperunt: Italiam uexantes. Sed Albericus per ingratitudi-nem Romæ pellitur: et apud Ortam Etruriæ oppidū se reci-piens: in ultionem Romanorū Hungaros inuitauit in Italiam

Ludouicus supatur.

Bulgari superantur.

Berengarius fugatur.

Prouinciam uaftarūt.

Costatinius Impr græ.
Ro. Impium occupat.

Saracenoq; uaftatio.

Io.X.pontifex.

Albericus Marchio.

Arx mōtis Gargani.

Hungari uocantur

Tuscia uastatur.

In felix Italia.

Italiæ uastatio.

Ludouicus Bosonis.

Berengarius. II.

LV. anni inter Berenga-
rium & OttoneM.

Sex Imperatores siue re-
ges Italici

Corradus austriæ dux

Ludouicus excoecatur
Alamania uastatur.

Qui ruptis cum Berengario foederibus habitis: non in Ro-
manos quos offendere Albericus cupiebat: sed in Tuscos
quos saluos esse uolebat: copias duxerūt: maribus ac foemī-
nis asportatis. Et aliquādū per singulos postea annos reuer-
si: siquid reliquū erat abraserūt. Itaq; infelix Italia a Tybe-
riisq; in Calabros & ab Aterno fluvio: qui nūc Piscaria di-
citur: in Salentinos & Tarentinū sinum a Saracenis uasta
batur. & ab eisdē fluminib; ad alpes Hungari diripiebāt
Nā Berengarius eā solū partē Italiae tuebāt quæ nūc Lombardia uocatur. Inter hæc Ludouicus Bosonis p̄uincia Rō-
manæ & Burgundiæ regis filius: per Taurinos saltus Itali-
am est ingressus. Quem Berengarius secundus prælio supe-
ratum captumq; ea conditione dimisit: ut nunq; ultra Italī-
am cum exercitu ingredetur. Nominauimus secundū Be-
rengarium non tradita morte primi: quia nihil de ea apud
scriptores inuenimus. Id aut̄ compertū est: a Berengarii pri-
mi initio ad Ottonis primi ex Germanis legitimi Impato-
ris coronationem: a Iohanne duodecimo pontifice factam
annos quinquaginta quinq; intercessisse. Qui Otto Berenga-
rium tertiu in Lombardia regnare permisum postea in exi-
lium egit. Et sex siue Imperatores siue reges Italia oriundos
Italici habuerunt: Tres Berengarios: Guidonem Lothariū
& Albertum. Inter quos Rodulphus Burgundus: et Vgo
Arelatensis regnauerūt. Interea Ludouico apud Germanos
Francosq; Imperatori defuncto: successor Corradus Austriæ
dux fuerat declaratus. Et Ludouicus Bosonis Burgūdīo cō-
tra iusitandum Berengario secundo præstitū: per Tridentinos Italiam ingressus Veronam cepit. Vbi a Berengario
captus excoecatusq; abire permisus est. Berengarius cum
Hungarī pacem firmauit. Qui Alamaniā denuo populati
sunt. Et Romani Alberti Spoletani regis auxilio freti: Or-
tanum obsidentes oppidū: Albericum illuc Marchionē ce-

pere: suppliciūq; de eo sumpserē. Saraceni nero Garganū
tenentes; Beneuētum obsidione captum incenderūt: Roma
norūq; fines inuaserunt. Quī (Guidone quodā duce) eos
represserūt. Adeoq; Italī animī defecere: ut in pluribus op-
pidis Saraceni simul & Itali habitarent. Sed Guido pullis
Saracenīs in urbem regressus: Iohānem pontificem decimū
de se ac Romanis optime meritū: interfecit. Cui Leo sextus
surrogatus est. Et illi ad sex menses defuncto: Stephanus se-
xtus: siue (ut alii uolunt) septimus successit. Interea Hungari
Alamaniā Alsatiam Saxoniamq; populantes: ab Henrico
Germaniæ rege apud Morespurgam magna clade afficti
sunt. Et Rudulphus Burgundionū rex aduersus Berengari-
um secundū in Italiam uenit: eumq; fanore proditorum reg-
no pepulit: In cuius locū tribus annis regnauit. Deinde Hū-
gari ad quos Berengarius cōfugerat Salardo duce in Italīā
ueniētes: Papiam ui captā: ferro & igne magna ex parte ua-
starunt. Itali aut̄ quos Rodulphus nō satis tueretur Vgo n̄
Arelatensem comitē in Italīā uocauerunt. Cui cedens absq;
contentiōe Rodulphus: in Burgundiam se recepit. Vgo ue-
ro suspectos habens qui se uocauerant: multos in exiliū mi-
lit. Qui ad Arnoldum Bauarorū ducem cōfugientes: illum
in Italiam duxerunt. Et Veronenses eum intra mœnia rece-
ptum: regem Italīæ uocauerunt. Vgo copias aduersus eum
duxit: & prælio cōmesso uictor euasit: Veronamq; recepit
Berengario secundo apud Hungaros: siue (ut alii uolūt) Ba-
uaros defuncto. Berengarius tertius primi Berengarii ex si-
lia nepos in Italiam uenit: Anno christi noningentesimotri
gesimoquinto: temporibus Stephani: siue (ut alii uolūt) Io-
hannis undecimi papæ. Quo tempore Saraceni Africā in
colentes: omnē Etruriæ orā maritimā populati sunt. Et
Genuā circumacti urbem grauiq; obsidione pressam cepe-
runt: om̄ib; qui arma induerant trucidatis: Impuberibus

Saraceni & Itali simul

Io. X. occiditur

Leo. VI. surrogat.

Stephanus. VII.

Hungari ceduntur

Berengarius pellitur

Hungari Papia uastat

Vgo Arelatensis.

Arnoldus Bauarus.

Ab Vgone supatur.

Berengar. III. in Italīā.

Saraceni in Etruria

Leo. VII. pontifex
Henricus rex obiit.
Otto successit.

Berégarus in Sueviā.
Agapitus. II.

Vgo obiit.
Hericus Bauarie dux.

Agrū populatus est.

Taxis in Italiam.

Albertus rex Italie.

Otto in Italiam.

ac mulieribus classe abductis: qui breui postea reducti sunt
Hoc tempore Stephano mortuo: & paulopost Iohāne un
decimo: Leo septimus surrogatus est: & tertio eius pontifi-
catus anno: Henricus Germaniæ Rex obiit. Cui successit in
regno atq; Imperio Otto filius Mathildæ susceptus Theo-
derici Saxonie regis filiæ. Quo regnante Hungaros Sax-
ones inuadentes: Saxones ipi uictos pepulere. Et Berenga-
rius Italianam ingressus: ut primū Vgonem aduersus se uenie-
tem intellexit: retrocedēs abiit in Sueviam. Interim magna
fames uexauit Italianam. Et Agapito secūdo post Martinum
tertium in papam assumpto: Berégarus cum maioribus co-
piis rediit in Italianam. Ad quem mittens Vgo: pacem cū eo
pepigit: ea lege: ut se Italia excedente Lotharius filius et Be-
rengarius Italie Reges appellati: & quo iure omnia admī-
strarent. Viguitq; aliquot annis solo nomine consortium:
quod Berengarius acri uir ingenio: Lothariū spreuit: apud
Papiam cum uxore Alunda nobili ac famosissima muliere
se continentem. Vgo apud Arelatum paulopost obiit. Et
Henricus Bauarie dux Aquileia capta: in alias urbes duce-
bat. cum Hugari Italiam inuasuri Iustinopolim petiere. quos
Henricus progredi molientes duobus præliis superatos: in
Hungariam repulit. Ipse uero omnem agrum ab Aquileia
usq; Papiam populatus est. Ibiq; nauibus cōscensis in agrū
Paduanum rediit: Berengarium cōtra se uenientem timens:
& deinde in Austria se recepit. Taxis uero Rex Hunga-
riæ in Italiam cum exercitu irrupit. Quem Berengarius pe-
cunia placatu remisit. Et Lotharius solo nomine Rex defun-
ctus est. Cuius uxorem Alundam: ne cui nuberet Papiac
dotalem traderet: in carcerem trudit. & se Imperatorem ap-
pellans: Albertum filium regem Italie nūcupauit. Interim
Agapitus pōtifex & multi Italie proceres: Ottonem in Ita-
liam uocauerūt. Qui per Forum Iulii cum quinquaginta ar-

matorum milibus ingressus: Berengariū & Albertum regno Italīæ deturbauit. Alundam Lotharii relictam ex carcere educatam: uxorem duxit. Berengario & Alberto superatis ueniam dedit: Lombardiamq; omnē: Aquileia & Verna excepta: gubernandam permisit. Et in Germaniā reuersus: ex Alunda uxore filium suscepit: cui Ottoni postea secundo fuit appellatio. Rebellauerant interim Ludouico Regi Franciæ multi proceres. Inter quos Vgo magnus Parisiensis comes Ottonis sororius. Aduersus quos Otto uirgini legiones duxit: Ludouicoq; regnū restituit. Albertus Berengarii filius apud Rauennam cōstitutus: Comacelium nā uīgio mercatores Venetos infestauit. Veneti classe parata: Comaclum captum incenderunt. Interim Agapito defuncto Romano pontifice: Albricus quidā ciuīs Romanus potentissimus per uim & factionem Octavianū filium suum: pontificem creari obtinuit. Qui Iohannes duo decimū est appellatus: uitæ parum laudabilis. Venationi enim & libidinibus erat deditus. Romæ tunc duo Cōsules erant: ex nobilitate animi: & præfectus unus pariter nobilis: qui populi ius dicebat. Ex plebe aut̄ duodecim decuriones eligebantur: qui uicem Senatus tenebant. Romanis autem obediabant uicinæ Etruriæ oppida: intra Vrbeuetanum Tudertinumq; agrum: & quicquid a Neapoli Beneuentoq; & a Marsis Rheatinisq; ad urbem spectant. Ulteriora partim Græci: partim Sarracenī tenebant. Picenum & Spoletanum agrum incertum est quis tunc regeret. Berengarius cū filio Lombardiam & Romandiolum tenebat. Otto rebus Franciæ ordinatis: Boleslaum Bohemorum Regem domuit. & Vgonem Comitem Parisiensem cōpescuit. Aduersus Hungaros Germaniā uastantes pluribus diebus decertauit solis noctibus prælio intermisso: Eosq; tandem ad internitiōnem delevit. Tres in eo prælio capti reguli: in potestatem

Otto. II.

XX. legiones.

Io. XII. p uim creatur: uitæ parū laudabilis.

XII. decuriones.

Boleslaus rex domat

Hungari delentur.

Tres reguli necantur.

II. on

Cardinales mutilantur.

Otto Berengarii cum
filio relegavit.

Otto Iohannem monet.

Io. XII. priuatur.

Leo. VIII. eligitur.

Ottonis uiai sunt perducti. Quos Germani laqueo suspen-
sos prohibente Imperatore necauerunt. Ad quem tot uicto-
riis gloriosum duo Cardinales litteras miserunt: orantes: ut
Romanam ecclesiā aduersus Iohānem: & Italiam aduersus
Berengarium liberaret. Moturus Germania Imperator: fili-
um ex Alunda Ottone apud Aquisgraniū Germaniae re-
gem coronauit. Iohānes duodecimus Cardinales qui Otto-
nem uocauerūt cōprehendit: & alteri nasum: alteri manum
amputauit. Otto Italiam ingressus: Berengarium et Alber-
tum filium in potestatem accepit: & alterū Constantinopo-
lī: alterum in Austria relegavit. Ambo uitam in squalo-
re finierunt.

EX LIBRO DECIMOTERTIO.

Tonem Romam petentem: a Iohanne ponti-
fice duodecimo honorificentissime susceptum:
coronatumq; quidam tradūt. Alii a Leone oc-
tauo. Quorum opinionem in decretis secutus
est Gracianus. Priorem sententiā Sicardus & Cusentinus
probant. Lateranensis autem bibliothecarius Iohannis tem-
pore Ottone uenisse Romā dicit. & q̄uis Imperatorem
appellat: quisquis eum dyademate ornauerit: subticet. Insti-
tit apud Iohānem Otto multis uerbis: ut a flagiciis tempe-
rans: uitam p̄otifice dignam duceret. Cumq; ille obaudiret:
archiepiscopos & episcopos Italīe conuocari curauit: co-
ram quibus pontifex argueretur. Sed pertinax in turpitu-
dine Iohānes: Romam fugiens: in montibus delituit. Popu-
lus ac clerus Leonem Romanum ciuem & Lateranēsis eccl-
esiæ Scrinarium: qui fuit eius nominis octauus: in p̄otificem
elegit: & Otto confirmauit: atq; ad Spoletum se transtu-
lit. Sed populus Romanus a consanguineis Iohannis insti-
gatus: electo Leone: Iohānem reuocauit. Leo ad Ottone

Imperatorem cōfugit. Quem dum reducere etiā per arma
Otto p̄parat. Iohannes post paucos menses p̄ rediret Ro-
mæ obiit. Quidam in adulterio deprehensum fuisse confos-
sum tradunt. Romani Benedictum dyaconū surrogari ab
Imperatore petierunt. Et cum ille recusasset: nihilominus in
beati Petri sede p̄ pontifice locauerūt. Indignatus ea re Im-
perator: arma in Romanos mouit. Quos magnis cladibus
affectos Benedictū dedere: & Leonem p̄ præsule recipere
coegit: atq̄ in Germaniam rediit. Benedictus apud Haus-
purgam relegatus: paucos post menses obiit. Et Leo ad ter-
tium mensem supstes fuit. Infra quod tempus tradunt Mar-
tinus Cusensis & nōnulli alii: Leonem ipm clero & populo
Romano eligendi pontificis auctoritatem abrogasse: & in
Imperatorem trāstulisse. Sed Leoni defuncto: a clero popu-
loq̄ Romano Iohānes tertius decimus surrogatus est. Hūc
Romani persecuti sunt: Dederuntq̄ operam: ut Iofredus in
Campania comes armatis stipatus: eum in Lateranēsi patri
archio caperet: & in Adriani molē atq̄ inde in Campaniā
perduceret. Sed cū Iofredus & unicus eius filius a Iohanne
Capuano principe trucidati essent: Iohānes pontifex ad un-
decimum mensem suæ calamitatis Romam rediit. Et Otto
bis cognitis cum filio paratissimū exercitum ex Germania
ad urbē reduxit: Consulesq̄ ac præfectū cum decurionibus
in carcerem cōiecit: qui capturæ pontificis causa fuerāt. Con-
sules in Germania deportati sūt. Decuriones eleuatiore sus-
pensi laqueo necati. Petrus præfetus ludibrio p̄ urbē pla-
teas compitaq̄ tractus ac flagellatus: & deinde in Germa-
niā deportatus est. Inter hæc Sclauī qui sub Adriano Se-
cundo et Sueropilo Dalmatiæ rege christianī facti sunt: Sa-
racenos magna occisione facta ex monte Gargano pepule-
runt: & magnā eorū partem Italia eiecerunt. Quoq̄ reliqui
as Hungari postea cōfecerunt: & orā omnem a Saracenis

Io. pont. moritur.

Discidium.

Leo pont. recipitur
Benedictus relegatur.

Ptās eligēdi pontificē
transfert in Imperatōre.
Io. XIII. pontifex.

Moles Adriani.

Io. pōti. Romā rediit.

Sclavi xpianī fiunt &
Saracenos pellunt

Confencia incendit.

Otto iunior.

Otto II. coronat.

Otto I. in Viēna; et Io
XIII. Romæ obiit.

Benedictus. VI. pōti.

Bonifacius. VII.

Otto II. in Bauaros.

Otto in Franciam.

liberatam Græcis redimentibus reliquerūt. Sed dum Iohānes tertiusdecimus in carcere agit: Saraceni ex Afrīca in Calabriam delati: Consenciam primariā urbem uī captā incenderunt: sicut archiepiscopus eius urbis scribit. Candulphus aut Capuæ princeps Iohannis frater: qui lofridū interfecit: Imperatori sualit ut exercitū in Calabriam mitteret. Missus est Otto filius. Ad cuius aduentū Saraceni Italiam reliquere. Confixit ergo cū Græcis pluribus in locis Otto iunior cum Saracenis cōfederati: cōtra Impatorem fuissent: quos multifariam affixit: atq̄ pene omni Calabria Apuliaq̄ eiecit. Sunt qui dicūt idcirco Ottonem Græcos persecutum: quia Nicephorus eorum Imperator filiam suā sibi desponsatam tradere noluerit: ac propterea græcos eū interfecisse: et Iohanni filio Imperiū demandasse. Nec dubiū est quin Otto secundus postea Theophaniam Iohannis Imperatoris Græci sororem in matrimoniu acceperit. quā Iohannes tertiusdecimus simul cum viro in Lateranensi patriarchio coronauit. Pater enim consortem Imperii filiū esse uoluit. In qua solennitate Campuana ecclesia metropolitica effecta est. Et Imperatores in Germania rediere. Paulus post Otto primus in Vienna Australiorum obiit. Et Iohānes tertiusdecimus Romæ. Cui Bonum secundū nōnulli successisse tradūt. Bibliothecarius p̄ bono Benedictū ponit: eius nominis sextum: qui a Cincio ciue Romano in castellū sancti Angeli trusus: uitam ibi finiuit. Suffectum Bonifaciū septimum ciuem Romanum tanq̄ minus canonice electū Romani quarto decimo mense: Constantinopolim relegarunt. Successit Benedictus septimus. Quo tempore Otto secundus Henricum Bauarorum ducem sibi rebellem domuit. Interim Lotharius Rex Francorum Lothoringiam Romani Imperii prouinciam occupauit. Et Aquisgranensem agrum poplatus est. Ob quā rem Otto Imperator Franciam ingressus

Laudunenium Suelionumq; uastatis agris: Parisiorum sub
urbia incendit. Rediens tamen apud Anxonam fluuium
dum traicit: accepit incommodum: pluribus ab inseguenti
multitudine interfecit. Interea Basilius Constantinusq; Cō
stantinopolitani Imperatores: Iohanni genitori defuncto
suffecti: Syriam primo populati: Cretam pulsis Saracenis
recepérant. Et in Italiam pfecti: cōductis mercede quos ex
Creta pepulerant Saracenis: Matherā urbem de Apulis de
struxerunt: puiniamq; illam cum Calabria facile in dediti
onem acceperūt. Quibus cognitis Otto: cum cōiuge in Ita
liam uenit. et deinde classe delatus Dalmatia uastata Romā
petiit: coactisq; maximis copiis: apud Basentellum cū græ
cis Imperatoribus cōflicxit: & pene ad internitiōem amissō
exercitu superatus: turpi fuga in scapham cōscendit: et a pir
ratis ignorantibus quis esset captus: et in Siciliā perductus
est. Ibiq; cognitus promissa pecunia liberatus est: & a Sici
lis Romā remissus: de piratis supplicium sumptū. Otto cū
in Romanos qui primi ex prælio fugerant ulcisci non aude
ret: in Beneuentanos paris culpæ reos excanduit: eamq; ur
bem incendit: asportatis exinde Bartholomei apostoli reli
quiis: & i Insula Romæ collocatis: quæ primo Iouis hostia
Lycaonia dicta est. Et ipse Romæ obiit: apud basilicam bea
ti Petri sepultus. Bonifacius septimus quem Cōstantinopo
lim relegatum diximus: genitoris Ferrucii potētia in urbem
rediit: & Iohānem quartum decimū cepit: & in castelio san
cti Angeli interfecit. Ipse uero in sua sede repositus: undeci
mo intrusionis mēle apoplexi suffocatus est. Proceres Ro
mani Ottone mortuo: q; Romæ frēquētes erāt: alii Ottonē
tertiū secūdi filiū Germaniæ regē: alii Henricū Bauariae du
cem primi Ottonis ex frē nepotē Imperatōre poscebāt. Sed
cū Crescenciu Numentanū et alios quosdā Italos ad resamē
dum Impium nitentes cernerent: oēs in Ottonē consensere:

anno IV. obiit.
anno V. natus.

anno XVII. pontificis.
Syria populatur.

Matherā destruitur.

anno V. est natus.
anno V. natus.
Otto a græcis supat.

Beneuentū incendit.

Otto Romæ obiit.

Pontifex suffocat.

Dissentio in eligendo.

Otto. III. eligitur.

Bonifacio. VII. Iohannes. XV. successit.

Iohannes. XV. morit'
Gregorius V. sufficit
Crescencius Cōsul Ro.
Io. XVII. antipapa.

Castellū Crescencii.
Impr urbem recepit.

Gregorius. V. legem
de Impris electiōe san-
xiuit: anno xpī. MII.

Qui prius p̄ Romam peteret: ad cōponendas res Germanicas undecim assumplit annos. Interim Bonifacio septimo Iohannes quintus decimus Romanus patre Leone presbytero successit. Cuius tempore Crescencius se Consulem praeferens: urbis dominiū cepit: parumq; obtemperantem pontificem male tractauit. Ille indignatus in Etruriam fugiēs: Ottōnem in auxilio accersiuit. Sed Crescencius missis ad eum agnatis & amicis qui remanerant in urbe: multa p̄mittens redire sualit. Venienti cum Senatu & magistratibus occurrit: pedesq; osculatus est. Sed uenit paulopost Otto: & a Crescencio coeterisq; Romanis obediēter receptus est. Obiit interim Iohānes quintus decimus: & Gregorius quintus Ottonis consanguineus ipso iubente Imperatore assumpitus est. Sed cum abiisset in Germaniā: ad Imperatorem transiit. Romani Crescencium Consulem creauere: permissa summa potestate. Is Iohānem quendam Græcū episcopum Placentinum litteris ornatissimū & pecuniis affluentem p̄tificem declarauit. Cuius nomen aliqui supprimunt: aliqui sextūdecimum seu septimum decimū uocant. Crescencius muros urbis portasq; munivit: & molem Adriani magnopere fortificauit. Vnde postea castellum Crescēci appellatū est. Sed cum Imperator cum exercitu Romā uenisset: urbemq; obsedisserit: populus ad misericordiam cōfugit: Germanosq; patientibus portis admisit. Crescencius & Iohānes cōsilio inopes in arce sancti Angeli se abdiderunt. Cunq; ui capi non possent: dolo deprehensi sunt. Nam spē salutis data: cū ambo ad Imperatorem se cōferrent in itinere intercepti: Crescencius confosus est: & Iohannes oculis orbatus. Tunc Gregorius quintus post undecim mēsem suæ fugæ restitutus: sanctionē de Imperatoris electiōe fecit: anno xpī Millesimo secūdo: quā hucusq; per annos supra quadringentos seruatam uidemus: Solis licere Germanis principē deligere: qui

Cæsar & Romanoꝝ rex appellatus: si a Romano pontifice
confirmetur: Imperator et Augustus nominetur. Electores
sex cōstituti sunt oꝝibꝫ noti. quibus additus est septimus
rex Bohemiarum. Gregorio defuncto Tholomeus Sergium
tertium suffec̄tū tradit. Alii Iohānem decimum septimū po-
nunt. Quo ad decimū mensem mortuo: Silvester secundus
surrogatus est natione Aquitanus: qui tūc erat Rauennæ ar-
chiepiscopus. Eo defuncto Iohannes decimus octauus suc-
cessit. Et huic decedēti suffec̄tus est Sergius quartus Roma-
nus. Quo tempore magna fames afflixit Italiam. Et Micha-
el Cathalaicus apud Cōstantinopolim imperabat: Calabri-
am & Apuliam de Italia tenens. Siciliā Saraceni pmebant
Et Guilelmus Nortmannus cognomento Ferrabac Etruriæ
partem & omnē Romaniolam possidebat: quem a comi-
tibus Romaniolæ originem duxisse tradit. Consentinus ar-
chiepiscopus. Tācredo bis seni liberi fuerunt. Sarvus Gor-
fredus Drogo Tancredus Vilelmus cognomine Ferrabac
Gunfredus Malegerius Robertus cognomēto Guistardus
Rogerius Alberedus Gottifredus & Frumētinus Ferrabac
cum Capuano et Salernitano principibus foedere isto. Ma-
lochium quoꝝ Græcum p Imperatore Calabriā & Apu-
liam gubernantem in societatem traxit: expēditionemq; in
Siciliam illi suasit: pactione adhibita: ut quadrisariam om-
nia capta diuiderentur. Profecti duces pulsis Saracenis Si-
cilia potiti sunt. Sed Malochus prædam in æqualiter diui-
dens: Siciliam pro Imperatore retinuit. Dissimulauit iniuri-
am Ferrabac. Et longo itinere in Apuliam ducens: Melphi-
am circum sedidit: & in deditiōnem accepit. Occurrentemq;
Malochum prælio superatum fugauit: & magna Apuliac
parte potitus est. Obeunti Gregorio papa: Sergius qui et
Benedictus Octauus Tusculanus successit. Rediitq; tunc
in Italiam Otto: & Romæ mortuus est. Cadauer eius

Electores sex: qbus ad
ditur rex Bohemiarum.

Io. XVII. pontifex.
Silvester II. pōtifex.

Iohannes. XVIII.
Sergius. III. pōtifex.

Saraceni Siciliā p̄mūt
Guilelmi origo.

ab aliq; Aegidio

H. sacerdos coronatus.

T Saraceni ex Sicilia

Gregorio Sergius o-
ctauus successit.
Otto. III. Rōmæ morit̄

Prima electō Electoꝝ
H. Bauariæ dux Impr

Saraceni Capuam.

Saraceni repelluntur.

Hierosolima capit̄.

Drogo Apuliæ dñs.

Henricus coronatur.

Troia urbs erigitur.

Henrici sanctitas.

Stephanus Hungariæ
rex xpianus fit.

in Germaniam reportatum ferunt: ueneno a Romanis necatum. Germani Electores tunc primum anno incarnationis tertio supra Millesimum concessu*iuri innitentes*: Henricū Bauariæ ducem Cæsarem declararūt. Qui annis duodecim suum in Italiam distulit aduentum: in Galliis occupatus. Interim Saraci Capuam ceperūt: & Barum obsederunt. Barenibus fame laboratibus: Veneti annonā importauere. Nec tam soluta obsidio est. Sed paulopost Graci simul & Veneti classe cōiuncta Saracenos ipsos multis occisis repulerūt Octauo circiter et millesimo anno post christi ortū. Sequenti anno Turci Hierosolima capta: a dominici sepulchrī: ecclesiarum q̄: montis Syon: et Bethlehem uiolatione diuino munere temperarūt. Adriensis populus Venetoꝝ fines uastauit. Sed apud Lauretum cōflictus: ad eam in opia perductus est: de qua postea nunq̄ leuari potuit. Comiti Guillelmo Normāno defuncto: Drogo frater in Apulia successit quem missus ab Imperatore græco Mel primo imperu penè expulit. Sed instaurato exercitu: supatis græcis amissa recuperauit. Hēricus Romā uehiens: a Stephano octauo Imperator appellatus coronatus q̄ est. Et Capuā dicens: Saracenos inde expulit. Bubaganūq̄ Meli suffectum quia Saracenis fauerat: bello acerrimo est insecutus. Ereverat per id tps Bubaganus in Apuliæ finibus Troiā urbem a fundamētis in loco cui castra Hanibalis prius appellatio fuit: eāq̄ Græcis habitatoribus adimpleuit. Moxq; ad eā nouam urbem Hēricus admouit castra: dedentesq; se ciues benigne exceptit. Laudat hic Hēricus: q; cū Simegunda uxore sua castitatem seruauerit & continentia. Cuius suāsione Stephanus Hungariæ rex cū populo sibi subiecto xpī fidē accepit. Feturq; & ipm Imperatorem & Simegundā miraculis clarere. Huius Hērici tpe Florētini Fesulas cepere: ex cuius populo ac ruinis adauicti sunt. Obiit aut Hēricus anno quarto &

uigesimo supra Milleſimū noſtræ ſalutis. Eoꝝ anno Micha-
el cognomento Atheuarcus: uel(ut alii uolūt) Cathalaicus:
Græcoꝝ Imperio potitus eſt. Et Stephano octauo pontifi-
ci defuncto: ſuccellit frater ſuus Iohannes: eius nōis undeu-
gesimus: quem alii eꝝm Portuensem: alii laicū fuſſe tradūt.
Et in Germania Corradus Sueuus: qui apud Henricū ordi-
nes duxerat: Cæſar electus eſt. Tūc multi in Italia uel popu-
li uel principes: in libertatē ſe erexere. Venit aut̄ Corradus
cum ualido exercitu: Mediolanū obſedit. ſuburbia incen-
dit eo proposito: ut urbem quoꝝ rebellem igne cremaret.
Sed admonitus a Colonienſi antiftite recessit: cum ille intra-
miflarū ſolennia beatū Ambroſium urbem tuentē uidiffet.
Romæ itaq; pfectus: a Iohāne decimonono coronatus eſt.
Et deinde in Sclauos Hungarosq; duxit: qui rebellantibus
Italīcīs auxilia pmiſerant: illosq; depreſſit. Tunc defuncto
apud Cōſtantinopolim Michaelē Cathalaclto Imperatori:
Michael Etheriachis ſuccellit: cui uxor fuit Zoi mulier p̄e-
ſtantillima. Græci ac Northmāni apud Aufidū amnem: in-
ter ſe decertarūt: ſuccubuerūtq; Græci. Et Rodulphus Bur-
gundionum rex cum plurimas ſuorū ſeditiones cōpreſſiſſet
nec tamē quietem nancisci poſſet: Corradi ſidei ſe pmittens
regnum illi Burgundionū ſubmiſit: quod Imperator in pro-
uinciam redegit. Et Burgundia poſtmodū longo tempore
Imperialis dicta eſt. Iohāni undeuigesimo defuncto: Bene-
dictus nonus ſuccellit. Cinnitus rex Anglorū deuotiōe du-
ctus Romam uenit. & domū repetens: filiam ſuam Hērico
Corradi filio in matrimonium collocauit. Corrado uita fun-
cto: Henricus filius eius ſuccellit: eius nominis ſecūdus: qui
aduersus Odelricū Bohemorū regem dubio marte pugna-
uit. Sed altero anno reuersus: Odelricum p̄aelio ſuperauit
cepitq; et tributariū factum dimiſit. In Hungaria diſfidētes
de regno pceres: Petrum regem pepulere: Alboino illi ſub-

Michael grecor̄ Impr

Iohānes XIX. pōtīfex

Corradus Sueuus.

Mediolanū obſedit.

B. Ambroſii pteclio.

Impr Cōſtantī. obiit

Rodulphus burgūdio

Burgundia Impialis.
Bñdictus.IX. ſuccellit
Rex Angloꝝ Romā.

Henricus.II. Imperator

Bohemor̄ rex ſupat̄

Benedictus urbe deiiciē
Silvester. III. antipapa

Gregorius. VI. pōti.

Henricus Romā petiit
Tres pōti. damnare.

Clemens. II. pōtīfex.

Clemēs ueneno necat
Damasus. II. Bauarus

Romani ad Imperatōrē
p pontifice dando.
Eps Tulleñ pmouet

Papalía depositū.

stituto: Petrus ad Henricū consūgiens: illius auxilio restitu-
tus est. Venit enim in Hungariā Henricus: & Alboinū de-
iecit. Romani interim Benedictū nonum urbe deiecerūt: et
Iohannem Sabinensem epm illi sufficerunt: Siluestru tertiu
appellantes: qui nouem & quadraginta diebus apostolica
sedem occupauit. Et Benedictus nonus restitutus uno men-
se & diebus uno atq; uiginti cathedrā tenens: Iohāni archi-
canonico sancti Iohānis ad portā Latinam patrino suo uel
uendidit uel permisit: qui sextus Gregorius est appellatus.
Et anno uno & septē mensibus dīmīdīoq; sedit. His cogni-
tis Henricus magnas copias secum ducens Romā petiit. Et
congregata synodo: Benedictū nonum: Siluestrum tertiu:
ac Gregoriū damnari obtinuit. Et Sindegerus Bambergen-
sis episcopus: cui Clementi secūdo fuit appellatio: in eadem
synodo assumptus est: qui Henricū secūdum coronauit: Ro-
manosq; iureiurando adegit: ut a pontificū electione absti-
nerent. Transiit Henricus usq; Capuam: & cōposita pūn-
cia per Romā in Germaniā rediit. Per quod tempus Sar-
ceni Stuni oppidū de Calabris occuparunt. Et interim men-
se nono sui pōtificatus Clemēs ueneno extinctus est: quod
illi parasse creditus est Stephanus: qui successit: Damasus
secundus appellatus: natiōe Bauarus: cui Bagnario fuit cog-
nomen: & dies tñ tres ac uiginti uixit. Romani ad Impato-
rem misere usq; in Saxoniā: qui pōtificem daret. Is Bauno-
nem epm Tullensem uirū simplicem ad papatum pmouet.
Cui per Vesuntiū in pontificali habitu Romam petenti: ab
bas Cluniacensis & Ildebrandus monachus Suava Etrusca
urbe oriundus forte obuiarent. Qui eum ueluti apostamat
corripiēt: suaserūt: ut papalia ornamenta deponeret: ab
Imperatore nō habente potestatē concessa: Fumq; peregrī-
ni habitu indutū Romā duxere. Qui ad Cardinaliū cleriq;
& populi conspectū perductus: se uelut incāutū accusauit:

qui paruerit Imperatori: rogauitq; ne sedem Petri diutius na-
care sinerent. Clerus suadente Ildebrādo Baunonem ipsum
in pōtificem elegit: Leonem nonū vocatum. qui Ildebrandū
diaconū Cardinalem creauit. Interim Drogone Northmā
nōq; comite in Apulia defuncto: Hunfredus frater successit
Cui mortuo alter frater Gothfredus substitutus est. Et Gua-
imaro Salerni principi etiā Northmanno a suis interfecto
Gisulphus surrogatus est. Hæc gens ambitiosissima Bene-
uentum urbem Romano pontifici subiectā occuparūt. Ad
uersus quos Leo pontifex cū auxiliis Imperatoris pfectus:
in prælio superatus &c captus est. Quem Northmanni ho-
nore maximo affectū Romā remisere. Qui paulopost obi-
ens: Ildebrando Romanam ecclesiam cōmendauit. Interim
apud Cōstantinopolim Cōstantino Monomacho uita fun-
cto: Theodora virgo Zoi Impatricis soror: duobus annis
Imperiū prudentissime administravit. Eaq; obeunte Micha-
el cognomento Nouicius per arma Imperator est factus. qui
eodem āno ab Isacio Comiano deiectus Impio:monachus
est effectus. Isacio item post quatuor annos p arma pulso:
Constantinus cognomine Dioclizim accepit Imperiū. Et in
Italia Leoni nono successit Vīctor secundus ex Bauaria ori-
undus. Qui Ildebrandum ad Henricū Imperatorem misit: cū
ille in extremis ageret. Henricus Henricū tertium filiū suum
Ottonem Ildebrandi auctoritate fretus Cæsarē dixit. Et Vi-
ctori mortuo post annos duos & mēles tres: Federicus na-
tione Lothoringus abbas Cassinensis suffectus est: Stephe-
nas nonus appellatus. Per cuius tempora Mediolanēsis ec-
clesia: quæ per ducentos ferme annos a subiectione sanctæ
Romanæ ecclesiæ se subtraxerat: prima inter alias eā maio-
rem superiorēq; recognouit. Stephano ad octauū mensem
Florentiæ defuncto: quidā Romani dissentiēte clero: epis-
copum Velletrensem in pōtificem assumpserūt: Benedictūq;

Leo.IX.eligitur.

Beneuentū occupat.

Pōtifex capitur.

Leo.IX.moritur.

Mi.Nouicius Impr.
Monachus fit.

Vīctor.II.pontifex.

Otto.III.Impator.

Stephanus.IX.pōti.

Bēdictus pontifex.

Gibertus clericus regni Italici administrator.

Mathildis clarissima.

Nicolaus II. formam pontificū eligendoꝝ a Cardinalibus instituit.

Cōcilium apud Satriū

Guistardus dux Apuliae & Calabriæ.

uocauerāt. Et Agnes Henrici tertii mater Gibertum Par-
mensem nobilem clericum regni Italici administratorem in-
stituit. Gotfredus Mathildis comitissæ maritus in Italia po-
tentissimus erat. Mathildis mater fuit Beatrix Henrici secū-
di Imperatoris soror: quæ Bonifacio cuidam nupsit nobili
& ditissimo p̄ceri: Luca urbe Etrusca uel potius agro illius
oriundo. Incertū tamen est an ex hoc marito an ex alio Be-
atrix Mathildim genuerit. Mathildis uero Gothfredum et
alterum uirum habuit: uidaq; remansit mulierū clarissima.
hæc cum uiro Gothredo. dum hæc agitur: Lucā in Etruria
Parmam Regiū & Mantuam in Lombardia possidebat: &
terram quæ nūc sancti Petri patrimonium appellatur. Per
quod tempus Mintio Velletrési episcopo in Romanū pon-
tificem intruso: cū Cardinales et episcopi liberā electionem
facere nō possent: Senas se contulerūt: Ibiq; Gerardus Flo-
rentinus episcopus canonice electus est: Nicolaus secundus
appellatus. Qui uir prudens formam pontificū Romanoꝝ
a Cardinalibus eligendorū instituit: quæ tertia & uigesima
distinctione inter decreta cōtinetur. Et cōcilium generale a-
pud Sutrium cōuocauit: in quo Mathildis & magnus dux
Gothfredus fuit eius uir: et Guibertus administrator Italie
seu cancellarius: & episcopi Lombardiæ Etruriæ ac Roman-
diolæ: ut puniretur intrusus: cōcurrentes. Ille deposito pon-
tificali amictu: Velitas remeauit. Et Nicolaus Romanam pe-
tens: sūmis honoribus exceptus est. Et Gothfredus North-
mannus: qui Drogoni fratri in Apuliæ Calabriæq; comita-
tu successerat moriens: Bagelardum filiū successorem institu-
it. Quod frater eius Robertus cognomento Guistardus in-
telligenſ ægretulit. & nepote per arma pulso: ducatu Apu-
liae Calabriæq; accepit: adiecta Troia Romanis pontifici-
bus parere solita. Et cū Aberadā uxorem amississet (ex qua
filium suscepserat Boemundum) alterā duxit Sighelgardā:

Sisulphi principis Tarentini ex Guaimaro fratre neptem,
Vocauitq; ad se Nicolaū papā ad res Apuliæ Calabriæq;
componendas. Qui eo pfectus Robertū Guistardum: ab
excommunicatione absolutū: restitutis quæ de ecclesia detine
bat: ducem Calabriæ et Apuliæ declarauit Ligium ecclesiæ
Romanæ seu vasallum faciēs. Qui magnū exercitū North
mannorum papæ cōcessit: per quem Penestrini Tusculani
Numentani rebelles domiti sunt. Et Galera ac Geradi comi
tis castella usq; ad Sutrium uastata iubente papa. Cui ad se
cundum & dimidium annū mortuo: Anselmus Lucensis epi
scopus absens surrogatus est: & Alexander secūdus appellat
latus. Robertus Tarentinos sibi subegit: Et Matera eius du
catui adiecta est. Alexander Romam perrexit. Sed Longo
bardi episcopi Guiberto Parmense adnitente cōgregati: in
dignū esse dicentes: aliudq; ex paradiſo Italiz: id est Lombardia pōtificem eligendū esse: ab Henrico Imperatore ob
tinuerunt: dissentiēte Agnate: ut papā eligerent. Illi coacto
concilio Cadolum Parmensem in antipapam elegerūt. Cui
Longobardi omnes obediuerere: præter Mathildim & virum
eius. Vocatus Cadolus a capitaneis circa Romanam manenti
bus: in prata Neronis descendit, Romanis nutantibus Ale
xander cum Gothfrido Mathildis viro apud lateranum se
cōtinebat. Cōmissum est prælium: & Cadolus superatus: re
pulsus est. Deinde post annū corruptis pluribus Romanis
rediit. Et urbe Leonina occupata: ecclesiā sancti Petri obti
nuuit. Sed irruptione facta per populum Romanū: ibi a suis
relictus est. Quem Cincius Romanus præfecti filius p me
dia ciuiū agmina in arcem sancti Angeli perduxit. Ibīq; a
populo obsessus est per annos fermē duos. Interim Guistar
dus mortuo Cōstantino Diodizi Græco Imperatore: & il
li suffecto Romano cognomine Diogene: Ciriacum ab illo
missum apud Vestiā Apuliæ ciuitatem immunitā degentē

Pōtifax in Apuliam.

Tusculani domantur.

Nicolaus pōt. morit.
Alexander. II. pōtifax

Dissensio in eligendo.
Cadolus antipapa.

Cadolus in pōlio supat

In arce sancti Angeli
obsidetur.

Diogenes Impator.

Monspilosus obsideſ

Michael Græc. Iupr.

**Antipapa aufugit.
Otto Colon archiep̄s**

Conciliū Mantuæ.

**Sedes apostolica ma-
gistra recognoscit.**

Rogerius decipitur.

ex improviso intercepit: & Montepilosum obsedit. Vbi dimisso Gotfrido fratre Barulum duxit ægregie munitionem quod per tres annos obsedit: Rogerio fratre Brundisiū obidente: Gotfridoque illi opitulante: qui iam Montepilosum obtinuerat. Potitus est tandem Barulo Guistardus: et Gotfredum classe in Siciliam misit quem mox secutus est. Et Panormum primā de Siculis urbem obsedit. Interim obiens Diogenes: Michaelē Cōstantini Diodizi filiū habuit successorem. Et apud Romanos Cincius cū Cadolo in arce clausus: territum antipapā coegit: ut trecentis argenti libris sibi in nice redemptionem datis: Strigosissimo aduectus equo: aufugeret. In Germania Otto Coloniensis archiepiscopus apud Henricū adolescentem artibus usus ut Agnes administratione pelleretur: sibique gubernatio committeretur. Qui ueniens in Italiam: ordinatis in Lombardia rebus: Romā perirexit: cōuocatoque clero: multis uerbis Alexādrum increpauit: qui pontificium Romanū iniussū Cæsarīs præter consuetudinem accepisset. Respondit sibi Ildebrandus archidiaconus: cōsuetudinemque illam malā esse ostendit: & iuste reuocatam. Quo audito Otto: sibi satisfactum duxit. Petiit tamen ut pro pace populoque concilium Mantuæ fieret. Annuit pontifex: & cum Cardinalibus eo se transtulit: ubi omnes eum uenerati sunt: et apostolicā sedem magistrum recognovere. Reuersus Romam: pacificā urbem reperit: sed Campaniā perturbata. Riccardus enim Northmannus cum filio suo Guilelmo Capua subacta Beneuentoque intulsa: Cepetenum obsidebat. Rogerius qui Brundisiū aliquandiu cinxerat oblidione: a ciuibus deceptus est. Qui pditionem simulantibus: quarta uigilia Northmānos proceres ad quadraginta cum totidem militibus intronmittentes: interfecerunt. Eorum capita ad Imperatorem Cōstantinopolim miserunt. Et Guistardus apud Panormū Gotfrido relieto: in Apuliā rediit

Tranamq; obsessam decem mēsibus cepit. Et Panormū eo
dem tēpore captū est. Anno salutis tertio & septuagesimo
supra Millesimū: Ildebrandus archidiaconns Mathildis co-
mitissæ auxilio fretus: Riccardū & Guilelmū oblidione pe-
pulit: & quæ acceperāt restituere coegit. Et Alexander pō-
tifex instāte Agnē Imperatricē: Guibertū Parmensem: cu-
ius mentionem fecimus: archiep̄m Rauennatis ecclesiæ ordi-
nauit: præfatus quod in prophetiā cessit: Illum ecclesiæ Ro-
manæ & animæ suæ maximo incendio talem ecclesiā acce-
pisse. Et Cadolus impetrata delictoꝝ uenia ab Alexander
diem obiit. Nec multopost ip̄e Alexander undecimo pon-
tificatus anno & mense sexto uitā finiuit. Cui acclamātē po-
pulo ac clero Ildebrandus substitutus est: et Gregorius sep-
timus appellatus: anno decimo octavo Henrici tertii Impa-
toris. Quo tempe Hungari: Salomone rege suo quem dice-
rent Germanis resistere nescire: in carcerem cōiecto: bellum
Cæsari indixerūt. in quos ille maximas copias duxit. Ortæ
sunt discordiæ inter Gregoriū & Impatorem: qui p symo-
nias uendebat ecclesiæ: nec pontificis monitiōes audiebat.
Agnes Impatrix administratione delecta: Romæ uitā dux-
it. Multæ legationes hinc atq; inde factæ sunt. Et tandem Im-
perator in Gregorii cōfirmatione cōsensit. Pontifex statim
de symonia Impatorem coarguit: sed nihil profecit. Vnde
plures excōicati sunt ep̄i: qui apud Imperatorem manentes
eius insaniæ studebant. Deinde apud Lateranū pontifex cō-
cilium habuit: in quo interfuit Rauennas archiep̄s Guiber-
tus: & multi de Lōbardia ep̄i: & Mathildis comitissa & Si-
sulphus Salerni princeps. Tuncq; Robertus Guistardus q
nouiter Anconitanā Marchiam occupare cōoperat: et cōte-
ri Northmāni excōicati sunt. Guibertus Rauennas Romæ
remansit soluto cōcilio: ad dolum pontifici parandū. Nam
dum nocte natalis dñi p̄sul in ecclesia beatæ Mariæ maioris

Panormū capitū. An
no. MLXXIII.

Archiep̄s Rauēnateñ

Alexander obiit.
Gregorius VII. eligit

Salomō rex Hūgariæ

Discordiæ.

Impatrix deiicitur.

Impator consensit.
Pōt. Imprem coarguit

Conciliū Lateranense.

Plures excōicantur.

Pōt capitūr a Cincio.

Populus pōti.liberat.

Cincius in Germaniā.

Cōiuratō aduersus pōtīcēm.

Synodus Laterani.

Hēricus Saxōes uicit.

Conuentus apud Vor
maciam.

Archieps Maguntiñ.
& alii priuant' ecclesiis

Impator excōicatur.

missam celebrat & iam hostiā frangit: a Cincio Stephani pfecti filio ab altario deturbatus & ad domū eius deductus in Iperione in quadam turri clausus est. Ad quā postridie currens populus: pōtificem liberauit. Edes Cincii subuertit. Turrim solo equauit. Viris ac mulieribus de familia Cincii nares truncavit. Cincius in Germaniā ad Henricum cōfugit. Guibertus qui se pōtificem futurum sperabat: si insidiæ suc cessissent: simulata beniuolentia: a pontifice dimissus: Rauen nam se cōtulit. Pontifex auxilio Mathildis Guistardum & Northmannos inuadere statuit. Interim Guibertus Rauen nas & Theobaldus Mediolanensis archiepiscopi: et nōnuli episcopi Lōbardi aduersus Gregoriū coniurant. Quibus additur Vgo Candidus Cardinalis. qui et̄si antea rebellauerat reconciliatusq; fuerat: postea tamen ad uomitum rediit. Inter Northmannos & Henricū tertium foedera contra pam iungere annis. Quod resciens Gregorius synodo Laterani congregata: Guibertū & Vgonem dignitatibus priuatos excōmunicauit. Dum hæc agūtur Henricus cū Saxo nibus cōflixit: uictorq; euasit: quinq; milibus e suis amissis. Qua uictoria elatus Romano pōtifici obedientiā detrahere studuit: Sigifredo archiepo Maguntino negocium committens: qui apud Vormaciā conuentum habuit prælator̄. In quo mandatū est: ne quis Gregorio obediret. Ex eo conuentu Ronandus clericus Parmensis Romā ueniens: Henrici uerbis pontificalia Gregorio interdixit: iussitq; Cardinalibus: ut altū habituri pontificē: ad Imperatorem se cōferrent. Habebat tunc Gregorius Laterani conciliū: in quo Sigifredum & sibi cōsentientes episcopos atq; abbtes: commissis priuauit ecclesiis. Imperatori aut̄ regni & Imperiū gubernationem interdixit eūq; excōmunicauit: absolutis a iuramento subditis. Multas litteras in excusatiōem suam Henricus per Germaniam misit: et pariter pontifex in suam. Interim

pars regni ab Henrico deficit: & Saxones acris bellum instruunt. Fit cōuentus principum Alamanorū. In quo decernitur. Si Gregorius in Alamaniam perget: Henricus ab eo supplex ueniam petat. Iurauit Henricus se cuncta facturū. Et pontifex auditio oratore Treuerensi archiepiscopo: Augustam prætoriam petiturus; Vercellas usq; pfectus: a loci episcopo regni Italiæ cäcellario clam resciit: Henricū hostili in se animo cum exercitu uenire. Retrocessit pontifex: Canossumq; se recepit: oppidum comitissæ Mathildis in agro Regensi. Venit illuc Imperator cum copiis: & omni deposito regali ornamento: nudatis pedibus ad oppidi portā de latus: introduci petiit. Denegatum introitū æquo animo tulit: quis aspera esset hiemps: & gelu cuncta rigesceret. Tri duo in eius oppidi suburbio mansit: ueniam petens. Quē tandem pontifex Mathildis & Adelai Sabaudiensis comitis & abbatis Clunacensis precibus motus introductum absoltit: & ecclesiæ recōciliauit: iureiurando pace firmata et obedientia permitta. Exinde rex Papiam se contulit. Tuncq; ibi mortuus est Cincius præfeti filius. Interea Alamani principes æreferentes Henricum nō satisfecisse promissis: Rudolphum Saxonis ducem regem Alamaniæ creauerunt. Henricus illum a pontifice excommunicari petiit: sed nō obtinuit. Reuersus in Alamaniam: congressus Rodulpho est: & clades utrinq; recepta. Missi oratores utrinq; ad papā: responsum habuerunt: ut ab armis cessarent. Illi iterum pari marte pugnauerūt. Et tertio prælio commisso: superior aliquanto Henricus: auditis Legatis ad pacem missis: nullum cum hoste tractatum habere uoluit: Sed illum excommunicari petiit. Legati re infecta redierunt. Robertus interea Guistardus sanctam Seuerinam & Consenciam in Calbris ceperat. Sisulphum Salerni principem (cuius sororem duxerat uxorem) bello domuit. Salernumq; cum arce

Cōuentus principū.

Impr ueniam petiit & obedientiam permisit.

Rudolphus Saxonis dux rex Alamaniæ.

Tertiū prælium inter Henricū et Rodulphū

Salernum capitū.

Ceterum eum laudare possunt
Idruntum Tarentū.

Homoligius ecclesiæ.

Dñicus dax Venetus

Guistardus in Italiā.

Alexii perfidia.
Veterani fraudans.

Alexius Impr fit.

Tridua direptio.

per deditiōem accepit. Beneuentum oppugnatam breui ce
pisset: nisi Gregorio pontifice exhortāte recessisset. Et anno
Millesimo octuagesimo Michael Cōstantini filius: cum Mi
chaele Andronico & Cōstantini filiis a Nicephoro cognō
mine Bucamor: per uim & arma ab Imperio deiecti sunt.
Guistardus uero Spinacobra Idrunto & Tarento græcos
expulit. Ad quē Michael Dioclizi Cōstantinopoli pulsus:
in castra uenit incognitus: opem petens. Et Robertus eū ad
Gregorium misit. Cuius opera factū est: ut apud Ceperanū
papa & Rogerius cōuenirent. Et Rogerius homoligius ec
clesiæ factus: & uexillo beati Petri donatus: Michaelē re
stituere promisit aduersus Nicephorē quem papa excōmū
nicauit. Parataq; classe Rogerio minori natu in Italia dimis
so: Boemundum alterū filium secū duxit. atq; ad Auelonā
nauigans: prima ad Dyrachiū castra posuit. Sed Domini
cū Siliuius dux Venetus: iubente Nicephoro Imperatore
eos ab obsidione repulit: cōflictu cum multo sanguine per
acto in mari. In terra tamē Boemundus obsidionē continua
uit. Et Guistardus cum Michaelē ad reparandā classem in
Italiā se contulit. Nicepharus uero Bucamor Imperator his
cognitis: Alexium Mega siue Conūnum in Tratiā misit:
qui militē congregaret. Is perfidia usus milites nouos sibi su
rare astrinxit: grandi pecunia largita. Veteranos uero fra
dabat stipendio: tanq; Imperatoris culpa esset. Deinde suū
argentum eis largiebatur. Sicq; animis militū sibi cōsiliatis:
ex Andrinopoli ad Imperatorem accessit: suscitq; ut milites
in expeditiōem mitteret. Deinde reuersus ad exercitū tanq;
nihil de pecunia impasset p; qua se iuisse dixerat: ab exerci
tu irritato Imperator factus est: quē Cōstantinopolim duxit
promisso triduo spolio urbis. Artion Alamānus magf uni
us cohortis: ab Alexio corruptus: portā Bulgarorū ei ape
ruit: noctu in coena domini. Triduo urbs direptiōi patuit.

Nicephorus in sancta Sophia captus: tonsuratus & in monachum ordinatus uita donatus est. Et Alexius in die pascha tis coronatus est. Et Michaelem Michaelis Dioclizi filium Imperii cōsortem accepit. quem exercitu p̄fectū in Dalmatiā transmisit: & ipse cum eo perrexit cū septuaginta milibus armatorū. Boemundus interea & Robertus: q̄ dimisso in Italia Michaelē Dioclizi redierant: Dyrachiū urgebant. In quos delati græci Imperatores p̄alio cōmissio: Michael occisus est: Et Alexius in fugam cōuersus: lacerū reduxit exercitum. Dyrachini Roberto se dederūt: & pariter multa Dalmatiæ oppida. Romæ interim a Gregorio synodus tēta est. In qua error Berengarii de sacramento damnatus est. Et Henricus Imperator iterū excōmunicatus: & Rodulphus in regem Alamaniæ atq̄ Italij cōfirmatus. Ipse uero Henricus contuocatis p̄lati apud Brixiam Alamaniæ urbem: Guibertū Rauennatem archiepiscopū in pontificem erexit Clementemq̄ appellauit. Qui mox acceptis ornamētis palibus: in Italiā rediit. Henricus in Saxoniam p̄fectus: quanto cum Rodulpho cōflicxit. Victor Rodulphus casu a suis aulneratus: Longuistadæ secessit: & uulnerati plures eū secuti sunt. Inter quos pariter mortuos expirasse repertus est. Henricus uero fugiens: abditis latuit: & septimo demū die repertus est. Cuius filius Henricus: qui quartus postea fuit eius nominis Imperator: in Italiā missus Mathildim apud Parmam p̄alio superauit. Quæ mulier mortuo primo uiro: Azonem Marchionem Estensem: qui prioris uiri consanguineus fuerat: & sibi quarto gradu coniunctus erat: ignorans accepit maritum. Et cum per aliquos menses illi concubuisse: re cognita: Gregorium consuluit: quid agere deberet? Ille mulieri imperauit: ut a consortio noui uiri abstinenteret. Henricus Senior per Bāvaros in Italiā

Alexius coronat.

Dyrachiū deditur.

Error de sacramento.
Henricus excōmunicatur.

Henricus Clementē in
pontificem erexit.
Henricus cum Rudulpho conflixit.

Henricus Impr. IIII.

Gregor. Mathildim a
cōsortio uiri separauit.

Basilica pphanatur.

Romanus ager uastat

Henricus ad dolos. H

Romanos corrupit.

Pōt. in arcē.s. Angeli
Henricus antipapā co-
ronari fecit; &c se.

Impr cū antipp̄ Senas
Guistardus in urbem.

Regio Laterani uasta-
Castrū Crescencii.

rediit: Clementemq; suum in prata Neronis duxit. Mathil-
dis copias suas pōtifici misit. Pugnatum est aliquādū apud
urbem Leoninam: & vicina ædificia demolita. Desperataq;
victoria Henricus: cum suo antipapa Rauennā rediit. Et an-
no sequenti rursus ad obsidēdā urbem transiuit: cepitq; ci-
uitatem Leoninam. Et Basilicā beati Petri cum suo Clemēte
prophanauit. Idem fecit de basilica beati Pauli: porticus de-
struens quæ ad eas ducebant. In æstate uero dimisso antipa-
pa in Tybure & p alia castella vicina exercitu: in Lombar-
dia recessit. V astatus est omnis ager circa Romā: & ciues fa-
me coarctati sunt. Vocauit pontifex Guistardum in auxili-
um. Qui dimisso in Dalmatia Boemundo: copias cōgrega-
bat. Sed Henricus ad dolos cōuersus: Clunacensem episco-
pum ad Gregorium misit dicens. Si Laterani coronaretur:
fore: ut in Alamanniā cum omnibus copiis abiret. Rogabat
omnis populus. nec pontifex aduersabatur: si modo Impe-
rator errata corrigeret. Henricus Romanos plerosq; corru-
pit: qui coronandum Imperatorem etiam nō satisfacientem
dixerunt. Pontifex populo diffisus in arcem sancti Angeli
se recepit. Et Henricus antipapam a tribus ep̄is coronari in
Laterano fecit: Bononiensi: Ceruiensi: & Mutinensi. Et ipse
ab eo coronatus est. Obsessum est castrū sancti Angeli. Et
Rufius papæ nepos ex fratre ad Septem solia se recepit.
Vbi expugnatus dēditionem fecit. Interim uenit Guistar-
dus cum exercitu. Nō expectauit Imperator: Senasq; cum
antipapa petiit. Et Guistardus porta Flaminīea intravit.
Et cum ciues resisterent: usq; ad archum Domiciam urbem
combuslit. Ciues arma tenebant in Capitolio. Guistardus
ad Lateranum se contulit: Eamq; regionem urbis uastauit:
quæ est inter Capitolium & Lateranum. Et deniq; Capi-
tolium ui cepit. Transiuitq; ad Castrum Crescencii: &

muros disiecit: qui pontificem cludebant: Liberavitq; illū:
& Salernum perduxit: ubi & mortuus est. Guistardus ad
Imperium Constantinopolitanū aspirās: classem ingentem
parauit: cum filius Boemundus terrestrem exercitū satis ha
beret. In Dalmatiam Alexius classem parauit: & Venetos
in auxilium accersiuit: duce Dominico Siluio. Pugnatū est
apud Dyrachium: & superati sunt Dominicus & Alexius
Dominicus ducatu priuatus est ob rem male gestā: et Vita
lis suffectus est. qui aliam classem in auxiliū Alexii duxit.
Desiderius Cassinensis abbas Gregorio surrogatus est: Vi
ctor tertius appellatus. Et iterū Guistardus cum Alexio et
Venetis apud Saxiū cōflicxit: eosq; superatos fudit: &
in Cassiopā insulam delatus: mense Iulio obiit. Cui absente
Boemundo Rogerius natu minor in ducatu Apuliæ succeſ
sit. & præter Siculos Itali oīns patri subditū paruerunt. Fu
it tunc toto orbe fames. Per cuius occasionem Anſul Gala
ciæ rex: qui cum Saracenis perpetua bella gerebat. Toletū
urbem multis annis obſessam cepit: et christianæ religionis
instituit. Henricus in Alamania cum Saxonibus prælians:
quatuor milia militum amisit. Et interim prælio cōmiso: in
ferior euālit. Victorī defuncto ad quintū mēsem: Vrbanus
secundus suffectus est. Boemundo in Italīa reuerso: Dalma
tæ ad Alexium defecere. Rogerius Capuā urbem cepit: &
om̄ia usq; ad Tybur Romanis et papæ abstulit. Vrbanus
Romanorū animos parū quietos intelligēs: Melphim se cō
tulit: primūq; ibi synodum cōuocauit. Rediitq; iterū in Ita
liam Henricus: et a Mathildi reiectus est: cū iam rebellione
filii præmeretur. Boemundus ut primū equos nauigatione
quaſſatos satis quieuisse cognouit: in Rogeriū fratrē duxit:
et apud Feruetū Beneuenti oppidum cōflicxit: haud cruen
to p̄lio: cum p̄ceres Rogerio imperauerint: ut permissa Bo
emundo Apuliæ parte ducatus: ipſe titulū & coetera retine

Gregorius morit.

Dñicus et Al. supant

Victor. III. pontifex.

Rogerius successit.

Galaciæ rex Tolletū
cepit.

Vrbanus. II. p̄tifex.

Capua urbs capitur.

P̄t. synodū cōuocat.

1089.
Rogerius Ligius fit.

Synodus apud Troiā
Cōc. apud clarūmontē

Expeditio in saracēos.
anno. MLXXXIII.
Trecenta milia crucesi-
gnantur.

Ecclesia Toletana me-
tropolitica declarat.

Henricus expeditōem
impedire conatur.

Petrus Heremita dux
crucesignatorum.

rer: quæ pater habuisset in Italia. Quo facto Melphim ad Vrbanum se cōtulit. Cuius Ligius factus ducatū & successi-
onis paternæ cōfirmationem obtinuit. Et in Siciliam traīsci-
ens: Syracusas cepit. Halanq Roberti Frisonis Frandensiū
comitis filiam duxit uxorem: ex qua genitus est Vilelmus.
Vrbanus alteram synodū apud Troiā cōgregauit. Et ter-
tiam Placētiæ. Postremo de salute fidei cogitans: trāmissis
alpibus ad Francos se cōferens: cōcilium apud Montemcla-
rum Aluerniæ conuocauit. Boemūdus indignatus pro his
quæ frater fecerat Melphim furto surripit. Rogerius Siciliā
rediens: uiginti Saracenorū milia stipendio conduxit: mul-
taq alia auxilia ex omni sua ditione aduersus fratrem dux-
it: qui cū decem milibus Veteranis Melphim defendere sta-
tuerat. Vrbanus secundus apud Clarūmontem conciliū ha-
bens: expeditionem in Saracenos pro Hierosolima recupe-
randa persuasit: Anno quarto & octuagesimo supra mille
simum. & trecenta hominū milia crucesignauit. Reuersus in
Italiā: apud Placentiam substitit. Vbi Corradi instantia:
qui patri Henrico tertio rebellauerat: episcopos reconcilia-
uit: qui agenti apud Beneuentū Guiberto antipapæ cōsen-
serant. Romā reuersus: & magno fauore exceptus: Bernar-
dum Toletanum episcopū ad se uenientem pallio archiepi-
scopali donatum totius Hispaniæ metropolitanum declara-
uit. Henricus tertius aduersus Henricū Bambergensem Co-
mitem bellum gessit: eūq domuit. Interim filius eius Corra-
dus in Italia mortuus est. Duxit etiā Hēricus aduersus Ro-
bertum Frandiae comitē ut expeditōem impediret Vrbani
Interim diuersis itineribus crucesignati ad Cōstātinopolim
puenere. Primusq omniū Petrus quidā heremita obstinen-
tia fama celeber: ducem se multis exhibens: per Alamaniā
Hungariamq perrexit. Cui Gotfredus Eustachius & Bal-
duinus fratres cognomine Bolionii: Bonomaiæ Gallicæ

Comites potentissimi: se socios addiderunt. Maiores uero
præstantiū ducum & nobiliū manus. Hinc Podiensis ep̄us
belli dux: & Raymundus sancti Egidii Comes. Inde Vgo
magnus Philippī Francorū regis frater: & Robertus Nort
mandiæ: ac alter Robertus Frandæ: et Stephanus Cornot
comites: transmissis alpibus per Italiam iuerunt. Et quando il
li Cōstantinopolim peruererunt: in Romam ingressi sunt. Et
benedictiōe recepta pontificis: pars Brundusium: pars Ba
rum: & alia pars Idruntū petiit. Et Boemundus generosita
te animi ductus his se comitem cū duodecim milibus dele
ctæ iuuētutis Italicæ: relicta fratri potestate: cum quo bello
contenderat: & Melphim & alia loca sua occupandi. Sed
Rogerius fratris uirtutem admiratus Melphis obsidionem
soluit: & Tancredū filium cū fratre ire permisit. Petrus He
remita in suburiis Cōstantinopolitanis: copias suas retine
re nesciuit: quin hostilia cuncta in Græcos agerent. Alexi
us Impator: cui hæc expeditio suspectissima erat: cōmotus
suorum calamitate: cōmeatum negat cepit. Et qui ante Bos
forum Tratium clauerat: ne christiani transeūtes opprime
rentur a Turcis: illud aperuit: & Petrum heremitā inuitum
transportari curauit. Bolioniis qui nōdum Constantinopo
lim applicuerant: in Europa remanentibus: duodecim milia
cum Petro transiere. Qui mox Reynaldu quedam Alamā
num ducem sibi creauere: celeriterq; p̄cidentes Nicomediā
& inde Niceiā petiuerūt. Turci Niceia cōmunita ex oppi
dis cuncta asportarūt. Et audientes transitum xpianor̄: cō
cauis in montiū nullibus insidias struxere. Petrus Ciuitū op
pidum offendens: in agro Niceno hōinibus tacuū: frumen
to uinoq; plenū: illud occupauit. Et Rainaldus pariter aliud
oppidū: Exeregorgon appellatum: & ambo obseSSI sunt a
turcis. Raynaldus cū aliquot milibus abnegata xpī fide de
ditioem fecit. Petrus sub specie legatiōis Cōstantinopolim

Podien ep̄s belli dux.
Vgo magnus fr̄ regis.

Pars Brundusiu: pars
Barū: ps Idruntū petit

Bosforum.

Europa.

Nicomedia.

Niceia.

Exeregorgon capit̄.

Xpiani trucidati sunt.

Vgo Dyrachiū.

Boemndus in Bulgariā
Castoriā petiit.

Exercitus Nicomedia

LX. milia Turcorū.

Lembī.

abiit. Reliqui omnes a Turcis trucidati sunt: cum siti laborarent. Quae res Alexio gratissima fuit: sperati christianos retrocedere. Interea Vgo magnus cum suis copiis & Barulo Dyrachiū peruenit: & deinde Constantinopolim petiit. Et pauloante Balduinus cum fratribus illic applicuit: quos prima nocte in subarbiis hospitatos graci hostiliter inuaserūt nec potuere aduersus excubantes proficere. Exierūt in campum christiani: ibique rursus pugnatum est: & clades utrinque parua recepta. Sed intellecto Vgonis aduentu: pacē Alexius cum Gotfrido cōstituit. Venerunt & aliæ copiae cū Boemensi episcopo. Boemundus per Poloponessum in Bulgaria transiit: Castoriāque urbem petiit. Sed Alexius insidiatus illi per itinera parauit. Quod cū non successisset: culpam in milites transtulit prædæ cupidos. Transiit Boemundus ad Imperatorem: & nomine totius exercitus foedera cū eo pedit: ut tutū iter per urbē regiā & alia loca p̄staret: cōmeatum et copiarum supplementa præberet: sibi omnia de Saracenis capta cederent: excepta Hierosolima. Sic rebus partis: exercitus christianoꝝ ad Nicomediam mari transmissio coactus est: & inde Niceiam uenit: quæ a Turcis defensa: obsessa est: lacui una in parte adiacens: nec poterant urbem expugnare. Triginta diebus oppugnatiōe ducita: cum plena cum noua dietim auxilia submitteret: sexaginta milia Turcorum in propinquo monte cōsiderunt. qui oppidanis ad irruptionem cōmonitis christianorum castra inuaserūt. sed nihil profuere: magno damno repulsi. Interim lembi a Constantinopoli aduecti sunt: & in lacū missi. Quibus uisus opidani: post duos & quinquaginta dies ab obsidione dedicationem fecere: Turcis cum rebus & armis abire permisisti. Profecti ultra dices: cum per loca deserta iter habendum esset: bifariam diuisi sunt. Boemundus cum ad riuum quendam peruenisset: & Herbidum solum repperisset:

Castra posuit ut militē reficeret: in ualusq; est a saracenis: &
Solimanno principe qui cum maxima multitudine aduenere
rat: periisse r̄q; cū omnibus: n̄li Vgo & Gotfridus cū qua
draginta milibus equitū opem tulissent. Cōmissa est magna
cedes in turcos et saracenos: nec tamen praeliū n̄li nocte di
rimi potuit. decuplo maiores Saracenoꝝ cadauerū: q̄ chri
stianoꝝ fuerūt strues. Fuit numerus hostiū supra. xl. milia.
Inerant enim Medi Siri Caldei Turci saraceni & Arabes:
qui fuga arrepta maxima spolia christianis reliquerūt. Men
se Iulio hæc acta sunt. Solimannus uia quæ ducit i Lycaoni
am est ingressus: & Arabū decem milia obtiā habuit: quæ
secum duxit prædicans ubiq; se uictorem fuisse. et nihilomi
nus cōsumptis igne cōmeatibus & abductis obsidibus: iter
impedire christianis conatus est: quibus recentes in agris se
getes auxilio fuerūt. Venerūt christiani Iconiū primam Ly
caoniæ ciuitatem: eāq; dedentibus ciuitibus obtinuerūt. cum
Solimannus alio diuertisset: pari modo & Heracleā Tar
sumq; ceperunt. Balduinus a ducibus expeditionis primus
omniū in Asia dominiū obtinuit: Tarso donatus & quic
quid in ea regione caperet. qui paulo post Edissa & Manu
stra urbibus est potitus. Flexit ad sinistrā maior exercitus:
& Ciliciā quæ nūc minor Armenia dicitur primo aduentu
captam Palimiro Armenio cū nostris militare solito regen
dam tradiderūt. Deinde Cesareā urbem in Cappodociam
obtinuerunt: & intelligentes apud Anthiochiā turcos con
uenisse illuc ducturi apud Cosor urbem christianoꝝ qui ine
rant opera dedita: ad quintā diem quieterunt: commeatus
parates. Deinde publicanoꝝ castra & urbē Rusam cū mul
tis castellis obtinuerunt. ex in montes altissimos: qui interce
dunt una die transmissis ad Murasim urbem uenere. Qua ca
pta: campos in cōspectu habuere in quibus Antiochia cer
nitur: et hostes ad amnem uisi sunt qui uallē intersecat: loco

bolāmon apotisi ad⁹

Vgo et Gotfridus Bo
emundo opem tulerūt
Cedes in Turcos.

Medi Siri Caldei turci
Saraceni Arabes
Solimanni astutia.

Iconium prima ciuitas
Lycaoniæ.
Heraclea: Tarsum ca
piuntur.

Edissa Manufra

Cilicia nunc minor Ar
menia
Cesarea urbs in Capo
dacia.
Cosor urbs xpianox.

Vrbs Rusla capitul

Murasis urbs capitul

Pōs ferreus nomē loci

V
tūlīm mēqō bōmīm
C
od autēs C rīg V

Antiochia duplīci mu
ro cingitur.

Quadrīngenta. lx. tur
res: quatuor colles

Arx munitissima. Re
gio Celosiria dīcta.

Mare Cilīcum.

Farfar flauius.

Locus natalis Teophi
li ad quē Lucas scribit

Hic primum xpianī se
appellauerunt.

Sarraceni pro horreis
puteis utuntur.

Armeniis et Surianii

cui pons ferreus nomen est. Ibi præda facta est rusticorum
qui cōmeatus in urbem deportabant. Antiochīā tunc rex
Cassianus habebat: duobus filiis preditus: Biachina et Sen
fadolo Babilonie Soldano tributa pēdens: a quo multa &
magna auxilia acciuerat. Ea urbs prius Reblata dicta ē. de
inde ab Antiochio Asie dominatore. Antiochia duplīci
muro circundabat. Interiore lateritio. exteriori quadrati la
pidis quadrīngenta & sexaginta turres iuerat. Colles qua
tuor includeban̄. In quoꝝ celsioris cacumine ad orientem
uergentis: arx natura loci adeo munita: ut oīs conatus &
omina oppugnantiū ingenia facile frustrarent̄: regio Celo
siria dicebatur: fluminibus fontibusq; irrigua: & agro ferti
li uicinoq; lacu dīues. recedit a mari Cilico urbs passuū du
odecim milibus. Farfar flauius portū efficit nauīū cōterarū
capacem: quem xpiani sancti Simeonis appellauerūt. Ad
septentrionē mons est excelsus Nero significatōe græca: q
aquis fontiū sit irriguus. a nīs Montana nigra uocat̄. Ad
orientalem plagā campestris latissima regio: quā Farfar irri
gat: propinquus mēnibus. Hic Petrus patriarchalē tenuit
sedē. Teophilus hinc oriūdus extitit: ad quē Lucas euāgeli
sta scribit actus apostolor̄. septimus ille a Petro hic fuit an
tistes. & Theophiliā suo de nomine appellauit. Hic primū
baptismatis fonte renati: xpianos sese appellauerunt. Hæc
urbs mille annis sub xpiano imperio maxime floruit. Cen
tum quinquagintatres ep̄i sub Antiocheno patriarchia fue
runt. & in urbe illa trecenta sexagintasex ecclesie. Duodeci
mo igit̄ kalendarū Nouembriū xpiani ad Antiochīā ca
stra posuerunt: necdū uindemia facta erat: et frumenti mag
na uis in puto repta est: quibus Anthiocheni pro horreis
utunt̄. & uicinæ gentes cōmeatus importabant preciū acce
pturæ: nisi quatenus prohibebant̄ a Turcis Armeniis & Su
rianii xpianis magno erant adiumento: secreta hostiū nunci

antes. Sunt autem Suriani gens antiquam in Asia originem habens:
quae accepta ab initio Christi fidem post capti sub Heraclio a
saracenis Hierosolimam nunquam dimisit; sed aliquando suspecta
Saracenis; incertas habuit sedes. Sub Carpharat autem princi-
pe Egyptio: quia Laodicia Syria usque ad Alexandriam Egy-
pti possedit: quartam Hierosolimam urbem pitem in qua est sepul-
crum domini obtinuit sub anni pessime tributum: cum suo patriarcha
possidenda. Sed huius expeditois tempore pulsa Hierosolimis:
moetes qui ad Antiochiam pertinet incoluerent.

XIV. Onagesimus septimus super millesimum nonagesimum annum
currebat: cum Antiochensis obsidio cepta esset. Urbani
nisi. II. non satis tutus Romae biennio in domo Petri Leonis
potestissimi cuius se continuit: apud ecclesiam sancti Nicolai in
carcerem. Guilelmus antipapa ex Bonauro suadente Ricardum prin-
cipem Capuano qui Bonuentum tenebat Albam uenit: ut fautori
bus suis proximior esset. Veneti classem ducatur et nauium omni
genum armavere: eaque cruce signatis militibus impleuere: au-
cti Dalmatis Rhodum misere. Pisani quinq[ue]ginta triremes
classe instructa: eos apud Rhodum inuasere: conflictus decem
et octo triremes amisere. et quatuor milia Pisani et capta
sunt. Sed Veneti ob reuerentiam crucis primoribus retentis
obsidu loco: reliquos restitutis triremibus abire promiserunt
Adierunt Veneti Smyrnam sex milibus passuum a mari distante
recens a Turcis dirutam. indeque sancti Nicolai corpus Vene-
tias detulerunt. Milites apud Antiochiam omnem genere machi-
nae urbe oppugnauere. Sed crassitudo et altitudo muros
oibus eo et conatus frustrata est. Firmata est obsidio et castra
ita munita ut recedente media parte militum egregie rem defendi
possent. Sed cum frumentatores insidias incidissent: multique ca-
pti essent: fame in castris laborare coopererunt. Castellum erat
Ater alias Aret: castris ad quinque milia passuum propinquum:
ex quo haec damna inferebantur. Cuius praesidiu Boemundi

Carpharat princeps
Egyptiorum.

Gregorius VII. In Hierosolima
M. xxx. uero anno 1073

Vrbani. II. persecutio.

Antipapa

Classis Venetorum duce-
tarum nauium.
Pisaniorum classis.

Quatuor milia pisano-
rum capiuntur.

Ex Smirna corpus. s.
Nicolai Venetias fertur

Castellum Aret.

Boemūdus in aḡe Da
mascenū cū. xxx. M.

Saraceni superantur

Antiocheni castra xp̄i
anorum fregerunt.

Petrus heremita fugā
dedit.

Guilelmus Xp̄ianorū
desertor.

Turci uincuntur.

Armeni & Suriani.

Aret a Turcis incēdit

astu longius tractū interceptū est. Et capti in cōspectu An
tiochenſiū gladio pcussi: quoꝝ capita in urbē proiecta sūt.
Interim natalis dñi occurrit festivitas. q̄ solenniter celebrata
annona deficiente: & murmurāte populo: obsidionēq̄ sol
uerē cupiēte: Boemūdus oratōe sua exercitū placauit. Qui
cū triginta milibus in agrū Damascenū profectus: magnā
uim frumenti apportauit. copiasq̄ Saracenoꝝ ad q̄dragin
ta milia quæ ex Aleph Damasco & Hierusalē: obfessis in
Antiochia opē ferebant: casu incurrēs cōmissio p̄lio distur
bavit. & occisa maiori pte in fugā uertit: cœpitq̄ camelos:
mulos & asinos q̄plurimos: cū quibus facile ad exercitum
portauit annonā. Frandensis comes cū eo fuit. Interea Anti
ocheni milites eruptōe facta: castra xp̄ianoꝝ in ea pte p̄fe
gerant: quæ remotior erat a ciuitate: & cuius curā Poden
sis hébat ep̄us: magnāq̄ occidionem fecerūt ita ut necessari
us fuerit Boemūdi reditus. Quieuit exercitus p̄ aliquot di
es. Sed iterū deficiente annona: in castris murmuratū est. et
Petrus Heremita cū Guilelmo carpétario regis Franciæ cō
sanguineo fugā arripiuit. Sed ambo intercepti sunt a Tācre
do Boemūdi nepote: & in castra reducti. Guilelmus uero
q̄uis Vgoni magno eius cōsobrino nouo iuramento addi
ctus fuerat: paulo tñ post p̄ alia occasionem cū sua cohorte
e castris emissus primus omniū Xp̄ianoꝝ desertor est fa
ctus. Petebant et alii dimissionē: nec retineri multitudo po
terat. Sed allato nuncio ingentes Turcoꝝ copias ad Aret
oppidū cōsedisse: uelleq̄ cū xp̄ianis dimicare: oblatā occa
sionem arripiūt duces: et cōfortatis militibus copiā pugnā
faciunt. Pugnatū est diu acriter. Postremo uicti Turci cesa
plus media suoꝝ pte in fugā uersi sunt. Et xp̄iani p̄da aucti
non tñ fame liberati sunt: donec Armeni & Suriani mōetū
Turcoꝝ liberati: ad castra cōmeatus ferre potuerūt: Aret
oppido a Turcis incēlo. Sed Saraceni a Soldano Babilo

niæ Antiochiæ missi noctu urbe dilapsi: omnia itinera infesta
uerunt: ita ut fames breui redditura uiderec^t. Placuit igit^e ca-
stella duo portis opposita excitare: q̄ exeundi redeudiq; fa-
cultatem hostibus adimeret. Sed cū necessaria ad id decesser^t
Boemūdus & sancti Egidi comes: cū quiq; milibus militū
ad sancti Symeonis portū missi sunt: qui fabros & necessa-
ria adduceret. Quibus redeutib; quindecim milia ex urbe
occurserūt. Boemundus cū expeditioribus in monticulū se
recepit. Mille ex xpianis cecidere: fuisse nō trucidati:
nisi Gotfridus raptim auxiliū attulisset. Qui fortissimo aio
pugnans: multos hostiū interfecit. Inter quos Batmas Cassi-
ani filius natu maior cecidit. Interim ex Antiochia maior
egressa multitudo praeliū reintegrauit. Pugnatū est diu nu-
tante uictoria. Demū uero ex hostib; quinq; milia cesa et
septē milia capta. Inter quos duodecim Adomatū fuere. Ex
xpianis ultra mille primos quingenti desiderati sunt. Dein
castella uti ordinauerāt xpiani duces: erexerūt. Et Cassianus
petiit idutias q̄ libēter cōcessæ sūt. & xpiani in ciuitatē: et sa-
raceni libere in castra ueniebāt: durauerūtq; induciæ donec
Volo Gallicus egregius miles dū suoq; uirtutem extollit: a
Turcis interfectus est. Per has inducias Pirrus Antioche-
nus ciuis adeo potēs: cū multa de Boemūdo accepisset: eius
colloquiū petiit. Et admiratus viri uirtutē: ciuitatē se illi tra-
diturū spospondit: si sibi dominiu retineret. Obtinuit Boe-
mandus urbē sibi cōcedi cōmuni cōsilio proce^r: & cōslitu-
ta nocte p apertā a Pirrho portā ingressus: ciuitatē obtinu-
it. Nec scitū est nisi in p̄sidia Saraceno^r. Cassianus rex dū
in montes cōfugit: ab Armeniis trucidatus ē. Turci & Sa-
raceni p̄pulares in Aret saluati sunt. In cuius oppugnatiōe
ipa die facta multi vulnerati sunt. Inter quos Boemūdus fe-
mur saucius pluribus diebus ægrotauit. Interea magna mul-
titudo equitū uisa ē: a longe ueniens. Creditū est Alexium

M. xpianorū ceciderūt

Ex hostib; v. milia
cesa: & vii. capta.

Induciæ cōcessæ sunt

Volo Gallicus miles.

Antiochia tradit^e Bo-
emndo.

Cassianus rex trucida-
tus est.

Boemūdus ægrotauit

Corbonas Persarū regis militiæ princeps.

Alexius Imperator

Philomena oppidū.

Lancea xpi reperitur

Xpiani lanceā deferentes cū Corbona pliando. centū. M. hostium cesa sunt.
Arx Boemū. tradit'. Admiratus xpianus fit.

Impatorem esse: q̄ s̄epe in castra se uenturū p̄misera. Sed referentibus Armeniis Corbanā esse cōstituit Persarū Regis militiæ principē: qui Antiochiæ op̄e ferebat cū Sensadolo Cassiani filio: qui p̄ induitias ad id missus fuerat. Is ad pontē ferreū castra fecit: & iubente Sensadolo p̄ suos arcem accepit atq̄ cōmuniuit p̄ quā urbem cape adn̄sus est. Pugnatū est in urbe et magna cedes hostiū facta. multi quoq̄ ex xpi anis piclitati sunt. Ob quā rem placuit arcē munitōibus excludere: nec pugnare prius q̄ Boemūdus & alii liberarent Interim Armeni & Suriani p̄hibiti sunt frumēta ad Antiochiā deferre. Iterūq̄ fame laboratū est. Promiserat Alexius Imperator annonā mittere: & iā naues eius cū frumēto ad Philrmēnā oppidū applicuerant: cū desertor signo & Stephanus Carnoto comes illis obuius: xpianorum exercitū perisse nūcīauit. Hic enim adueniēte Carbona cū pluribus aufugit Mercatores his cognitis a porta in altū se recepere. Interim lancea quæ xpi latus aperuit in ecclesia sancti Andreæ reperta ē. Cuius fiducia statuerunt xpiani cū Corbona configere: cuius exercitus uicinos mōtes occupabat. Missiq̄ sunt Eclīnus & Petrus heremita fide publica a Corbona habita qui p̄lītum in tertīū diem denūciarent: detrectātiq̄ suaderēt Quo nō satis annuente: statuerūt nihilominus xpiani cōfīgere: quibus alioquin fame pereundū erat. Et ieunio instituto oratiōibusq̄ pactis: sacrā lanceā deferentes: ad praeliū egressi sunr: quod maximo ardore cōmissum est et centū milia hostiū cesa sunt. quindecim milia camelorum capta: spolia ditissima recepta: & annonā maxima uis. Corbonas in fugam actus. Et eadē die Admiratus arcis p̄fectus: illā Boemundo tradidit xpianus effectus: ea lege adhibita: ut q̄ batisari uellent: cū suis rebus abire p̄mitterent. Obtēta ciuitate cū arce: missus est Vgo magnus Cōstantinopolim: qui Antiochiā Imperatori offerret: sed ille suæ culpæ cōscius &

dolū timens recusauit. Vgo interim morbo correptus: Cō
stātinopoli deceſſit. Quæ res magno merore xpianos effe
cit. Decreuerūt tñ duces exercitus Hierosolimā petere: sed
Iulius erat mēlis: et aquarē penuria p arrida loca uereban̄
Ad kalēdas octobris pfectiōnē statuerūt. Interim eþs Po
densis mortē obiit. & Raymūdus comes sancti Fgidii cum
oppugnatā Albariā capere nō posset: multos mortales in
agris captos: interfici iussit. Boemundus Antiochiā sibi ex
foedere pmissam assignari petīt. Opposuit se Raymūdus
comes: eāqz Cōstantinopolitano Impatorī seruandā dixit
Sacerdotibus arbitriū eius rei cōmissum est: qui Antiochiā
Boemūdo tradendā decreuerūt. Nō acquieuit Raymūdus
sed palaciū Cassiani quod ipē inhabitabat armatis cōpleuit
Et nihilominus cū suo comitatu ad kalēdas Nouēbris exer
citu proficiscentē secutus est. Venerūt Rugiā duces quā pri
us obtinuerāt. & binis inde castris in Albariā duxere. quā
egregie munitā turribus & arietibus magnocqz labore cepe
runt: eāqz diripuerūt. & in oēs seuitū est pter paucos: quos
Boemūdus seruauit. Qui cū Raymundū orasset: ut Antio
chiam sibi liberā dimitteret: neqz illi cōsentiret: Antiochiā
cū copiis rediit: et reliquus exercitus i Albaria mālit: Ibiqz
obiit eþs Auriensis: & magna fames xpianos inuasit: ita q
etiā cadaueribus hostiū uescerent. Ob quā rem medio Ja
nuario Rugiū rediere: indeqz Boemundū uocauere ut expe
ditioni adesset. Qui motus indignatōe Raymundi: noltuit.
Ad quē Gotfredus Bolionius & Frādensis comes se cōtu
lerunt. Raymūdus uero et Nortmānus comes: fame cōpul
si cū magnis copiis Cesareā Cappodociā urbē petiere. Cu
ius rex amiciciā & cōmeatū illis acceptātibus obtulit. Inde
in uallē fertiliſſimā pgressi: aialium & annonā magnā uim
exportarūt. Caphalia urbem desertā inuenerūt: & pariter
multa loca derelicta. Apparebat iā uer cū ad urbē Camelī

Vgo magnus obiit.

Eþs Podensis obiit

Albaria.

Antiochia Bo. tradit

Rugia

Eþi Auriensis mors.

Fames xpianoz.

Cesarea urbs.

Caphalia urbs.

Camelia urbs.

Ray. pacē obtulit xpī
baptismū accepturo.
Arcas obsidetur.

Tortosa.

Tortosa frustra obsi-
detur.

Tripolis.

Bethelon.

Carphas oppidū.
Cesarea Palestina.

Hierosolima flumini-
bus caret; p̄ter Siloe
Mons syon. Vallis Io-
sophat.

am appuleft. Cuius regulus pacē p̄ oratores ipetrata: xpia
nos ueste & pecūia iuuit. Cuius exēplū secatus Tripolis re-
gulus: & ipē pacē petiit. Sed Raimūdus eius urbī dñiū cu-
piens: pacē obtulit xpī baptismū accepturo. Quā cū ille ne
gasset cōditōem. xv. diebus ibi frustra cōsumptis p̄gressi:
Arcas oppidū obsideft optie defensū. Vbi dimisso Nort-
māno Raimūdus Tortosā duxit. Interi Gotfridus Boemū
dus et Frādensis comes Hierosolimā petere statueft: et i Li-
cia simul cōuenere. ubi audiēs Boemūdus Raimūdū i castra
uētū discordiā timēs: Antiochīā rediit. Ceteri duces Tor-
tosā se cōtulere: prius Gibelli regulo in deditiōne accepto.
Normānus quoq; obsidionē suā dimisit: ut laborāti Raim-
do subueniret. quē Tortosā magnis coactis copiis: alioq; n
op̄issuri erāt. Obsessa ē Tortosā tribus mēsibus et uno die
nec capi potuit. ibiq; pasca resurrectōis in castris celebratū
est. et soluta obsidione: ad Tripolim ductū. Cuius regulus
pecunia et cōmeatu atq; armis p̄missis pacē obtinuit: ea le-
ge ut post captā Hierosolimā xpianus fieret. Deīn postera
die nonarū Maii q̄rta p̄ montes uersus Hierosolimā iter ca-
ptum ē p̄ Bethelon oppidū urbē zebarim flumē Braim Ba-
ratū urbē atq; Sagittā & Surrū atq; Acriū singulis ad sin-
gula loca puentū est castris. Et nona dīe oppidū Carphas:
decia Cesareā inclitā Palestinæ applicuerūt: ubi diebus du-
obus immoratū est. Et tertio Ramola ē adita a Turcis sara-
cenisq; deserta. Exīn motis castris sex p̄gressi passuū milia
xpiani magna lāeticia et magnis exortis clamoribus Hiero-
solimæ menia cōspicati sunt: in arduo mōre sita. Ea urbs ar-
duis mōtibus circundat: fluminibus caret & fōtibus: p̄ter
unicū Siloe amnē: tenui: & q̄nq; p̄ estate nulla fluēte aqua
q̄ montē syon radēs: uallē Iosophat mediā interfecat. Sed
multæ insūt cisternæ & i arbe & i agro. Hinc Arabes Mo-
abitidæ & Amonitæ orientales sūt. ydumei Egyptii & Phi-
lesti. Meridionales & maritimæ ciuitates Ptolomaidā: q̄

& Accon. Tyrus & Tripolis occidentales Tiberiasq; Ce
sarea Philippi: regio Decapoleos & Damascus Septentrio
nales. Xpijani duces re frumentaria optune p*uisa*: q*tuor* locis
oppugnare urbē statuerūt. patisq; machinis magna ui urbē
inuasere. Gotfridus cū fribus p*tem* muri sibi assignatā pri
mus ascēdit: & Balduinū in urbē descēdere iussit: q*eris* ma
gna hostiū turma circūuentus est: maiori tñ cede facta por
tam p*fregit*: & xpianos admisit. Raymūdus administratū
turris Dauidis q*amplæ* arcis munimēta hēbat blāde pelle
xit: ut arcē cū Gaza a ciuib; iportata sibi dedens: saluūs
cū suis oib; demigrarer. Gotfridus Nortmānusq; & Frā
densis comites urbe capta: occurrētibus q*busq; imperfectis*:
ad Salomonis templū quo multi cōfugerant trāsiere: Ibiq;
acriter pugnatū est. eaq; cedes in templo cōmissa: ut interfe
ctoꝝ cruor pugnantū talos altitudine suparet: nocteꝝ sup
ueniente: supiora tēpli expugnare nō potuere. Sed sequēti
die eo reditū ē. Vix ciuib; miserabili uoce pacē petētibus
uita cōcessa ē: atq; ita urbs Hierosolima q*xpianis* capta est
Idibus Iulii nono et nonagesimo suꝝ millesimū salutis āno
xxxix. die postq; obsideri cepat. Qui annus q*dringentesi*
mus nonagesimusq; currebat: postq; sub Heraclio a sarace
nis capta fuerat. Mālere octo dies xpiani sacre sepulcrꝝ dñi
et cetera sancta loca uisitātes. Deīn sumo oīm cōsenſu elatū
humeris Gotfridū Hierosolimoꝝ regē acclamaueſt. q*dñi*
um qdē urbis acceptauit: regni uero titulū & coronā respu
it: Indignū ducēs illis aureo diademate hōiem uti: i quo rex
regū spineā coronā suo sāguine manantē gestasset. Rursus
post octo dies Arnulphus p*bif* patriarcha creatus est: &
ab episcopis qui aderāt cōsecratus. Moxq; Neapolitani ur
bis Assiriæ legati ad Gotfredū missi: se et sua illi dediderūt
Interea nunciatiū est Solimanni Babiloniæ regis ingentē ex
ercitum Ascalonē peruenisse urbem uigintiquinq; milibus
passuū a Hierosolima distantē: populoꝝ Hierosolomitāo

Oppugnatio Ierusalē

Vrbs Ierosolia a xpia
nis inuaditur.

Balduinus portā p*fre*
git et xpianos admisit

Ierosolima capta est a
xpianis. āno. Mxcix.

Prius a saracēis capta

Gotfredi regis Iero
limoꝝ humilitas.

Arulphus p*friarcha*
creatur.

Solimāni Babiloniæ
regis exercitus.

Clemens princeps militiae.

Gotfridus uictor eius sit celis. C. milibus

Ioppes expugnat & Ramula.

Caphas profina dicit

Accon.

Gotfridus obiit. Balduinus fr̄e creatur.

Vrbanus. II. moritur

Pascalis. II. surrogat.

Antipapa moritur.

semp infensa. Statuit Gotfredus hosti occurrere: & Petro heremita ad urbis custodiā relicto reuocato Eustachio atq; Tācredo: quos cū duabus legionibus Neapolim miserat: cū p̄farcha egressus est: captiſq; nōnullis ex hostiū castris: didicit Clementē esse regis Babilonię Solimanni militiæ principē: cui quīngenta hominū milia militarēt: & classem h̄ē paratā frūmēto & machinis onustā. Nec tñ aio defuit Gotfridus: sed pugna cōmissa uictor etiasit: celis sup̄ centū milibus hostiū. Clemens nauī pfugit: & Ascalonēs Gotfrido se dediderūt. Multū auri multū opū h̄ēc uictoria xp̄i antī attulit: Hierosolimāq; tutā in circuitu fecit. Principes uoto potiti plures domū repetere statuerūt. Inter quos pri mi fuerūt Normannus &c. s. Egidi Frandensisq; comites. Gotfridus cū fratribus illis remansit: Ioppēq; maritimā ex pugnauit: & Ramulā campestrē urbē: quæ iter ab Ascalone Hierosolimā impediēbat obsedit. & Cayphā quæ alio nōie Profina dicit: ad Carmeli radices sita: q̄tuor milibus passuum ab Accon semota durāte obsidione Tiberias Galileæ ciuitas sese dedit: & Caipha recepta ē. Gotfridus uero āno uno post captā Hierosolimā: febre correptus obiit. et Balduinus frater rex Hierosolimæ creatus ē Anno. MCI. n̄æ salutis. quo anno & Vrbanus. II. Romæ obiit. Cui Re meritus Bleda oriūdus substitutus ē: Pascalis. II. appellatus Et Rogerius Siciliæ comes Camisio lōga obsidione capta uita excessit. Cui alter Rogerius ex fr̄e nepos successit. Pascalis magno aio aduersus Guibertū antipapā in Alba Marsoꝝ a gentē exercitū misit: Rogerio Siciliæ comite mille auri untias & militū auxilia p̄bente. Guibertus auxilio: quod Ricardus Capuæ comes dederat diffusus: in Furconē siū montana: nūc Aquilōꝝ se recepit: ibi grādeatus obiit Sed apud Auersā: q̄ ciuitas Ricardo federata erat albertus qdā p̄ seditionē illi substitutus ē. z eadē die depositus atq; flegatus. alterq; Teodericus nōie apud Cauā p̄phanatus ē

Quē Cauenes quinto & cētesimō die abinde penitētia du
cti: depositū: & Anachorite habitū indutū custodiri cura
runt. Tertius itē Magnulphus nōie ciuis Romanus apud
Rauennā papatus titulū usurpauit: quē Romani exilio dā
nauerunt. & Rauennates quoq; om̄i ope destitutū prepu
lerū. Sic pacata ecclesia in spūalibus: Pascalis ad t̄palia se
cōuerit: ciuitatēq; Castellanā & Beneuentū Rogerio auxi
liante p̄ legatos recepit: eoq; se cōtulit. Petrus Colūpna in
terea ciuis Ro. Ricardo federatus: Capue comitis Cauas a
gri Penestrini oppidum: quod erat beati Petri occupauit.
Pontifex in eū dicens Cauas expugnatas recepit & zaga
roq; Columpnāq; de p̄na h̄ereditate illi abstulit. Familiā
Corsoꝝ Romæ potentissimā: quæ Gregorio. VII. fidelissi
ma fuit aduersus Henricū. III. ita ut eius domus Capitolio
ppinquæ ab Imperatore destruerent: cū mutato cōsilio Hē
rico et antipapis fauere cōepissent: Roma expulit. Stephe
nus ex ea familiā absente papa: ecclesiā sancti Pauli: & ca
stellū ibi ædificatū furto occupauit: magnaq; inde Romāis
intulit damna. Quē reuersus p̄tifex inde deiecit. Conciliū
Florentie habuit: in quo ep̄m eius urbī afferentē antīx̄pm
natū esse redarguit. Tenuit et conciliū apud Trecas: i quo
Gallicanas reformauit eccias. Reuersus in Italīa: oia cōtur
bata repeit. Stefanus Corsus montē altū et Ponticū in p̄i
monio sācti Petri cōperat: oēm q; illā orā uexabat. Ptole
meus Sullacēsis tyrānus: Petrus Colūpna: et abbas Farfen
sis cū Ananinis Prenestinis Tiburtinis Tusculanis & Sa
binis rebellauerāt: Albamq; Latinā inuaserant. Sed Pasca
lis expugnato per uim Tiburto: & Corsis ad obedientiā
reductis: pacem reformauit. Boemundus in Asia Gotfridi
cognita morte Hierosolimā se cōtulit: ueritus nequid malū
accideret. Idē fecerūt Blesensis et Stefanus Burgūdie comi
tes: regnū Balduino cōfirmantes. Saraceni turciq; magnas
copias hac morte audita: Hierosolias duxerant. i quos dū

Tres antipapæ depo
nuntur.

Columpnenses Cauas
occupant.

Colūpnenses uincunt

Corsoꝝ familiā ponti
fex abstulit.

Stephanus Corsus ec
clesiā. s. Pauli et castel
lum furto occupauit
Conciliū Florentiæ.

Conciliū apud Trecas

Rebelles.

Tiburti expugnatio.

Saraceni Turci Hiero
solimas duxerunt.

Xpiani occiduntur.

Laudicia expugnatur.

Naves rostratae & triremes. lxxx.

Henricus Imperator a filio obsidetur.

Mathildis cōstituta Parma et Mantua subiecit

Ferrariā obtinuit.

Robertus Frandiæ Comes in carcere obiit.

Matamaucū cōsumit.

Boemūdus Francorū regis filiā uxorē duxit

Balduinus pax cōsulte ferte cōflictus est: & Boemūdus in eo plio captus: Blesensis et Burgūdiæ comites occisi. Rex turpi usq Hierosolimā repetiit. Nec tñ auli sunt Turci ciuitatē obsidere. Tancredus Boemūdi nepos Antiochiam cōseruauit: & audiens Alexiū de damno xpianorum lētari: translitūq militibus ex Europa uenientibus phibere: Laudiciam eius urbē bello p̄ssam expugnauit. Boemundū trienio in carcere maceratū multo auro redemit: Antiochiāq illi summa fide restituit. Quod audiēs Balduinus i Acconducere statuit: uocauitq Genuēses & Venetos in auxiliū: qui rostratas naues et triremes octuaginta duxerūt in Accon uigesima die: terra mariq obsessa capta ē. Et multi Saracenoꝝ qui auxilio tñenerāt occisi: aut fugati sunt. Boemūdus Antiochiæ príncipatu nepoti cōmendato in Italīa nauigauit ad quintū annū regnāte Balduino. Interea Henricū tertiu filius Henricus bello apud Leodiū supat: multisq hostiū occisi: Coloniā petit patri fauentē: eāq occupat puto tpe obseßam. Reuersusq Leodiū: patrē obsidione claudit. Quo ad annū regni sui undequinq gesimo uita factō: filius ip̄e regna eius obtinet. Per hoc tps Matildis comitissa Parma et Mantua ab Hérico sibi cōsobrino: in rebellionē aduersus genitorē ptemptatas sibi subiecit. & Venetoꝝ auxilio Ferrariā obtinuit Anno. MCI. Robertus Frādiæ comes ex Asia reuersus: cū rege Angliæ: subiecta oppida et si uici na pteptasset: ab illo in plio supatus captusq: & luminibus orbatus i carcē obiit. Raymūdus sancti Egidii comes quo anno capta ē Accon in pria obiit. Et Venetiæ eodē anno intra sexaginta octo dies: duplīcē incēdīo pene absūpti sunt Matamaucū incēdīo consumptū: & inundatiōe submersum ē. Boemūdus cōpositis domi rebus i Franciā pfectus: Constantiam Philippi Francoꝝ regis filiā inde uxorē duxit. Et cognitis Alexii conatibus: qui Antiochiæ maritimās urbes

infestabat; pata classe in Dalmatiā nauigauit: Dirachiumque
obsedit. Veneti in auxiliū ab Alexio uocati nō Boemundū
sed Apulie maritimas urbes nauigio uexauere. Nec tñ Bo
emundus ab obsidione discessit. Ob quā rem Alexio pacē
petēti; benignus annuit: ea lege: ut milites franco in Asiam
trālire pmitteret. neque Antiochiā infestaret: quo paulo post
& ipse nauigauit. Ad cuius aduentū Baldwinus rex Beritū
urbē maritimā Fenicis regionis: inter Sydonē & Biblū sitā
quod sub Tyrī metropoli esset duobus obfessam mēsibus: xpianus
ano & sanguine ui coepit. Seuitūque est in omni plebe. Et qm
ager ille feracissimus & amenissimus erat: urbs ea tançp Co
lonia xpianis cōcessa est. Eodē anno & Sydon obsidiōe ca
pta est. Et Boemudus princeps mortuus est: Boemundū fili
um ex Cōstantia uxore suscepit: sub Tancredi nepotis cu
ra successorē relinquens Antiocheni principatus. Henricus
uero quod rebus in Germania ordinatis: in Italiā uenit. Et
qm eset Pascali pontifici parū gratus propter inuestiturā
ēporum: quā iniussu pontificis faciebat: apud Sutriū cōstitit:
missa legatōe quod pontifici inuestiturā epoque dimittendā & se
curitatē om̄imodam prostandā polliceret iureiūdō adhibi
to: si Imperator coronaret. Missi sunt ad Sutriū quod pmissionē
et iuslurandū acceperūt. Et Impr pro monte gaudii: quod & mōs
malus de: ad ciuitatē Leoninā uenit. & in gradibus. s. Petri
pontificis pedes exosculatus ē. Deīn in ecclesiā ambo igrēssi
sunt. Requisitus est Impr: ut inuestiturā renūciaret. Qui ad
patem se retrahēs: post tres horas respondīt nō esse faciendū
quod petere: ipmque pontificē intromissis armatis capi ius
sūt: et totus cleru spoliatus est. Cardinales cum papa capti
sunt: & in castra deducti. Populus Romanus in Teutoni
cos seuit: & tandem eos ex urbe Leonina deiecit. Imperator
ad montem Soracte puenit: Iubensque Cardinales & papā
certis in locis custodiri: ad ponte Mammeū: qui Mammeæ

Dirachiū obsidet Bo.

Alexio pacem annuit

Beritū urbs Fenicis re
gionis.

Sydon capitū.

Henricus. III. in Italiā

Mons Gaudii:

Pontificē et cardinales
Henricus cepit.

Mons Soracte.
Pons Mammeus.

Pons Lucanus.

Pontifex Imperatori in
uestituras concessit.
Impator coronatur.

Expeditione in Saracenos
Anno. MCXVII.

Baleares insulæ Floren-
tinis donantur.
Conciliū Laterani

Mathildis Comitissa
obiit: & donū dedit
Ro. ecclesiæ.

Conciliū in Lōbardia.

Alexandrii Impatoris genitricis opus est. Et ad pontē Luca-
num rediēs: oīa in circuitu urbis ædificia incendio corruptit
Nec tñ Romanos sibi allicere potuit: nisi papā &c Cardina-
les restituerer. Henricus p̄ minas extorqre a p̄tifice inuesti-
turas conatus: nihil perfecit: cū ille morte potius oppeteret
Sed uictus ē misericordia ciuiū ne destrueret. &c ductus ad
pontē Salariū accitis ex urbe notariis Henrico regi petitas
in regnis suis ecclesiarū inuestituras cōcessit. Et deinde in ba-
silica sancti Petri Impatorē coronauit: clausis urbis portis:
ne populus erūperet: et basilica statōibus firmata. Deinde
ab Italia recessit Impator. Pisani p̄ hæc t̄p̄ a p̄tifice roga-
ti: expeditionem in Saracenos decreuerūt: Baleares insulas
obtinētes Anno. MCXVII. oēm q̄ iuuentū in classem po-
saerant. Quæ dū apud uada Voliterrana uentū expectat:
Lucenses destitutā defensoribus urbē inuasere. Quā Florēti-
ni a Pisani rogati tutati sūt: Lucanis repulsi. Ob quā rem
Pisani uictoria cōtra saracenos in Balearibus insulis potiti
domū reuersi: Florētinis illis donauerūt: duabus ex Porphi-
rico marmore columnis: q̄ ad portā facelli beati Iohānis ui-
suntur. Deīn conciliū Laterani congregatū est: in quo reu-
catū est quicqd Henrico de inuestituris cōcessum erat: q̄pūis
papa p̄ liberatiōe Cardinaliū id iurasset nō reuocare. Quo
t̄p̄ Mathildis comitissa senio cōfecta obiit: quæ a Pissia &
sancto Quirico agri Senēlis usq; ad Ceperanū quicquid in
medio iacet inter alpes & mare Romanæ ecclesiæ dono de-
dit. Celebrauit & aliud conciliū Pascalis in Lōbardia apud
Guardastallū: in quo urbes Emiliæ Placentiæ Parmā: Regi-
um: Mutinā: & Bononiā Rauennati metropoli: q̄ diu Ro.
ecclesiæ rebellis fuerat: nō subesse cōstituit. Reuersus Romā
pontifex: cū obiisset Petrus urbis præfectus: agnati eius &
amici filiū eius decennem in officiū surrogatum a papa con-
firmari petierant. Cum ille negasset: magnis eum contume-
liis afficerunt: ita ut opportuerit urbe excedere. Quamuis

Petrus leonis eius ptes tueret: qui magno in discrimine positus est: cū eius domus oppugnarent. In cuius auxiliū misit poutifex ab Alba Ptolomeū Aricia uocatū. Pugnatum est in urbe: & puer pfectus cū cōplicibus translyberim pulsus. Ibi tandem captus est. Placuit seditiones hoies p munici pia Campanie custodiri. ad quæ cū ducerent: puerū & comites interceptos Ariciā duxit. Et Sarmetū: Nynphal: Tibériū & maritimā oēm oram ab obedientia pontificis auer tit. Et Rome Petrus Leonis saepe p̄clitatus est. qui tñ accersitis ex agro auxiliis uictor equalit. Et pontifex in Apulia pfectus: ibi conciliū celebrauit. Henricus q̄rtus cognitis quæ Romæ siebant: ite p̄ eo rediit: ubi susceptus est maximis honoribus. Sed cū uellet ite p̄ coronari eo q̄ existimaret in cōcilio Lateranensi sicut inuestiturā: ita & coronatōem suā reuocatā esse: nullas uicinus ep̄s id muneris assumeſ uoluīt. Inuentus est archiep̄s Bracharēlis patria exul: a quo Impator coronatus ē: & mox in Germaniā rediit. Pascalis absolute cōcilio cū copiis Nortmannoꝝ ducū reuersus: multa oppida recuperauit. Et in n̄peste Calo Iohānis Impatoris graci: q̄ Alexio genitori successerat oratores absoluit: & Romā ad ecclesiā sancti Petri se cōtulit. Cuius aduentu territi Abbas Farfensis & Ptolomeus latebras quæsierūt. et deniq̄ p amicos pape recōciliati sunt. Qui paucos post dies obiens: in Laterano sepultus est. Successor eius fuit secūdus Gelasius: patre Crescencio Caeteranus. Interea Balduinus in Arabia: quā Syriam appellant Sobal castellū edito in loco ædifica uit: ut esset christianis præsidiū. Et Boemundus puer Antiochiae princeps uita excessit. Cuius locū tutor Tancredus obtinuit. Quē Balduinus ad se uocans: cū Saracenis Turcisq; et Arabibus magnasq; copias h̄ntibus cōfligere uoluit. Sed supatus magna cladē accepit multis suoꝝ celsis. Turci ea uictoria elati monasteriū in mōte Tabor celeberrimū

Pugnatū est in urbe.

Auersio ab obedientia pontificis.

Conciliū in Apulia.

Henricus Romā rediit uolens iterū coronari.

Archiep̄s Bracharēlis
Henricū coronauit.

Pascalis II. obiit.

Gelasius II. successit

Balduinus in Arabia
Sobal ædificauit.

Tācredus Antiochie dominus.

Christianī a Turcis su perantur.

Balduinus obiit.
Balduinus II. rex.
Familia Fraiepanū.

Violētia in Conclauū

Pōti. calcibus cōcūtis
Populus ponti. liberat
Hēricus iterū Romam

Pōtīfex per T̄yberim
fugit.

Ponti. Caietā peruenit
Capuæ princeps: Dux
Apuleæ: et dux Aqui
lei pontifici iurant
Antipapam erexit Im
perator.

Imperator in Almani
am abiit.

destruxerunt: monachis ad unū trucidatis. Reuersus Hiero
solimā Balduinus intra Prolomeidā et Tyrum castellū edi
ficavit nomine Scandalū: ac uita decessit. Cui Balduinus se
cundus de Burgo Francus: cōcordi xpianorum uoto suffe
ctus est. Sed Romæ in electiōe Gelasii secundi: familia Fra
iepanum: tum potens: cū non obtinuissest unū ex suis quem
cupiebat eligi ad locū Conclavis pergēs ualuis refractis: pō
tificem et Cardinales uariis affectis cōtumelias. & Cincius ex
eadē familia projectū in terram pontificē calcibus cōcussit:
uinculumq; domū duxit. Tulerū id grauiter alii Romani:
& impetu facto restitui pontificē obtinuere. quem ad Late
ranum solenni pompa duxerūt. Interim Henricus Impera
tor in Italiā reuersus: apud Sanctū Petru ex improviso de
sedit. Pontifex ad Bulgaminī potentis in urbe ciuīs domū
cōfugit: indeq; mari fugiendū statuit: dualq; trīremes turba
impleuit pontificem sequentiū. Et papā per T̄yberim fugi
ente Teutonici ex ripa telis ac sagittis cōfodere intentarūt
sicut nostra ætate Romani Eugeniū quartū. Cardinales Ar
deam noctū papā perduxere terrestriū uia cum mare tempe
stuosum nauigari non posset. Et deinde reductus pontifex
Hostiā tertia die Terracinā nauigauit: & deinde Caietam
peruenit. Ad quēm Guilelmus Apuleæ dux: Robertus Ca
puæ princeps: & Ricardus de Aquila uenerūt: nouūq; fide
litatis iuramentū ei præstitere. et pontifex ibi cōsecratus est
Imperator Mauriciū Bracharensem archiep̄m in antipapā
erexit: Gregoriūq; uocauit: et castellū Tarriculum in agro
Ananino obsedit. in quē pontifex Apuleæ proceres mittē
dos duxit. Quibus nō expectatis Henricus in Almaniam
abiit: & antipapa Romæ mansit auxilio Fraiepanū fretus.
Venit Romam Gelasius: & apud amicos delituit. Deinde
Crescencii Caietā nepotis sui uiribus & Corſoꝝ Nortman
norumq; familiis fretas: in ecclesia sanctæ Braxedis diuina

celebrans intrasus est a Fraiepanibus. Sed resistentibus amicis fuga subtractus est. Et inter Romanos diuersarū partiū non ante praeliū diremptum est; & Fraiepanes intellexerūt uia Hostiensi pontificē effugisse. Sequenti die repertus a suis pontifex nō longe a Sancto Paulo: in urbē reductus: habito consilio Cardinalium rursus migrare statuit. Et relicto Portuensi ep̄o in spiritualibus uicario: in Franciā nauigauit. Et in Cumacensi monasterio honorificentissime receptus: illic obiit. Cui Guido Viennensis archieps natione Burgundus substitutus est a Cardinalibus qui aderant: Calistus appellatus: pro sapientia oriundus Franciæ Angliæ & Almaniæ regū. Qui non prius pontificatum acceptauit: & Cardinalium Romæ manentiū clericis & populi cōsensum obtinuit. Quo habito: Romā uenit: & magno honore desiderio & receptus Beneuentū se transtulit: sacramento & novo illarū prouinciarum principibus adactis: & maxime Guillelmo Rogerio genito Roberti Guistardi filio Apuliæ duce: Romanam rediit: missisq; legatis: pacem cum Henrico quarto firmauit. et rursus Beneuentū petiit. Causa itineris fuit: q; Guilelmus dux Apuliæ atq; Calabriæ Alexii Imperatoris Græci filiā ducturus uxorem: cū Constantinopolim nauigasset curam terrarū suarum pontifici reliquit. Sed Rogerius Siciliæ comes cōsobrinus suur: & primum illius recessum intellexit: prius Calabriam occupauit: & Pontifex opem ferre posset. Hinc motus pontifex Beneuentū petiit. Sed multis suoꝝ amissis: ipse & agrotus Romā relatus ē. Rogerius etiam Apuliā sibi subegit. Et Guilelmus uxore frustratus: ac dñio deiectus: apud Salernitanū principem sine filiis obiit. Ex quo tpe Rogerius se regē Italiæ appellauit. Calistus ualitudine reintegrata: apud Lateranū non ingentoꝝ patrū concilium celebrauit. In quo de subuentiōe xpianis danda deliberatum est apud Hierosolimā laborantibus.

Gelasius iterum urbe pellitur.

Itēz in urbē reducitur

Gelasius obiit.

Calistus surrogat.

Calistus Romā uenit.

Pontifex pacē cum Henrico firmauit

Rogerius se regem Italiam appellauit.
Conciliū Laterani.

Turci supantur.

Damasci rex fugat.

Balduinus a rege Parthorum capitur.

Veneti classem ducetarum nauium armarunt

Tyrus capitur.

Balduinus redimitur.

Hemanuel Imperator.

Ex libro decimo sexto.

XV.

Alduinus secundus prioris Balduni cōsobrinus apud Hierosolimā regno potitus: secūdo anno Gazin Turcorū minoris Asiae ducem: cū magnis copiis Hierosolimā petētem: bello superatum cōiecit in carcerem. Sequenti anno Damasci regē ex improviso ad portas usq; Hierosolimitanas cū quindicim milibus pugnatoꝝ delatū: cōmisso plio in fugā uertit. Duo milia cecidit: mille captiuauit. tr̄iginta tm de suis amissit. Cū Venetis ut tantis sibi in opp̄ssionib; opem ferrent foedera pepigit. Sed prius q̄ illi aduentarēt: Balac Parthorum rege: Hierosolimā magnis exercitibus petente cōgressus supatus & captus est: & apud Carras in carcerem cum multis xpianis proceribus cōiectus est. Calistus pōtifex ex cōcilio Lateranensi ad opem ferendā Venetos excitauit. et Ferramandus per id tempis Hierosolimitanoꝝ patriarcha doctrina & religione cōspicuus idem suadebat: promittēs Venetis quæ prior Balduinus promiserat rata futura. Veneti anno Millesimocētesimouicesimo secūdo duce Enio Michaelē ducentarum nauium classem armauerunt. Et ad Ioppē delati: quā Saraci Babilonici cum septingentarū nauium classe præmebant: disiectis fugatisq; Barbaris: multis eorū captis obsidionem soluerūt: Patriarcha per terram pariter adiuuante. Deinde cōmuniter in Tyrum ductū est: quam prius s̄aepē temptatā nunq̄ christiani obtainere potuerant. Sed tunc multo Venetorū sanguine capta & Hierosolimæ regno addita est: tertiaq; pars Tyri et Ascalonis si capere tur: cum multis priuilegiis Venetis assignata est. Balduinus precio redemptus Hierosolimā rediit. Per quod t̄pus Hemanuel grācorū Imperator Calohanni suffectus: christiani tantam uictoriā inuidens Venetis imperauit: ut Domincum Michaelē ducem suū renocarent. Is renocatus: Rho

dum: & post Chium græci Imperatoris insulas spoliauit. Et
in Chio beati Theodori martiris corpus inuentum rapuit
quod Venetas delatū est. Sanū Mytilenas Andrum & diri
puit: & Motomū spoliatum cōmuniuit. Spalatrum et Tra
gurium ab Hungaris eripiens: Venetos & dominio subiecit
Domū & reuersus intra trigesimū mensē: lapidem secū at
tulit sup quo christus apud Tyrum sedisse fertur. Per hæc
tempa Gregorius ille antipapa: qui alio nomine Burdinus
appellatus est: apud Sutriū se cōtinuit: Ceccani tyranni au
xilio fretus: euntibus & Romā ad concilium magna impedi
menta præsttit. Calistus oppidū obsedit: & oppidani Bur
dinum dediderūt. Qui camelō conuersa in bestiæ caudam:
facie impositus: Romā perductus cum magno plebis ridi
culo in Cauensi monasterio detrusus est. Et Calistus quinto
anno sui pontificatus obiit: Suffectus & illi est Honorius se
cundus ex agro ymolēsi genitus. Cuius tempore liberatus
Balduinus: Boemundo alterius magni Boemundi filio uita
functo (ut aliqui uolunt) principatū Antiochiae Hierosolí
mitano regno cōianxit. Et Raymundo Guilelmi ducis Au
striæ filio: cui superioris Boemudi filia nupserat: tenendam
cōcessit. Rēgem Ascalonitarū Egyptiorum copiis frētū uni
co prælio repulit. Et paulo post Baldequinū Damasci regu
lum maioribus copiis Hierosolimitanū infestantem agrum
tribus præliis superatū: multis cesis capti & fudit. Interim
Romæ Anno millesimocēsimotricēsimo Honōrio defun
cto: Innocētius. II. surrogatus est: de regione Trāstyberim
oriundus. Hic Rogeriū apud sanctū Germanum castra ha
bentē ex improviso aggressus: magno impetu repulit. Fo &
oppido capto: tyranntum in castro Galucio obsedit. Sed
Guilelmus Calabrie dux Rogerii filius cū exercitu superue
niens cōmesso prælio & papā cum Cardinalibus cœpit: &
patrem liberauit. Vslus tñ modestia Rogerius: pontificem

Beati Theodori cor
pus Venetas deferit

Lapis xp̄i.

Calistus moritur.

Honorius. II. sufficit

Raymūdus ducis Au
striæ filius.

Honorius moritur:
Innocen. II. surrogat

Calabriæ dux papam
cū Cardinalibus cepit

Antipapa T. in mod.
Anacletus antipapa

in quod aliquid
Inno. pont. in Franciā

Antipapa Rogeriu utri-
usq; Sic. regē appellat
Conciliū apud clarum
montem.

in quod aliquid
Lotharius Germano-
rum Rex.

in quod aliquid
Conciliū Remense.
Concilium Placentiā.
Genuēsis metropolis.
Pisanis archieps dāt.

Pons Mammeus.

in quod aliquid
Concilium Pisas.

in quod aliquid
Pisanorum classis aux-
ilio papæ.

& Cardinales liberavit: & quicquid uoluit præter regni ti-
tulum ab eo obtinuit. Interim Petri leonis filius Petrus: Ro-
mæ in antipapam assumptus est: & Anacletus appellatus.
Qui recepto ecclesiariū argento conflata pecunia: multis in
urbe corruptis: potentia Innocentii in urbe obruit. Innocē-
cius sibi timens cū Romā rediisset: fugiens per Pisas & Ge-
nuam migrauit in Franciam. Et interim antipapa Rogeriu
in partes suas traxit: regem utriusq; Siciliæ appellatum. In-
nocencius celebrato apud Clarū montem concilio: In quo
Petrum antipapā damnauit cum sectatoribus. Aurelianū
se contulit. Et salutato rege Philippo: Carnotū petiit. Vbi
Henricū Angliæ regem obuium habens: pro salute fidelium
eum est allocutus. & in Lothoringiam flectens: Lotharium
Leodii repertū: a Germanis regem electum: sacramento ad
egit expeditionis parandæ: quatenus Romæ duceretur. &
altera synodo Remis habita: in Italiā rediit. Cōcilioq; Pla-
centiæ celebrato: Pisas se contulit. Quā ciuitatem cum Ge-
nuensi diu dissidentem cōposuit. Genuensem ep̄m: qui Me-
diolanensi suberat: archiep̄m fecit: Tribus Corsicæ ep̄is illi
cum Bobiensī subiectis. Pisanis quoq; archiep̄m dedit: tri-
bus aliis Corsicæ ep̄is & Populoniensi sibi submissis. Lo-
tharius in Italiā uenit: & itinere continuato per Ianiculū in-
trauit urbē: & Pontifex per pontem Mammeū in Lateranū
deductus est: antipapa delitescente. Rebus compositis: Im-
perator in Germaniā rediit. et pontifex Pisas conciliū cele-
brauit: in quo antipapā iterum damnauit. Sed Romæ anti-
papæ fautores cum auxiliis quæ Rogerius suggerebat: ca-
put attollere cœperunt. Quare iterū accersitus Lotharius:
Italiā repetiit. et Pisani classem auxilio papæ paratissimam
eduxerū: quæ Malphim Reuellūq; & multa oppida uī ca-
pta diripiuit. Et pontifex cum Imperatore Barulū duxit. Ro-
gerius impetū ueritus: in Siciliā nauigauit: & omnia p̄dīdit

quæ in Italia obtinebat. Quibus pontifex Rayonnē Lotharii Imperatoris comitem: attributo ducatu Apulie titulo; cū aliquot Germanorum cohortibus præfecit: Romāq; rediit: et inde Lotharius in Germaniā. Obiit tūc antipapa occulteret sepultus est. & alter ei surrogatus: ad misericordiā Pontificis confugit. Pontifex Laterani conciliū habuit: constitutio nemq; edidit: ne quis laicus manū violentam mitteret in clericum. Et fame Italiam uexante Romani Senatores creauere: qui urbem administrarent. Quibus dū pontifex resistit. Anno Millecentesimo quadragesimo tertio: defunctus est & Celestinus secundus ei suffecitus. In Asia uero Balduino rege defuncto: Andegauensiū comes Falco illius gener tertio loco Hierosolimæ regnum accepit. In quem duobus filiis militaris scientiæ peritissimis tanq; legatis utentे: raro Barbari ausi sunt incurrere. Turci tñ sinum Persicū incolentes: multa uirorū milia in agrum Antiochenū duxere. In quos ruens Falco: tria milia interfecit: & totidem captis Hierosolimam duxit. Excitatus ad eā cladem rex Alaph gēte Turcus Babiloniis auxiliis fretus: Edissam Mesopotamiae ciuitatem inuasit: quā Balduinū a fratre Gotfrido obtinuisse diximus. Capta est urbs a barbaris crudeliterq; direpta: omnibus occisis: qui xp̄m abnegare noluerunt. nobislibus mulieribus super altari sancti Iohannis Baptistæ: quod scirēt nos stris religiosissimū: uiolatis. Et Falco in uenatione dū leporrem sectatur: equo in caput euerso: occubuit: Balduinusq; filius eius tertius eius nominis regnum accepit. Et Celestino defuncto: Lucius tertius Bononiensis successit. Quo tempore Edissa urbis euersio nūciata est. Edissa ea urbs est: ad quam Tobijam filium suum misisse Gabelo: sacræ litteræ tradunt quamq; Tatheus apostolus ad fidem Xpi conuertit: & in qua beati Thomæ ossibus decorata Abagarus regnum obtinuit. q; datis ad Iesum epistolis: scripta manu dei responsa

Antipapa moritur.

Conciliū Laterani.

Innocentio Celestinus
surrogat. MCXLIII.

Turci in agrum Anti
ochenum.

Edissa a Turcis capite

Prophanatio altaris
. s. Iohannis Baptistæ
Rex i uenatōe morit.
Celestinus pon. morit
Lucius. III. surrogatur

Edissa urbs describit.]

B. Bernardus abbas.

Cōradus Lothario suc-
cessit in regno.

Hemanuelis Græcorū
Impatoris seductio.

Farina gipso inficit.

Bald. Ascalonā cepit.

Turcoꝝ quinqꝝ milia
interfecit.

Lucius pont. moritur.
Eugenius. III. eligitur.

percipere meruit: quæ tpe euersionis quatuor et quadraginta annis christianis paruerat. Clarus erat hoc tempore Bernardus Claraullēsis abbas: qui principes adiens: hortatus est crucem aduersus Saracenos assumere. Inter quos Corradus Sætus nomen suū dedit: qui Lothario in Romanorū regno successerat. Sed medio tpe Rogerius per negligentiam pontificum in Italiā reuersus: cūcta quæ amiserat recuperauit. Et classe in Aphricā ducta: regem Tunisii ad tributum cōpulit: quod annis plus q̄ trīginta persoluit. Corradus vero magno crucisignatoꝝ exercitu cōparato: Constantino polim peruenit: ubi ab Hemanuele secundo græcoꝝ Imperatore seductus Iconiū ducere persuasus est: pmissis ex Cōstantinopoli cōmeatibus: q̄ aliunde haberī nō possent. Obsessa est urbs admodū munita. Sed cū scelestus Imperator græcus farinæ quā mittebat gipsum immiscuisset: exercitus morbo afflictatus est: ita ut Corradū re infecta in Tratiā retrocedere oportuerit. Præstitit tñ ea Corradi expeditio id emolimenti: q̄ Balduinus rex q̄rtus animo auctus: Ascalonam diu obsessam cœpit: cū paulo prius Gazam urbem antiquissimā: sed penitus derelictā redificasset et fratribus templariis inhabitandā concessisset. Ausus est etiā Balduinus Turcoꝝ Satrapas Hiericontinos opprimentes aggredi. Ex quibus prælio supatis: quinqꝝ milia interfecit. Et dein de Noradinū Damascenoꝝ militiæ principe Hierosolimorum agrū infestantem: magna clade affectū: in Damasci menia persecutus est. Inter hæc Lucio Romæ defuncto: Eugenius tertius electus est Pisa oriūdus: sancti Auastii abbas: quem beatus Bernardus monachū fecerat. Hic intelligens Romanos conatus qui Senatores cōfirmari suos cupiebat Ad Farsense monasteriū noctu in Sabinos abiit: ibi q̄ cōse cratus est. Cœpitz molestantes Romanos molestare: q̄ pace petita: magistratu se abdicarū: & pōtis ex Romā rediit.

Sed intelligens dolose agere Romanos: Tyberi elapsus ē.
Quem Romani haud secus q̄ Gelasium olim: & n̄a ætate
Eugenium quartū iniectis telis p̄secuti sunt. Ille Pisces: & de
Inde in Franciā nauigauit. Vbi reperto Bernardo: ad regē
Franciæ Ludouicū se contulit eūq; cruce signauit. Quē Con
stantinopolim p̄fectum: Hemanuel haut aliter q̄ Corradū
decepit: per deserta Syriæ ducere p̄suasum: adeo ut lacerū
exercitum Antiochia in Hiberna ducere sit cōpulsus. Sed
Rogerius rex Siciliæ Hemanueli infensus: classe para Cor
ciram insulā Corinthum q̄ ac Thebas & Euboyā de Impe
rio græco accepit: duxissetq; Constantinopolim: nisi Vene
toꝝ classe timuisset: quæ in sinu Adriatico Sexaginta tri
remium erat. Flexit igitur ad Asiæ littora magna xpianoꝝ
foelicitate. Ludouicū enim Franciæ regē qui ad sancti Sime
onis portū soluens Palestinā perebar: saracena classis forte
obvia interceperat: cū Rogerius casu obuius Saracenos ip
sos cōflicxit: xpianum q̄ regē gaudens liberauit. Interim Ve
neta classis eā recupauit: quæ Rogerius occupauerat: & im
munita reliquerat. Rogerius Francoꝝ rege apud Ioppē di
misso: Constantinopolim delatus: suburbia eius prælente
Hemanuele incendit. Et palacium aliqdū oppugnatū cum
cape nequiuisset usq; adeo pugnando p̄gressus est: ut poma
Imperialis orti ad ostentationē sua manu legerit. Rediens
autem a Veneta classe inquisitus: unde uiginti triremes amisit
Corradus Ludouicus & Balduinus simul iuncti: Damascū
obsidere p̄gunt. Hanc urbē Habraæ serui fundauerūt: quæ
campestrem habet agrū: natura solis sterilem et arridū: nisi
quatenus aquæ fistulis tuniculisq; subductæ irrigant. quartū
humor reddit terram omniū feracem & cōsitionibus p̄stan
tissimam. Paruus amnis in regione unius p̄xime menibus
delabens. paruā ab illis dirimit terræ lingula: consitioībus
omniū in orbe p̄cioſiſſimis cōiecta: In q̄ reges castrametati

Pont. Tyberi elapsus
nexatur a Romanis.

Eugenius in Franciam.

Rex Fraciæ decipitur.

Rogerius rex Siciliæ.

Venetoꝝ classis. lx. tri
remium.

Rogerius regem xpia
num liberauit.

Suburbia Cōstantino
politana incendit.

Damascū Habraæ ser
ui fundauerunt.

Amnis i regione unus
Terræ lingula p̄ciola.

Exercitus in Europam
Anno. MCLII.

Arx Fumonis.
Eugenius. III. moritur.
Anastasi. III. sufficit
Adria. III. surrogat.

Noruegia xpiana fit.

Populus Cardinalem
vulnerat.

Caperanū: Babucum.
Rex Sic. titulo priuat
Federic. Sueus Impr

sunt: fuissentq; breui potiti urbe: aquam prohibentes: nisi do-
las cuiusdā Assirii tā dudū Balduino fidi: sed nunc pecunia
corrupti ad alia urbē ptem castra moissent: tanq; ibi mœ-
nia facilius rūpi possent. Quo facto Damasceni fluuio po-
titi munitōibus adiectis: xpianos aquatione prohibuerunt:
& annonæ translī impediuere. Ob quā rem siti fameq; la-
borantes: xpiani obsidionem soluerūt: Ludouicus et Corra-
dus cōminutos & male habitos exercitus: in Europā redu-
centes: ad propria sunt reuersi Anno. MCLII. Quo tpe Eu-
genius Romā reuersus: honeste receptus est. q Terracinam
Sicīaq; & Norbanū ac Fumonis arcē: quæ loca tyranni oc-
cupauerant: in deditiōne recepit. et Tiburæ obiens Romā
delatus: in basilica beati Petri sepultus est: Anastasio q̄rto
illi suffecto: ciue Romano. Cui breui defūcto Adrianus q̄r-
tus successit: gente Anglicus: q ab Eugenio. III. in Noruegi-
am missus Cardinalis p̄uinciam illā xpianam effecerat. Hic
pontifex req̄itus ut administratōem urbē cōsulibus liberā
p̄mitteret: renuit: neq; Lateranū ad consecratōem de more
faciendā pficiisci uoluit: nisi prius Arnaldus Brixianus her-
eticus ab Eugenio damnatus: ab urbe pelleret. Quod cū
illi differrēt: Cardinalis sanctæ Potétianæ dū ad pontificē
pergit: uia sacra grauiter uulneratus ē a populo. Adrianus
interdictū posuit: Quod dū sacra ebdomada grauiter susti-
nere: uicit pontifex ut Arnaldo pulso & cōsulibus depo-
sitis: sublato interdicto cū honore Lateranū deduceret. In
terim Guilelmus Siciliæ rex: q defuncto Rogerio succe-
serat: Beneuenti suburbia & Caperanū Babūcūq; oppida oc-
cupauit. Quē Adrianus excōicatum: regni titulo priuauit
subiectosq; a iuramento absoluit. Federicus primus gente
Suevia p hoc ipm tps Impr destinatus: Lombardiā ingres-
sus: Terdonā oblessam ui cepit: magnaq; celeritate Romā
cōtendit. Pōtifex Viterbii agens: Vrbē ueterem: deinde ad

Ciuitatē castellanā se cōtulit: cōciliatione q̄ p internūcios fa
cta: in agris Sutrinis Imprī occurrit: debitā reverentiā exhibi
benti. Quē paulopost i basilica. s. Petri coronauit. Interim
portae urbis clause fuerūt: cū consules pāg. cū papa cōcordes
Imprēsus suspectarent. Sed plebs Romana incōsultis cōsuli
bus p pontē Traiani eruptōe facta: Teutonicos i Vatica
no obseruatos: multis interfectis spoliarūt. In quos mox ul
tio facta ē: ab exercitu q̄ in p̄tis Neronis hēbat castra. Sed
lenitus Impr a papa captiuos dimisit. Ob quā rem p̄pā &c
Impr nō uolētes p mediū urbis trāsire: ad Mallianū se cōtu
lere: ubi trāsmisso fluvio p pontē Lucanū ad Lateranū uene
runt: ubi solennia pacta sunt. Tiburtini sua spōte sese dede
runt. Sed cognito q̄ ad pontisicē p̄tinerent: urbē restituit:
atq̄ i Germaniā rediit Impr. Pōtifex uero ro gatus a p̄ceri
bus regni: Beneuentū se cōtulit: maiorēq; regni partē Guile
lmo abstulit. Interea Paleologus nobilis qdā græcus: He
manuelis secūdī Impr̄is græci nūcius Anconā uenit: et deīn
Beneuentū: obtulitq; papae qnq; milia librae auri & Guile
lmi expulsionē de Italia: si sibi tres urbes Apulie mariti
mas p̄mitteret. Quæ cū Guilelmus rescisset: ad misericordi
am p̄tificis recurrens: restituere om̄ia pmisit: quæ de eccl
esiā abstulerat: & ultra nōnulla oppida tradere: Romanos
rebelles subigere: et spacio t̄pis accepto: aurū quod græcus
pmiserat p̄solueret: si absolutus in utroq; regno cōfirmaret.
Quod cū pontifici placuisse: Cardinales aliqui auaricia du
cti impediuerunt. Guilelmus mox cū paratiſſimo exercitu
Apulia ingressus: oia uastare coepit: copiis græcor̄ & Ap
ulor̄ apud Brundisiū prālio supatis. Et Apuli Salētiniq;
deditiōne ei fecere. Pōtifex Cardinalibus indignatus: q̄ ma
lum consiliū dedissent: Guilelmū ad se uocatū apud Brūnen
tum in ḡam recepit. Eūq; nouo sacramento adauctū: de u
troq; r̄gno iuestiuit: & p Cassinatas Marsos Reatinos Nar
nientes ac Tūdertinos ad Vrbem ueterē se cōtulit: primus

Romæ coronaſ.

Pons Traiani.

Teutonici spoliant.

Papa et Imperator ad
Mallianū.

V. mīlia librārū auri.

Pontifex Benenentū.

V. mīlia librārū auri.

Cardinaliū auaricia.

Græci & Apuli apud
Brundisiū superantur.

Papa ad urbē ueterē.

Adrianus. IIII. morie
Alexáder. III. eligitur
Victor antípapa.

Alexáder & Victor
ab Imperatore citantur.
Victor ab Imperatoris
approbatur.
Alexander Imperato
rem excōicauit.

Alexáder in Franciā.
Anathema Imperato
ris publicatur.
Rex hierosolimitanus
in Egyptios.

Alexandria Soldano
redditur.

pontificū Romanorum: a quo ea urbs et inhabitata et cultior reddita est. ubi aliquā moratus Romā reuersus est. Sed malignam consulū conuersatiōem odio hēns: Agrianū petuit: Ibiq̄ mortuus est. Alexáder tertius papa Senensis a uirgin tidoibus Cardinalibus mortuo Adriano electus est. Octauianus Romanus tituli sancti Clemētis pbf Cardinalis a tribus tñ prophanatus: Victor appellatus. Oravit Alexander p legatos Federicū Impatorem tunc Cremā obſidentē: ut sibi afflisteret. Ille r̄n dit: utrumq; pontificē ad se Papiā ire oportere: iura partiū auditurū. Quare cognita Alexander Ananiā se cōtulit. Octauianus Segniā occupauit. Impator duos ep̄os ad Alexandrū misit: q; eum Cardinalē appellatum: ad conciliū Papiæ vocauerūt. qui a pontifice cōfutati: Segniā Octauianū uisitarūt: eūq; Papiā deduxerūt. Quē Impator in cōcilio papam declaratū: adorauit: et equū eius de more p urbem deduxit. Alexander monitione pmissa: Octauianū & Impatorem excōicauit: destinatis l̄ris et nunciis p orbem: q; suā iusticiā oñderent: Romāq; rediit sui pōtificatus anno secūdo: ubi multos aduersantes inuenit: maxime cū Federici exercitus p̄ter urbem ueterē & Ananiā oēs ecclesiæ terras occupasset. Hortate igit̄ Philippo Franco regi: in Campaniā reuersus: Terracinā petuit: & deiñ nauigio quod Guilelmus rex Siciliæ cōcessit: i Franciā pfectus est: & in Mōtepeſſulano atq; in Claromonte anathema Imperatoris publicauit. Dū hæc agunt: mortuo apud Hierosolimā Balduino tertio: Almericus fr̄ in regno succedit. q; in Egiptios ducēs: Drogmon regis Egiptii copiæ pfecto cōgressus: magnā in barbaris cedē edidit Alexandriaq; obsedit. Quā Tiracunus Saladini turcorū regis pfectus Soldano Egiptiæ fraude subtraxerat. Alexādrini cū nullo pacto xpianis subiici uellēt: eatenus tñ Almerico se pmisit: ut in Soldani p̄tatem p suas manus reducerēt. Almericus ingēti

pecunia recepta: Soldano urbē restituīt. Sed cū frande usū
Sołdanū intellexisset: in eum ducens: Carras: nūc Carrini ur-
bem potentissimā obsedidit. Federicus interea tyrānica usus
potestate: Terdona spoliata: Mediolanū solo equeit: eiusq;
populū in sex portarū tribus diuīsum: i sex loca decimo ab
inde miliario habitare coegit. Cremā maximis affecit incō-
modis. Ob quā rem Veronenses Patauini Vicentiniq; Ve-
netorū consilio usi: fedus inter se pcussere: ut soluto Impera-
tori tributo: nihil ei ulterius obedirent. Federicus in Vero-
nam ducens: cū auxilia aliarum ciuitatū eo puenissent: retro-
cessit: Papiāq; se recepit: Missisq; oratoribus regem Frāciæ
rogauit: ut Alexandrū ad conciliū duceret: cum Victorem
iþe ducturus esset. Dictus est conuentus locas apud Duno-
niem: ubi Frauo fluius Gallos diuidit a Germanis: rebusq;
Italiæ ut potuit ordinatis: Federicus ad concilium pfectus
est: Scociæ ac Bohemīæ regibus: magnisq; armatorum ac
prælatorum stipatus copiis: Octavianūq; duxit. Deinde
processit ad Fauonis pontem Philippus rex: Anglorū Re-
ge Henrico sociatus. Alexander apud Dolensem monasteri-
um Aquitanīæ relicto: conciliū adire negante quod iþe nō
instituisset. Retrocessit igitur in Germaniam Federicus: &
Alexander concilium apud Turoniū indixit: in quo mul-
ta decreta sunt: & Senonis pontificalis sedes data. Interim
Octavianus Lucæ mortuus est. & Guido Cremensis in an-
tipapam surrogatus. Et ciuitatum in Italia societas aucta:
Cremonesibus: Brixianis: Burgonensibus: Mediolanensi-
bus dispersis: & Placentinis eis se adiungētibus. Et Roma-
ni creatis cōsulibus Alexandri amicis: eū ex Frācia reuoca-
runt. Qui primo Siciliā petiit mare diiectus Anno Millesi
mocētesimo sexagesimo qnto. Postq; Romæ Alexāder fuit
ciuitates Lōbardiæ erectæ sunt: & Imprī munitas nōnullas
arces abstulerūt. Qui magnis copiis comparatis iterum in

Carras urbs potens.

Federicus Mediolanū
solo equauit.

Federicus in Veronā.

Duno locus cōciliī
Frauo fluius.

Conc.apud Turoniū

Antipapa moritur: et
alter surrogatur.

Anno.MCLXV.

Venetorum hostes.

Quinq̄inta tr̄iremiū
classis in Hystris.
Gradensis ecclesia pri-
matus fit.

Septingenti nobiles
capiuntur.
Tributū foro iulieniū

Regis Hungariæ simu-
lata amicicia cū Vene-

Anconitanorum dux
suspenditur.
Anno MCLXVI.

Italia reverti statuit. Hemanuel uero Imperator paulo ante
hoc tempus Venetis aperte hostis declaratus: et Stephanū
Hungariæ regem sibi amicicia coniunxit: illis inimicū. Ob
quā rem Veneti qui tutari Imperium græcor̄ consueverāt
eius sibi prouincias subiicere cœperūt: duos simul hostes p
pessi. Et Dalmatæ Hystri atq; Liburni ut nulli subiiceretur:
simulata eor̄ amiciciā p uices ludificabāt. Facta est classis
qnquaginta tr̄iremiū: quæ in Hystris missa: Polā Rubinū
Parencium Hemoniā & Humagum Venetis subegit: sub
Adriano quarto: qui Gradensem ecclesiā primatum super
omnes ducatus Venetiarum Hystriæ & Liburnoꝝ ecclesiās
obtinere declarauit. Quod cū Henricus ueteris Aquileiæ
p̄iarcha ægre ferret: fauore Stephani Hungariæ regis usus:
Gradum capere intentauit. Sed classis Venetorum auxilio
missa: patriarcham & septingentos nobiles ex foro Iuli et
Hungaria cœpit. Qui ea lege dimissi sunt ut singulis annis
Foro iulienes tributū penderent duodecim porcor̄: et duo
decim panum: qui singuli dūcentarū librarum essent: q usq;
ad hoc tempus exhibiti sunt in uenatōe quæ postremo car-
nis priuī die Venetiis habetur. Et deinde sequēti anno Ar-
benses Liburniæ populus subacti sunt. Stephanus rex Hu-
ngariæ simulata cū Venetis amicicia: duas ex nobilitate Vn-
gara uirgines: dūobus filiis ducis Veneti matrimonio copū
lauit. Eoc post breui in Dalmatos ducente: Spalatrū: Tra-
guriū: Sibinicūq; Venetis rebellare suasit. Iadrēles quoq;
in rebellionē adduxit. Anconitanī quoq; Hemanueli græ-
co subiecti Venetos infestabāt. Sed dux eor̄ Guistardus
captus a Venetis suspensus est: qui triremes quinq; ducebāt
Anno Millesimo centesimo sexagesimo sexto classis Vene-
ta Hungaros Iadera deturbauit: murosq; aperuit ad mare
respicientes: ducētis obsidibus ex nobilitate acceptis. Dal-
matæ territi: electis Hungarorum præsidiis: Hemanueli se-

dediderunt. Qui sub fide publica una die omnes Venetos
& omnia eorum nausia sub Impio suo existentia cum maxi-
mis mercemoniis intercepit. Studebant Veneti eum placare
quoquo possent modo. Interim uiginti eorum nauis fuga elas-
tiae redierunt. Ob quam rem animo erecti: classem centum tri-
remium & uiginti nauium armavere: quibus Hystri decem tri-
remes addidere. Hae classis Traguriū diripiuit: Ragusium
coepit: Nigropontū obsedit. Sed spe potius urbis amissa
Chyrum duxit: insulāq; uicem cepit. Atque peste ibi suborta: Mi-
chael Vitalii dux rediit domum: et in tumultu uulneratus ob-
iit. Sebastianus ditissimus ei suspectus est. Inter haec Federi-
cus Barbarussus in Italiam cū magno exercitu reuersus: blan-
de ciuitates allocutus: nulli noxiis: in Bononiensem agrum
descendit. & parte copiarū missa in Euturiam: quae antipa-
tam Lucæ manentem aliquoddulum erexit: ipse Anconā profe-
ctus: eam urbem obsedit. & p Barones & amicos: res urbis
Alexandro infestas reddidit. Interea sociæ in Lombardia ci-
uitates: Nedolanum reædificarunt: & solito munitiorem ur-
bem fecerunt. Laudenses societati accesserunt. Per hoc tem-
pus Guilelmo Nortmanno Rege Siciliæ apud Pannoniū
defuncto: alter Guilelmus filius successit. Et Hemanuel græ-
cus Imperator: missis legatis Romanam: obtulit se cum omni
ecclesia orientali uelle pontificem Romanū orbis christia-
ni caput recognoscere: easq; copias in Italiam mittere per
quas facile Federicus expelli posset Italia: pecuniasq; ingen-
tes promisit: si ad Imperium occidentis reintegraretur: uni-
uersalemq; monarchiam. Ad quam rem exploratius intel-
ligendam: Pontifex anno sui regiminis Septimo: legatos
Constantinopolim misit. Per quod tempus Romani Tu-
sculanos Albanosq; odio persequentes: qui tributa im-
moderatius imparata pendere noluissent: reclamante Pon-
tifice: populariter mense Maio in Tusculanos duxere.

Greci p[ro]fida Venetos
uincunt

Federicus Barbarussus
in Italiam.

Sociæ ciuitates Medi-
olanum reædificant.
Rex Siciliæ moritur

Græcosq; Imperator: Po-
tificem recognoscit.

Romani in Tusculanos

Romanorum clades.

Federicus Romam uenit

Papa in Fraiepanensis.

Rex Siciliæ papæ subuenit.

Pont. conciliū petit.

Federici pestis expulit.

Sociæ ciuitates Alexanderiam cōdiderunt.
XV. mille cultores.

Rayno comes: quem ducatu Apuliam Innocentius secundus et Lotharius Imperator ornauerant. Inde deiectus a Rogero Tusculanum regebat. Qui accerlitis Germanis apud Nepesum Sutrinumque sedentibus: in Romanos delatus: tantum ex eis cladem intulit: quantam apud Cannos ab Annibale olim acceptas ferunt. Illud constat: quod nunquam postea Romani caput extulerunt. Germani usque ad urbis portas crassati sunt. Et Federicus Ancona dimissa celeriter Romam uenit: & in pratis Neronis castra posuit. Nec potuit suburbium Vaticum defendantibus Alexandri familiaribus expugnare. quod re iratus: basilicam sancti Petri incendisset: nisi editui eius furarentem amisissent. Papa Laterano dimisso in Fraiepanensi domos sese recepit: quae apud Paladium erant. Guilelmus rex Siciliæ duas triremes & magnam uim pecuniam papæ misit: ut sibi consuleret. Pontifex remissis triremibus: cum duobus Cardinalibus consiliū petit a rege de rebus agendis. Federicus uero missis in urbem archiepiscopis populo pacem promittebat: si inter duos Pontifices Romani ipi: causam cognoscere uellent: & unum qui esset dignior accipere ex ipsis duobus vel alium: uelleque omnia reddere ecclesiæ: quae occupasset. In quas conditiones cum populus inclinasset: Alexander noctu abiit ad Cyrceum: & deinde Caietam Beneuentumque accessit. Federicum uero pestis expulit: in exercitu suo magna damna efficiens. Abiit ergo in Lombardiam. ubi cum ciuitates aduersas se coiuratas bello intentare coepisset: territus eorum apparatibus: in Germaniam recessit: hostibus abeunte usque ad alpes in sequentibus. Moxque sociæ ciuitates Alexandriam condiderunt: apud Rouoretum: locum Taro amni adiacentem. quæ ipso anno aggere fossaque & planata munita: quindecim milia virorum cultores habuit. Et Romani in Albanos ducentes: eam urbem suorum progenitorum olim patriam funditus euerterunt. Idem in

Tusculanis egissent: nisi pontifex eos deterruisset. Hemanus
et alios oratores misit: priora promissa & maiora cōgemi-
nans: si occidētis Imperiū sibi cōmitteretur. Alexander cū
cta respuit. Interim Guido Cremensis in basilica sancti Pe-
tri: quā Federici p̄silio obtinebat mortuus est. Et Iohannes
Sirinensis abbas ex Pannonia (uit quidē furto infamis) il-
li suffec̄tus ē. Rayno sibi timens ei Tusculū tradidit: ea cō-
ditione: ut oppidum Montis Flasconis a Germanis obtine-
ret. Antipapa ea die qua fuerat admissus a Tusculanis: eie-
ctus est. Et Rayno a Flasconensib⁹ minime admissus: cum
frustra Tusculū repeteret: ad pontificem (qui Verulas uene-
rat) se contulit: & ius quod in Tusculano habebat ei dona-
uit. Tusculani quoq; publico cōsilio: Alexādro ad se uoca-
to: deditiō fecere. Ibi oratores regis Angliæ Henrici: au-
diti sunt: purgantes infamia: quam de nece beati Thomæ
rex incurrerat. Pontifex duos Cardinales ad rem inspicien-
dam misit in Angliā. Quibus rex dimisso Hibernico bello
quo erat intētus: apad Nortmandiā occurrit: reçp discussa
ad hoc uentum est: ut Henricus iuramento sese purgauerit
pmiseritq; penitentiā agere pro nece sancti uiri. Cuius et si
fuisset insolens atq; inſcius: occasiōem tñ præstissime sit nīlus:
q; illū uiuentē minus debito honorauerit. Ducentos insup-
milites Hierosolimā missurū: qui annū ibi p̄seuerarent: et se
se int̄ trienniū aduersus barbaros cū exercitu: quē cogere
posset p̄fecturū: libertatēq; ecclesiæ in suo regno reddituꝝ
appellationesq; ad Romanā curiā libere pmisſuꝝ. Hisq; re-
bus iureiurando sua sponte addidit: sese ac filiū regni cōsor-
tem Angliæ: regnum ab Alexādro p̄tifice permisum ita
obtinere: ut neminem post hoc Angliæ Regem fore decla-
rauerit: qui a Romano Pontifice nō esset appellatus. Ale-
xander Romanis oratis: ut se intromitterent: negocia so-
lum ecclesiastica curaturum. Cum' reiiceretur: Segniam se

Guido antip̄p moriē
Io. infamis illi sufficit

Antipapa eiicitur.

Tusculani Alexādro
se dederunt.
Excusatio regis anglie
de nece beati Thome

P̄nia regis Angliæ

**Canonisatio beati
Thomæ.**

**Bellū inter regem Frā-
ciæ & filium.**

**Federicus in Italiam:
Mons Cinisiū**

Ager Terdonensis.

**Legatus Venetorū ex-
cecatur.**

**Baldwinus Hierosoli-
mæ rex leprosus.
Federicus ite in Italiam**

cōculit: Ibiq; Cardinalibus ex Anglia reuersis: auditis mira culis beati Thomæ: ipm canonisauit. Et paulo post inter Henricū regem & filiū suum Viraniū nomine: cui rex Franciæ Philippus filiā uxorem dederat: bellū exortum est. Cu ius causa Aquitania magnis flagravit incēdiis: secūdo post necem beati Thomæ anno. Sedatū est tñ hoc bellum legati papæ interuentu. Et Federicus quinto in Italiam rediit per montem Cinisiū. Seculam dolo captā diruit. Astenses territos in deditiō accepit. Alexandriā per quatuor menses: mediāq; hiemem durissima pressit obsidione. Deinde p in ducias suffossa cuniculis ciuitate: milites intromisit: qui noctu portas aperirent. Sed illis trucidatis: ab erumpente populo magnū accepit incommodū: & in die pascatis obsidiōnem soluit: Papiāq; pergens: occurritibus hostibus in agro Terdonensi per legatos inducias cū eis pepigit: designatis prælatis ac proceribus q; de pace tractarent. Atq; ita ipē Papiam: & ciuitatem exercitus: suā quicq; domum petere. Placuitq; oīib; nihil inconsulto Alexandro de pace agere. Cremonenses quorū consules copias tardius eduxerant illos amouerū & eoq; palacia destruxerunt: ne uideretur per amiciciā Papiensium collusisse. Veneti durū existimātes Hemanuelis bellū: legatum ad eū misere: Henricum Dandalū quem libere locutum cōtra ius gentiū Hemanuel (cādentia inspicere coactū enea) excecauit. Eaq; res fecit: ut cum Federico pacē: & cum Guilelmo rege Siciliæ fedus in annos uiginti Veneti pcusserint. Interea Almericus rex Hierosolomitanus Cayrum obsidens q;uis spe potiundi nō careret: pecunia tñ placatus abscessit. Et Ascalonē paulopost dicens: male prouisilis cōmeatibus: infecta re domū rediit. Cui nō diu postea defuncto: Baldwinus filius: sextus Hierosolimæ rex suffectus est. qui etsi lepra percussus fuit: regnū tñ fortiter & prudenter administravit. Federicus cū nouas

ex Almania copias aduocasset: pacem ab Alexandro ciui
tatibusq; petitā concedere recusauit. Ob quā rem Mediola
nenses Papiensem Comensemq; agrum hostiliter populati
sunt. Et Alexander nouæ urbi Alexandriæ eū dedit An
no Millesimo centesimo septuagesimo quinto: & sui pontifi
catus decimo septimo. Copiæ Federici per saltū Domusule
Comū peruenere: & Brixiani Veronensesq; Nouariēs &
Vercellenses p̄sidia Mediolanensibus misere. Qui exeūtes
cum Carocio in rus Barilianū ad horam diei tertijā perueni
entes: uia Comensi: septingentos equites præmisere. Quos
Germani usq; ad Carociū repulere: ibi atrociissimū præliū
cōmissum est: & signifer Imperatoris occisus: & Aquila ca
pta. Sub Federico quoq; dum acriter pugnat: multosq; sua
manu occidit: equus cōfossus est: & ipse cadens creditus est
interfectus. Magna in Germanos: maior in Papienses atq;
Comanos occidio cōmissa ē. Victor Mediolanensis domū
rediit: præda ingēti militi cōcessa. Imperatix Comi relicta
mutata ueste uirū luxit. missisq; oratoribus cadauer a Medi
olanēsibus petiit sepultura decorandū. Sed ille quinto die
prius apud Papia Imperatorio habitu per urbem incedere
uisus est q; uiuere eum populus rescisset. Proceres id sibi ac
cidisse propter ecclesiæ persecutōem palam dixerunt: et archi
epi protestati sunt se defecturos nisi pontifici reconciliaret
Imperator. Ob quā rem missi sunt oratores ad Ananiam qui
pacem ab Alexandre peterent.

Ex libro decimo sexto.

Onuentū est Ananiæ ut pōtifex Bononiā: Im
perator Mutinā se conferret: q; eo modo facile
posset ad colloquiuū perueniri. Pro qua re com
plenda: pontifex ad Garganū montem se con
tulit: ubi triremes a Guilelmo Siculo tredecim missas repe
rit: hisq; Venetias delatus: magno honore exceptus est. Et

Anno MCLXXV.
Saltus Domusule.

Atrocissimū præliū
Signifer Irr. pris occi
sus & Aquila capta

Victor Mediolanēsis.

Impr mortuus creditus
uisus est.

Cogitur Impr ad recō
ciliationem.

Mons Garganus.

Alexāder Venetias.

Rex turcorum Noradi.

Egyptus & Siria per
Turcum capiuntur.

Balduinus Saladinū
superat.

Soldani simulatio.

Græcus cum exercitu
capitur a Soldano.
Anno. MCLXXVII.

Ferraria p̄ conuento.
Dux Venetus: aurea
rosa donatur.

Impator Alexandro
pacem concessit.

itinere terrestri sex Cardinales Bononiā misit. Federicus Mutinā uenit. Ad quem Cremonienses Terdonensesq; reli
ctis sociis defecerant. Dum hæc geruntur: Noradinus Rex Turcorum obiit: & Saladinus illi suffectus est: omniū in illa gente fortissimus et prudentissimus: qui rege Egypti per ar
ma capto atq; occiso: Egyptū sibi Siriamq; subegit. Attri
uissetq; christianos in Alia: nisi Balduinus quartus eodem
anno quo ille regnū accepisset. Hic enim ad tertium regni an
num Saladinī copias apud Ascalonem fudit: et alio prælio
apud Tyberiadem uiginti milia Saracenoꝝ Turcorū &
Arabum præsente Saladino p̄fligauit. Præficerat Saladi
nus Alia Armeniæ & Ciliciæ Soldanū quendam ḡēte tur
cum cum paucis copiis. Interim Hemanuel secundus Cilici
am ingressus: eā sibi subegit. Et in Asia minori apud Cime
um primariā urbem castra posuit. Soldanus qui ad regnū
aspiraret cū decem millibus in propinquō cōsedit: petes ab
Hemanuele: ut parte ciuitatum quas ceperat retenta: quod
erat reliquū sibi relinquenter: & foedera secum iniret. Quod
cum ille recusaret: simulata fuga in artissimas fauces secessit:
positis custodiis: quæ sequentē Hemanuelē includerent.
Hemanuel insecurus cum omni exercitu captus est: eaq; lege
dimissus: ut restitutis quæ occupauerat: pacē constanter ser
uaret. Interim Anno. MCLXXVII. oratores Federici Ve
netias ad pontificem p̄fecti Bononiā suspectam dicunt. Et
Ferraria p̄ conuentu eligitur. Erat quadragesimale tempus
et pontifex ducem Venetū aurea rosa donauit: petiitq; Fer
rariam: ubi rursus mutatis conditiōibus Venetiis cōuenire
placuit: ea lege: ne prius Imperator admitteretur: p̄ pacem
iureitando firmaret. Cōcessit igitur Federicus pacem Ale
xandro in ea formula quā semper optauerat: & Guilelmo
regi Siciliæ. Quindecim sociis uero ciuitatibus in sex annos
pacē dedit. Veniensq; Venetias in hostio sancti Marci ad

pontificis pedes prostratus: illos exosculatus est. Et deinde ad altare maius ambo principes sese amplexati & osculati sunt. Paulopost Federicus Rauennam & Bretenorū se contulit. Quod oppidū cum sibi retinere ueller: a pontifice rogatus: restituit ecclesiae. Alexander cum triremibus Gui lelmi Siculī tredecim: & quatuor Venetis Sipontū rediit. ac per Troiam & Beneuentū Cassinensemq; saltū: Ananiam se contulit. Iohannes antipapa in castelli montis Albani laterbras se abscondit. Romani missis ad papā legatis de pace egerunt. Quae ut facilius cōponeretur: pontifex Tusculum petiit. Nec tamen euincere potuit ut annis iam quinquaginta cōtinuat: tolleretur abusus cōsulū. Illud tamen actum est: ut creati a populo cōsules: nō prius ad magistratum cu stodiendæ urbis admittterentur: q̄ fidei seruandæ pontifici & ecclesiæ sacramēto ad eius pedes adacti essent. Quibus cōstitutis pontifex Romā tertium reuersus: magnocq; honore exceptus: conciliū Laterani celebravit: In quo prohibitū est: ne ferrū ligna armaue Barbaris infidelibus importarentur. Quo anno Hemanuel secūdus Græcus Imperator moriens: Alexiū puerum: cui Philippus rex Franciæ Agnetē filiam despōsauerat: Imperii successorem reliquit: Andronico græco regia psapia oriundo tutore dato qui aliquot annis p puerō administraret Imperium. Et Balduinus q̄rtus cum morbo deterrente uxorem ducere noluisset: sororē suam Sibillam Guilelmo Montiferrati marchionis: cognomine Longaspata uxorem dedit. Quæ primo anno filiū peperit: nomine Balduinū: anno Millesimocentesimooctuagesimo primo. Quo tpe Alexander tertius Romæ obiit: et Licius tertius ei successit: Luca urbe gente nobili oriūdus. Andronicus uero ad Imperiū aspirans: omnes Latinos: qui frequentes Cōstantinopoli habitabāt & pupillo fauebāt: publico edicto expulit: nauigantēq; deinde laxādi animi ḡfa

Pedes pōti. exosculat̄

Pontifex Ananiam se contulit.

Cōsules Romanī iurāt pontifici.
Pont. Romā reuertit.
Conciliū Laterani.

Alexiū puer græcoꝝ Imperator.

Anno. MCLXXXI.
Alexander obiit.
Lucius. III. successit.

Andronicus Alexiū necauit:

Longaspata.

Conciliū Veronæ.

Balduinus puer rex.

Regnum Hierosolimitanum populatur.

Rex Franciæ auxilia pontifici misit.

Andronicus capiē & interficitur.

Imperatorem Alexiū in mare præcipitatū necauit. et assumppta purpura Imperiū usurpauit: primariοs q̄ i urbe ciues interfecit. Et Lōgalpeta Hierosolimæ defunctus est. Ob quā rem Balduinus quartus nepoti cōsulturus: Sibillæ nouū uirum dedit: Guidonem de Lusignano Pictauoꝝ gente oriū dum: ea lege adiecta: ut se mortuo Guido p nepote Baldūino. quo ad puericiā supergrediretur: regnum gubernandū acciperet: cui regina mox permissa est. Lucius aut̄ pontifex dum fauentibus quibusdā ciuib⁹: Romanos deponere Cōsules admittitur: ex urbe deturbat: & fautoribus suis qui nō effugerunt: effossi sunt oculi. Pontifex Veronæ conciliū cōuocauit: ut rebus orientalib⁹ subueniretur. Nā Guido Lusignanus Hierosolimitani regni administratione susceptra: cum nimis superbe ageret: a Balduino rege deiectus est: A quo et Balduinus puer rex inunctus est: Bertrando comite Tripolitano tutele designato: & administratore regni cōstituto. Per quod tempus Saladinus regnū Hierosolimitanum populus est: multis mortalibus interfectis: & præci pue templariis. Ob quā rem Heraclius p̄farcha Hierosolimitanus Veronam ad Luciū pontificem uenit: et deinde ad regem Franciæ abiit Philippum: auxilia petens. Philippus multos milites Hierosolimā ituros ad pontificem misit. Interim Guilelmus rex Siciliæ ulturus iniuriā Latinoꝝ aduersus Andronicū expeditione parata Thessalonicā Macedoniæ urbē accepit. Et multas Græciæ Tratiæq̄ ciuitates partim afflixit: partim subegit. nō audente Andronico occurserere: q̄ suis ciuib⁹ esset infestus quos uel occideret uel damnaret exilio. Qua necessitate impulsi Constantinopolitani: ysac quendam Imperiali plāpia genitum: ex Pelopomello uocatum: ad Imperiū sublimarunt. Qui Andronicū prælio superatū captumq̄ singulis mutilatum membris: in acerbis cruciatibus uitā finire coegit. Lucius uero Pontifex Guile-

mtum Sicilie regem: qui pacē cum ysac composuerat Hiero
solimam mittere cum Francoꝝ militia statuit. sed dū nuncii
iter peragunt: uita defunctus est Veroni. Cui Vrbanus ter
tius de gente Cribella Mediolanensi successit. Et Federicus
primus Imperator: Henricū filiū suum p̄uinciis quas in Ita
lia obtinebat præfecit. Et Iadrenses dū per Venetos eorum
archiepiscopus ad Gradēlis patriarchæ obedientiā reuoca
tur: ab eis deficiunt: Belæꝝ tertio regi Hūgariæ se subiiciūt
Tunc quoꝝ quartus Balduinus Hierosolimæ uitā finiuit.
Nec potuit Tripolitanus comes: tutor designatus: quinti
Balduini curā eius suscipere: Sibilla pueri mſe Guidoneꝝ
Lusimiano prohibitibus. Et Balduinus ip̄e puer septimus
rex ad octauū postea mēsem defunctus est. Cuīus mortem
genitrix tamdiū occultauit: donec largitōibus ac blandiciis
patriarcha & proceribus in suā uoluntatem adductis: Gui
donem creari regem obtinuit. Tūlit eam iniuriam grauter
Raymundus comes Tripolitanus: atq; in ultionem Regis
indicias cū Saladino cōstituit. Per quos Tripolitanus co
mitatus à fauore christianoꝝ separatus est: simulq; Tyberi
ādis & Galileæ principatus: qui Raymundo per uxorē nō
uiter acceptam parebat. Eranteo tempore induciæ cum Sa
ladino christianis om̄ib; quos per hanc discordiā rumpe
re satagebat. occasio data est. Princeps enim Mōtsregalis
christianus: ultra Iordanum dominiū tenens undiq; Sarace
nis circundatū: qui annonam perpetuo āni tempore Hiero
solimam importabāt: inscio rege induciæ temere uiolauit.
Ob quā rem Saladinus tempus esse ratus perficiēdi quod
optabat: quinquaginta milia equitū: peditum uero innume
rabilem multitudinem cōgregauit: atq; ad Ptolomaidā ca
stra metatus est: quā templarii possidebant. Qui eduentes
pugnam cōmisere: ac prælio superiores cruentā obtinuere
uictoriā. Nam uir fortissimus magister hospitalis & melio

Vrbañ. III. surrogat.

Bela. III. rex Hūgariæ

Balduinus. VII. puer
rex Hierosolimitanus.

Guido rex creatur.

Tyberiadis et Galilee
principatus.

Princeps mōtsregalis

L. milia equitū & pedi
tum innumerabilia.
Ptolomada téplarioꝝ

Maḡ hospita. cecidit

XXX. milia equitum.
XL. peditum.

Xpiani fugantur.

Religiosi percutiuntur.
Pars salutiferæ crucis
amittitur.

Beritum capitur.

Marchio Montiserra
ti ad Tyram.

comes Tripolitanus

res quicq; de suis ceciderūt. Raymundus interim Tripolita
nus Tyberiadem cōmuniuerat: parū Saladino fidens. atq;
uxore ibi relicta Tripolim reuersus: ueritus ne xpiani dele
rentur: Guidoni regi recōciliatus: a Barbarorum recessit in
duciis. Saladinus Ptolomaidā obmissa: Tyberiadem obse
dit. Magister templi Hierosolimā confugerat. Quo cōpul
sore Tripolitano comite instantē Guido rex copias edux
it: equitum triginta miliū peditum quadraginta miliū. Qui
facto itinere cum loco aquarū irriquo castra ponere statuis
sent: praeuenti sunt a Saladini copiis: & in loco arrido per
noctare coacti. Saladinus id intelligens: relicta obsidione
Tyberiadis: in castra uenit xpianis opposita. Et in aurora
cōmissio prælio: xpianos siti laborantes et prorsus deficien
tes in fugam uerit: cedemq; magnā edidit: Tripolitanū co
mitem ab amico seruatū Barbaro Tyrum fuisse deductum
fama increbruit: Guidonē regem & templi magistrū cum
notioribus xpianorū militibus seruatīs: Saladinus uincētos
adduxit: Religiosos e prælio seruatōs: securi percussit. In
hoc prælio magna ps crucis salutiferæ ligni amissa est. Hac
uictoria potitus Saladinus Acconem duxit: quam xpiani
cum singulis uestimentis abire permitti euestigio dediderūt.
Captum est deinde Beritū & Bibliū & omnis maritima
usq; ad Ascalonem. Ascalonitæ uero munitionibus fisi nō
nisi post captam Hierosolimā deditiōem facturos se respō
derunt. Oberat multis christianis Saladini humanitas: qui
nullum populu urbe eiecit: tributa pēdere uolentem: nec ul
li fidem fregit. Per hoc tempus Corradus marchio Montis
ferrati Tyrum applicuit nauigio uectus Imperatoris yslac:
cuius sororem in matrimoniu acceperat: propter operū illi
datā aduersus græcū nobilem ad Imperium aspirantem. Et
eodem die comes Tripolitanus de fuga ab infausto prælio
eodem se cōtulit: qui uir perfidus Corradi suspectā uirtutē

ducens: relicta Tyro Tripolim accessit: ubi morte subita
ne defunctus est. & cadauer eius circūcīsum repertū: Saracenus enim fuerat effectus. Tripolisq; Antioceno principi
est cōmissa. Et per id tps classis Guilelmi Siciliæ regis qua
draginta triremiū apud Tyrum apparuit: quā Margaritus
Siculus præsidio xpianorū ducebat. Saladinus Ascalonā
reuersus decem diebus oppugnata: urbē ea conditione rece
pit: ut Guidonem Lusignanū regem: & templi magistrū li
beratos Tyrū dederet. Interim Turcoꝝ alia manus Lau
diciam(dedentibus xpianis) accepit. Quæ Arābum aucta
turmis dum in Antiocenis agris debaccatur: ab erumpente
xpiana militia tantā cedem perpessa est: quantā uix superi
oribus annis xpiani pertulerat. Saladinus Ascalonæ muni
ta auctus copiis quæ ab Antiocheno populatōe diffugerat
in Hierosolimam duxit: frustraꝝ deinceps diebus ad occidenta
lem plagam urbē oppugnauit. Sed cōtinuatis rursus uigini
ti diebus p uaria loca oppugnatiōibus obsessa: ingens mul
titudo desperatiōe magis suppetiarū adducti: q; oppugna
tionum metu: ea conditione deditiōem fecerunt: ut cū sup
pellectili: quā singuli humeris ferre possent: abiare permitte
rentur. Facta est deditiō secunda Octobris die: anno nono
& octuagesimo postq; christianoꝝ fuerat. Migrantes xpī
ani Heracliu patriarcham & clerū factō agmine sunt secuti.
Et pars Antiochiā: pars Tyrum aut Alexandriam petiit.
Classis Margariti eos in Siciliā uexit. Saladinus Hierosoli
mam ingressus: campanas primū turribus eiecit. In sanctis
basilicis stabulatus est. Templum Salomonis cōseruauit:
quod prius q; ingredereetur: aqua rosacea lotus est. Manser
unt Hierosolimis xpiani Asia oriundi non parua multitudo:
Syriani: Armenii: Iacobitæ: Georgiani: et Græci. Sala
dinus in Tyrum duxit: quā Guilelmus publico cōcilio de
fendendam & perpetua ditione tenendam acceperat. Qui

Subitanee moritur.

Classis. XL. triremiū.
Margaritus Siculus.

Hierosolima dedit cō
ditione.

Saladi. cāpanas elecit.
Templū Salomonis
conseruatur.

Saladinus in Tyrum.

Sicula classe adiutus: Saladinū damno affectū repulit. Ille

In Antiochiā.

*Vrbanus. III. moritur
Gregori. viii. sufficit.*

*Clemēs. III. surrogat.
Saladinus. XXV. ciuitates cepit.*

*Principes p̄ religione
arma sumunt.*

Frisones & Dani.

*Saraceni affliguntur.
Siluina diripiuntur.*

*Veneti spem xpianis
dederunt.*

Sicula classe adiutus: Saladinū damno affectū repulit. Ille in Antiochiā duxit. His cognitis Vrbanus tertius: qui pro ferenda christianis ope generale promulgauerat edictum: Venetias p̄ petere statuerat: in itinere apud Ferrariā obiit. Et Gregorius octavius origine Beneventanus illi suffectus: pari ardore incensus: Pislas p̄fectus: Genuenses ac Pisanos dum cōposuisset: lege adiecta: ut in Asiam p̄tuenda religione ducerent: octavo & quinquagesimo die Pislis obiit. Et tertius Clemens Romanus pontificatus accepit. Saladinus cursum uictoriae p̄secutus: ciuitates qnq; & uiginti de principatu Antiocheno intra tres menses cepit: Ipamq; Antiochiam: corrupto multo auro patriarcha eius: obtinuit. Ad edictū aut̄ Clementis multi principes excitati sunt: ut arma pro religione sumerent. Præcipui fuere Federicus Imperator Philippus rex Franciæ. Riccardus rex Angliae: & Oddo Burgundiæ dux: cū multis archiepis & episcopis. Veneti quoq; & Pisani paratissimas eduxere classes. Venetæ præfuit archiepiscopus Rauennas: & Pisanæ præfus Pisanus. Guilelmus rex Siciliæ pacato a piratis mari: annonā om̄i fariam & ex Sicilia & Apulia p̄fecturis ministravit. Frisones quoq; & Dani triremes qnquaginta: & duodecim Frādenses armavere: Qui transeuntes in Mauritaniā & Aphri cæ littora flecentes: Saracenos magnis incōmodis afflixerunt. Et Siluinā urbem quadraginta diebus obsessam: uī captam diripiuerent: mortalibus crudeliter occisis. Propter quam tardius in Asiā peruenere. Bela rex Hungarus p̄ salutē christianoꝝ pacem dedit Venetis. Appulerūt Veneti ac Pisani Tyrum spemq; christianis dederūt. Guido Lusigni aneus: regio tūmens nomine: per id tempus Tyrum se cōtulerat: ut eius urbis dominio potiretur. Sed ciues Corrado Mōteferratensi fidem seruātes: eum bonis uerbis eduxerūt Ip̄e uero coacto exercitu: ex reliquiis christianorum Tyrī

congregatorū Anconam duxit. In cuius castra Veneti & Pisani copias exposuere. Ganfredo Lusigniano fī suo rex montis dorsum quod urbi imminet: cōmuniendum attribuit. Ipē coetera bellī munera obiuit. Et superueniente Iacobo Aruennio Barbantini ducis p̄fecto cū Frandensibus Friesonibus ac Daniis copiis auctus: bina fossa comminuta. Stadio inuicem distātia urbē cinxit. Saladinus uero multis undiq̄s cōtractis copiis: castra sua xpianorū castris cōtulit: ita ut assidue & ab eo & ab oppidanis: xpiani sagittarū iactibus uexarentur. Pagnatū est una die totis uiribus: & cū xpiani propemodū uictores essent: casu ob fugientem equū & ipi fugere ceperūt: fuissentq; ad internitionē celi nisi Ganfredus ad custodiam castro & relictus: eruptōe facta hostes rep̄fūsset. Duo milia ex xpianis celi sunt. Inter quos tempiorū magister & Andreas Bremēsis comes uulnerati in castra delati perierūt. Anno ac dimidio durauerat tūc apud Ptolomaïdam obsidio. et fames ac dissinteria castra inuasit xpianorū. In cuius remediu placuit ab hostiū castris anno nā petere. Et tr̄iginta milia ex oī natōe sublatis clamoribus ad hostium castra p̄fecti sunt. Saladinus fuga simulata castra sine custode dimisit: annona et om̄i suppellectili plena Ad quā rapiendam dum xpiani absq; timore incumbunt: ipē ad eam ptem sua castra repetiit: unde erat ad suos christianis reditus: oneratosq; inuadēs stravit & occidione maxima confecit. Interim Sibilla uxor Guidonis regis & filii quatuor quos ex ea suscepereat: ex dissinteria in castris periēre. Isabellis Sibillæ soror & ipa quarti Balduini Hierosolimæ sexti regis filia uirgo Herfrando Toronio nobili adolescenti despōsata erat: Cui Hierosolimæ regnum sublata Sibilla iure debebat: atq; in eam spem Herfrandus adolescens ḡflosus a xpianis p̄ceribus attollī ceperat. Sed Corradus Ferratensis Marchio Isabellam Tyrī agentem rapuit:

Barbantiū dux.

Duo milia xpianorū
cesi.

Saladiū. fugā simulat.

Xpianorum occidio.

Vxor Guidonis & filii perierunt.

Herfrandus.

Raptus Isabellis.

Rex Sicilie obiit absq
herede.

Adalterinus instituit

Federicus Imperator Cō
stantinopolim.

Vrbs Philomena.
Armenia minor.

Federicus submergit.

Ricardus rex i Cyprū

Clemens pont. obiit.
Celestinus surrogat.

& consummato cum ea matrimonio Hierosolimæ regni titu
los usurpauit, quod malo exemplo factū principes ægre tu
lerunt. Sed necessitas annonæ quæ aliunde ñ ex Tyro h̄i
nō poterat: adulandū illi suavit. Ip̄e uero largitōibus & mu
nificentia potētiores quosq sibi obligabat. Interim Guilel
mus rex Siciliæ Pannorni obiit sine legitimo successore:
ita ut regnum ad ecclesiā deuolueretur. Sed magnates adul
terinū sibi regem instituerunt: Tancredū Rogerio regi Nort
manno ex concubina genitū virum secordē: quē Guilelmus
nec fratrē spuriū appellare uoluit. Misit Clemens. III. in Ca
labriam & Apuliā copias ad regni recuperationem. qbus dū
Tācredus resistit: oia citra Farū rapinis & cedibus uexata
sunt. Durāte obſidione Acconis: Federicus Imperator ex Al
mania cū amplissimo exercitu pfectus: p Hungariā Trati
amq Cōstantinopolim petiit. Quē ysac Imperator cōprimū
potuit: Bofforū transire hortatus est: eius potentia reformi
dans. Federicus Philomenā urbem cepit de Turcis. & Ico
nium delatus: adiacentē regionē populatus ē. Armeniā mi
norem ingressus: oia in ptatem suam rededit. Sed dū lauan
di causa rapídū amnem inexplorato ingreditur: submersus
est. Eius copiæ in agrum Antiochenū delatae: ptim morbo
partim fuga dissipatae sunt. Dum aut Federicus Bofforum
traicit: Philippus ac Riccardus reges Gallico Tyrrenoq
mari Messinā delati sunt. Vbi uentis oblatis Philippus fœ
lici nauigatōe Ptolomaide portā attigit: et castra xpianorū
auxit. Ricardus tempestate in Cyprū delatus: cū a Græcis
portu phibere: excādens: insulā ui expugnatā spoliatāq
firmo suo p̄silio communitā reliquit: atq i castra ad Pto
lomaīdam se recepit. Oppugnabat urbs acriter: sed inerat
ualidū præsidium Saladini: a quo s̄aepē eruptōe facta: christi
ani incōmoda recipiebat. Interim mortuo Romæ Clemēti:
Celestinus. III. & ip̄e Romanus surrogatus est: q ægrefrēs

Tancredū regno Sicilie potiri: Constanciā Rogerio Normanno rege natā uirginem in monasterio Panormi agentē occulte educi curauit: eamq; natu grandiorem: cumq; filios p̄creatura uideretur: Henrico sexto Federici Barbarussi filio dispensatiōe apostolica in matrimoniu copulauit: Eūq; in regem a Germanis electum: Imperatorem cōstituit: regnumq; Siciliæ citra & ultra Farū sibi concessit: reservato ēē suū cum terris ecclesiastici iuris. Henricus mox Tusculū Celestino reddidit: Ip̄e uero Romanis incōsulte illud tradidit. Qui oppido mox diruto: saxa ad memoriā cōsernandam destructæ urbis in clivo capitolino posuerūt. Henricus & Constancia Neapolim obsederunt: sed peste exercitū inuidente: re infecta ad Almaniam abierūt. Cōtinuata est op̄ pugnatio Ptolomaidæ annis duobus: & deniq; ea conditiōne deditio facta ē: ut pars crucis dominicæ: quā supra perditam diximus: restitueretur: & Barbari cū uestimentis in tutta perducerent. Pars Philippo: pars Ricardo deducēda commissa est. Sed cū dominica crux minimē reperiret: Ricardus commissos sibi crudeliter trucidauit. Philippus cū christianis captiuis cōmurauit. Saladinus his damnis affectus: multas ciuitates aperuit: quas diffisus est tueri posse. Inter quas Porphiriā Cesariā Ascalonem Gazam & Dan. Et Ricardus Ioppem instaurauit: christianisq; repleuit. Cōgitaueratq; Balduinus Hierosolimam reddere christianis: quod cōsiliū discordia inter Philippum & Ricardū orta cōmutauit: cum alter alterū in agēdis perturbaret. Philippus simulato morbo ut creditū ē ex Asia recessit: Oddoni Burundo relicto exercitu. Ricardus māiori aio ad tres agēdas incubuit: p̄ quod tps Corradū Monteferratēsem Tyri i foro agentē siccarii duo: arsacidas saraceni uocāt: gladiis cōfoderūt. q̄ se morti deuouēt: ut hostes suæ sup̄stitiōis occidāt: æternā in salutē sperātes. Hi de fuga retracti: exq; sitissimis

H. C. p̄basius coue.
Cōstancia ex monaste
rio Henrico copulat.

Henricus Tusculū red
dedit pontifici.

Henricus Neapolim
obsedit.

Ioppes instauratur.

Oddo Bargundus.

Arsacidæ Saraceni.

Hen. Campaniae comes.

*Cofitutio ex mons. de
Ho Hunc co. cibis.*

Rex Siciliæ et alij.

Regnum Cypri.

Habebit quatuor.

*Habentur etiam Nabatœ
Bletemilis.*

**Ascalona & Gaza re
staurantur.**

Veneta & Pisa. classis

Pola Hystriae urbs.

Quibus in secessione.

**Classis Pisani. incedit
Tany.**

Quibus in obso.

Ricardus Angliae rex

A. habebit. Secundum.

Pax turpi conditione.

cruciatis perierunt. Henricus autem Campaniae comes Isabela regina in uxore traducta: Tyri dominiū accepit: Sed regni titulos recusauit: quia regem Franciæ subsequi festinabat. Ricardus Guidonem Lusinianū Blaude appellatum in eam sentenciam duxit: ut pecunia nō grandi: rebus christiani auxilio sibi dissoluta relicto regno Hierosolimitano ac Tyri & Ptolomaïdæ dominio ad quæ aspirabat: regnum Cypri perpetuo possidendū acciperet: quod ille ab Anglis traditū sibi et posteris suis in hac usq; tpa cōtinuauit. Richardus & Oddo Burgundus Hierosolimā obsidēndā petere statuerunt. Sed in itinere a Saladino uexati configere coacti: in quo prælio quis supiores essent: Iacobus tamen Auennius interfactus est: & ipi apud Bletemilem castra fecerunt: cōmeatumq; intercepérunt qui ab Egypto Hierosolimā portabat. Quod si tunc Hierosolimā obsedissent: erat opinio Saladinū minime in ea urbe mansurū: neq; inuenturum q; remanere uellent. Sed Richardus hiemē ueritus Ascalonam cōcessit: quam pariter & Gazam instaurauit. Temporaliū tñ Gazam muniuerūt. Oddo apud Tyrum hiberna egit. Veneta & Pisana classis tertio iā anno defessæ: domū repetrere statuerūt. Sed odiis inter se cōcertantes: magni malī causa fuere. Pisanae classis pars Polā petuit Hystriae urbē: Venetis tributa pendentē: & apud eam captā hibernauit. Veneti exarmata priori: nouā non magnā armā ueft: q; Pola ui capta: classem Pisanoꝝ incedit: et Motonū pfecta onerarias Pisanoꝝ naves a Tany redeūtes intercepit: muros Polæ subiuerit. Dein pax inter utrāq; ciuitatē magno Pisanoꝝ damno facta ē. Ricardus Angliae rex cū parata essent omnia ad obsidēndā Hierosolimā: accepto nūcio q; rex Franciæ Nortmandiā uexaret: domū reuerti statuit. & maxime cū frater suus Iohannes: ad regnū Angliae aspiraret. Quod cum rescitū esset: turpi conditiōe cum Saladino pacē fecit.

Nam ciuitates omnes restituit praeter Tyrū et Ptolomaídā
cū castellis aliquibus & agro usq; ad Ioppem. Rediens aut
in Austrinis captus est & magno auro redemptus: de quo
Nouaciuitas murata est. Liberatus multa cum Franco rege
contentione certauit. Oddo Burgūdiæ dux cum copiis suis
apud Ptolomaídā Tyrumq; se recepit: s;æpe rogatus Hen
ricum Campanum: ut Hierosolimæ regni titulos acciperet:
quod ille pr̄sus renuit: deliciis potius q; bello natus. Cupi
ens domū reuerti: sed dum aulam suā apud Ptolomaïdam
incaute circuit delapsus fracta ceruice interiit. Eisdem ferme
diebus Guidone Lusignanio Cypri defuncto: Reginā Ay
mericus frater accepit: qui Isabelle Henrici relicta in uxore
sibi copulata: regni Hierosolimæ titulos ad illā spectantes
simul & Tyrī Ptolomaídæq; principatum accepit. Saladi
nus quoq; eodem tempore mortuus est: qui ultimo elogio
interulam qua solo cadaver suum cōdiendum statuerat: lan
ceam sublimem per cōpita uicosq; ferri iussit: clamariq; Sa
ladinum Asiæ dominatorem. Nihil aliud ex tanta opum af
fluentia secū ferre. Huius obitus spem nō paruam xpianis
dedit. Saladini enim frater filiusq; grauissimis iter se odiis de
certarunt. Et christiani Biblum pecunia redemptum cōtra
foedera receperunt. Apud Siciliā uero Tancredus & filius
infans Rogerius mortui sunt. Et Hēricus Romanorum Im
perator a Celestino uocatus: in Italiam uenit: & Cōstancia
uxor eum secuta est: filium afferens quadrimum: quem præ
ter opinionem nimis annosa peperat. Is secūdus Federicus
persecutor ecclesie postea fuit. Hēricus paruo negocio ca
pta Neapolii citra & ultra Farum regnum accepit. Et a pon
tifice uocatus: cum per se Hierosolimam petere nō posset:
ad quod erat requisitus: archiepiscopū Magūtinum & Sa
xoniæ ducem: cum magnis copiis destinauit. Saraceni ne
ro maritimam incolentes: ulteriorem Hyspaniam ingressi:

Nouaciuitas murata
Oddo Burgūdiæ dux

Deliciis potius q; bel
lo natus.
Fracta ceruice interiit.

Saladinus obiit.
Saladini proclamatio
ante obitum.

Dissensio infideliū,

Henricus Romanorū
Impator in Italiam.

Cōstancia p̄ter opinio
nem peperit.

Saraceni in Hyspaniā

Henricus Belæ filius:
rex Hungariæ.

Henricus a ffe occidit.
Germani in Asiam.

Xpiani Beritū muniūt

Turci Beritū recuperant
Celestinus pōt. morit
Innoceñ. III. surrogat

Imperator uxorem & fi
liū Innoc. cōmendauit

Henricus Improbisit.
Xpiani Ioppone oēs
a Turcis interficiunt:

Dissensio in eligendo
Imperatorem.

regem Castellæ plio superatum ceperunt: qui usq; hodie in Granata manent. In Hungaria Bela mortuo: Henricus filius eius natu maior regnū accepit: Andreasq; minor cōspirati one magnatū fratrem eūcere conabat. Ventū erat ad arma & acies utrinq; pdierant. Cum Henricus armis depositis: omni destitutus comitatu: regale sceptrū manu gestans: per fraternalis acies est delatus. quārens quis tandem ille foret: qui regio sanguini manū iniicere auderet: frater deniq; inuetus: a viro fortī imbecillior obtruncatus est. Germanoꝝ copiæ per Hungariā Tratiamq; in Asiam transiere: & Ptolomai dam peruenere: iusseruntq; inducias rumpi cū Saracenis ad eā diem seruatas. Beritū a Turcis derelictum xpiani impletuerunt: munierūtq;. Petierunt Germani Turoniū Tyrensis agri: illudq; obsederūt: sed ab hostibus repulsi sunt. et tunc Beritum a xpianis desertū Turci recuperarūt: solamq; Iop pem Germani ab impetu Turcorū conseruauerūt. Romæ mortuo Celestino: Innocēcius tertius Ananīus: papatum accepit. Quo impellente: Symon de Monteforti Gallicus: fama clarus: cum aliquot Francorū cohortibus Tyru classe delatus est. Interim Henricus Imperator Messanæ ægrotas uxorem & filiū ad Innocenciū pontificem Romā mittens: eos sibi commendauit. Philippum uero Germanū Etruriæ ducem: quantū in se fuit Romani Imperii & gubernationis regni Siciliæ quo usq; filius adoleuisset: administratiōem retinere q̄sluit: et deinde obiit. Quibus rebus in Asia auditis exercitus Germanoꝝ ide recessit cū magno xpianoꝝ damnō: maxime Ioppiensiū. In quos delati Turci saraceniꝝ furentes: nec deditōem eorum accipere uoluerunt: sed ui captos: ad unū omnes interfecere: & urbē a fundamentis euertirunt. In Germania pars Electorum: Ottonem ducis Saxonæ (qui fuerat in Asia) germanum elegit. pars Philippum ab Henrico institutum censuit cōseruandum. Rex Franciæ

Philippe: Rex Angliae Ottoni fauebat. Innocencius autem
Ottonem confirmauit: nec tamen destitit Philippus: Sed
Etruriam in Italia: Sueviam in Germania præsidio manuit:
Constantia uero Federici secundi filii sui adhuc pueri Sici-
liæ regnum utrobiqueq; administravit. In Asia Barbari inter
se diuisi: christianis apud Tyrum Ptolomaidaq; manenti-
bus: inducias concessere. Et Symon de Monteforti cù copi-
is in Europam se recepit. Apud Cōstantinopolim Impera-
tori Isaac quo latini amicissimo usi sunt: frater erat Alexius
ætate minor cum quo indulgentissime agebat: ut præter no-
men Imperii nihil ei decesser. Quem a Turcis sua temeritate
captum: Imperator magna ui pecunia redemit. Sed is pes-
simo uir ingenio fratrem dolo captū excœcatumq; milit in
carcerem. Idemq; in Alexiu nepotem Isaac genitum annos
duodecim agentem fecisset: nisi fuga elapsus fuisset. Hoc an-
no Bonifacius Montiserrati marchio: Balduinus Frandie
Henricus Sancti Pauli: & Ludouicus Subaudie comites:
Venetias accesserant cum quatuor milibus & quingentis
equitibus: peditibus octo milibus: nauigiu in Asiam peren-
tes. Rebellauerat per hoc tempus Quintū a Venetis Iade-
ra Hungarilq; parebat. Cuius recuperandæ audi Veneti:
ea lege cum proceribus cōuenere: ut præter Dalmatiā quic-
quid caperetur: equis portionibus diuideretur. Dato nau-
gio: armata est classis sexaginta triremium Viserorum cen-
tum & uiginti: quibus equi portarentur: & septuaginta na-
uum oneriarum duce Dādalo. primi Tergestini: & Mu-
glenses mare latrociniis infestantes domiti sunt: & Vene-
tis tributarii facti. Ad Iaderā diutius opinione sessum est:
quā multo effuso sanguine receperūt: et muros in mare ter-
ros aperuerūt. Ibiq; p hyemē iam seuentē manere placuit.
primores eius nrbis exiliū elegerūt. Interim Alexius puer Isa-
ac filius: fuga i castra uenit: opēq; ad liberandū p̄fem petuit

Pōr. Ottonē cōfirmat

Barbari inter se diuisi
sin mobiq; alius habet

Isaac Impr. Cōstantiū.

Alexiū fratrem a Tur-
cis redemit. ^{IA. 1113}
Alexius Imperatore
excoecauit.

Quatuor mille equites
octo mille pedites.

Cōuentio Venetorum
cum proceribus.
Classis. LX. triremium
Viserorum. CXX. et
lxx. nauium oneraria.

Alexius p̄fier p libera-
tione p̄fis opem petit

Alia classis Venetorum
Iadrenses perdomuit.

Tributum.

Creta Alexio puerō
deditur.

Constantinop. capie.
Fraticida fugit cū the
sauro.

Isaac coecus liberatur.

Murtulphus tyrannus
traditor.

Quam proceres ea lege promiserūt: ut ecclesiam Greccanicā
Romanæ subiiceret p̄ damnis quæ Hemanuel olim Impera
tor Venetis ac Franciā intulerat: triginta milia marcas auri
dissolueret: pro nauo Venetis satisfaceret: atq; ita proceres
profecti sunt. Interim alia classis Venetorum Iadrenses exules
qui mare infestabant p̄domuit: & acceptis obsidibus in pa
triam reduxit: ea lege: ut comitē qui urbi p̄cesset & archie
piscopum qui Gradensi patriarchæ deferret: a Venetis acci
perent: et tres mille cuniculoꝝ pelliculas tributū penderent
Classis procerū Constantinopolim petens: ad Magana e re
gione Galatarū constituit: cathena impediente ne ultra p̄ge
rent: quā fraticida paterat. Interim Cretenses publico con
silio Cretā Alexio puerō dediderūt. Quam ille Bonifacio
Montifferrati paterna affinitate cōiuncto: donauit. Medio
tpe cathena perrupta est: et ciuitas mari terraꝝ oppugnata
Theodorus Lastara Adulterini Impetatoris gener: erupti
one facta impetū fecit: cruentoꝝ prælio supatus: intra mœ
nia repulsus est. Bidoꝝ sine intermissione oppugnata est ci
uitas: & postremo ui capta. Alexius fraticida nocte cōcu
bia fugiens: ingentem thesaurū (quod postea rescitum est)
apud Hirenem filiā uirginem: in monasterio defossum reli
quit. Isaac coecus e carcere eductus est: et cū filio Imperator
acclamatus. qui cū satisfacere uellet proceribus: morbo obi
it. Volebat et filius uti gratitudine: sed populus tumultuās
magnis eum cōuiciis affecit: qui latinis gracum aurum dare
uellet. Puer p̄ tpe cauto usus cōsilio: ait se de cōtereo factu
rum: quæ ciues suaderent: clamq; misit ad Bonifaciū ut no
ctu cū parte exercitus ad se ueniret: cuius cōsilio cūcta esset
peracturus. Fuit huius consilii cōscius Alexius quidā Mur
tilus seu Murtulphus: quē Isaac Imperator ex infima plebe
patriciū fecerat: qui ad tyrannidem aspirans: de prima uigi
lia tumultū priori similem excitari curauit: Alexiūꝝ puerū

titubantem delitescere admonuit a suis satellitibus custodi-
tum. Ipse uero populum allocutus: pericula magna ostendit
Rem publicam uiro non pueru indigere. Populus pars guber-
natorem: pars ducem: pars Imperatorem eum acclamauit. Qui
magna stipatus caterua: in palaciū se proripuit: puerumq;
bis ueneno tentatum: cum non periisset: eliso gutture manu
propria necauit: et sedato tumultu: copias quas ex urbe co-
trahere potuit: in Francos eduxit: qui prope castra habent
Sed repulsus est magna uia: ita ut Icones caperetur: quam sa-
cerdotes in pompa detulerat. Oppugnata est urbs summa
ui sexaginta octo diebus: & tandem capta est: cum nauium ca-
ueae altiores muris e propugnaculis ciues deturbarent. Ty-
rannus cum uxore & liberis aufugit. Proceres quindecim ai-
ros ex omni exercitu delegerunt: qui orbis Imperatorem &
patriarcham assumerent: Eo pacto: ut si Imperator Venetus
non esset: ipi Veneti patriarcham eligerent: a Romano pontifici
ce confirmandum. Balduinus Fradenlis summa concordia Im-
perator declaratus est: & Thomas Maurecenus: in sacris
agens in patriarcham assumptus. Qui nouum Imperatorem in
unctum coronauit. Proceres ad occupanda dominia egressi
intra annum omnia recepero quae fuerant Imperatoris Ishaac:
Andrianopoli excepta: in qua plures græci odio Latini no-
minis se receperant. Quarta pars captorum oppidorum Vene-
tis assignata est: quae insulas continuat Egei maris: Cretam: Eu-
boyam & alias minores. Sed quia Creta nomine Bonifacii
tenebatur: Balduinus Imperator Bonifaciū regem Thessaliam de-
claratus hortatus est: ut accepta pecunia quam Veneti darent
Cretam eis dimitteret: quod tunc castra aduersus Andrianopolim
tenebat: una cum Imperatoris germano Hérico. Annuit Bo-
nifacius & Veneti Cretam obtintere. Thomas Maurecenus
Romam ab Innocentio tertio confirmatus: dum ad ecclesiā su-
am rediit: cum quatuor triremibus Venetorum Ragusium urbē

Imperiū occupat ne-
to puer.

Balduinus Imperator
Constantopolitanus.
Patriarcha Imperatore
coronat.

Mare Egeum: Creta: Eu-
boyam Venetis dedit.

Ragusium capit.

Dyrachiū instauratur

Balduinus obiit.

Rex Tunisiī in hyspaniam.

Hilmimolinus utrāq; Hyspaniam fedavit.

Quatuor Hyspani reges Saracenos uincūt. Liuonia cōuertitur. Beatus Dominicus.

Romanorū Imperator a Philippo superat.

quæ a Venetis desciuerat: recepit. et Dyrachiū a græcis Imperatoribus desertū instaurauit: munisuitq; denuoq; Balduinū (ut Innocēcius iusserat) auctoritate apostolica coronauit. Sed Balduinus ipse breui mortuus est. Et Henricus frater eius loco suffectus. Obiit etiā Henricus Dandalus dux Venetus apud Cōstantinopolim. et Valachi gens olim Romana ultra Danubii ripā sita Bulgarisq; uicina: cū magnis copiis a Græcis accersiti: Andrianopolim duxere; simul cū Bulgaris. Ob quā rem Henricus & Bonifacius; obsidione soluta Cōstantinopolim petiere. Per quod tempus Soladius Iconii Saracenus: ad Sateliā delatus: Græcam Europæ urbem: ex qua christiani sæpe in Asiā traiecerant: eā uicā captam d̄tripiuit: interfec̄tis omnibus qui reperti sunt. In Hispaniam uero ad annū Innocencii tertii Hilmimolinus Tunisiī rex maxima classe trafecit primaq; ad Toletū castra fixit. Innocencius publico edicto xpianos ad Hyspanos ut telam inuitauit: multiq; Gallici eo cōuenere cum Saracenis pugnaturi: sed ab Hyspanis minime recepti sunt. Ob quā rem Hilmimolinus inaudito usus est uictoriæ cursu: utrāq; Hyspaniā peruagatus: usq; ad Arelatū et Auinionem: omnia populationibus incendiisq; fedavit. Postremo quatuor Hispani reges Castellæ Aragoniæ Portugaliæ atq; Nauaræ: copiis simul iunctis cū Saraceno congressi: maxima uitoria potiti sunt: nihilq; præter Granatā Hilmimolino remansit. Per hoc tempus Liuonia amplissima prouincia ad fidem xpī conuersa est: Innocencio curātē. Et beatus Dominicus heresim apud Tolosam populantē: extirpauit: adiuuante Symone de monteforti: cum armis opus esset. Otto Romanorū Imperator ubiq; a Philippo superatus: in Agripina Colonia sele clauerat: Ibiq; obfessus: cū ad cōgressum erupisset: superatusq; esset: a Coloniensibus expulsus est: q; Philippo se dediderūt. Sed comes Palatinus appetitū insi-

diis Philippum interfecit. Electusq; a Germanis Otto eius
nominis quintus: Saxonū dux: sequenti anno ab Innocen-
cio Romæ coronatus est. Vattaricomino Græcus quidam
apud Andrianopolim Græco& Imperiū usurpauit. Vene-
ti liberum fecerunt: ut in Græcia priuati ciues quæ caperēt;
retinerent: reseruatis maioribus rei publicæ. Marcus Dāda-
lus et Iacobus Viadrus Gallipolim occupauit. Marcus Sā-
nutus cum cōfoederatis Naxum: Parū: Melum: Erinam ob-
tinuit: Andrum & ciclades plurimas: idem Dādalus inua-
sit. Rabanus Veronensis Euripū. Andreas et Henricus Gi-
sii Tynas Micolas Schiron Scopolū Sciatan. Philocolus
Nam giosus Scaligmenū. & classis Veneta nouiter armata
Corciram cepit: Mothonum Coronumq; rebelles subegit.
Dñs della roza Campanus ex Gallia reliquiis Athenarum
& Achaia potitus est. Henricus cognomēto pīscator: Mal-
leæ comes Græcus Genuensiū auxilio fretus: cum Cretā ue-
xaret: a Venetis cū magno damno repulsus est. Per hoc tē-
pus cū Aymericus rex Cypri & Hierusalem: frigide rē ad-
ministraret: proceres in Asia agentes: eo deposito a regno
Hierosolimitano: Iohannē de Bregna celebris famæ militē
ex Galliis uocauere. Qui cum multis copiis Cōstantinopo-
lim delatus: & Impatoris Henrici nauigio fretus: nonis Se-
ptembris anno Millesimo ducētesimonono Ptolomaidam
peruenit: filiāq; Corradi olim Montiferrati Marchionis et
Hierosolimæ regis: in id reseruatā uxorem duxit: cum qua
Tyri de regno Hierosolimitano coronatus est: & nuptiæ
pompa regia celebratæ. Interea Otto Impator iuramenti
sui desertor Montemflaconis Radicofanū: & in Romandi-
ola multas de ecclesia terras occupat. Conuersusq; ad regni
Neapolitani regiones: eas capere annixus est. Federico se-
cundo cuius curā pontifex gereret: nihil tale suspicante: In-
nocencius monitum Imperatorem ut desisteret: excōicauit

Otto. V. coronatur.

Naxū Parū Melum.

Gisii Tynas Micolas

Venetī Corcirā cāpiūt

Aymericus rex Cypri
& Hierusalem.

Io. celebris famæ miles

Anno. MCCIX.

Rex Hiero. coronat.
Otto Impr terras ec-
clesiæ occupat.

Impr excōicatur.

Eligitur Federicus Sici
liæ rex in Ro. regem.

Nigropont Venetis
subigitur.

Anno. MCCXIII.

Federicus. II. Romæ.
A Maguntino regni di
adema suscepit.

Bononia maritima.

Rex Angliæ ad ponti
ficem cōfugit.

perseuerātemq; Imperio & Almaniæ regno priuauit. Ob
quam rem Bohemiæ rex cum Maguntino et Treuerensi ar
chiepiscopis Landgravi Turingiæ atq; Austria duce: sua
dente Philippo Franciæ rege: Federicum secundū Sicilie re
gem: uigesimū agentem annum in Romanoꝝ regem elege
runt. Otto in Almaniam rediit: & papa om̄ia recuperauit
quæ amiserat. Rabanus Veronensis: qui Nigropontis insu
lam tenebat feudatariū Venetis se subegit. Idem fecit Got
fredus Gallicus qui in Achaiæ principatu dñō della roza
succellerat. Et Michael Cominos græcus nobilis cum parte
Peloponnesi. Sed cū Creta rebelli animo esset in Venetos:
Ipsi ad annū Millesimūducentesimūdecimumquartū: missis
ex urbe ciuibus: eam in Coloniæ formā redigerunt: Iacobo
Teupulo primo ibi duce cōstituto. Per quod tps Imperator
Cōstantinopolitanus & Veneti cum Vattari Comino An
drianopolim obtinente: in quinq; & cum Soldano Turco
rum in duos annos inducias fecere. Interim Federicus secun
dus Romam uenit. & cum petitā a pontifice coronam non
obtinuisse: in Almaniā reuersus: a Maguntino archiepō re
gni Almaniæ dyadema suscepit. Et in Lothoringiā pfectus
cum Ludouico regis Franciæ primo genito societatem belli
pacisq; pepigit. Otto Imperio priuatus: Iohānis regis An
gliæ auūculi sui: & Reginaldi Bononiæ urbis maritimæ co
mitis societate quæsiuit. Reginaldus a rege Franciæ suo co
mitatu deturbatus est. Ad quem recuperandū: rex Angliæ
cum Ferrando comite Frandiæ foedus iniit. Sed Philippus
Franciæ rex Frandiæ ingressus: Bruggin & Gandaū inua
sit. Cuius classem apud Dan oppidū relictam comes Bono
niæ incendit: & rex Fraciæ in Parisios rediit: maiores copi
as terra mariq; paraturus. Quarū metu inductus Iohannes
rex Angliæ: ad Innocencii tertii pontificis Romani pfecti
onem confugit: Angliam Hiberniamq; Romanæ ecclesiæ

feudatarias cōstituens: centum auri marchas quotannis sol
uere pollicitus: quod postea aliquid seruatū est. Post hæc
Otto cum magnis copiis in Frandiā descendit: & rex An
gliae Andegauos in suas partes traduxit: oppidūq; mona
chī trans Ligerim obfedit. Ex quo loco a Ludouico: Regis
Frāciæ filio reiectus est. Otto uero & Philippus ad pontē
Bouinarum in agro Tornacensi cōgressi: non paruū præli
um iniere. In quo Philippus equo defectus: suοg; hostiūq;
cōcursu oppressus pene interiit. Sed subleuatus uictor eu
xit. Otto duo milia de suis: Philippus uix trecentos deside
ravit. Otto perditis Aquilis in Saxoniā reuersus breui ob
iit. Et apud Cōstantinopolim Hērico Imperatori defuncto
Petrus comes Antislodorensis Gallicus suffectus est. Fede
ricus uero secūdus Aquisgraniū obſidione pressam recepit
Ibiq; auctoritate Innocencii papæ regiam iterū de more co
ronam accepit. Et ut gratū se ostenderet signum crucis acce
pit: tanq; christianis in Asia opem daturus: Fundanūq; co
mitatum Romanæ ecclesiæ perpetuo possidendū tradidit.
Pontifex conciliū apud Lateranum maximū celebravit: cui
Hierosolimitanus & Constantinopolitanus patriarchæ in
terfuerunt. Metropolitani septuaginta. episcopi quadrangē
ti: & duodecim abbates: & priores cōuentuales octingēti.
Græcorum et Germanorū Imperatorum legati: Regū Hie
rusalem: Frāciæ: Hyspaniæ: Angliæ: & Cypri oratores. In
quo de subueniendo terræ sanctæ actū est. Sed cum Pisani
Genuenseq; mari cōtenderent: & Longobardī terra se af
flictarent: pōtifex ad eos pacandos iter faciēs: Perusii mor
tuus est. Is hospitale sancti sp̄iritus in Saxia et turrim quæ
de comite appellatur: ad principiū ueteris suburræ ædifica
uit: quod turris opus uelut insanū reprehensum est.

Ex libro decimo septimo.

Monachi oppidum.

Rex Frāciæ Ottonem
superat.

Henricus Impr obiit.

Fe. II. Aquisgraniū re
cepit: ibiq; coronat.

Fundanū comitatū.

Cōc. Laterani maximū

De subueniendo terræ
sanctæ.

Inno. pont. morit qui
instituit hospitale san
cti sp̄usi in Saxia.

Honorius pontifex.

Impr coronatur.
Cardinalis de Colum-
na legatus in Asia.

Pe. Impr dolo capte

Xpiani apud Acconē
Hūgariæ rex cessit iuri

Damiata Egypti obsi-
detur āno. Mccxviii.
Descriptio Damiatæ.

Nilus xpianis damnū
intulit.

Onorius Americo cive Romano genitus: In-
nocencio successit. Ad quem Romæ reuersum
Petrus Imperator Cōstantinopolitanus: & Io-
les uxor eius uenientes: in basilica sancti Lauré-
ci extra muros coronati sunt. Et Iohānes cardinalis de Co-
lumna legatus declaratus est. Qui ad res Asiæ reformadas
cum copiis ab Innocēcio excitatis trāsierat. Promiserat Pe-
trus Venetis Dyrachiū eis recuperare: quod Theodorus
Epirotarum dux dolo captū ueteri Græcoꝝ iuri retineſ an-
nibatur. Misit ergo Iolem & Cardinalem Cōstantinopo-
lim: ip̄e Dyrachium petiit: pluribusq; diebus oppugnauit.
Sed cū bene defensam munitamq; urbem capere nō posset
soluta obsidione sub fide publica Theodori: terra iter face-
re cōstituit. & in densis nemoribus per insidias interceptus
ab eodem Theodoro in tētērīmū carcerem est coniectus.
Interea christiani p̄ceres Acconē cōuenere. Andreas Hun-
gariæ rex Venetorꝝ nauigio fretus: quibus omne ius cessit:
quod in Dalmatia prætēdebat. Dux Austric̄: Henricus co-
mes Niueimensis: ac Galterius regis Franciæ camerarius se-
cuti sunt: Cōsilioq; cū Iohanne Hierosolimæ rege inito: Da-
miatam Egypti urbem obsidere statuerūt. Annoq; Millesi
moducentesimo decimo octauo eo puenerunt mense Maio.
Ea ciuitas Neapolis olim dicta est a Pertinace Helio cōdi-
tore triplici muroꝝ densissimoꝝ munimento cincta: quam
Nili particula ad Romani Tyberis magnitudinē ambit ut
insulam oblongā arctamq; faciat. Turtis phareā suburbia
a prædonib; custodiebat: & Soldanus munitōes addide-
rat: & tñ suburbia ipsa ānona & mercioniis plena capta
& militi cōcessa sunt. Cum uero Nilus flante occidētali uen-
to plus solito excreuisset: magnnm xpianis damnum intulit
annonā corrupta: sed paulopost tranquillitas secuta est. Et
Soldanus qui castra prope admouerat: terrore compulsus

Velut in castris aufugit de christiani magnā prædā multāq; an-
tionā lucrati sunt. Corradinus Saladini olim filius Ierosolie
ultra retinēdæ spē abiecit et muro undiq; diruto turrim Da-
vid & templum dñō cōseruauit. Nec sepulcrum xp̄i uiola-
uit; precibus ut credibile est xp̄ianorum ibi manentū. Sed
dū oppuguatur Damata: Soldanus teuersus est. Et medio
spacio inter Cayrū & Damatam castra p̄sulit: nec ut copi-
am pugnandi faceret induci poterat. Sed Gallici non mag-
na manu eū irritantes tandem erumpere coegerūt: & mag-
num accepere damnum. Gualterus enim regis Frâciae camera-
rius & Nilo Nantolensis et uicecomes sanctæ Susannæ in-
tercepti sunt: & Iohannes rex matus faciemq; cōbustus est.
Et n̄il solomonus obsidione cōtinuata ad annū cum dimidio:
Damatam tandem capta est: cum præsidio et magna pars ci-
tium pestilencia interiisset. Nec enim plus q̄ tria milia ui-
torum reperta sunt: cū ab obsidionis principio septuaginta
milia fuissent. Noluerūt principes prius habitare urbem: q̄
cadaveribus purgaret: quod opus Saracenis cōmissum est.
Urbs diuissima exercitu locuplerauit. Interea dū Petrus bi-
ennio apud Theodorū carcere detinetur: Ioles uxor Impe-
riū prudēter administravit. Qua mortua: proceres apud
Costantinopolim agentes Robertū Petri filium ex Galliis
accersitū Imperatorem elegerūt. Et Honorius Romæ ordinē
beati Dñici ipso instāte cōfirmauit. Federicus uero secūdus
mortua Costancia matre quæ ipm prolabi non sinebat: Ro-
manam uenit: immemor p̄iuramenti pontificē persequi cepit
propterea excōicatus est & impio priuatus. Apud Dam-
atam uero Iohannes rex Hierosolimæ plus q̄ sibi deberetur
arrogans: cū a Cardinali de Cosupna modeste reprehende-
retur: Hierosolimæ abiit: nec rediit nisi ter quaterq; rogatus
Stanerūt xp̄iani ad Cayrū Babiloniām q̄ ducere: pontēq;
occuparūt: quem Soldanus Nilo imposuerat. Et postridie

Xp̄ianoꝝ p̄speritas.
C
Muros Hierosolimæ
diruit Corradinus.

Utopiaꝝ p̄ficio abiliꝝ
ciliabimur
Sed coram p̄x mani xvi
Xp̄iani dāno afficiūt.

Lachrymosus monachus.

Damata capitana
Pestilencia.

maioris q̄d
nāq̄mō ēlātū A. 26

Vrbs ditissima. q̄ X
Ioles Imperatrix. 1. 1. 1.

Honorius ordinem be-
ati Dñici cōfirmauit.
sionis zinob incrimi-

Federicus II. excōicat
& priuatur.

zamGisend zinob

**Castra xpianorū apud
Cayras.**

**Nilus castra xpianorū
inundauit.**

**Pax inter xpianos &
Soldanum.**

Damiata redditur.

**Scythæ Georgianiam
& Armeniam occupat.**

**Xpiani in Europam.
Io. rex Romā uenit.**

**Honorius
Titulus regni Hieroso
limitani dotis nōie.**

Testim̄ regis Franciæ.

Mors beati Dñici.

apostolorū Petri et Pauli nativitate celebri: castra sunt posita: passus tria milia a Babilonie. Cayroq semora: ānona in duos mēses suffectū Cayris aduecta: nec minore clasē auerso Nilo ducta. Soldanus simulās timorem nullo pacto ad preliū egrediebatur. Sed expectato tpe quo Nilus inundare cōsueuit: crescentibus plus solito aquis: cataractas & ageres pluribus i locis interrūpens: xpianorū castra adeo inundauit: ut supra cubitū om̄ia tegerentur aquis. Quo malo territi xpiani: pacē petiere. quæ hoc mō data est: ut Damia ta cū rebus oībus in ea repertis Soldano dimissa: ptem ligni crucis quā ille haberet: redderet: & captiuis uicissim liberas: xpiani Acconem Tyrūq redirent: pace octo annos cū Saraceno Turcoq cōstituta. Damiata i ḡc quæ in festo Purificatiōis beatæ uirginis a xpianis habitari cepta est: in eius nativitate Barbaris est restituta: āno. MCCXXI. Quo anno Tartari ḡs Scyticha Georgianiā Armeniāq maiores direptas: suo Impio subiecerūt. Inde Ripehis mōtibus trāsmisis: latissimasq regiones: quæ transsiluanā Poloniāq cōtingunt: late populati sunt. Et xpiani duces cū Cardinali de Columpna in Europā rediere. Iohannes uero rex Hierosolimæ Romā uenit: et acceptis munieribus ab Honorio Pīas se contulit: Federicoq ex cōfīcato: filiā quā ex Iole defuncta suscepereat: in matrimoniu despōdit: ius quod in regno Hierosolimitano sibi cōpetebat dotis nōie donās. Hinc reges Neapolitani Hierosolimæ quoq se reges appellāt. De latus in Franciā Iohannes bona fortuna usus est. Philippus enim rex Fraciæ moriens testamento suo sexaginta milia librarum argenti Parisiensiū sibi reliquit: & totidē militiæ tēpli: tantundēq magno hospitalis Hierosolimæ. Perrexitq deinde Iohannes uotū exoluturus beato Iacobo ad Cāpostellam: et Beringariā regis Hispaniæ sororē accepit uxoriē. Quo anno beatus Dñicus mortuus est: āno. MCCXXXIII.

Federicus vero Henricū filiū decennē Almaniæ regē dedit
Mortuo deinde triennio post Honorio: Gregorius nonus
suffectus ē; Ananinus de psapia Innocēciī tertii: q ex Late-
rano propter Caumata Ananiā petēs: Federicū monuit: nō
si terræ sancte succurreret: p̄decessoris sui anathemata expe-
ctaret. Promisit Federicus primo uere se iturū: & oīibus
crucesignatis mandatū est: ad diem dictā Brundusii cōneni-
rent. Magna multitudo in tpe adfuit. Inter quos ex Germa-
nia p̄cipiūs fuit Lanchrauius Axiae. Sed cū nauigare cruce-
signati uellent Federicus in Sicilia ægrotū se finxit. Interim
apud Brundusium multi Germani propter insolita caumata
mortui sunt. Inter quos Lanchrauius Axiae decessit. Quo au-
dito: Federicus ex inspirato aduolās: omnē dītissimi princi-
pis suppellecīlē diripuit: sī gengs q̄ uelle in Asia nauigare:
mare ingressus est: iussis oībus subsequi. Sed eadē nocte tri-
reme delapsus Brundusium rediit. Ad eā famā Iohannes rex
Hierosolimitanus cū Berengaria uxore Bononiā uenit: na-
uigio Venetorū in Asia traiecturus: quē audita Federici p̄fi-
dia: Gregorius p̄tis Exarchatus Rauennatis gubernato-
rem instituit. Crucesignati prius Acconē petiere: q̄ fraude
Federici nouissent. expectassemq̄ magnū aliquod malū: ni-
si Corradini mors Saladini quondam filij intercessisset. Cuius
filioꝝ tutor pētitus: in duos annos inducias cōcessit. Ponti-
fex autē sentencias prædecessoris sui in Federicū latas confir-
mavit: & uxor Federici filia Iohānis Hierosolimitani regis
mox obiit: cui Corradus filius puer superstes fuit. Hoc tpe
Aragonū rex Ferdinandus Maiorica insula & Valentia ur-
be potitus: Saracenis pullis: xpianū in illis ritū introduxit
Nauigauit tñ postea Federicus usq; in Cyprū: ut spē daret
xpianis i Asia quos sēpe deceperat: et magno militiæ Pto-
lomaidā misso. Soldani Babilōiæ apparatus cognoscē cu-
rauit: Raynaldo i Sicilia dimisso q ecclesiasticos et p̄tificē

Gregorius nonus Ho-
norio surrogat.

Pōt, monuit Imprem.

Crucesignati deludūt
Lanchrauius moritur.

Federici rapacitas.

Io. rex Hierusalem.

Induciat cū Saracenis.
Impr rursus excōicat

Ferdinandus rex Ara-
gonū Saracenos.
Impr Cyprū nauigat.

Sanctæ Elisabeth Hū
garæ canonisatio.

Senex nírginem duxit
alteri desponsatā.

Virgo náso detrúcat

Baldwinus Impr.

Io. Brennus Hierusalé
rex euocatur.

Impr Exagonarū filiā
suā Theodoro Vatta
ri despondit.

Eccelinus Albericus
nobiles.

qui multoꝝ animos cōmouerunt. Et tūc sancta Elisabeth re
gis Hungariæ filia miraculis chorusans: in certū sanctarum
uirginū redacta est. Quæ q̄muis Lanchraui Germano de
spōlata fuisset: intacta tñ obierat. Inter hæc Robertus An
tisiodorensis Imperator in Cōstantinopoli Latinus q̄uis se
nex: uirginem insignis formæ Græcā nobilem sibi despon
dit uxorem: nō ignarus eam a Burgundionī pceri a genitri
ce matrona diuite prius fuisse desponsatā. Burgundio furo
re accensus: nocta cam cōmilitonibus palacium puellæ in
gressus: refractis cubiculi foribus: eā náso detruncato defor
mauit: genitricemq; proximo mari demersit. Nec Imperator
iniuriam ulcisci ausus est: Latinis iniusticiā eius: & Burgundi
onis audaciam damnantibus. Sed Robertus ip̄e paulopost
obiit. Et Baldwinus ei suffectus est frater. Cui Exagonarum
ad mare Ponticū Imperator procurantibus Venetis filiam
in matrimonium obtulit: multa cōtra Vattarim xmittens.
Sed Latini hoc matrimoniu[m] impedierūt: ueriti: ne Baldwin
us socii uiribus auctus: fraternali iniuriam ulciceretur. Di
centes itaq; Baldwinū Imperio gabernando nimis esse intue
nem: Iohannem Brennū solo titulo Hierosolimæ regem ex
Romandiola euocauerunt. Cuius filia nomine Martha Bal
duino desponsata est: eiq; post mortem pmissum Imperiu[m]
Quē sacer ad auxilia cōquirenda in Gallias misit. Impr Ex
agonarū: ea repulsa indignatus filiā suā Theodero Vat
tari filio quod antea negauerat: despōdit. Qua iūcti affini
tate Græci Impres arma iunxerūt: & multa de Impio Lat
inoꝝ etiam Venetoꝝ acquisiuerere. Erant hoc tpe in Marchia
Taruifina nobiles coeteris præstantiores. Eccelinus Alberi
cusq; de Romano apud Bassianū Carrariēses et marchiōes
Estenses i agro Paduano: Veronæ Mōticuli: & i eius agro
sancti Bonifacii comites: & Eccelini auus Teutonicus mi
les. Gregorius cū Ottone. III. uenerat in Italiam. Hic uero p

nō uisam antea ferunt. Et mox pestilentia quæ multos mortales abstulit. Venit tamen Romā pontifex: & præter Annibalem: quem depositus & clericos de heresi cōuictos; omnibus pepertit: Cloacasq; urbis mundari & nouas substitui curauit. Paulusq; post Iohānes de Poli Senator substitutus reclamāte pontifice: copias in Viterbiensem agrū deduxit: in quo magnā uastitatem dedit. Rebus aut̄ compositis: p̄t̄ifex Reatem se cōtulit: & ea in urbe beatum Dominicū canonisauit. Et Spoletū postea petens: beatum Anthonium: Portugalia oriundū sanctorū christi confessorum collegio aggregauit. Et post Ananiā rediens oppida pleraq; muniuit. Inter quæ Pallianū quæ Romanī inuadere statuerat. rebellauerant enim iam aperti Romanī: quoq; Senator more antiquo legē rogauerat: populūq; sciuerat: ut om̄ia circumadiacentia uectigal Romanis penderent: et montem altum turri addita cōmuniuerat. Nec tamē Romam petere papaveritus est: dissuadentibus Cardinalibus. Sed cum nihil ibi proficeret: Reatem repetiuit: quo & Federicus auxilia in Romanos pollicitus: ex improviso se cōtulit: Henciumq; filiū ex cōcubina suscepsum: quē regem Sardiniæ declarauerat: ob sidem obtulit adstantē. Iussus est Imperator legatū petere apud Mōtem Flasconē: illiq; adesse. Sed cum apud Rispanum agri Viterbiēsis copiæ Romanorū aduersus militiā ecclesiæ paratae essent: Federicus illis adiūctus est et fœdere facto Pisas: atq; inde Germaniā repetiuit. Interim Teutoni ci milites cruce signati a pontifice qui nouiter uenerat cōdūcti sunt: qui Romanis apud Viterbiū magnū dāmnū intulerunt. Cū quibus & Sabinus ager recuperatus est. Agentē Perusii pontificem Vattari Andrianopolitani: & Soldani Saraceno & Iconii oratores adierūt: quoq; preces a pontifice spretæ sunt. Et noui de religione Dñici ac Francisci pdicatores p̄ orbem missi sunt: auxiliū contra Saracenos petentes:

Pestilentia subsecuta

in diebus inter annos 1350
et 1360 in Roma
et in locis proximi

B. Dñici canonisatio.

Antonii Portugalēsis
canonisatio.

Romanī legē sanxerūt
antiquo more.

Hēcius Federici filius.

Cruce signati p̄ pontifice pugnant.

Sanctæ Elisabeth Hungaræ canonisatio.

Senex virginem duxit alteri desponsatā.

Virgo naso detrūcat.

Balduinus Impr.

Io. Brennus Hierusalē rex euocatur.

Impr Exagonarū filiā suā Theodoro Vattari despondit.

Eccelinus Albericus nobiles.

qui multoꝝ animos cōmouerunt. Et tūc sancta Elisabeth regis Hungariæ filia miraculis choruscans: in cetū sanctarum uirginū redacta est. Quæ q̄muis Lanchraui Germano despōsata fuisset: intacta tñ obierat. Inter hæc Robertus Antiochiorum Imperator in Cōstantinopoli Latinus q̄uis se nex: uirginem insignis formæ Græcā nobilem sibi despondit uxorem: nō ignarus eam a Burgundionī pceri a genitri ce matrona diuite prius fuisse desponsatā. Burgundio furore accensus: noctu cum cōmilitonibus palacium puellæ ingressus: refractis cubiculi foribus: eā nalo detruncato deformauit: genitricemq; proximo mari demersit. Nec Imperator iniuriam ulcisci ausus est: Latinis iniusticiā eius: & Burgundionis audaciam damnantibus. Sed Robertus ipse paulopost obiit. Et Balduinus ei suffectus est frater. Cui Exagonarum ad mare Ponticū Imperator procurantibus Venetis filiam in matrimonium obtulit: multa cōtra Vattarim p̄mittens. Sed Latini hoc matrimoniuū impediuerūt: ueriti: ne Balduinus soceri viribus auctus: fraternali iniuriam ulcisceretur. Dicentes itaq; Balduinū Imperio gubernando nimis esse inuenem: Iohannem Brennū solo titulo Hierosolimæ regem ex Romandiola euocauerunt. Cuius filia nomine Martha Baldiūno desponsata est: eiq; post mortem p̄missum Imperiuū. Quē sacer ad auxilia cōquirienda in Gallias misit. Impr Exagonarū: ea repulsa indignatus filiā suā Theodero Vattari filio quod antea negauerat: despōdit. Qua iūcti affinitate Græci Impres arma funxerūt: & multa de Impio Latino etiam Venetorū acquisiuerē. Erant hoc tpe in Marchia Tarvisina nobiles cōteris præstantiores. Eccelinus Albericus de Romano apud Bassianū Carrariēses et marchiōes Estenses i agro Paduano: Veronæ Mōticulū: & i eius agro sancti Bonifacii comites: & Eccelini aius Teuronicus milles. Gregorius cū Ottone. III. uenerat in Italiam. Hic uero p

amiciciam Federici secūdi adeo magnas opes cumulauit: ut
tyrannidem maximū conflauerit. Cum adhuc duraret soci-
etas ciuitatū Italīæ: quæ tempe Federici primi facta fuerat.
Stantibus in Federici partibus Cremonensibus Bergomen-
sibus Parmensibus Reginis Mutinensibus Papiensibus: &
in alpibus Tridentinīs. Cunq; rediisset in Italiam Federicus
Verona ad illius partes Eccelini opera est deducta. Ipse in
Mantuano duo incēdit oppida: & apud Cremonā desedit
Mantuanis obsidionem minatus. In quos dū pergere simu-
lat: in Vicentinos duxit: eāq; urbē ex improviso aggressus
cepit: diripuit: incēdit. Paduanū agrum populatus est. Tar-
visinos obsidione cinxit: cepissetq;: nisi Paduani opem tu-
lissent. Henricum filiū (q; aduersum se saperet sociisq; ciuita-
tibus iunctus esset) ad se accersitū nunculis coniecit. et in Ap-
pulia relegatū: in publico carcere necari iussit. Sororē regis
An giæ uxorem duxit dispensatiōe apostolica propter p-
pinquitatem obtenta anno. MCCXXXVII. Quo tempo-
re Theobaldus rex Nauarræ: Aymericus comes mōtilfor-
tis: Henricus comes Bari & Campaniæ comes per Germa-
niam Hungariāq; & Cōstantinopolim cum magnis copiis
Ptolomaïdā peruererūt: populatisq; late hostiū agros mag-
nam predā exportauere. Aymericus Hēricusq; comites ad
Gazam usq; p̄dando urendoq; dilapsi sunt. Sed in itinere
ab hostibus circumuenti: dum se in duorum dierū fuga pa-
gnando defendūt: cum suis quibusq; melioribus cecidere.
Gregorius pontifex cum de Perusia Ananiā petiuisset: uel
letq; Romā rogatus a populo reuerti: a Petro Fraisepano
qui Federico fauebat) prohibitus: Viterbium se cōuertit. Fe-
dericus compositis Almaniæ rebus: in Italiam rediit: Pa-
duamq; ab Eccelino deceptā: ad se traxit: quæ mox seruitu-
te oppressa est: Sarracenis portas Alamanisq; palacium
obseruantibus: Marchione Estensi Azone Carrariensium

Societas ciuitatū facta
tpe Federici primi.

Federicus in Italiam.

Vincencia incendit.

Filius iussu p̄fis necat
Anno. Mccxxxvii.

Xpiani Ptolomaïdam
uenerunt.

Occidunt duo princi-
pes in Asia.

Federicus in Italīa ueni-
ens Paduam cepit.

Federici uictoria cōtra
socias ciuitates.
Petrus Theupulus.

Iohannes Cincii.
Ia. Capoccio. Romani

Cōpositio inter Vene
tos & Genuenses.

Federicus excōicatur:
& Impio priuatur.
Balduinus Impr cōtra
Gracos Imperatores.

Smirna Saculia urbes

Marcus Gannutus.

Ragusei.

odio in Eccelini fauorem adducto. Rogatus a papa Federi
cus: ut aui fœdera ciuitatibus Italæ conseruaret: minime au
diuit. Sed in Brixianos ducens: Clarum montem direptum in
cendit. Et in Mediolanenses pfectus apud Nouamcurte ci
uitatum sociarū exercitū conflixit atq; in fugam uertit: mul
tosq; interfecit. Mediolanenses quoq; præsidē Petru Theu
pulum Venetiarū ducis filium interceptit missumq; in Apu
liam in uinculis trucidari iussit. Et uictoria potitus: Cremo
nam rediit. Eccelinus interea Azonem Estensem pditionis
insimulatū: Esteni oppido per arma eiecit: et oppidū Saracenis attribuit conseruandū. Gregorius cum Romā reuerti
uellet: iterum a Iohāne Cincii Senatore impeditus est. Sed
Iacobo Capoccio tumultū excitātē: accersitus & magnifice
receptus est. Qui ueritus ne Veneti & Genuenses propter
simultatem in bellū prolaberetur: eos p oratores accersitos
hoc modo cōposuit: ut alter sine altero cū græco Imperato
re Vattari fœdus nullū iniret: bella cōmunia essent: & alter
alterius uexilla portaret: idq; in nouem annos statutū. Quæ
pars cōtra faceret: interdictum sibi a sacris intelligeret. His
cōstitatis: Federicus iterum excōicatus et Imperio priuatus
est. Obierat per hoc tempus Imperator Cōstantinopolita
nus Iohānes Brennius: & Balduinus ex decreto acceperat
Imperium. Ft Iohannes Vattari apud Andrianopolim: &
alter Iohannes Exaganarū Imperatores latinos Græcia pel
lere annitebātur. Et Vattari quidē ab Andronopoli Smyr
nam usq; & Saculiam maritimas urbes obtinebat. Marcus
Gānutus Egei pelagi possessor insularū. et Leogaualla Rho
dum tenens: ei suberant. Sed cum Vattari Cretā inuasisset:
& aliqua oppida obtintuisset: Marcus Gannutus a Venetis
mercede conductus: eius classem repulit. Et insula ex inte
gro recuperata est. Per quod tempus cū rebellassent Ragu
sei: a Venetis in amicīciam & fœderationem recepti sunt.

Interea Balduinus multo bello & onere grauatus: cum aliter pecuniam a mercatoribus cōsequi nequiret: filium suum Philippum infantem illis loco pignoris tradidit Venetiae custodi endum: detractus publicarum sacrarūq; ædiū culminibus plumbū uendidit. Cuncte nec sic satis pruisum esset: lanceam spongiāq; quibus dñs & saluator noster: hinc potatus: inde uulneratus fuit. Et crucis ligni in quo ea prulit partē Venetis tradidit: opē ab eis perens: cū ab Imperatoribus græcis ob sessus esset. Classis Veneta uigintiquinq; triremiū ob sidionem soluit. Et Leogaualla se ac Rhodū insulam Veneto per foedera subiecit. Gregorius cū Venetis aduersus Federicum foedera percussit. Qui cū in festo pascae Paduæ agēs: de anathemate certior factus esset: Petrum de Vineis suarum epistolarū magistrum: sermonē habet iussit. In quo de suis laudib; & de Ro. ecclesia multa dicta sunt. Duxit deinde in palustrem Venetoru terram prædāq; abegit: & in Venetos cōuicia iactauit. Cū ultra ire nō posset: aqua impedita: et sagittis a Venetis de Cymbis tactis impeditus retersus Paduā obsides accepit. & Veronā pergens: iterū Mantua uelle obside re simulauit. Eductisq; copiis: Parmā petuit: atq; inde Lucā: & postremo Pisas. Eccelio interim Teruisuram Marchiā occupante. Interea anno. MCCXL. Gregorius Montelongus legatus apostolicus Bononiæ agentis: classis Veneta & Mantuanus populus: cum Albrico Eccelini fratre & Azone Estensi Ferrariā inuaserunt: quam Salinguera Ferrariensis honesto loco natu: qui Eccelini sororem duxerat uxorem: pro Imperatore gubernabat. Oppugnata est aliquādiū urbs: fuisseq; diutius defensa: nisi egressum ad colloquiū Salinguerram legatus intercepisset. Vrbs recepta Azoni Marchioni Estensi attributa est p Ro manā ecclesia gubernāda. Salinguerra Venetas ductus: in pace obiit. Classis Veneta magno pōfificis sumptu armata

Impr loço pignoris filium suum dedit.

Lancea spongia pscru cis Venetis datur.

Classis Veneta. xxv.
triremium.

Federicus excōicatur.

F. in Venetos cōuicia
iactat.

Anno. MCCXL.

Albricus Eccelini ff.

Ferraria capitul.

Classis Veneta F. supat

Portus Syponentinus.

Origo Guelforum: &
Gibellinorum.

Pisanoꝝ classis. c. trire
miū aduersus Genuen

Pola euertitur.

Theodorus Imperator
Lancea spongia ps cru
cis redimitur.

Viterbiensis ep̄atus.

Ciuitatū ecclesiæ rebel
lio.

Pontificis opa ad reti
endum Romanos.

Crucesignati cōtra Im
peratorem.

duodecim triremes Federici intercepit: et unā nauīm cū mil
le armatis in portu Syponentino. Federicus ciuitates Etruriæ
diuīlit: uolens scire qui secū: et qui cum ecclesia sentirent. Pi
sanos q̄ magnopere extulit. Et hoc t̄pē nomen Guelfoꝝ Ge
bellinorum q̄ ortū est: ut qui ecclesiæ fauerent Guelfi: et qui
Imperio Gibellini dicerent: quod nomen apud Pistorien
ses primo auditū est: cum Cancellarii Panzaticos eieccissent
Florentini quoꝝ nobiles suos in exiliū misere: qui Pisani
fauebant. Senenses Florentinoꝝ odio: & Aretini Perulino
rum p̄ foedera se submiserunt. Pisani tanti Imperatoris præ
sentia tumentes: centum triremiū classem aduersus Genuen
ses armavere: quæ apud Corsicā fugata; in portū se recepit.
Veneti qui classem in auxiliū Genuenium parauerant: Po
lamq̄ mūris in aliqua parte aperuerant: cū apud Dirachiu
victoriā Genuenium intellexissent: reuersi Polā igni ferroꝝ
uastarunt. Interea mortuo apud Andrianopolim Iohanne
Vattari: Theodorus filius suffectus est. Et Ludouicus rex
Franciæ permittente Balduino: lanceā spongiam & crucis
partē a Venetis redemit. Fulginates & Viterbienses a pon
tifice rebellarūt. Cum tñ Gregorius ip̄e Viterbienses ad ci
uitatis honorem erexisset: ep̄o dato: Et Henricus rex Sardi
neꝝ Tofernates: Eugubinos: & Nucerinos ad defec̄tiōem
compulit. Quos securi sunt Spellani Meuamates & Bitto
nienses. Et i Tuscia Ortani Tuscanenses Cornetani ac Mō
restasconenses. Defec̄sissent & Romani: nisi pontifex p̄cessi
one facta: apostolorꝝ capita p urbem detulisset: & in basili
ca sancti Petri commiserationū plenam oratōem habuisset
populumq̄ cruce signasset: tanq̄ aduersus infideles pugna
turum. Quare factū est: ut ducentem magnas copias Fede
ricum ad urbis mœnia cū armis exceperint: eūq̄ repulerint
Qui indignatus mīro modo crucē cōtra se deferri: captiuo
rum capita qui sic signati essent: quatrifariā scindi iussit. De

sperauit tñ urbem capere: & Beneuentū pergens: urbem ui
captam moenibus immunitā reliquit. In Picences dicens:
Aſculanū uastauit agrum. Et Hēcius filius: Romandiola
maximis calamitatibus affecit. Quo tpe prælati ecclesiariū
admodū tribulati sunt. Pontifex Cardinales in Franciā &
Angliam milīt: auxilia petiturus. Interim Federicus mona
sterium Cassinense spoliavit: eius monachis: Sorāq; San
nutum quondā ciuitatem: ad Liris fluuii fontem sitam incen
dio ferroq; uastauit. Templarioꝝ bona ubiq; diripuit. Sa
racenos adeo dilexit: ut eis præ cœteris in bello uteret: ma
gistratusq; eis cōmiserit: & propriā ciuitatem dederit: quæ
usq; nunc Luceria Saracenoꝝ appellatur: multis priuilegiis
in eā gentem collatis. Fratrem regis Tunisi, Saracenuꝝ Pa
normi baptisari uolentem phibuit. Rauennā repentina in
curlu petitā obtinuit. Cū Petrus Trauersarius: qui eam pro
ecclesia tenuerat nobilis ciuis: cuius filia Andreæ regi Hun
garie nupserat: mortem obiislet. Fauenciam ne obtineret Bul
garelli ciues impediuerūt. Per quæ tpa Ricardus regis An
gliæ frater: cum exercitu non paruū Ptolomaïdam trāspor
tasset: inuenisletq; res admodū debiles: inducias cū Corra
dini filiis factas: in aliquot annos prorogari curauit. Ponti
fex cōsulentibus regibus cōcilium apud Lateranū conuoca
uit: sed Federicus terra maricq; uia preclusit. Et Hēcius rex
Sardineꝝ ac Pisani Cardinales prælatosq; nōnullos capiūt
& in Amalphitanō carcere Federicus eos castodiri iubet.
Morit̄ interim Gregorius & Celestinus quartus: gente Ca
stellionea Mediolanensi suffectus est. q post decē & octo
dies uita deceſſit. Vacauitq; sedes uno & uiginti mensibus:
cum p capturam Cardinaliū electio differretur. Interim Fe
dericus Fauenciam fame oppresſam cepit. Et in Bononiā du
cens: eam studio priuauit: quod Paduām tranſtulit. Interea
Balduinus Imperator Cōstantinopolitanus: cum spe nulla

Beneuentū capit Impr

Romandiola uastatur

Legati in Franciam

Cassinense monasteriū
Sora capit Sannutū

Fe. Saracenos dilexit.

Luceria Saracenoꝝ.

Volētē bapt. phibuit

Angli in orientem.

Fe. conciliū impediuit.

Gregorio Celestinus
III. sufficitur.
Sedes uacauit.

Bononia studio priua
tur. Paduanū erigitur.

Parmā capit.

Anno. Mccxliii.

Innocen. IIII. eligitur.

Federici responsum.

Tractatus pacis.

Insidiae Imperatoris.

Concilium Lugdunēn.
Anno. MCCXLVI.

F. excoīcat & priuat.

Impr Lugdunum.

Taurinum.

auxiliū teneretur: cū Raymundo comite Tolefano in Italiā
nenit: & ad Federicum: qui tūc Parmā cooperat ab una par-
tium introductus accessum habens: Cardinaliū praelatoꝝ
Amalphi detentoꝝ liberationem obtinuit: Romāꝝ petē-
cum magno honore exceptus est. Et deinde Ananiā petiit
vbi redeūtibus ex carcere cardinalibus: āno. MCCXLIII.
Symbolus gente Fischa comitum Lauaniæ Genuensis: in
pontificē electus est: quartus Innocencius appellatus: cuius
electionē Federico ingratam fuisse tradunt: quis amicissi-
mus electus fuisset: cōgratulantibus tñ respondit: Bonū se
amicū Cardinalem in acerrimū hostem Romanum pontifi-
cem permurasse. Reuersus Romā Innocēcius per Balduinū
quatuor mensibus de pace tractauit: cū Federico habenda
Cōuenitꝝ ut Ciuitatem castellanā petens: ibi Federicū expe-
ctaret. Sed intelligens insidias in itinere sibi paratas: Gen-
ensium nauigio quod ad Centūcellas uocauerat: in Franciā
natigauit: Exceptusꝝ summa ueneratōe Lugdunum petiit:
ibisꝝ conciliū celebrauit: Anno. MCCXLVI. In quo sēpe
Impatorem citari iussit: et ipē concionabundus citauit. Ta-
deus Suesanus Iurecōsultus Federici legatus cōparuit: tem-
pus petens: ut Federicus uenire posset. Erant Parmæ cōsan-
guinei pōtificis: quos ille mīgrare Placenciā iussit: certiorꝝ
factus de migratione Federicum excōīcatuit: regnīſꝝ & Im-
perio priuauit. Federicus uero domus illoꝝ ac uillas fundi-
tus euertit. & foedere cum duce Burgundiæ inito: Lugdunū
accedere proposuit: monitꝝ Parma comitatū ducens: non
armatorū magis & togatorum: qualem quantūꝝ post stan-
tis Romani Imperii t̄pā: nullus aut domi habucrit: aut in iti-
nere duxit Imperator. Sed cum Taurinū peruenisset: acce-
pto ꝑ Hēcius quem rebus Italīæ præficerat: iusseratꝝ Par-
mæ manere: in Brixianos (suadentibus Cremonensibus) du-
xerat: et per eius absentia Extorres patria Parmenses supe-

peratis plio conciubus suis: apud Tarum fluiū urbem in uaserat: magnāq; occidionem cōmiserant: retrocessit. Et uocato Eccelino ex marchia Taruiana: multisq; copiis ex Apulia Siciliaq; accersitis cū sexaginta milibus armatoru Par mam obsedit: in qua magna ciuitatū cum Legato apostoli co auxilia cōuenerant. Statuitq; Federicus urbem delere & aliā condere in loco castro. ideoq; castra ipsa fossa ualloq; munita: in modū ciuitatis ordinavit: Victoriaq; uocauit: et numeros quos ibi percussit Victorinos: Victore martire xp̄i anno electo: sub cuius nomine cathedralis Basilica edificare tur. Continuatūq; est duobus ferme annis bellū atrox uariūq;. Quo partes Guelfæ et Gibellinæ tota Italia se lacera runt. Ad Federicū Victoria manentem: ex Aphyta Asia & Egypto legati uenerūt: elephantes: dromedarios: pātheras: pardos: ursos albos: leones: lincei: bubonesq; barbatos adducentes: Fecitq; sibi ortos et uiridaria: in quibus speciosissimas mulieres cū spadonibus conclusit. Pontifex autē dimisso cōcilio: legatū misit per Franciam qui populis suaderet crucem accipere: Ludouicū regem sequi in Asia trāsicere properantē qui propter morbus id uouerat. Anno enim ante tertio Tartari in exercitu coacti: bipartito agmine Asiam Europāq; inuaserant. Et qui Asiam petiere Georgianā Tomitanorū olim regionem: & post superiorem Armeniam peruagati: ad Iconiū usq; Turcorum regiam puenere. Alia uero manus Batone duce Poloniā & Hungariam populatī: ad mare Ponticū defluxerunt: ubi Russiam sine Ruthenicam & Gazam amplissimas regiones uastauerunt. Et per idem tps Grossonii gens Arabica: Soldano Babilonis impellente diuersis egitarūt in locis: cōgressosq; templarios & hospitalarios sāpenumero male multator: represserūt: Hierosolimāq; tunc immunitā petentes: xpianos antea seruatos: maxima occidione cōfecerunt: Sepulcrumq; domini

Renertitur Imperator.

Parmam obsidet.

Victoria urbs.

Numi Victorini.

Guelfi & Gibellini.

Legati ad Imperatorem.

Viridariū Impris cum speciosis mulieribus.

Crucesignati in Asia.

Tartarorū inundatio.

Polonia & Hūgaria.
Russia Gaza uastanc'

Xpiani a Grossoniis.
Sepulcrum dñi sedat

Lachrauius Taringia
Romanorum Imper.

Oladii comes sufficit
Rex Franciae in Asia.

Crudelis obsidio Fe.

Federicus superatur.

Federicus i Placentinos

Impr in Etruriam.

Etruria Fede. parebat.

Guelphi eiciunt Florentia.

Vrsaria.

ignominiose sedarunt. Et electores Imperii Lanchrauium Taringiae Romanorum Germanorum regem designarunt. Quem Corradus adolescentes Almani rex a Federico genitore primus institutus: regni possessione armis prohibebat. Multi tamen crucis signati Lanchrauium iuuabant. Cui brevi mortuo suffecit est Guileimus Olandiae comes. Anno uero. MCCXLVIII. Ludouicus rex Franciae: accepta Lugduni benedictione a pontifice: iter suum in Asia ingressus est: Cyprumque petens: ibi hiemauit. Et uere proximo Damiatam magna classe petuit Classem Soldani repulit. Et hostes de littore pugnantes superatos eiecit: tectoriaque fixit in litore. Federicus interim ob sidionem Parmae continuans: plures ex hostibus captos maioribus balistis in urbe piecit: crudelitate non solum in viros sed etiam in foeminas usus. Postremo cum ipse in deliciis esset: Germaniique sagittarii non parvus numerus Parmam invaderent egressi ciues cum legato apostolico: stragem in eos magnam fecerunt: fugientesque secuti: cum illis Victoria urbem sunt ingressi. Et crudelissima occidione facta: ea cum omnibus opibus potiti sunt. Nam et coronam regiam maximi pretii: & aurea multa uasa interceperunt. Federicus fugiens in agrum Cremonensem se contulit: neque ansus est intrare urbem: cuius ciues magno numero apud Victoria interfecti fuerant. Reparato tam breui exercitu: in Placentinos ducens: anno oppido & monasterio sanctae Columbae destructo: missaque Hencio rege Fauencia: transiit in Etruriam. Forlienses enim: Ariminenses et Verbinates cum tota Marchia sibi fauebant. Perusini: Asilinates: Tudertinique pontificem sequebantur. Et post Florentiam non est intromissus: sed postulatum concessum est: ut Guelphus electus: Gibellina factio: rerum in Florentia potiretur. Ab iure Guelphi in exiliu: et pars manus incidit Federici quae male habita est. Rodulphus de Ursaria: & Raynerius Bodel

montus i Vrsaria capti: alter aqua euectus: alter excœcatus
scilicet Raynerius: in Apulia relegatus est. Interim Hécius
a Bononiensibus prælio superatus: cū maiori exercitus par
te captus est. Federicus uero ut quidā tradunt: in Siciliā tra
iciens: Panormi deceſſit. Alii affirmant eū in Apulia apud
Ferensulam graui morbo laborasse: conualcentēq; a Man
fredo adolescentē filio suo: ex nobili cōcubina suscepto cō
presso ore in strato suffocatū. Illud cōstat Federicum paulo
ante obitum Manfredo Tarentino principe instituto: mul
ta oppida ultra principatū trādīſſe. Cōradum uero ex Io
le Iohānis Hierosolimitani regis filia suscepū hærædem in
ſtituisse. Is a Guilemo rege Alamaniax diu bello agitatus: i
Suevia ſe cōtinuit. Interea Manfredus Neapolitanos uexa
re cepit: eius Imperiū detrectatēs. Venit poſtea Corradus
in Italiam: & Eccelini fauore per mare magnū exercitum in
Apulia tranſportauit: ſtultoq; cōſilio oratores Neapolita
nos audire noluit: qui Manfredo recuauerant obedire: eo
rumq; urbem obſedit: & tandem octauo mense fame com
pulſam in deditōem accepit: muro in circuitu euerso. Idem
Capuæ fecit: & Aquinū nobile oppidū incendit. Biénioq;
utraq; Sicilia potitus: Manfredi (ut creditū eſt) opera uene
no (quod medici pecunia corrupti p̄p̄nauerant) extinctus
eſt: Corradino ex fratre Henrico nepote hæræde instituto
datis ex Germania tutoribus: cuius pater ex ſorore Regis
Castellæ genitus: a Federico fuerat interfectus. Interea ob
ſelli apud Damiata Saraceni igne ſupposito in urbe fugam
arripuerunt. Sed Ludouicus rex re animaduersa: mox urbē
ingressus: flamas extinxit: & ciuitate potitus eam purga
uit. Et deinde ad ydus octobris: cū Robertus comes Picta
uenſis: nouas ex Galliis copias trāsportasset: mense nouem
bris Damiata mouēs: ad Pharannaam urbem duxit: apud
quā Soldanus magnas coegerat copias. Dīempti duo ex

Feder. mors uario mō

Manfredus Federici fili
us ex cōcubina.

Corradus Federici fili
us hæres in Suevia.

Corradus in Italiam.

Neapolim cœpit &
Capuam.

Aquinū incendit.

Veneno extinctus eſt

Saraceni fugant.
Damiata recuperatur.

Robertus Pictauensis
Pharannaam duxit.

Robertus capitul.

Innocēcius in Italiam.

Hedimūdī canonisatō
Cardiales rubeo capel
lo donantur.

Stanislai canonisatio.

Pōt. Neapolim petiit

Innocencio Alexāder
quartus surrogat.

Ecclesiastici supantur.

Patriarcha capitul.

Xpiani capiuntur.
Soldanas obrancat.

ercitus paruo fluvio in alterā hiemem cōstitere: nunq̄ totis copiis in rerū discrimen depugnantes. Robertus tamen mā tora ausus q̄ sine toto exercitu posset perficere: in p̄lio cap tuus est. Manfredus mortuo Corrado: testamentum eius sup pressit: cōsciis quibusq; ueneno sublati: populosq; ad Cor radini nepotis sui fidem seruandā in Alamania agentis hor ratus est. Et Innocencius pontifex clarus: qui multa scripsit: in Italiam rediens: apud Perusiū cōstitut. Prius tñ sanctum Hedimundū Cantuariensem canonisauit: Lugduniq; statuit ut Cardinales in publicū equitantes: rubente galero uteren tur. Romā noluit intrare: cum Romani Senatoriā potesta tem sibi arrogatā moderari nollēt. Beatum Petru Veronē sem ordinis prædicatorū: inter Mediolanū &c Comum ab hereticis interfectū: inter martires christi retulit. In Asisio uero sanctum Stanislaū Cracoviēsem episcopum: Xpi con fessorem ueneratu dignū declarauit. Vocatus a p̄ceribus re gni Siciliæ Neapolim petiit: muro instaurato munitissimā ubi benigne exceptus: aliquid immoratus est. Et dū speratur toto regno breui potiturus: illic obiit. Et Alexander q̄r tus natione Campanus substitutus est. Interim Manfredus accersitis sibi Saracenis Luciferiæ manētibus: copias ecclesiæ apud Fosiam incautas aggressus partim occidit: partim cœ pit: Tutorēm q̄ se Corradini agens: regnū inuadere niteba tur. Interea christiani apud Pharannā castra tenentes: peste & fame laborare cœperūt. Parte Nili per quam cōmeatus uehebantur: classe ab hostibus occupata: patriarcha Hiero solimanus cum multis nauigiis in eam delatus: captus est. Et Ludouicus rex Fraciæ: cum Alphonso Pictauensi: & karolo Andegauensi comitibus fratribus suis germanis: terra iter faciens ut Damiatā peteret: maximas incidit hostiū co piás: belloq; superatus: cum omni exercitu interceptus est. Sed Soldano post uictoriā a suis imperfecto: alter qui sub-

stitutus est: ut pacem firmā obtineā posset: recepta pecunia
et Damīata recuperata: christianos omnes liberos. Ptoloma
idam perducī curauit. Rex Ludouicus remissis in Franciam
fratribus: tamdiu in Asia moratus est: quoad Cesarea Iop-
pes & Sydon: quae nouiter a xpianis receptae erant: instau-
ratæ præsidiis firmarentur: Sextoq; anno suæ peregrinatio-
nis domū rediit. Alexander pontifex interea: ex cōmunica-
to Manfredo Ananiā ueniens: Octauianū Vbaldina gente
Cardinalē Neapolim dimisit: qui Tancredo resisteret. Ma-
fredo autē ultra ea quæ de regno tenebat: Etruria: Lombar-
dia: & Transpadana uel subiecta erat: uel amica. Cum ob-
iisset Federicus: Florentini in libertatem se uendicauerant:
plebsq; nobilitate exclusa regebat. Sed cū soli Gibellini no-
biles adessent: placuit Guelfos sub Federico electos reduc-
re: qui Gibellinoꝝ conatibus resisterent. Tumq; primū an-
no Millesimodudentesimoquinquagesimo secudo magistra-
tus ex plebe creati sunt Antianī appellati: qui mox partem
Guelfam per Etruriā extollere curauerunt. Agrum propte-
rea Pistoriensem uastauere: quia Guelfos sub Federico eie-
ctos noluerit Pistoriēsis populus reducere. Eiecerat & Flo-
rentini suos Gibellinos nobiles: qui aduersus Pistorienses
noluerant arma ferre. Illi ad Senenses Pisanoꝝ confugerūt
Mouerunt & arma contra Aretinos Florentini ex castello
Roudina: eo q; Guelfos sub Federico electos reducere nol-
lent. Dederuntq; operā uti Lucenses: Miniatēses: Alcinates
& Vrbeuetani suos Gibellinos eiicerent. et Miniatenses cō-
tra Pisanos: Alcinates cōtra Senenses adiuerunt. Vbaldi-
nosq; in agro Mugellano & castello Montaria domuerunt
Cunq; in Pistorienses deniuo duxissent: accepto q; Pisani a-
pud Montoporium Lucenses p̄fligassent: dimisso Pistorio
Pisanos cū præda recedentes Aderam fluuiū consecuti: ma-
gno prælio eos attriuere. Multis enim illorū cesis: tria milia

Cesarea Ioppes & Sy-
don instaurantur.

Gens Vbaldina.

Anno. Mcclii. magis-
tus ex plebe creant.

Gibellini eiiciuntur.

Florētini in Aretinos.

Vbaldini domant.

Adera fluuius.

Guelfi in Pistorium re
ducuntur.

Volaterra capitatur.
Gibellini in exiliū.

Pisani hostes māserūt

Aretiū Gibellini sub
lege recepti.

Fœdus cum Senenī.

Pisani cōtra Lucenses.

Pisani supantur a Flo-

Mutronum.

Boniciū oppidum.

captiuorū Florentiā perduxere: Lucensibus quæ amiserant
restitutis. Liberarūt & Alcinates ab oppressione Senensiū
Et tertio in Pistoriū ducentes: Guelfos reduci obtinuerūt.
& quæ uoluerunt fœdera belli pacisq. In Senenses quoq;
pfecti: Alcinatibus perpetuā pacem obtinuere. Et fœdere
percusso: suos exiles Senis manentes excludi impetrarunt.
Duxerunt deinde Volaterras. Cunq; iuuentus urbis ad ra-
dices montis descēdisset: impetū faciens: Florentini cōmiso
prælio hostes in fugam uerterūt: simulq; cum eis portas in-
gressi: urbe potiti sunt. Potentioribusq; Gibellinis in exiliū
actis: Guelfisq; reductis qui exulabant: pacem populo de-
dere: qui prius Pisani magis q; Florētinos respicere uide-
batur. Soli Pisani remanerūt Florentinis hostes. Qui tam
paulopost petitam pacem iniquis cōditionibus impetraue-
runt. Carauerūt etiam Florentini: ut Gibellini Aretio pelle-
rentur. Sed cum id aliarum ciuitatū Gibellini ægrefarent:
exemplumq; timerent: reducti sunt Aretiū Gibellini: ea le-
ge: ut prætorem Florentiū acciperent: Aretini concordiā
inter partes nutriturum. Cum Senēsibus uero ita fœdus in-
nouatum est ut belli pacisq; societas esset: neq; alter alterius
exules reciperet. Hæc post obitū Federici ad tempora usq;
Māfredi gesta sunt: Qui clausum Neapoli legatum aposto-
licum: Gibellinos in Etruria erigere curauit. Primiq; Pisani
spreto Florentinorum fœdere: cōtra Lucenses duxere. Cūq;
uastato agro redirent: a Florentinis inuasi sunt: in Anseris
flaviī ripa: ibicq; superati: tria hominum milia perdidere: &
eorum castella magna ex parte incensa sunt. Qua clade ac-
cepta pacem petiere. Mutronum enim in littore maris cum
portorio uectigalibusq; Florētinis tradiderūt. Tūc quoq;
Bonicum oppidum quod nutare uideretur alicubi aperto
muro immunitum Florentini reddiderunt. Aretini uero in

Cortonenses tanqp Manfredo fauentes duxerunt: Captaqp
urbe: & moenibus alicubi diruptis: arcem ualidam in summo
uertice ædificarunt. Florentini Hubertos gentem nobilem:
cum multis Gibellinis nobilibus ac plebeis urbe eiecerunt:
qui a Senensibus recepti sunt. Quos cum Florentini ex fœ-
dere repelliri peterent: responsum acceperunt Florentinos esse
& qui seruari uelint: & qui expulsionem postulent: Senen-
ses uero cum Florentinis fœdera percussisse. Ob quam rem
Florentini bellum Senensi populo indexere. Senenses lega-
tos ad Mafredum misere: ut opem ferret. Inter quos fuit Fa-
rinata equestris ordinis gente Hubertus. Manfredus quia mul-
tis implicitus esset: & iam uulgata falso Corradini morte:
regem sese adorari curasset: cohortem unam Germanorum
equitum auxilio misit. Florentini ad urbis usque moenia Se-
nensis omnia populati: castra locauerunt. Facta est eruptio
in Florentinos. Sed cum magna cædes a Germanis edita
esset: postremo ipsi Germani ad unum omnes cæsi sunt: &
uexillum Manfredi captum: per ignominiam sordidatum
est. Reuocati in urbem Senenses Extorresque Florentini: intra
moenia se continuere. Et Florentini re bene gesta: uastando
urendoque omnia: domum reuertere. Interim Manfredus Pa-
norum rex declaratus: regiam pecuniam prædecessorum con-
secutus: magnas Saracenorum copias conduxit: cū quibus
legatum apostolicum admodum oppressit. et Iordanem cum
mille quingentis equitibus in Etruriā misit. Qui Senensibus
tribus mensibus opera nauata in Apuliā se reciperet. An-
gebat Senenses breuitas temporis Iordanis assignata. Nec
aliquid egregiū fieri posse uidebatur: nisi per prædam ac rapi-
nam. Sed Prouincianus Saluanus ciuis Senensis: gratia &
nobilitate potens: suasit eam uia esse tenendam: pro quā Floren-
tini ad præium allicerent. Id aut fieri posse: si Alcinatibus

Aretini in Cortonieñ

Huberti efficiuntur.

Fœdus allegatur.

Farinata Hubertus.

Manfredus auxiliū mi-
sit Senensibus.

Mafredi cohors cedit
& uexillū sordidat.

Mafredus Panorum rex
declaratur.

Prouinciani astutia.

Guelfi uocantur.

Arbia fluvius.

Anno. MCCLX. tria
milia Florētinoꝝ.

Florentia capitur.

Mantua obsidetur.

XII. milia Paduant.

bellum indicere: quos Florentini nullatenus deserturi essent edicto bello. Cū Florentini Guelfis omnibus ex Etruria ad subueniendum Alcinatibus cōuocassent: viros mercatores Prouincianus noctu Florentiā misit: qui Antianis dicerent multos esse Senis pacis & ocii amatores: qui Prouincianū intentorem bellī interficere cōiurassent: si modo occasio datur: per quā populus arma sumeret. Suaserūtq; prope Se nas ducendum exercitū: litterasq; et sigilla ostenderunt: qui bus coniuratio p̄baretur. Conuenere ad diem dictā Lucen sis Minias Pistoriensis & Aretinus: & cum Florentinis ad Arbiā fluiū quarto miliario a Sena distātem castra posuerunt: in quibus armatorū quadraginta milia fuisse tradū tur. Cōmissum est prælium atrox: cuius tandem Senēses ui ctores fuere: sextadecima die Septembri: anni. MCCLX. Tria milia Florētinoꝝ cesa sunt: & quatuor milia cū Car roccio uexillisq; om̄ibus capta. reliqui in suas urbes dilapsi sunt. Florentini Guelfarum partiū sectatores: pars Lucam: pars Bononiā migrauere. Florentia a paucis habitata mox capta est. Exules patente porta ingressi sunt. Guido Nouel lus comes pro Manfredo portarū custodiam recepit. Et Iordanes præsidio præfectus: om̄ia ex arbitrio administravit. Ex libro decimo octavo.

Ccelinus Transpadanarū urbium plene domi nus: cum Tridētinōs iugū excutientes: magna clade afflictos ad obedientiā redigisset: Guel fosq; studentes ecclesiæ Brīxia expulisser: Mā tuam obsidione arctissima cinxit: habens in castris præter Germanos equites et multarum urbium auxilia duodecim milia Paduanos: quos nō solum militū: sed obsidū loco du xerat. Totidem Veronenses Vicentinisq; & Brīxiani mise rant. Nec pauciora de Cremonēsibus Placentinisq; auxilia Obertus Palanicinus adduxerat. Sed Philippus ex nobili

Fontanensiū familia Ferrarensi archiepiscopus Rauēne cre-
atus: Venetias pfectus: prædicata aduersus Eccelinū cruce
congregato exercitu in Paduā duxit: quam Ansedinus Ec-
celini ex sorore nepos prætor: cū cohortibus custodiebat:
Captis aliquibus oppidis postremo suburbium & ciuitatem
obtinuit. Ansedinus fuga saluatus est. Soluerat obsidionē
Mantuanam Eccelinus desperata potiundi facultate: Vero
namq; perebat: cum perditæ Paduæ nuncium accepit: dissimulatoq; dolore Veronam ingressus: inaudita crudelitate:
Paduanos omnes quos penes se habuit duodecim milia di-
uersis cruciatibus interfecit. Profectusq; in Paduanos re in-
fecta inde recessit: cum præsidium inesset ecclesiæ ualidum:
quod legatus apostolicus & Gregorius Montelongus pa-
triarcha induxerat. Ille Veronam rediit. Interea Electores
in Alamania discordes: Alii Alphonsum Castellæ regem.
Alii Riccardū Cornubiæ comitem: regis Angliæ fratrem:
Imperatorē designarūt. Theologi minoristæ a legato apo-
stolico Brixiam missi: ita prædicando effecerunt: ut Guelfi
Extorres reducerentur: & ciuitas ipsa ecclesiæ sequeretur.
Obertus uero Palanitinus Cremonæ & Placéciæ obmissio
capitaneatus titulo: dominatū accepit. Quē Gibellini Lom-
bardi ut dominū sectati sunt. Desciuerūt tamen paulopost
Papienses & Placentini libertatem prætententes. Et Azo
Estensis Montem Silicis & Calciomū Paduani agri pro Ro-
mana ecclesia recepit. Et Albericus frater Eccelinī qui se ho-
stem eius simulauerat: in Taruissio dimissus: Paduanos in-
uadere coepit. Eccelinus uero & Obertus magnas copias
habentes: Gibellinorum partes eleuabant. Brixienses Gi-
bellinos effecerunt. Et Obertus Cremam in potestatem su-
am recepit: cum pluribus Brixianorum oppidis. Ecceli-
nus uero Pischeriam petens: exercitui Oberti se coniunge-
re uoluit. Legatus autem apostolicus: copias Brixianas

Fontanensiū familia.
Crux prædicatur.

Ansedīn. fuga saluac.

Paduanorū interficiun-
tur. XII. milia.

Montelōgus priarcha

Discordia in eligendo
Impatorem.

Obertus Cremone do-
minatū accepit.

Eccelinus & Obertus
gibellinoꝝ defensores
Obertus Cremā capit

Gambara iuxta Olliū

ad portam Brixianam.

Legatus apost. capit.

Eccelin. Brixia potit.

Anno. MCCLIX.

Bosus Cremonensis.

ad portam Brixianam.

Martinus Turrianus.

ad portam Brixianam.

Eccelinus ad pontem Cassiam.

Marti. apud Soncinū.

ad portam Brixianam.

ad portam Brixianam.

Estensis Pelanicinus.

ad portam Brixianam.

secum ducens: ad Gambarā se recepit: iuxta Olliū fluvium. Quo in loco ab Eccelino & Oberto ex improviso inuasus & cōflictus est: ita ut paucissimi fuga saluari potuerint. Caput est archieps Rauennas legatus cum epo Brixiano: & omnibus p̄cipuis Guelfarum p̄tium ciuib̄: quos Eccelinus ad portā Brixensem ducens: mox intromissus est: & urbe potitus omnibus p̄ter naturam suā ueniā dedit. Obertus cū parte prædæ & captiuis Mantuanis: Cremonā se contulit. Acta sunt hæc anno. MCCLIX. Māfredus his cognitis: Ecclīnum ad uictoriā p̄sequendam hortatus est. Pelanitū uero neglexit: quē Eccelinus p̄sequi coepisset: nō nullis ei de Brixiano oppidis ablatis. Erat Cremonæ Bosus Donarius ciuis nobilis & industrius: q̄ Eccelini rapacitatē odio hēns: Pelanitino persuasit: ut in amiciciā cum Mediolanensi Mantuanoq̄ rediret: i Eccelini p̄niciem foederibus acceptis: quæ Martinus Turrianus præpotēs in Mediolano ciuis: cupide amplexus est. Gregorius Montelongus interea Paduā in si de retinuerat: et copias undiq̄ cōquilitas Mantuā transmīt tendas collegerat. Azoniq̄ ducendas cōmiserat. Eccelinus uero intelligēs capitaneos & ualuassores quos Federicus in Mediolano cōstituerat: Turriani potentiam habere suspe-ctam: sibiq̄ introitum pollicerī: si cum exercitu appropin-quasset: relicta obſidiōe Vrciolū: cum quinq̄ milibus equi- tum ad pontem Cassiam peruenit. Cunq̄ nullum ibi reperi- set: qui se uocaret Mediolanum: in Modoeciae suburbia est delatus. Martinus Turrianus apud Soncinū exercitum ha-bebat Mediolanēsium: Azoni Estēsi: & Ludouico Bonifa-ciēsi: Cremonēsibusq̄ coniunctū: q̄ certior factus de trālītu Eccelinī & de prodītione Valuassore: cū omnibus copiis ad pontem Cassianū puenit: copiasq̄ Mediolanū duxit. Estēsis uero Pelanicinus & Bonifaciensis duces Eccelinus uestigia se cuti: ad pontē Cassiani substiterūt. Eccelinus cū oppugnatā

Medoecia capere nō posset: Triciū duxit: suburbiaq; ui cpta incendit. Duxitq; Vicummercaturū nulli noxius: q; anno nam preberet. Sed cū uideret se interclusum: aperiendū iter ui cogitauit. Et ad pontem Cassianū pergens: plio cōgressus est. Vbi dum pugnantes urgeret: sagitta in incertū missa ad crus infimū: saucius homo octogenarius laxari cepit. et tñ timore uires addente: obmissa pontis pugna: paulo supius amné uado traiecit: cōmilioq; leui prælio captus: Soncinū perductus interiit. Hicq; finis tyranno fuit: qui quatuor & triginta annis Tridentū Feltrum Ciuitatū Taruiliū Padū am Vincenciā Veronam et demū Brixiam oppresas tenuit. Quæ urbes eo mortuo sese in libertatem Romanæ ecclesiæ obnoxia uendicarunt: Taruina excepta: quam Albricus frater obtinebat. Is cum se ciuib; odiosum cerneret: in fidiasq; legati timeret: uxorē & liberos cum omni suppelle stile ad sancti zenonis castrū munitissimū misit: ipseq; subsecutus est. Quo in loco quatuor mensibus oppugnatus: tādem a cōmilitonib; cum uxore & liberis in manus hostiū traditus est: a quibus crudelissime excarnificatus est. Properea quæ frater fecerat: nec uxori: nec liberis supplicia dimissa sunt. Dum hæc aguntur: Ptolomaidi Tyrusq; urbes admodum ditatæ erant: & populorū fræquentia adauctæ: utpote: apud quas Veneti: Genuenses: et Pisani per annos iam quatuor & sexaginta: quibus sub christianis fuerant: omnesq; orientis occidentisq; contractauerant mercaturas. Qui tres de Italia populi separatas areas separatosq; uicos habebant: & prætoria propria. Nec quicqm commune inter Venetos & Genuenses erat apud Ptolomaïdam: nisi ecclæ. Sed orta est dissensio propter monasterium Sanctæ Sabæ: quod utracq; pars sibi retinere quereret. Pontifex Alexander utriq; iussit esse commune: datis utriq; litteris. Sed Genuensis proueniens litteras Philippo Monteforti:

Medoecia. Triciū.

Vicummercaturū.

Eccelinus sagitta.

Finis tyranno.

Albricus frater Ecceli

ni Taruina tenebat.

Traditur hostibus.

Ptolomaïda Tyrus
opulentæ.

Dissensio Venetorum et
Genuensium.

Monasteriū retinet ex
clusis Venetis.

Venetus Tyrū.

Fœdus cū rege Siciliæ

Venetus Ptolomaïdā

Monasteriū s. Sabe.

Veneta classis Mesem
briam diripuit.
Naues Ceteæ.

Anno. MCCLX.

Genuenses superant.

Gallico urbis præfecto ostendit: & eius amicicia fretus: ex
cluso Veneto: monasteriū in arcem munitum retinuit. Quæ
res duos potentes populos abalienauit. Nec curauit Philip
pus eos componere: sed Venetos populariter Ptolomaïda
iussit abire. Venetus Tyrū se conferens Pisaniū ad se tractū
spreto foedere cōtra Genuensem irritauit: & cū Manfredo
Siciliæ rege aduersus Genuenses foedus inīit. Nec munitus
est Philippus Montefortis: quis Placencia Cypri Regina:
duxq; Antiocensis: et templi Hierosolimæ magister: ac Io
hannes Ibelini comes reducendos Venetos suaderent. Ob
quam rem Venetus Tyrī agens: cum triremibus tredecim
Ptolomaïdā aduolauit: catthenam qua portus cludebatur
refrinxit. Naues Genuensiū tres ac uiginti et triremes duas
exarmatas incendio absumpsit: monasteriūq; sanctæ Sabe
destruxit. Genuensis & ipse apud Tyrū duas ac uiginti
triремes armavit: auctæq; Venetorū classi saepe concurrit.
Sed classis Veneta in pontum delata Mesembriā urbem de
Saraceno expugnatā diripuit. Quibus rebus Genua renū
ciatis: triremes quadraginta & naues Ceteæ decem armatæ
sunt: Tyrūq; misse. Veneti quoq; suā classem auxere: ita
ut pares vires esse uiderentur: nisi q; Tyrū uterq; cōmunem
habebat: & quantū muri extendebat par erat. Ptoloma
ida uero Genuensis cū suo Philippo exclusus erat. Quæ cū
acepisset Alexander: legatos utriusq; populi et simul Pisa
nis ad se uocauit: pacēq; inter eos propemodū concluserat
Cum ad annū Milleſimūducēteſimū ſexagesimū ex Asia
nunciū allatum est: inter Tyrū & Ptolomaïdam: Pisanos
ac Venetos Genuensiū classem cōflixiſſe: uigintiquinq; na
uibus eorum uel captiſ uel submersiſ: Ptolomaïdaq; uicto
res rediuiſſe: uictos Tyrū et in Ptolomaïda om̄ia Genuensi
um ædificia demolita eſſe: bona eorū direpta: & om̄is illius
gētes expulſos. Pōtifex ab oratoribus Venetis impetravit

at capti in eo prælio Genuenses dimitteretur. Per hoc tempus Balduinus Imperator Cōstantinopolitanus in magna suarum rerum desperatōem adductus est. Nam cum obiisset Theodorus Vattari: Græcoꝝ (ut appellabant) Imperator duobus filiis supstitibus: quibus pueris Michaelem Paleologum affinitate coniunctū testamento tutorem dedit: quia multa in Latinos aggressus est. Primoꝝ Guilelmo Francigenæ Achaia et proximas Græciae regiones obtinenti: p̄lio con gressus: eum supauit: captiuūq; Andrianopolim pduxit: et Versam in Pontū regionem ut reciperet misit exercitū. Balduinus uero copias q̄s habuit nauibus imposuit: ad ipsius Ponticæ oræ defensionē. Interim Cōstantinopolitani ciues uetus origine Græci cōiuratione inita: refracta porta nocte cōcubia Paleologū amiserunt. Balduinus uero Impr & Panthaleo: Iustinianus priarcha repente cū suis om̄ibus capta suppellestile: ad Euripiū profugerūt. Paleologus urbe potitus: ad Imperiū aspirans: pueros fidei suæ cōmissos interfecit: imperiūq; assūmptis: finisq; fuit Latinorum Imperii apud Cōstantinopolim: p annos quinquaginta & octo cōtinuati. Interea Octavianus Cardinalis Baldinus re Nea politana parū fœliciter administrata: ad Alexandrū rediit Qui cū Ananias Clarā uirginem Anno pontificatus sui tertio: in sanctarū collegio retulisset: Viterbium se contulerat Inter Venetos et Genuenses pacem tractaturus. Vbi anno MCCLXI. diem obiit. Cui suffectus est Urbantis quartus: ex Trecensi Gallica urbe oriūdus. Quo sedente Gibellini qui Florenciam intrauerāt Guelorumq; bona diripuerāt: ad Manfredum legatos: uiuo Alexandro misere orantes: ut Iordanem diutius apud se dimitteret. Guelfi Arhetini ex clade Arbiensi domum reuersi: Gibellinos eiecerunt: Mini atensium Pistoriēsiumq; secuti exemplum. Manfredus pro paruo tempore Iordanem cōcessit anxius pro paramentis:

Genuenses liberantur

Versa.

Bal, ad Euripiū p̄fugit

Finis Imperii Latinorū
apud Cōstantinopolim

Clara uirgo canonisat

Alexandro Urbanus
iii. surrogat. Mcclxi.

Consilium de delenda
Florentia.

Guido Nouellus dux
Gibellinorum.

Signia capitul.

Guelfi per Etruriam
pelluntur.

Etruria Manfredum se
quitur.

Archieps Rauennas.

quæ urbanus aduersus se faciebat: milites ex Gallia conno
cans: qui cruce signati in Siciliam p̄ficiſcerentur. Cōuenien
tes igitur apud Engoriū oppidum Guelfi Etrusci: de re sua
cōſulaerunt. Vbi cum Pisani Senensesq; facile in eā ſentēci
am deueniſſent: ut nihil ſalua urbe Florētina decerni puid
riq; poſſet: quod Gibelliniſ ſolidū eſſet. Aſſurgens Vber
tus Farinata toto aspectu cōmotior: Florētiā inquit urbē
quam ip̄e non ædificauit me uiuo dirui nō patiar. atq; ex cō
ſilio ſe proripuit: quod mox diſſolutū eſt. Recellurus dein
de Iordanis ciuitatibus Gibelliniſ ſuasit: ut Guidoni nouel
lo mille equites attribuerent: atq; ita factū eſt. Nouellus cō
tractis copiis: in Lucenes duxit: apud quos exules Florenti
ni frequentiores erant: pluraq; de Lucenſibus caſtella expu
gnauit. Cū interim Florentini exuleſ Signiam furto occupa
uerunt: ex quo loco Florētinus et Pisanus ager maxime po
terat infestari. Duxit igiē in eos Nouellus: ſed illi nocte ex
ceſſerunt: audaceſq; facti: cū Lucenſibus coniuncti: nouello
congredi p̄aſſumpſerunt: a quo multa cede cōfecti ſunt: &
ager eoꝝ receptaſ. Aretini uero Guelfi a Senenſibus ſuisq;
exulibus Gibelliniſ agitat: cā Nouellum in ſe dueturū ac
cepillent: ſponte patria migrauerūt. & Gibellini urbe recu
perata: Manfredo paruerūt. Idem fecere Pistorienseſ. Guel
fi eiectis: Lucenes quoq; Nouello clamdeſtine recōciliati:
exulātes apud ſe Florentinos cū liberis & uxoribus & uni
co p̄ quolibet indumento repulerūt: qui om̄es Bononiam
petiuere. atq; ita om̄is Etruria Manfredū ſecuta eſt. Ad q̄r
tum Vrbani annū hæc geſta ſunt. Interea apud Lombardia
Vbertus Pelanicinus ſuadens Brixianis ne Guelfos reduce
rent: ac ea de re copias urbi admouens ueluti cōſeruaturus
clam: Guelfos ſibi cōciliauit: & ab utraq; parte administra
tori urbis factus: dominiū uſurpauit. Erat adhuc in carcere
Rauennas archieps: nec litteris papae liberatiōem obtinere

poterat. Sed corruptis pecunia custodibus fugiens Mantuam uenit. Quæ urbs cum Verona Vincencia & Padua pacem tenebat. Ludouicū sancti Bonifacii comitem ciuem suū non ut dñm: sed tanq; publicoꝝ directorem executoremq; cōsiliū uenerabatur. Mantua igitur ab archiepo tutior reddita est. Et Gregorius Mōtelongus Paduam Vincenciam Taruisium Feltrum et Cenedā tutabatur. Pelanitus uero præter Brixiam Cremonāq; subditas Placenciam Parmam Papam Mediolanūq; suis partibus infecerat. Mutinenses Reginīq; Ferrariensiū & Bononiensium consilio usi: partes ecclesiæ tenebant: Gibellinoꝝ eiecerant: Florentinoꝝ exulū auxilio: quibus Gibellinoꝝ opes tradidere. qui inde ditati: arma & equos parantes: in magnā cohortē creuerunt. Apud Constantinopolim uero Veneti Paleologū armis deturbassent: nisi Genuenses illi cōfederati opem tulissent: qui magnam classem armauerant. Guilelmus ille Gallicus Achaiæ & Bithyniæ princeps: quē Paleologus tutor cœperat: prælio superatum: castrum Maluasiæ munitissimum obtinebat. Quod cū Paleologo pmisisset: carcere liberatus est. Isq; Venetis foederatus: bellū acre contra Paleologū gerebat. & in Prolomaida Veneti potiores erant: In Tyro Genuenses. Manfredus aut̄ nutantem Marchiam Anconitanā ad se traxit: & nouas Saracenoꝝ copias: mercede cōduxit. Cū pontifex misso Cardinali crucesignatos ex Gallia conuocasset: Guidonem ep̄m Antisiodorensem: Robertū comitis Frandensis filiū: & Riccardū comitem Vindonēsem. Qui superatis alpibus: per Lombardiā & Brixianos iter fecere: ubi Pelanitini exercitum cōfluxere. Et deinde p Mantuā Bononiāq; ac Romādiolam Perusiū petiuere. Vocatiq; Viterbiū ad pontificem: benedictōe ab eo accepta: p Sabinos Marsosq; in Campaniā delati: Saracenos facile ultra Lyrim pepulerūt. Romani p id tempus q̄uis ecclesiæ oppida non

Partes ecclesiæ.

Guilelmus Achaiæ et
Bithyniæ princeps.

Eps Antisiodoreñ.

Saraceni pelluntur.

Romani papā fculsant
Primus Señ. extenus

Banderesioꝝ initium.

Thomas de Aquino
Bonauentura minorꝝ.

Alexandro Clemēs q̄r-
tus sufficitur.

Vxorē & liberos.

karolus Romā uenit.

karolus rex Siciliæ de-
claratur cū ceusu ānuo

molestant. Papam tamē dñm accipere recusabant: omis-
eruntq; tunc Senatorē ex seip̄is creare: et externum primum
assumpsere: Branchaleonē Bononiensem uirū magnanimū
quem postea in carcerem cōiecerunt: et cū ciues aliqui a Bo-
noniensibus capti essent: eum liberatū iterum Senatoria di-
gnitate donarūt. Tuncq; primū nouos magistratus ex om-
ni regione delegerunt: quos Banderelios uocauere. Ponti-
fex aut̄ ut rebus suis solidius consuleret: remissis crucisigna-
tis: Ludouico Franciæ regi persuasit ut karolū prouinciæ et
Andegauiæ comitem: cōsobrinum ac generū suum: in Itali-
am mitteret regno Siciliæ potiturū. Quae res dum parans
mortē pontificis dilatae sunt. Florebant hoc tempore Tho-
mas Aquinas prædicatorū: & Bonauentura minorū: pro-
fessores. Thomas cū rex Corradus Aquinū destrueret: pu-
er a parentibus nobilibus: patria profugis Cassinenis ceno-
bii monachis cōmendatus fuerat: ibiq; primū literis operā
dedit. Alexandro quarto suffectus est Clemens quartus: q
Guido Fulcodii prius appellatus erat. Is iureconsultus toti
us Galliæ primarius fuit: & aduocatus causarū in curia re-
gia. liberos & uxorē habuit. Qua defuncta Podiēsem epa-
tum: ac deinde Narbonensem ecclesiā obtainuerat: Cardina-
lisq; creatus: ad cōponendas inter Henricū Angliæ regem
& Symonem Montfortis comitē lites transierat. Qui pō-
tificatum adeptus (ut quidā tradunt) mendicantis religiosi
cuiusdā habitu prius Perusiu applicuit: q̄ de aduentu eius
cognitio haberetur. Cardinales ad eum pfecti: ipm Viter-
biū deduxere. Et paulopost karolus Massilia soluēs: cum
triginta trīremib; in Tyberim delatus: Romā uenit. Vbi
expectans exercitū decreto pontificis Senatorem gessit. Et
p Cardinales a papa missos: in Lateranensi ecclesia: Hierusa-
lem & Siciliæ rex declaratus: cum Beatrice regina corona-
tus est. karolus uero iuramento adactus: quadraginta milia

annuos aureos Romanæ ecclesiæ spospondit: pmissisq; Ro
manum Imperiū etiam ultro oblatū nō acceptare. Alphon
sus rex Castellæ Imperium armis & largitione annitebatur
accipere. Cornubia comitem regis Angliae fratrem Electo
res Germani contemnebant. Itaq; facile potuisse sors Im
periū ad karolum deferri. Et Alphonsus in Italiam duxisset:
nisi eum distinuissest Henrici & Federici fratrū suspicio mo
tuum: quos regno pepulerat. Hēricus in Gallias: Federicus
in Ap̄hricā accesserant: ut Saracenos hic: Gallos ille ad Ca
stellæ regni incommoda cōcītaret. Et erat Hēricus pecuniis
ditissimus: Hyspania asportatis. Interim karoli copiæ suæ
ratis alpibus in Lombardiam descendere: & adjunctis sibi
Guelfis qui per Romandiolā militabant: Romam uenere:
cum quibus karolus Māfredi præsidia Ceperano imposta
repulit. Et oppido potitus: Cassinensem saltum occupauit.
quem Manfredus per seipsum custodiendū acceperat. Sed
mutato consilio: Beneuentū se contulit: planis in campis ho
stiles copias expectaturus. Ad quem locū cum karolus ad
uentasset: durissimum prælium cōmissum est. Primusq; karo
lus cum laboranti suorum turmæ subueniret: prostratus: oc
cubuisse creditus est. Quæ uox ubiq; audita: Manfredū im
pulit: ut extra ordines audentius pugnans: ipe karolo iam
compartente fuerit interfectus. Cecidere in ea pugna multi:
& meliores de utroq; exercitu. Iordanes cuius supra memi
nimus: et Petrus Vbertus capti fuere. Karolus uictoria po
titus: Beneuentū ingressus est. progressusq; Luceriam oppu
gnare coepit: In qua se noui ueteresq; reperant Saraceni.
Magistrumq; militiæ Marescallum uocāt: quem cum quin
gentis equitibus in Etruriā misit: qui Guelfos extorres redu
ceret. Senas Pisalq; laceßeret. Ad cuius aduentus famā Gi
bellini oēs e Florentia populariter Pisas demigrarunt. Qui
dam hoc factū dicūt in aduentu Marescalli: cū quo ingressi

Henricus ditissimus.

Præliū apud Beneuentū

Manfredus occidit.

karoli uictoria.

Magistri militiæ marescalli
dicitur.

Gibellini Pisas.

Clemens ponti. curam
Imperii assumpsit.

Guelfi & Gibellini a/
pud Bonicium.

Vires totius Etruriae.

Henricus pecunias mu
tuo dedit pontifici.

Hericus Senator urbis

Guelfi Florentiam omnia diripiuerere: quae Gibellinorum fuerant. Pro quoque bonis inter se partiēdis usq; ad arma certatum est. Marescallus seditionem sustulit. Interea cū rescisser Clemens Corradinū adolescentem Corrado Sueuo genitū: magnas in Germania copias in Italiam traducendas parasse(quod alias Leo tertius magnum Karolum primū Imperato rem creatum facere ausus fuerat) uacatis Imperii curā assump̄it. Et karolum Siciliæ regem: suū in Etruria uicarium insti tuuit. Florētini per hoc tempus suadente Marescallo duodecim ciues elegere: cum potestate maxima sine p̄uocatione: qui capitanei partis Guelfæ uocati sunt: & usq; in hunc diem durant. Marescallus destinatā in Senenses expeditiōem prosecutus: omnem agrū Senensem populatus est. Sed Pisani cū Gibellinis Florentia Extorribus: exercitum apud Bonicum cōgregauere. Quod oppidū inter Senas Florentiamq; medium: Gibellinis erat amicissimū. Veritus Marescallus ne in agro Senensi concluderetur: eo copias duxit: ibiç totius Etruriae aggregatae sūt vires: Guelfis oppugnabitibus: Gibellinis defendantibus. Karolus utroq; Siciliæ regno in potestatem accepto: excepta Lucheria: audiens Corradum Italiam petere: data Saracenis pace: pmissoſq; ut graui re tributo impérato: suis moribus uiuerent: Viterbiū se con tulit. Interea Henricus quem diximus a rege Castellæ repulsum in Franciā deuenisse: cum nihil opis a Ludouico impe trasset: & in Angliam p̄fectus: frustra Cornubiæ comitem aduersus fratrem armare conatus esset: ad Corradinū uenit cum quo rebus cōpositis e Genua Pisas petiit: Ibiç machinatione ordinata: Viterbiū uenit. Pōtificiç pecuniis mu tuo datis: gratiosum se exhibuit. et uisitata Roma ciuibusq; nōnullis auro corruptis: Viterbiū eo tempore rediit: quo Karolus eo applicuerat: a quo pontifici plurimū commendatus: Senator urbis cōstitutus est. Et Karolus in castra Bo

niciana se contulit. Sed cū oppidū ægregie defensum ac na-
tura munitum ui expugnare nō posset: fame domare consti-
tuit. Interim Henricus machinatiōibus Romæ paratis: Cor-
radinum properare admonet. Et Pisana classis in portu Ro-
mano Capīciū quendam Neapolitanū in regno Sicilie gra-
tiosum accepit. Qui iussu Hérici in Aphricæ littora uectus
Federicū alterum regis Castellæ germanū: cum magna Sa-
racenoꝝ manu nauibus imposuit: et ad Siciliæ littora reuer-
sus (Corradinū breui affuturū affirmans) plurima loca obti-
nuit. Corradinus aut Veronā applicuerat: ibiçq; tribus men-
sibus desederat: a quo Tyroli comes cū pluribus ftocessit.
Et Karolus Bonicio per deditioñem oppidanorꝝ accepto:
in Pisanos ducens: Mutronū oppidum eis abstulit: deditq;
Lucensib; Federicus Hyspanus omni pene Sicilia Panor-
mo Siraculis & Messana exceptis: pro Corradino potitus
erat. Et Saraceni rupto foedere: uicina loca infestabāt. Capi-
cius uero dum regina Neapoli sepelit: uxor Karoli: in por-
tu Neapolitano classe aduectus: nomē Corradini inclamat.
Quæ res Karolū ex Etruria ad regnū deuocauit: ubi rursus
Lucerā obsedit. Quam cū expugnare non posset: castellis
in exitu uiarū excitatis: Barbarā gentem cōclusit: ne se Cor-
radino occurrentē impedire posset. Senenses ac Pisani Cor-
radinum accelerare iusserūt. Qui Papiā perductus: per Car-
retensis oppida ad mare Ligusticum peruenit. Et Pisana
classe perductus: magnā in agro Lucensi uastitatem edidit.
Marescallumq; apud Aretiū magno prælio superatū inter-
fecit. Guido Feretranus magnas copias ad eū duxit. Et mul-
ti ex Lombardia Romandiolaç; Gibelliū ad eum cōfluxe-
rant. Potitus breui omni Etruria fuisset: nīsi uocatus ab Héri-
co properasset. Profectus Senas in agrum Viterbiensiū de-
scendit. Quem cū pontifex transeunte uidisset: prophetica
uoce usus: adolescentē dixit tanq; uictimā ad cedē deduci.

Bonicii obſidio. ano 9

Boniciū capitū.
Mutronū oppidum. 2

Karolus in regnum.

Marescallus occidit. 3

Potificis prophetia de
Corradino.

Pons Milvius.

Marsorum campestria.

Alba oppidum.

Sago militari.

Karoli uictoria.

Corradinus & austriæ
dux. anno. Mcclxviii.

Ka. Senenses subegit.

Clemens obiit.

Sedis uacatio.

Româ cum peteret ad pôtem Milviū: Senatorem cū populo obuiū habuit. Et tanq̄ Imperator exceptus; in Capitoliu ductus est. Vbi dimisso Guidone Feretrano: cū omni exercitu: in Regiū properauit. Et audiens Karolū saltus Campaniae obtainere: ex Tyburtino: in olim equi colorū: nunc Tagliacozi montes: et inde Marsorum campestria peruenit: dexterā lacu Fucino ad ueteres aqueductus: aqua olim Marcia Româ perducenda excitatos. Sinistrā montibus claudentibus: ab oppido Alba decē stadiis cōsedit. Karolus ex altera pte decimo inde stadio: ad Cōcauelli fauces exercitū duxit. Et cōsilio Alardi Heapolitanī: qui cum Germanis diu militauerat: partem exercitus præmisit cū Marescallo regia ueste induit. Ipse citra collem sago uestitus militari: fortissimo quoq̄ sibi reseruato: in insidiis mansit. Pugnatū est tribus horis dubio marte. Postremo imperfecto Marescallo tā qm rex occidisset Gallici fugā cœpere. Germani ad diripienda spolia sine ordine dilapsi sunt. In quos irruēs Karolus magnā stragem edens: uictoria potitus est. Henricus Senator Reate incolumis puenit. Sed ibi captus ad Karolū de ductus in carcere obiit. Corradinus & Austriæ dux: Agalonis circulione cōtecti per deuia latitarūt. Et octaua demū die apud Austurā cum pîscatorē quendā orassent: ut se ad littora Senensiū deduceret annulūq̄ pignori obligassent: et ille Seniores cōsulaisset cogniti sunt: capti q̄ ad Karolū per ducti: et deinde securi percussi. Bellū hoc anno. Mcclxviii. gestū est. Qua uictoria potitus Karolus: regnū totum recuperauit. Et Româ reuersus: Senatoriū manus administravit. Mislocq̄ Marescallo Senenses sibi subegit. Et inter Florentinos ipflosq̄ Senēses æquis foederibus pacem cōstituit. Interm Clemens obiit. Et Cardinales in electione discordes: diutius sedē uacare permiserūt. Interea Ludouicus Frâcia rex nihil territus eorū labiorū memoria: quos in Egipto pulerat

aliā expeditōem aduersus Saracenos in Aphrica moran-
tes instituit. Karolum generū hortatus est: ut & ipē concur-
reret. Qui pfectus in Tusciam Bonicienses nouos motus
parantes cōpescuit: eosq; Florētinis uendidit. Qui oppido
destructo: nouū in pede montis cōstruxerunt: longe priori
minus. Pisanis autē inuitis Florentinis pacem dedit: ut eorū
classe in Aphricā uti posset. Senenses dū Colle oppidū ad
Else uallis supræmū caput obsident: a Florentinis incommo-
dum acceperūt. Ludouicū autē regem Massilia soluentē: tres
filiū adolescentes: rex quoq; Nauarræ Theobaldus: & co-
mes Campaniæ cū legato apostolico secuti sunt. Qui descē-
sione in Tunisiī portu ui fracta: ciuitatem obsiderunt: cre-
brasq; usq; ad Ioppōnē excursiones fecerūt. Sed orta in ca-
stris pestilentia: primus inter príncipes Iohānes Ludouicī re-
gis filius Niuerensis comes interiit. & paulopost legatus
Cardinalis: & circa finem Augusti Ludouicus ipē rex. Cui
Philippus filius est suffectus. Interea Karolus cōpositis re-
bus Etruscis: eisq; præposito Ruffo Anguillariæ comite: in
castra ad Tunisiū peruenit: eoq; cōsulente pax Barbaris
data est: ea lege: ut captiuis utrinq; liberatis: rex gētis Karo
lo tributū penderet: liberamq; per Aphricā xpī prædicati-
onem pmitteret. Reductis in Siciliā copiis: rex Nauarre et
Campaniæ comes apud Drepanū interiere. Ob quam rem
Philippus & Karolus ad Centūcellensem portū nauigātes:
inde Viterbiū petiere. Cardinalesq; adhuc cōtendentes ad
electionem maturandā hortati sunt. Qui Theobaldū Pla-
centinum Leodiensem archidiaconū: in Asia tunc agentem
elegerūt. Nam quo tpe Ludouicus in Aphricam nauigauit
Herdardus Henrici regis Angliæ filius: ex Anglia cum in-
genti classe in Asiā nauigauit: expectaturus: ut Ludouicus
uictorem exercitū eo transportaret. Qui dum Ptolomaide
moraet: ab Arsicida quē sibi familiarem fecerat in cubiculo

Expeditio in saracēos

Bonicienses uendauit.

Colle oppidū.

Portus Tunisiī.

Niuerensis comes.

Anguillariæ comes.

Pax cum Barbaris.

Electio Ro. pontificis

Herdardus regis An-
gliæ filius.

Arsacida.

Filius Cornubiæ comitiss Viterbii necatur.

Pax Saracenis datur.

Gregor. X. coronatus.

Tumultus Venetiis.

Fames Venetiis.

Noua uectigalia.

solus tribus uulneribus appetitus est: Fuissetq; interfactus: nisi iuuenis manu ualida luccarii dexterā tamdiu ab ictu cōtinueret: quousq; accurrētes (strepitu exaudito) famuli: Arſacida fedē laceratū cubiculo extraxerunt. Conualuit tam Herdardus: & Theobaldū apud se manentem ad pontificatus obeunda munera uenturū: dato nauigio & additis in societate prælatiſ abunde iniuit. Per quod tps Henricus ad oleſcens: Riccardi regis Cornubiæ olim comitiss tunc defuncti filius: ad pontificē iam defunctum pfectus: Viterbii cū ageret: ecclesiāq; cathedralē inuiseret: Guidoq; montefortis adoleſcens: cum Philippo Francoq; rege eodē pergeret: ad rem diuinā audiendā: ignarus q; Anglicus ibi esſet. Vbi eum uidit: interrogans quisnam esſet? Et Riccardi filiū esse intelligens: a quo Symon pater in Anglia per dolū fuerat interfactus: nulli loci tentus reuerentia: incautū aggressus: in terfecit. & ad Ruphum Etruriæ præfectū incolamis euasit. Philippus in Franciam abiit: & Karolus in Apuliam. Qui cōtinuata obsidione Luciferiæ: cū expugnare non posset: pacem Saracenis dedit: maiori imposito tributo: & trāſlūgis sibi traditis: Theobaldumq; Manfredonia appulsum usq; Ceperanū deduxit. Qui exinde per Marsos et Sabinos Viterbium petiit. Vbi a Cardinalibus coronatus: Gregorius decimus appellatus esſt. Cōtinuauerat interim bellum inter Genuēses & Venetos: multisq; inter se cladibus duo populi decertabāt. Et Paleologus spreta Genuenſium societate: inducas quinquennales cum Venetiis fecit. Et Venetiis tumultu exorto: Raynerius dux ictu lapidis uulneratus esſt et aliquot ædes nobiliū direptæ. Sed intētores mox penal dedere: laqueo suspensi. Fuitq; fames Venetiis. rogatiq; Taruisini Patauini & Ferrarienses: ut amona iuuarent: cū nullo pacto impetrare possent: noua in Adriatico mari uectigalia sunt imposta: ut intra Polā ac Venetias merces et onera

Venetis deponerentur: quæcunq; mari afferrentur: ordina
tis custodibus: nequid cōtra legem transiret. Philippus aut
rex Franciam repetes: Cremonæ substitit. Vocatilq; Vene
tis & Genuensibus: pacem inter eos in quinquenniū consti
tuīt: anno Millesimo ducentesimo septuagesimo primo. Bo
nonienses uero qui magnam Romandiolæ partem obtine
bant: ægrefrētes mari legem impositā: triennio fere cū Ve
netis uaria fortuna decertarūt: Ita ut quadraginta milia pu
gnatorum aliquando in castris haberent. Sed superati de
mum Bononiēses ea lege pacem acceperūt: ut diruto castel
lo quod in hostio prima Riopadi cōstruxerant: quarandā
rerum liberam educationem haberent: hostiorū Padi custo
dia Veneto dimissa. Anconitanī uero quærelā de lege Ve
netā apud pontificem detulerūt. Qui iubens Venetis ut le
gem tollerent: minime exauditus est: dicentibus papā non
esse bene informatum. Procedens deinde pontifex cum Re
ge Siciliæ Florētiā peruenit. Admiratulq; pulcritudinem
urbis: Gibellinos reduci curauit. Et tandem Lugdunum ad
generale concilium se cōtulit. Ad quod profectus Paleolo
gus Imperator: tertiadecima uice cum Romana ecclesia uni
onem fecit. Et quidam proceres Tartari eum securi: sacrum
baptisma receperunt. Rudulphus quoq; Assani comes: ab
Electoribus Germanis electus in Imperatorem: illic ueni
ens: ea conditione approbatus: ut anno sequenti Romā pe
teret pro corona. Florentini interea Gibellinos tot contu
meliis affecere: ut sua sponte migrauerint: & obsides acce
ptos: attritiōri custodia Guelfi clauerunt. Propter quam
rem sacrī a Pontifice interdicti sunt. Pisani quoq; Gallu
ram causidicū cum sectatoribus expulerunt. Qui paulo
post morte subtractus est. Et deinde Vgolinus comes cum
amicis Pisa electus: ad Florentinos Lucensesq; confugit.
Quorum auxilio multa patriæ damna intulit. Bononiēses

Anno. MCCLXXI.

Bononienses supantur

Quærela de lege.

Conciliū Lugduni.

Vnio tertiadecia inter
Latinos & Græcos.

comes Assani.

Vgolinus Pisa pellit.

Hencius rex Sardineæ
in carcere obiit.

Bononiæ Romādīo.
Iæ dñiū pdiderunt.

Gregorius morit.

Innocēcius surrogatur
Anno MCCLXXV.

Innocencio; Adrianus
quintus surrogatus.

Adrianus morit.
Io. XXI. surrogatur.

etiam Lambertazios Asinelloscum quatuordecim aliis familiis Gibellinis urbe pepulerunt. Quo tempore apud eos senior consilium Hencius rex Sardineæ: Henrici secundi filius: in carcere obiit. Exules vero a Forliviensibus benigne excepti sunt cum liberis & uxoribus. Quæ civitas & Ariminum simul: solæ ex Romandiolis Bononienses odio habebant. Bononienses ducti in Forlivienses exercitu: eruptione ab illis facta: octo milia amiserunt: quoque pars maior trucidata est. Tuncque Bononienses dominum Romandiole pdiderunt. primaque omniū Ceruia maximū Bononiensi uectigal ex sale solita p̄bere Venetis se permisit. Acta est in concilio Anconitanorum causa. Qui cum non satis p̄bassent: apud abbatem Heruoliam commissarium quæ p̄ posuerant: succubuere: & Venetis sua lex promissa est. Rediuntem ex concilio Gregorii: Alphonsus rex Castellæ apud Bellocadorem concuerit: conquestus de Impio Radulpho tradidit. Sed a pontifice placatus: ius suum Radulpho cessit. Transiens iuxta moenia Floretiæ pontifex: rogatus interdictu' tolle re: renuit: & apud Aretium diem obiit: cuius corpus clarere miraculis affirmatur. Successit ei Petrus Taratensis: qui in beatitudini Petri basilica consecratus: Innocentius quintus appellatus est. Quo tempore anno. MCCLXXV. rursus inter Venetos et Ianenses bellum reintegratum est. Et Floretini ab excōniciatiōe absoluti sunt. Mortuusque Innocentio: Adrianus. V. suffectus est: ex Fischa gente Genuensis: qui mox Viterbiū accessit: ut potentiam Karoli qui tunc Romæ erat: cōminueret. Vocavitque Rodulphum Imperatorem. Sed ille Boemico implicitus bello ueniens non potuit. Karolus qui dñiū aliquod in Achaea habebat: ad Impium Græcum aspirans: Paleologum agitare bello statuerat. Adriano vero ad quadragesimum pontificatus sui diem defuncto: Petrus Portugalensis substitutus est: Iohannes uigesimus primus appellatus. Qui Michaelem Paleologum admonuit: nisi permissionem seruaret unionem: Karolo regi Imperium

datū iri. Veneti uero Anconitanos quia legē suā nō curātes in Sclauoniā mercimonia uexiſſent: bello agitauerūt: ut bemq; oppugnare conati cladem acceperūt. Et pontifex Io hannes ad octauū mensem Viterbiū mortuus est. Cardinales Romā reuersi: dum in cōclavi agunt: instante Karolo: q custodiam tanq; Senator habebat: ut Gallicus eligeret sex mensibus electio protracta: et tandem Gaietanus electus est Nicolaus tertius appellatus: gente Vrsina oriūdus. Qui ut potentia Karoli cōmīnueret: uicariatum ei auferēt Etruriā: quæſito colore q Rodulphus promissum auxiliū terræ sanctæ alioquin præstare nollet: & a Rodulpho nihilominus Romandiolæ & Rauennatem exarchatus: ipamq; Bononiā obtinuit. Quæ tunc ciuitates modico tributo sub Imperatore libere degebant. Postq; Bononiensium potentia fuit immīnuta: ad easq; ciuitates Nicolaus Bertholdū nepotem misit: Romandiolæ comitem declaratū: & alterū nepotem Latinū Cardinalem in Etruriā legatum misit. Qui restitutis ubiq; Gibellini Florentiæ & coeteris urbibus ecclesiæ magistratus imposuit. Ipse uero pontifex Senatus officium per seipm exercuit. Legatos Venetorū ad conspectum suū admittere noluit: propter damna Anconitanis illata. Sed recedentes reuocauit: & multis uerbis reprehēſos responde re prohibitos reiecit. Nec tamē Veneti ab obſidione cessa runt. Sed paulopost damnis utrinq; illatis: pax æquis conditionibus statuta est. Proposuerat hic pōtifex duos reges alterū in Etruria: alterū in Lombardia creare: utrūq; Vr sinum: qui inde Teutonicos: hinc Gallos Siciliā tenentes: cohiberent. Persuaserat regi Aragonū Petro: ut iure hæræditario: Cōstantiæ uxoris suæ regnū Siciliæ recipere admittere tur. Statuitq; ne quis deinceps Senatorio munere fungere regia dignitate præditus. Et deniq; appoplexi correptus: tertio sui pontificatus anno interiit. Conuenere Cardinales

Io. pōtifex moritur.

Vacat sedes.

Nicolaus. III. eligit.

Ka. uicariatus adimic

Lat. in Etruria legatus.
Gibellini restituuntur.

Pōti. Senatus officiū.

Pōt. duos reges ex Vr
sinis creare statuit.

Statutum.

Nicolaus. III. obiit.

Impedimentū Cōclauis

Vrlini urbe eiiciunt.

Martinus, IIII. pōtīfex

Io. Cincius Romanorū
capitaneus.

In Viterbienses.

Annibalēsis absoluit

Duo senatores eligūt

Viterbiis ad electiōem faciendā: &c custodiae cura Riccardo Annibalensi Romano proceri apud Viterbienses gratioso demandata est. Qui Vrlsum defuncti pontificis nepotē Viterbiēsi prætura eiecit. Quod Matheus & Latinus Cardinales Vrlini ægrefarentes: electiōem fieri impediēbat: nisi Vrsus restitueretur. Furentes igit̄ Viterbienses cōclauis ingressi Vrlini factionis Cardinales in custodia habuerūt. Et Annibalenses factō tumultu Romæ Vrlinos ejecerunt. Qui cum omni factiōne sua Preneste secesserunt. Cardinales uero ad quintum & dīmīdiū menses inclusi: Italicis Vrlinoꝝ absētia superatis: Gallicū pontificem creauerunt: qui Martinus quartus est appellatus. Is Viterbiī noluit coronari: propter uiolentiā in Cardinales factā: q̄ eam urbem interdictā censēbat. Sed Vrbem ueterē petiit: ibiꝝ solennitatē peregit. Et uenientem ad se Karolū regem: Senatoriā ei dignitatem cōcessit: quod nō satis probabile uidetur. Cum Romæ Iohānes Cincius Latini Cardinalis Hostiensis illius qui Viterbiī tenet fuerat: germanus frater: in Romani populi capitaneum sit creatus. & p̄tes Annibalensiū attenuatæ multis in urbe cedibus: multis incendiis factis. Petierat Martinus Mōtem flasconem: ibiꝝ p̄ æstatem moratus est. Et nihilominus Iohannes Cincii capitaneus Romanorū exercitū in Viterbienses duxit: iniuriā ulturus Latino fratri illatā: agrūꝝ late populatus est. Pōtīfex Matheū Vrlinum Cardinalem Romā misit: qui res cōponeret. Riccardus Annibalensis ut ab excoīcatione quam cōtraxerat propter uiolatōem Conclavis absolueret: ad Cardinalis pedes p̄cidens: laqueū a ceruice pendente deferens: ueniā petiit. Absolutus est: et papa Romanis cōcessit: ut duos Senatores eligerent: qui urbē gubernarent. Electiꝝ sunt Annibal Petri Annibaldi filius: et Pādulphus Sauellus. Quo tempore Martinus Paleologum: nō seruantem unionis pacta: instantē Karolo Siciliæ Rege

excōmunicauit. Paleologus cū Petro Aragoniæ rege belli pacisq; societatem iniit. Et Petrus cōmuni impensa classem armavit. Cuius causam cum pontifex per legatū quāreret: Respondit Petrus in terrorem: tunicam se laceraturū: si cor dis sui cogitationū consciā esse suspicaret. Et paulo post in Aphricā duxit: usq; ad Iopponem littora populatus. Et in Sardineam rediens expectauit: ut machinatio per Iohā nem Prochiciū constituta: locum haberet. Quo tempe Lachinus Maffeus & Iohānes vicecomites Germani: gentem nobilissimam Turrianos Mediolano expulerunt. Et in Etruria missus a Rudulpho Imperatore uicarius: apud Miniate oppidum se cōtinuit. Inde Florentinos et Lucenses Imperatorī rebelles uexauit. Pissiamq; ui captā dirāit: anno Millesimo dēcēsimooctuagesimo primo. Et Perusini Fulgina tenses inuaserunt: urbemq; ui captā muro alicubi immunitā reddiderunt. Propter quod excōmunicati a pontifice magna pecunia absoluti sunt. Et pontifex Perusium se contulit. Guido uero de Appia Gallicus: cum octingētis equitibus ad recuperandā Romandiolas pro ecclesia missus. Forum Iulii ob sedidit: suburbiumq; magnū cremauit. Interim Siculi superbiam ac libidinem Gallorū amplius ferre nequeentes suadente Iohanne Prochicio aduersus Karolum cōiurauere. Et accepta hora uespero: consentientib; omnibus Insulæ populis: q̄primum campanæ ritu christiano auditæ sunt: facto tumultu omnes Gallicos qui in Sicilia ubiq; erant: cuius liber ætatis interfecerūt. Adeoq; se uitum est: ut clausi utero materno: qui Gallico semine concepti crederentur: extincti sunt. Per quos dies Guido Bonattus astrologorū sui tēporis primarius: cōciues suos Fortiūnēs ob sessos hortatus est ut aliquibus diebus quiescētes: hora a se recepta: in hostes erumperent. Paritū est. & irruptōe facta secundo kalendas Maii: Guido de Appia cū Gallis ppe oibus interfectus ē:

Responsio.

Turriani pelluntur.

Impatoris uicarius.

Anno. Mcclxxxi.

Perusini excōicantur.

De Appia Gallicus.

Galli trucidantur.

Magna crudelitas.

Guido astrologus.

Vrbs Messana.

karolus Sicilia pellit.

Responsio Petri.

Duellum inter karolū
& Petrum.

Legatus ad Neapolim

karoli filius supatur &
capitur.

Petrus regno priuat.

& urbs liberata. Karolus audito Siculorū motu: cū magnis copiis in Siciliam traiecit: Messanamq; urbem obsidēs per deditonem cœpisset: nīsi Galici ultionis cupidi: urbem de lere minati essent. Ex altera parte Petrus Arrago ex Sardinea vocatus: Panormū petes: ibi se regem appellari corona rīq; passus est. Et confluentibus ad eum Siculis: in karolum ducere cœpit. Qui dimissa Messana: in Calabriā se recepit. Ad quem karolus filius Salerni princeps aliquot ex pūnia Narbonēsi cohortes raptim attulerat. Redargutus a karolo Petrus Arrago: q; affinis cōsanguineiq; regnum iuadere præsumpsisset: respondit: se misericordem principē calamitoso populo & indigna ferenti rogatum: opem nō potuisse negare: regnūq; sibi propter uxorem Cōstanciam deberi: quæ Māfredi filia & Corradini neptis fuisset. Multipli catis hinc atq; ī iuriis: placuit rē duello terminari: In quo reges quisq; centū militibus associati decertarēt: loco apud Burdegalā electo: sub rege Angliae qui utriusq; consanguineus esset. Karolus in Vastoniā pfectus: Iohannem Grilolum pūnciæ Marescallum adiens: se cū aduenisset: Petrus statuta exequi paratū obtulit. Petru quidam scribūt noctu accessisse incognitū: & Grillo regis Franciæ propinquantē ad iustum sibi metū præcedisse: duelliq; mentio obmissa est Martinus pontifex Gerardū Parmensem Cardinalem legatum Neapolim misit: regni & karoli adolescentis gubernatorem. Et Petrus Rogeriū de Loria classis suæ Admiratum cōstituit, aduersus quē karolus princeps spreta legati missione: nō longe a Neapolī classe congressus supatus captusq; est: & in Siciliā primo: deinde ī Aragoniā ductus. Cuius rei nouitatem karolus pater rediens cū magna classe in mare certior factus est: nō longe a Corsica. Martinus Petru ex cōicatum regnis priuauit: & in illis secundū Karolum instiuit. Interdictū posuit: & æterna præmia pollicitus his qui

crucis signati in Aragonensem arma ferrēt: & Guidoni Fe
rtrano comiti pace data: Romandiola magnā partem re
cuperauit: Forliuiūq; in ultionem Guidonis Appii per capi
taneum suum mōenibus expoliavit. Vrbini quoq; obsidi
one cinxit: quam Guido Feretranus occulte sustentauit. In
terim mortuus est Rubeus Anguillarius: in Etruria comes:
socier Guidonis Mōtissortis: qui castra ad Vrbiniū tenebat
Is Guido cū parte copiarū ad retinenda oppida uersus So
amiam uergentia pfectus est. Et comes Iuuenazii obsidio
nem cōtinuauit. Interim propter Corsicā inter Gentiles ac
Pisatios nouū bellum exortū est. Et karolus ex Neapoli in
Apuliam pfectus: febre correptus interiit. Regnū per lega
tum apostolīcū cōseruatum est. Philippi uero regis Frāciæ
filium: comitem Atrabatensem ad eius regni custodiam ire
iussum: puæ copiæ secutæ sunt. Philippus enim in Arago
niā bellū parabat regnum illud filio primogenito acquisi
turus: a Martino pontifice concessum. Qui Martinus paulo
post obiit. et Guido Feretranus Iuuenacii comitem ab obsi
dione Vrbini prælio superatū repulit: urbemq; illā sibi sub
egit. Et Cardinales Iacobū Sabellum elegerunt: Honorium
quartū appellantes. Qui Romam mox reuersus est: Pādul
pho fratre suo Senatore: anno Millesimoducēsimooctua
gesimoq; apud sanctā Sabinā: ubi ægregi
as ædes ædificauit: & ptes Gallicoꝝ iuuit. Excōicationem
& pcessus in Aragonenses a pdecessore fulminatos cōtinu
ans. Rudolphus aut̄ Imperator principalem de fisco Genueli
um cancellariū suum in Etruria mittens: omnes q; pecunia tri
buerunt in libertate dīmissos: Imperii fideles pñūciauit. Lu
censes duodecim milia aurū dederūt. Et Florentini sex magi
stratus bimestres creauere: qbus arcū prioribus fuit appellatio
: Septimusq; breui additus ē: uexillifer iusticiæ. Philip
pus aut̄ Franciæ rex urbem Gerundensem obsedit: tribusq;

Forliuiū expoliatur.

karolus rex moritur.
Legatus gubernat.

Martinus papa morit̄

Honorius III. eligit.

Anno. Mcclxxxv.
Sedes apud. s. Sabinā

Pecunia dantes.

Priores arcū Floretiæ

P.et Arrago interiit.

P.er rex Franciæ morit.

Pisani superantur.

Cathina urbs.

Rogerius de Loria.

Honorius. III. morit.

Nicolaus. III. eligitur
ordinis minorum.

mensibus cōtinuauit. Et Petrus Arrago dum commeatus a Narbona in castra ferédos in eo spacio quod a mari ad Gērundam terræ pater: surripere nītitur; acī commissio prælio uulneratus paulopost male curatus interiit. Et Gerunda pāctione ciuiū in potestate regis Franciæ facta est. Duo erant Petro filii: Ferdinandus natu maior: regnū Aragoniæ: et Iacobus Siciliæ: testamento acceperunt. Philippus aut rex se bre in castris accepta: paulopost apud Perpinianū deceſſit. Et nauigia eius in portu Narbonensiū a Rogerio de Loria: capta sunt. Et duæ potētissimæ classes Genuensiū et Pisano rum apud Lamellū insulam Pisano portui uiciuam cōcurre rūnt: magnocq; prælio cōmīſſo: Pisani quadragintanū tri remes: duodecim milibus hominū aut celsis aut captiſ. Quæ res Pisanoꝝ uires eneruauit. Odoardus rex Angliæ in Vaſtoniam se cōtulit: ut inter duos reges adolescētes sibiꝝ affi nes pacem cōponeret. Quæ idcirco impedita est: quia lega tus apostolicus &c comes Atrebatiſ per Reginaldū Aue lini comitē medio tpe Cathinā urbē classe a Venetis accep ta occupauerant. &c maiores copias eo mittere parabant in Etruria congregatas. Sed Rogerius de Loria: classem Galli cam ex Sicilia redeuntē: uacuā interceptit. Et Cathina urbs obſessa diu: a ꝑuincialibus tādem recepta est. Quartus aut Honorius sui pontificatus anno secundo: in Auentino mō te deceſſit. Et Cardinales aſtiū aerem fugientes: Februario mense reuersi: Hieronimū Astalanum ordinis minorum p fessorem apud sanctā Sabīnam elegerunt: Nicolaum quar tum appellatū. Qui Reate se contulit: & ibi anno peracto reuersus: apud sanctā Mariam maiore habitauit. Vrbs Ro ma ciuilibus diſſidiis agitata: incendia coedesc̄ pertulit. Re ges Aragoniæ &c Siciliæ conciliati sunt: ea lege: ut karolus rex suis impensis Iacobū Aragonem a pontifice Romano feudatarium Trinacriæ regem iñſtitui coronatiꝝ curaret.

Quod nisi triénio impetrasset: in carcerem unde dimitteba
tur rediret: datis oblidibus filiis: Karolo: cui postea Martel
lo regi Hungariæ fuit cognomento: & Loigio: q post actā
in beati Francisci religione uitam: in sanctoꝝ numero est re
latus. Tripolis hoc tempe urbs Asie insignis: in potestate
Soldani Babiloniæ facta: post cedem hominū igni ferroꝝ
diruta est. Paremꝝ fortunā Sydon et Barutū pertulere. Se
dente Nicolao quarto Ptolomaïda in duos annos inducias
consecuta. Pontifex aut crucem prædicari iussit pro auxilio
Ptolomaïdæ: mille & quingentis militibus suo ære condu
ctis. Quos multi sine Imperatore secuti sunt. Qui Ptolomai
dam uenientes: nullo regimine usi: multa intulere damna &
xpiānis & Saracenis. Soldanus saepe questus est: & p nun
cios prædā repetiit. denegataq exitum cōminatus est. Erat
de Ptolomaïdæ regimine magna cōcertatio. Nam patriar
cha Hierosolimitanus illud: & Templarii: & Hospitalarii
& Teutonici: & rex Cypri: & rex Siciliæ Karolus: & Pi
sanī quærebant. Circa quod tēpus pax interrupta est: inter
Aragonensem et Karolū. Pisani paulo ante Vgolinū comi
tem cū duobus filiis totidemq nepotibus in carcere tentū:
inedia necauerūt. Propter quā rem omnes Etruriæ Gibellini
in Guelfos exarserunt. & in Aretinos arma uerterūt: exuli
bus id potentibus. Guilelmus Petramala ep̄s eo t̄pē Are
tio dñ abatur. Cui Feretranus comes & Florētinī exules au
xilio aduenerant. Secundus Karolus pontificem accessurus
Florentiā uenit: cum duobus cohortibus equitū. quem Flo
rentinī contra Petrāmalam ep̄um irritarunt: additis copiis
quibus ep̄m superare posset. Venitq rex in agrū Ciuitatis
castelli: copiis Florentinoꝝ associatus. Et Guilelmus ep̄s
cū non ingētis equitibus et octo milibus pedestribus occurrit
Cōmiso prælio cedes Florentinoꝝ magna est facta. Et pau
lo post mutata fortuna Guilelmus ep̄s cum Feretranō co

Filiī Karoli.

Tripolis diruitur.

Sydon Barutum.

Auxiliū pontificis.

Contentio xpiānoꝝ.

Vgolinus necat.

Petramala ep̄s.

Ep̄s et Aretini cedunt

**Karolus II. rex Sicilie
Caieta obsidetur.**

Ptolomaida obsideatur.

Soldanas moritur.

Xpiani desertores.

Perfidia regis Cypri.

Ptolomaida evertitur.

mite interfectus est. Tria milia cecidere et duo milia capta sunt de Aretinis. Locū pralii Campaldinū dixere. Karolus ad pontificem profectus: regnum utriusque Siciliæ accepit. Quod audiens Iacobus Arrago Caietā obsedit: & pax interim sub prioribus sponzionibus constituta est. Et inter Philippum Franciæ: & Odoardū Angliæ reges nouū bellum exortum est. Quæ res in Asia xpianos perturbavit. Soldanus enim Babiloniæ centū quinqua ginta milia pugnatorū aduersus Ptolomaidā misit: filio duce copiarū instituto: cū ipso ægrotaret. Duxta est obsidio duobus milibus. Interim mortuo Soldano filius suffectus est. qui acrioribus animis urbem oppugnās pmissa militibus præda fossisq; cōpletis materia ac uirgultis: ad mœnia usq; pugnando puenit. Sed erumpentibus xpianis magna occisione in castra repulsus ē. Deinde discordantibus in urbe xpianis: placuit imbellem multitudinē per noctem emittere cum qua multi desertores effecti sunt. Deinde duodecim milibus ad defensionem dimisis: inter quos rex Cypri & patriarcha fuerū Hierosolimæ magistri hospitalis templarij & magistri reliqui oēs abierūt. Sed rex Cypri perfidia usus: desertores secutus est. multisq; eū secuti sunt. Postremo omniū Hierosolimæ patriarcha magistri cognita oppugnatōe Soldani quæ maior solita parabatur: Dromone ad id seruato portu delapsi secūda nauigatione: paulopost tempestate uexati sub ipso Cypri plaga in naufragio periēre. Soldanus desertā urbem capiens igne succendit: & a fundamētis diruit. Anno. MCCXC.

EX LIBRO DECIMONONO.

Ost uictoriā Gotfredi annis centū nonaginta sex: perdita est Ptolomaida. Cyprus insula: et Armenia minor Cilicia prius dicta: in xpianorum fide manserūt. Apud Alamanos mortuo Rodulpho: comes Adulphus de Naslōy electus est successor.

sor: quem Rudulphi filius Albertus in agro Spirensi: in p
lio interfecit. Nicolaus quartus apud Sanctam Mariam mai
rem interiit. Cardinales ut liberius electioem facerent: Peru
siā migrauerunt. Nec duobus annis tribusq; mensibus in
electione concordarunt. Michael Paleologus interim mor
tuus est: quem Callogeri sacerdotes & monachi sepultura
sacra exhibuerunt: eo q; occidentali ecclesia in Lugdunensi
cōcilio consensisset. Andronicus filius & successor suus libē
ter Latinæ ecclesiæ ob eam cōtumeliam fuisse unitus: si aux
iliū habuisset: quod postea semp recusauit. Bellū inter re
ges Franciæ et Angliæ acerrimū exarsit. Karolus secundus
rex Neapolitanus e Narbonensi p̄uincia rediēs: Perusiam
uenit: hortatusq; pluries ad electionem pontificis Cardina
les: a Benedicto Caietano patria Ananino reprehēsus est:
qui totiens rogando uim afferre uideretur. Recessit rex Ne
apolim petens. Paulopost Cardinales Petru Moroneū Ex
ermensem Anachoritā secūdo a Sulmone miliario ad Ma
ielle montis radices cenobiū incolentem elegerunt: uitæ san
ctitatis fama celebrem. Qui hortante Karolo rege electioi
consentiens: Celestinus tertius est appellatus. Et Cardinales
ad se ad Aquilam uocauit. Ibiq; cōsecratus: duodecim no
uos creauit. Ultimus ad eū uenit Benedictus Caietanus: &
primū apud pontificem locum tenuit. Nec austeritatē uitæ
Celestinus mutauit. Sed cum experientia rerū careret: parū
utilis reipublicæ iudicatus est: ceptumq; est de cessione tra
ctare. Quod cum Karolus audisset: pontificem amicū Nea
polim duxit: multisq; modis conatus est animū eius a cessi
one auertere: adeo ut solenni pompa per archiepiscopū du
cta: clerus & populus benedictiōem a pontifice petierit: Il
licq; se cōmendaret: rogando: ne bene gubernatā ecclesiam:
suo regimine destitueret. Quibus pontifex benedictiōe da
ta: responderi fuisse futurum: quod deus pro salute populi

Adulphus occidit.
Nicolaus. IIII. morit.

Sedis uacatio.

Michael obiit.

Andronicus Impr.

Bellum inter reges.

Vim attulit rogando.

Celestinus. III. eligitur
In Aquila cōlecratur.

Tractatus de cessione

Bendicti Car. astutia.

Celestinus abdicauit.

Bonifacius eligitur.

Celest. in carcere obiit

Crucesignati in Cardinales de Columpna.

Cardinales Reate

Sarra a pirratis capit

Verbum pontificis.

disponere dignaretur. Benedictus autem Cardinalis Caetanus iuris scientia peritissimus: multis canonibus ostendit pontifici: quod grauiter peccaret: si se insufficientem cernes: ad obediendum pontificatum non alteri cederet: constitutionemque promulgari obtinuit: per quam declaratum est: licere pontifici Romano dignitatē dimittere. Et paulo post sexto mense sui pontificatus Celestinus papatu se abdicauit: Cardinalibusque alterius surrogandi arbitriū permisit. Electus est autem Benedictus ipse Caetanus: Bonifacius octauus appellatus. Qui accipiens Petrum Morroneum ad heremum anhelantem Neapolim clandestine recessisse: illum ex via retractu in custodia iussit haberi: ueritus ne populi eum sequerentur. Et Romam petens: in arce Campaniae Funonis deductu arcta custodia concluisset: in qua ille mortem accelerauit: non sine infamia Bonifacii Fuerunt apud Bonifaciū odiosi Iacobus & Petras Cardinales de Columpna: qui Gibellinorū factionem non solum in suis oppidis: sed etiam in Anania confouebant: unde ipse oriundus Guelfarum partiu habebatur. Vocauit eos ad se Bonifacius. Qui timentes & Nepesum secedentes: grauiori odio insecurus: crucesignatos in eos misit. Illi Preneste se receperunt. Quam urbem Sarra Columpnensis eorum patruus retinebat. Sed ibi quoque pressi a crucesignatis: manere non potuerunt: zagarolum petiere. Preneste dirutu est: & zagarolum. & deinde Columpna oppidu ui captum pari modo dirutu Cardinales fuga dilapsi Reate petierunt. Sarra apud Ancium diu in nemoribus obuersatus est: & pastorū pane nutritus. Deinde a pirratis Cathelanis captus: ad remigium est ad motus. Timebat enim irā pontificis: qui nullis esset Gibellinis placabilis. Notum illud est quod Procherto Gentuensi archiepiscopo ad pedes eius procidenti in die cinerum dixit (nam proverbiis dici solitus) Memento inquit homo quia Gibellinus es: & cum Gibellinis in cinerem reuerteris. Iniecitos in

oculos eius cineres; & eum archiepiscopatu priuauit. Resti-
tuit tamen postea cum Cardinales de Columpna non iuisse
Genuam intellexit. Eodemq; anno Millesimoducentesimo
nonagesimo octauo; beatum Ludouicū Franciæ regum stir-
pis; ex secundo Karolo natum; beatī Francisci ordinem p-
fessum; in sanctorū numerum retulit. Sextumq; edidit pon-
tificii iuris codicem. Et Eugubinā urbem quæ Gibellinorū
ductu ab ecclesia descivuerat recuperavit. Alberto duci Au-
striæ confirmatiōem Imperii petenti bis terq; negauit. Ka-
rolo secundo regi Siciliæ post mortem sancti Ludouici su-
perstites ex Maria uxore regis Hungariæ filia; mares sex:
foemellæ quinq; fuerūt. Maior natu Karolus Martellus Hū-
gariae regnum materna. Secundus Robertus Calabriæ dux
Neapolitanū hereditate paterna expectabat. Tertius Phi-
lippus Tarentinum obtinuit principatum. Nata ex prima
Clemencia nomine Karolo Philippi regis Fraciæ primo ge-
nito nupta erat. Blancam secundā Siciliæ rex Iacobus uxo-
rem acceperat. Et tertiam Leonariā Federicus Arrago Iaco-
bi frater; qui & ipse rex Siciliæ appellabatur. Mortuo Iaco-
bo Aragonensi; Robertus Calabriæ dux iussu patris in Si-
ciliam traiciens; Cathina urbe potitus ē. Et Philippus dux
Tarentinus cum classe subsecutus. Verum Siculi pro Ara-
gonensi se tenentes; natus plurimas armauere. Et primo clas-
sem quam Robertus remiserat; occuparūt. Deinde aliā Phi-
lippi classem cum ipso intercepserūt; et Philippum apud Pa-
normum in carcerem cōiecerunt. Robertus relicta Cathina
in Italiā rediit. Et Federicus Arago ex Hyspania euocatus;
Siciliam totam obtinuit. Nec moratus in Calabriæ ducens;
ea quoq; potitus est. In Etruria uero sociæ Guelfarum parti-
um ciuitates; reuocato cum Genuensisbus fœdere; Pisas ter-
ra mariq; inuaserunt; Liburnumq; portū uī captum incende-
runt. Et ne aditus esset in mari; in hostio fluminis onerarias

Anno. Mccxcviii.

Sextus decretalium.

Martellus Hungariæ.
Robertus Calabriæ.

Blanca uxor regis Si.

Robertus in Siciliā.

Federicus Siciliā recu-
pat; Calabriā occupat

Liburnū capitur.

Gentilis Vrsinus.

Pax inter Flo& Pis.

Anno. MCCC.

Annus Iubileus.

Saraceni in Liceria.

Karolus Valesius.

Cancellarii in Pistorio.

Florentini interdicunt
Nigri pelluntur.

naues dimerserant. Guido autem Ferertranus castella Aderā fluum de Pisanis a Florentino occupata recepit: ipsumq; pontem munitum obtinuit. Nec uenientem Gentilem Vrsi num Florentinoq; ducem bello excipere ausus est. Sed tam diu intra moenia se cōtinuit: donec ille recessit. Quae res discediū apud Florentinos fecit: & nobilitatem dep̄slit; paxq; postea inter Florentinos & Pisanos constituta est. Et anno Millesimotrecentesimo palacium quod dominoq; appellat Florentiae ædificatū est. Pomerū urbis productum: & moenia superducta: et carcer amplissimus ædificatus. Et Romæ Iubileus annus celebratus. Et Karolus secundus Saracenos in Liceria diu toleratos qui christiani fieri nollent (que pars maxima fuit) interfici iussit. Karolus autem Valesii comes: Philippi Francorum regis germanus: Catherinā Balduini ultimi Constantinopolitani Imperatoris filiam accepit uxorem. Et anno Iubileo Romā petens: fauores socero imperauit a pontifice p Imperio recuperando. Quod pontifex id circa annuit: quia expeditionem in Hierosolimā destinauerat. Iussit itaq; Karolum Valesiū in agrum Romanū copias adducere: eumq; defensorem patrimonii sancti Petri in Tuscia cōstituit. Per hoc tempus in Pistorio: Cancellarii gens ditissima numero multiplicata: in duas partes diuisa est. & altera Albi uocati sunt: altera Nigri: magnis inter se contentionibus agitantes. Quos cum Florentini componere stude rent: ip̄i quoq; inter se diuisi sunt: & eadem nomina receperunt. Legatus apostolicus eo directus cum nihil proficeret: sacrī interdixit. Missus ē eo Karolus Valesius. Interim Albi Nigros e Pistoria pepulerunt: Andrea Girradino equite Florentino instigante. Idem morbus Lucā inuasit. Minello enim primario Obitione familiæ ciue imperfecto: Nigros pellere statuerunt. Sed ab illis pulsi sunt. Valesius Florentiam ueniens: accersito legato: multa conatus nō potuit effice

re: quin Albi ex Florētia pellerent: & crudelissima in agro
fierent Florentino. Ponti ex aūt expeditiōem in Hierololi
mam cupiens parare: Apamiarū ep̄m ad Franciæ regē Phi
lippum misit. Qui cū nihil pficeret: anathema in eū & reg
ni priuatiōem minatus est. Propter quā rem Philippus eū
in carcerem cōiecit. Narbonensis deinde archidiaconus: ad
eius liberatōem missus: cū nō impetraret: regnū Franciæ ad
Romanā ecclesiam p̄tinere dixit. Iussitq; a regalibus mune
ribus Philippū abstinere. Astates a iuramento regi p̄stito
absoluit. Et om̄es ḡras in regno Franciæ a pontificib; Ro
manis cōcessas tamdiu suspendit: donec p̄tifex placaretur
Liberatus est Apannensis ep̄s. Sed p̄hibiti sunt regnicolæ
Romā ire aut pecunias eo mittere. Secūdo post Iubileū an
no Karolus Valesius ad cōsobrīnum suū Karolum secundū
se cōtulit: multaq; de Calabria recuperavit. Federicus Arago
pacem petiit: redditisq; oppidis de Italia captis: ea lege ob
tinuit: ut quoad uiueret: Trinacriā obtineret. Albi ex Flo
rentia pulsi: inter quos Dantes poeta fuit: Forumliuii se cōtu
lere: quo & Gibellini Florentia Extorres cōfluxerunt. Et in
unū corpus coeuntes: Scarpettā Ordelaphū Gibellinorū in
ea urbe principē sibi ducem assumpsere. quibus Vgucio Fa
giolanus cū pl̄ariisq; castellis in Apennino propinquis ad
iunctus ē: rei militaris peritissimus. Bononienses quoq; tūc
parti fauentes Gibellinæ: auxiliū misere. Idē fecit Canisgran
dus Scaliger Veronæ tum primū dñio potitus. Per Dantē
oratus exercitu cōgregato: p̄ uallem Anomonis fluuii iter
fecere in Mugellanū transituri. Sed audiētes Florentinos lū
censelq; eo concurrisse: & Vbaldinæ gentis meliora quaq;
occupasse: transmisso Apennino ad Policianū castra firma
uere. Vbi superueniente hoste fame agitati in fugā conuersi
sunt. Et multi ipsorū capti: de quibus Florentiæ suppliciū ca
ptum est. Reliqui in Romandiolam reuersi sunt. Philippus

Legatus ap. incarcerač

Regnū Frāciæ ad Ro.
ecclesiā pertinere.

Dantes poeta.

Scarpetta.

Vgucio.

Albi fugantur.

Regis Frac̄iae appellō.

Sarra in Italiā mittit.

Albertus dux austriæ
Impr & rex Franciæ.

Pōtifex a Sarra capit

Bonifacius occiditur.
Bñdictus. XI. eligit.

Cardi. de Colūpna &
rex Frac̄iae restituunt.

Benedictus morit.
Sedes uacat.

rex Franciæ apud Parisios concilio ecclesiasticoꝝ ac nobili
um cōuocato: ad sedem apostolicā appellauit. Per idem tē
pus Sarra Columpnensis in portu Massiliæ cū se clam quis
eslet nōnullis Gallicis intimasset: ope regis a piratis libera
tus est: & odio pontificis honoratus. Qui ad perniciē pon
tificis in Italiā missus est. Quo t̄pē pontifex in Anania mo
ram trahens: priuato Philippo: Albertū Austriæ ducē &
Imperatorem & regem Franciæ declarauit. Philippus Gui
lelmum quendā Nogaretiū equitem sibi fidū suadente. Sar
ra Romā misit: sub obtentu publicandæ appellatiōis apud
Parisios facta. Qui ducentos equites Romæ accepit: quos
karolus Valesius ibi dimiserat. Sarra interim seruili habitu
in Latiū redierat: qui Nogaretiū Ferentinum petere iussit: et
cū eo ex improviso Ananiā noctu ingressus est: ueteribus
amicis operā nauantibus: Bonifaciūꝝ pontificem in pater
na domo & in quo genitus fuerat cubiculo: ualuis uī refrā
ctis obstupetem propria manu cepit: Romāꝝ pduxit: ubi
intra quartū & uigesimalū diem uolenta morte deceſſit. Car
dinales territi Perusiā accessere: ibiꝝ Benedictū undecimū
natione Tarvisiū ordinis prædicatoꝝ pfessorem: pontifi
cem creauere. Qui Nogarecio Sarraꝝ cū quinqꝫ ciuibus
Ananinis anathemate pcuſſis: Iohannem & Iacobū Cardi
nales tanqꝫ iniuste damnatos: capello ad breue t̄ps abstine
re iussos: regemꝝ Franciæ ad pristinā dignitatē restituit.
Missoꝝ Florentiā Nicolao Pratensi Cardinali: urbē pacare
nihil est. Legatus uiginti uexilliferos ibi cōſtituit: nec tamē
restituere exules potuit: quos in agrum Mugellanū aduoca
gerat. Sed posito interdicto Pratū se contulit. Pontifex no
no pontificatus sui mense obiit. Vacante sede Florentini ex
torres Albi Gibelliniꝝ clandestino itinere noctu ad portā
quæ Bononiā dicit uenientes: mœnia nondū perfecta cum
magno amicoꝝ comitatu ſupgressi: ad templū uſcꝝ sanctæ

Reparatæ pfecti sunt. Sed dū uel prædam quærūt uel amicos alloquunt̄: congregati ciues eos expulerūt: uictoriāq; prope hostiū factam recuperauerūt. Florentini exinde omnia timentes: Robertū Calabriæ suorū & Guelforū omniū ducorē ea lege acceperūt: ut ex illius arbitrio bellū paxq; penderet. In cuius aduentu cū Lucensibus ad opprimendā obsidione Pistoriā pfecti sunt. Sed Florentini & ceteraq; urbium exules Pistoriā egregie defendantes: Robertū usq; ad prati mœnia repulerūt. Interim Perusii Bernardus Burdegalensis ep̄s in Galliis agēs: in pontificē electus est. Qui electioni cōsentiens: Lugdunum se cōtulit ex Burdegala: et Clemens quintus appellatus est. Ad quem uocati Cardinales: sine mora pfecti sunt: mēle Augusto anno. MCCCV. & septuagintaquatuor annis in Galliis Romana curia téta est: magno xpianorum malo. Interfuerūt coronationi pontificis Philippus rex Franciæ karolusq; frater suus ex Italia reuersus. Iohannes dux Britaniæ: qui ruina muri oppressus est cū multis aliis dū pompa p urbem duceret. Philippus rex debilitatus: & pontifex in turba pressus Iaspidem preciosissimum ex mitra amisit. Creauit aut̄ Clemens plurimos ex Gallia Cardinales: ex Italia nullū: nisi q; Iohānem & Iacobum Columpnēs ad capellū restituit. Tres Cardinales Romā cum Senatoria potestate misit. Sardineam a Saracenis occupatā dum Genuenses Pisaniq; cōtendunt Federico Siciliæ regi ea cōditione cōcessit: ut illico recipiende manū apponeret. Veneti uero cū Karolo secundo aduersus Imperatorem Constantinopolitanū fedus inire. Propter quam rem Kassianus rex āno. MCCCVII. Romano pōtifici unionem pmisit. Sed cū Veneti Karolusq; refrixissent: ppositū mutauit. Apud Nouariā Dulcinus quidā & Margarita uxor: nouā heresim inuenerūt aduersus sacerdotes: p quā mares foeminae simul habitates in oēm libidinē plabebant.

Albi & Gibellini Florentia pellunt̄.

Pōt. eligit ex Galliis.
Clemens. V.

Anno MCCCV. Ro. cu. in Galliis.

Cardinales Galli.
Senatoria ptas Romā

Sardinea Federico.

Venetoꝝ et Ka. fedus
Anno. MCCCVII.
Heresis Dulcini.

Templariorū defectio

Iudei ex Francia.

Turci rhodū occupāt

Albertus Imperator oc
ciditur a nepote.

Azo a filio necatur.

Parricida dominat.

Pelagura Legatus.

Venetī excōicantur.

Missi aduersus eos per papā nuncii: in excellsum montē alpi
bus cōtinentem coactos: fame & frigore suffectos: ad unū
sustulerunt. Rescitū quoq; est Templarios qui pro christo
olim pugnare soliti erant: xp̄o rebelles: Saracenis cōsensisse
Propter quā rem supplicio affecti sunt: & bona eorū p̄tīm
Rhodiēibus: p̄tīm nouis religionibus attributa sunt. Iude
os quoq; cū singulis uestimentis ex Frācia Philippus eiecit
bonis eorū occupatis. Rhodus a Saracenis Turcīsq; occu
pata est: quā hospitalarii nouis aucti opībus receperūt. Al
bertum Imperatorem Iohānes ex fratre nepos interfecit. Lon
gobardīæ ciuitates quos habebant capitaneos: dños pertu
lere. Verona Scaligeros: Mantua Passermos: Padua Carra
tienses: Ferraria Estenses iam pridē acceperat. Qui Mutinæ
Regiaq; post annū Iubileum frena imposuerāt: adeoq; cre
uerant: ut Karolus secūdus rex Neapolitanus: Beaticem fi
liam ex Maria uxore suscepā. Azoni tunc Marchioni uxo
rem dederit. Ipse aut̄ Azo āno post Iubileū quinto: et eius
matrīmonii primo: a filio suo adolescēte: Frisco nomine: ex
aliena uxore suscep̄to: dolo captus et in carcere necatus est
Friscus paternū dominiū obtinuit: auxilio Venetōrum: ad ex
pugnandū Thedaldum castellū ponti impositū impetratū
Cardinalis cognomine Pelagura Bononiā a Clemēte missus
Venetis impauit: ut a re Ferratiensi abstinerent. Sed illi ob
audiētes: cū iam populus mutato proposito: ecclesiæ domi
nium acclamarent: castellū expugnauere. Friscus in ultōrem
populi rebellatīs: Ferrariæ penē mediā p̄tem incēdit. Ciuites
excluso Frisco Venetis se pmisere. Pelagura legatus crucesi
gnandos aduersus Venetos Ferratiēsēc̄ Bononiæ cōuoca
uit. Et Clemēs Venetis apud Auinionē publice excōicatis:
sacris interdixit: & p̄ seruis haberi iussit: ubiq; reperiren
tur. Propter quā rē et in Anglia et Galliis multa detrimen
ta perpeſsi sunt. Misit pontifex alios Cardinales in Etruriā:

Qui Roberto duci Calabriæ: & Florentinis: Lucensibus ac
coeteris Pistoriam obſidentibus imperarūt: ut Pistorienses
dimitterent. Paruerunt omes præter Florentini ac Lucenses
Propter quam rem sacris eis interdictum est. Robertus ad
pontificem salutandū Auinionem petiit. Et Pistorienses bel
lo fatigati deditioñē fecere. Potiti arbe Florentini ac Lucen
ses: a ciuiū sanguine temperarunt. Moenia uero deiecerunt:
& fōllas impleuerunt: agro urbis inter se diuiso. Pistoria in
rus redacta utriq; populo subiecta mansit. Florentini Acci
anicum oppidū gentis Vbaldinæ in agro Mugellano: in ar
duo monte situm: pecunia receptū diruerunt: & in plano p
in quo Scarpariam aliud oppidū adiūcauerunt: ubi prius
erant tabernæ. Missus est Neapolio Cardinalis Vrsinus in
Erruriam qui res cōponeret. Sed a Florentinis ac Lucēsibus
spretus: anathema & interdictum in eos cōtinuauit. Floren
tini clerum grauissimis exactiōibus uexauerūt. Cursu Do
natam ciuem benemeritū: quia Vgucionis Fagiolam filiam
duxisset uxore: multis cedibus hinc atq; inde agitatis inter
fecerunt. Aretini Tarlatos de re publica optime meritos:
Guelfis exulibus in patriā reductis per arma eiecerunt. Flo
rentini erga Lucenses ingratī: reparatis Pistoriæ fōllis: por
tisq; & uallo excitatis: urbem sibi retinuerūt. Vgucio Fagi
olanus ob iniuriam generis: Tarlatos in Aretiū redire ad
iuuit. Pelagura Legatus Ferrariam per crucis signatos et Flo
rentinorū auxilia recuperauit: multa in Venetos occidione
cōmissa. qui Ferraria & Castello Thealdo coacti excessere
Pontifex Florētinis Venetiq; pacem dediit. Anno Millesi
motrecentesimo octavo: Karolus secundus Neapolitanus
rex obiit. Robertus filius habita confirmatione pontificis:
in Italiam rediit. Interim Lambertus Bernardinusq; fratres
de Polenta Rauennæ ciues: Ferrariensium opera: castrum
Marchomama: quod in Padri ripa Veneti tenebant: inscio

Floreñ excōicantur.

Pistoria capitū.

Accianicum diruit.

Scarparia construit.

Anathema in Florenti
nos & Lucenses.

Floreñ. Pisto. occupat

Ferraria recuperatur.

Anno. MCCCVIII.
Karolus. II. morit.

Degus dela Rathā.

Henricus Imperator.

Minæ Imperatoris.

Florentinoꝝ rñsum.

Florentini cœci cur.

Hēricus Impr in Italā

Turriani Guelforū.
Vicecomes Gibellinū.

Pelagura ceperunt. Quā de causa Pelagura Roberto regi Bononiā appulso: Ferrariam cōmisit pro ecclesia gubernandam. Is Degum dela Rathā Cathalanum cum cohorte equitum Ferrariæ reliquit. Tumultū fecit populus: reducti onem nobiliū Estensium acclamās. Degus dimisso Castello Thealdo præsidio: uigintiocto ciues suspendio interfecit: & multos in carcerem cōiecit: pecunia multādos. Per hoc tempus Henricus Lucenburgenſis a Germanis Imperator electus est: & a pontifice acceptatus: ea lege: ut intra bienniū Italiam peteret coronam accepturū. Qui missis oratoribus Florentiā: magnum se Germanorū exercitum ducturū ait: petiūtq; in urbe recipi: et Aretinos ab inuasione Florentiā liberari. Rēspondere Florentini: imprudenter agere sapientem p̄ncipem: qui Barbaros in Italiam duceret: quā debet a Barbaris tueri. De receptiōe sua cum aduenerit Imperator: consultandum esse Aretinī: nō bene consulere Imperatorem: qnos sciret Guelfos expulisse. Exules enim consueuissile Imperatorū ope restitui. Propter quam rem dātes Florentinos coecos: cum primū appellare coepit: qui tam insulſe responderent. Oratores Aretiū pfecti: ciuitatem cōfirmarunt. Et Florentini ex agro Aretino excesserunt. Timebant Henricum Florentini: sed aduentu Roberti regis recreati sunt: qui se Guelfarum partiū tutorē constituit. Henricus transgressus alpes: Taurinenses ad quos primum descendedens erat: in deditiōnem accepit. Et deinde Estenses: uicarios eis dedit. Philippus Papiæ Comes: Symon Collubianus Vercellensis: Anthonius Laudensis tyranni: Henrico occurrentes: datos uicarios acceperunt. Et Alboynus Canisq; Grandis Scaligeri per oratores se dedidere. Duæ factiones Mediolanum tenebant: Turriani: & Vicecomes Gibellinorum: principes erant . . . Guido Capitane-

atus populi magistratum gerens: quis aduentum Henrici
cupide expectaret: Guelris amicū Imperatorem ratus. Ve
ritus tamen ne Matheus gratiā occuparet: contracto exer
citu: in agro Mediolanēsi se cōtinuit. Matheus uero Leupol
dum Austriae ducem sibi notum mittēs: sualit: ut copias ur
bi admoueret: futurū: ut ea potiretur. Qua re cognita Gui
do: ad arma cōcurrīt: et tumultus in urbe excitatus est. Sed
adueniens Henricus: utrāq; partem terruit. & intromissus
urbe potitus est. Pro cuius pace seruanda: Guidoni Vercel
las dono dedit. Et Galeazio Mathei filio: quem secum Ro
mam ducere cōstituit: equitū praefecturam pmisit. Leopol
dusq; dux Austriae cum Germanorū cohortibus urbe præ
fectus est. Qua re audita Lombardi omnes præter Alexan
drinos Imperatori se dederunt: tyrannīq; & populi uicari
os amiserunt. Paduani a Ferrariensisbus & Roberto admo
niti: nō sati facturi uidebātur. Henricus coronam ferream
quam Medoeciæ recipere debuit: Mediolani recepit: mag
na impensa ciuium: ita ut grauata onere plebs tumultū fece
rit. Quæ cum liberalitatem speraret: maiorem seruitutē in
uenerat. Seditiosi q; populum incitantibus: ad arma cōcur
sum est. Germani principio deterriti: cum cædes in suis &
uulnera ederentur: Introductis quæ in suburbis erant copi
is: in utrāq; factionem prælio decertare cœperunt. Galea
zius uicecomes Matheo genitore domi relicto: tanqm ad
arcem suorum seruandam duce Leopoldo: et Germanis ad
eum congregatis adegit: culpā plebis in Turrianos referēs
tyrannidē affectantes. Germani facile credentes: cū Gibelli
nis magno furore Turrianos aggressi sunt. Illi apud plateā
beatæ Mariæ nouæ aliquantulum immorati: tandem Guidone
suadente: cū filiis & uxoribus in fugā uersi: Vercellas petie
re. Ex quoq; factiōe triginta imperfecti sunt. quoq; quatuor
Turriani fuere. Qua re cognita Cremonēses atq; Cremēses

Leopoldus Austriae.

Mediolanum capi'.

Lombardi Imperatori se
dederunt.

Corona ferrea.

Tumultus Mediolani

Turriani fugant̄.

Vercellas petunt.

Gibellini pellantur.

Rubei in exilium.

Cremonæ moenia.

Brixia muris spoliata.

Hericus Genua petit.

Marescallus in Romādiolam.

Anno. MCCXI. liber Clementinarū editur.
Tēplarii extingunt̄.

uicarium impositū et Gibellinos armis nō sine cædibus ex
pulerunt. Brixiani quoq; Thebaldum Gibellinū eiecerūt.
Et apud Parmā Rubei pauloante Henrici iussu a Giberio
Corrigia in patriā recepti: exulare iussi sunt. Henricus exer
citum dispersum congregauit: atq; in Cremonenses duxit.
Guelfi non expectare ausi: Brixiam cū pueris & uxoribus
migravere. Cremonēs deditio[n]e facta mitiorem principē
experti sunt. Cremonæ moenia euersa sunt: et Crema immu
nita. Parmenses electis Guelfis: uicariū Imperatoris accepe
runt. Duxit paulopost Hēricus in Brixiam: quæ diu defen
sa est a suis & alienis Guelfis. Postremo machinis oppug
nata: fugientibus in montana Guelfis: dedita est: & muris
spoliata: Placētini Alberto Scoto Guelform duce electo
uicarium Imperatoris accepere. Veneti requisitū Imperato
ri nauigium obtulere. Veronenses V incentini Paduani &
Taruissini: missos uicarios acceperunt. Varnerius Auspul
gensis comes Lombardiae præfetus est cum paucis copiis.
Hēricus Imperator Amedeo Subaudiæ comite & Pisano
rum Genuensiūq; oratoribus sequentibus: per Placentinos
Genuam petiit. Vbi oratores Roberti regis Neapolitani:
& Federici Siculi eum adierūt. Illi simulatam: isti uerā ami
ciam offerentes. Quibus Henricus secundū postulata re
spondit. Miserat Robertus Marescallum cum duobus mil
ibus equitum in Romandiola: qui etiam Florentinis auxilio
esset & Lucensibus. Impator classe Genuensiū Pīlas uenit:
misslo terrestri itinere exercitu: qui Lucenses miris modis af
flictauit. Per hoc tps Anno Millesimotrecentesimoundeci
mo Clemens quintus in cōcilio Viennensi Clementinarū li
brum edidit. Templarioꝝ religionē funditus extinxit. De
subuentione ꝑ terra sancta irrigatam prouisionem fecit. Hen
ricus Ludouicum Subaudiensem: Amedei filium cum quin
gentis equitibus Romam permisit. Qui apud Stephanum

Columpnam prope Lateranense palacium recepit: Vrsinos
in suspicionem adduxere. Henricus Viterbiū se contulit: &
inde summo cū honore Romā deductus est: et per tres car-
dinales a Clemente missos coronatus. Cōiuio celebrato in
quo primores urbis præter Vrsinos interfuerunt: iuramēta
delitatis a Romanis exegit: & loca quædam in theatris ter-
misq; munita: in quibus suos collocauit. Sed cum pecuniā
a multitudine exigere uellet: commota est ciuitas: & omnis
utriusq; factionis populus ad Vrsinos cōfluxit: qui se in su-
is domib; prope Tyberim & Adriani pontem cōmunie-
rant. Henricus sagittarios a Pisanis missos a nauibus uoca-
ri iussit. Venerat Romā Iohannes Roberti regis frater. qui
turmas nauales quas secum adduxerat: & sub Auētino col-
locauerat: in sagittarios Pisanorū irrumpere iussit. Quibus
dolo oppressis: equitatū intromisit urbi propinquum: et in
urbem Imperatorē rebellem duxit. Henricus hac de causa
in Laterano coronatus: cum cōmeatibus careret Tybar mi-
gravit. Et Iohānes Roberti frater iussu Cardinaliū recedens
pacificā urbem reliquit: tertio decimo die postq; ceptum fu-
erat tumultuari. Et expeditis oratoribus Federici Siculī Re-
gis: Perusium: & deinde Aretiū uenit. Comitantibusq; Gi-
bellinis expulsis: occupatisq; Arnī castellis: obsidionem ad
mœnia Florētina locauit. Lucēles Miniatenses Senenses Bo-
nonienses & Ferrarienses auxilia miserant: et inerat Rober-
ti equitatus. Itaq; nō est intentata oppugnatio: sed uaſtatus
est ager. Et deinde ad Boniciū Imperator cū exercitu uenit:
oppidumq; restituit antea destructū: ibiq; hiemauit: sperās
Florentinos fame laborantes deditiōne facturos. uaſtauitq;
Geminotēlium Collensiūq; & Senensium agros. Florētini
nullā aliam spem habētes: Roberto regi ea lege se dederūt:
ut exules nullo unq; tempe nullaue rōne reduceret. Nec tñ
Robertus alia misit auxilia qm prius: Federici Siculī bello

Impr a cardi. coronat

Iuramentū fidelitatis.

Rebellio tributi.

Tumultus in urbe.

Impr Tybar migrat.

Florentiā obsedit.

Auxilia Florentinorū.

Impr Bonicum.

Classis Pisana.

Robertus priuas regno

Henricus Impr moris

Pisanorum dñs.

Ager Lucensis uastat

Guelfi Luca effugerūt.

Luca capitur.

Grauius comes.

agitatus. Qui regnū ex Calabris occupauerat. Et classis Pisana Genuensisq; parata erat ad damna Roberti. Henricus Pisas se cōtulit: ibiq; Robetum citavit tanq; reum maestatis. Luncenses & Miniatenses magnis affecit cladibus. Profectus Aretiū: ibi Robertum regno priuauit: q̄uis papa citationem ad locum nō tutum factā damnauerit. Duxit &c cōtra Senenses. Et cum ægrotare cepisset: ad balnea Macereti se transtulit. Rediitq; male sanus ad Bonumconuentū: ibiq; mortuus est. Quem ferunt Florentinoꝝ dolis a monacho p̄dicatore in eukaristia intoxiciatū. Mors eius Florentinoꝝ et Roberti Siculi salus fuit. Pisani cū Florentinoꝝ Luncensiūq; odia timerēt: V guccionem Fagiolanū quasi dñm accepere. Qui ad equitatū suum quingentos equites addidit: Hérico militare solitos: Luncensiumq; agros miro modo uastauit: et oppida multa abstulit: pacemq; potentibus ea conditōe dedit: ut dimissa agri sui parte: Gibellinos exules in patriā reducerent. Duxit quoq; in Florētinos: magnasq; illis attulit clades. Sed contendentibus inter se Lucanis Guelfis & Gibellinis propter bona direpta: reuocatus est: ut tumultū Luncensem tolleret. Ingressus urbem utrancq; partē reprehendit. Sed Guelfi nihil tutū a Gibellino duce sperantes effugerūt. Gibellini bona eorū diripuere. Ad quam rapinā accurrentes Germani: etiā Gibellinos aliquos spoliavere. Sic Luca Pisanoꝝ uel potius Fagiolani dominio subdita est. Florētini bellum aduersus Aretinos mouerant: qui Tarlati ad tentibus Fagiolano fauebāt. Rex Robertus Petru Grauine comitem germanū suum natu minorem in Etruriā misit: cū equitatu nō paruo. Inter hæc Philippus rex Franciæ p̄ Cardinalem ad se missum a Clemēte suāfus: cōuentum apud Parisiōs habuit. In quo & ipse cū filiis duobus: Ludouico Narræ rege: & Karolo Valesii comite: Eduardusq; rex Angliae: uoto subueniendi Hierosolimæ rebus emisso: crucelig

nati sunt: quæ uota in irritū cecidere. Clemens autē cum Pé
trum Morroneū: qui Celestinus fuerat: in numerum beatorū
retulisset: uita deceſſit: et sedis uacatio diuturna fuit. Interea
Electores imperii in discordia duos nominauerent. Ludouicū
Bauariæ: & Federicū Austriae duces. Quibus inter se præ-
lio cōcurrentibus: Federicus superatus captusq; est. Ludoui-
cus superbia elatus: absq; Romani pōtūscis auctoritate Im-
peratorem se appellauit. Matheū uicecomitē patrem Galea-
zium: Marcū: Luchinū: Iohannem: & Stephanū filios ita
fouit: ut ad tyrannidē aspirauerint. Petrus Grauinæ comes
Guidonem Petramalā ep̄m Aretinū in sententiā traxit:
ut cum Florētinis cōcordaret. Tarlatos Fagiolani amīcīcia
potentes deprimi posse: & urbis tyrannidem ad eū peruenī-
re. Fœdus ita iustum est: ut licet dñi nōmen Roberto regi sit
pm̄issum: ep̄o tamen Petramalæ urbis administrandæ creā-
dorumq; magistratuū potestas manserit: & om̄ia Florenti-
nis restituta sunt: quæ sub Henrico amiserant. Fagiolanus
aut̄ ad portas usq; Florentinas excurrebat. Pistorienses Mi-
niatenses & Volaterranos infestabat. Castra ad montē Ca-
tinum posuit: excitatis in circuitu castellis. Et mane oppug-
nabat oppidū: sero in Pistoriēsi agro prædas agebat: & in
alioꝝ territoriis. Interea Philippus princeps Tarētinus fra-
trum octo Roberti regis ordine quartus: aliū equitatū Flo-
rentiam duxit. Et Cardinales apud Lugdunū post duoꝝ an-
norum sedis uacatōem: Iacobū Caturensem: ep̄m Portuen-
sem in pontificem elegerūt: Iohannem uicesimūsecundū ap-
pellatum. Qui Ludouicum petentē noluit confirmare in Im-
perio. Florentini aduentu Philippi elatiōres facti: cū Senen-
sibus Miniatensibus et Volaterranis: obsidionē montis Ca-
tini soluere cupiētes: Philippo & Petro fratribus exercitū
duxere: castraq; Fagiolani castris propinqua posuere. Ille
relictis castellis munitis: qdrato agmine Lucā petere statuit

Clemens morit.

Sedis uacatio.

Ludouicus Bauarus Fe-
dericum capit.

Petramala ep̄s Aretin

Potestas ep̄i.

Mons Catinus.

Sedes uacat biennio.
Io. XXII. eligitur.

Victoria de Floreñ.
Mons Catinus capit'.
etiamna d'In nobis
Hugo de Molto

Tumultus Ferrarie.

De dela Rathā pellit'

Estenses dominanc'.
Anno. Mcccxviii.

Herius.

Castrucius incarceraſ'.

Recedentem ueluti fugiétem rati hostes eū insecuri sunt. Cōmissum est præliū atrox & uarium: in quo Petrus regis: & Franciscus Fagiolani filius dū acerrime pugnant: cecidere. Vgucio uictoria potitus est. Quatuor milia cæla sunt: multo plures capti. et mons Catinus deditus est. Terruit ea clades admodū Florentinos: Libenterq; Roberti regis excusso iugo: alium dñm Florentia recepisset: siquem illo fortunati orem inuenisset. Per hoc tps nobilis quidam adolescens de familia Bochinpanū Ferrariensi: imperfectus est a cōmilitone Degi della Rathā Cathalani. In quem nō uindicantibus magistratibus: Raynaldus eiusdem familiæ accersitis Erodigio Obizione & Azone Estēsibus: tumultū excitauit: par temq; ciuitatis aggressus est: quā Cathelani prope pontem munierant. Cathalani eruperūt: et cives qui munitā tenebāt urbem eā præduxerūt. Estenses cū globo saoꝝ Cathalanos aggressi sunt: eosq; in fugam uerterūt. Qui cum nō possent ad munitionē redire in scaphas se cōiecerunt. quæ pondere grauatæ Cathalanos immersere. Degus relicto castello Tealdo: Bononiam migravit. Atq; hoc pacto Estenses pleno Ferrarie dñio potiti sunt. Anno. MCCCXVIII. Per quod tps Pisani fortunā suam nō ferētes: Fagiolanū interficere cōiurarunt. Nec consiliū mutauere: q̄uis aliqui publica anima aduersione puniti sint. Idem quoq; animus Lucenses tenuit quibus Herius Fagiolani filius cū præsidio equitū preerat. Castrucius adolescens familia Castracanū nobili natus: coniuratoꝝ caput erat apud Lucenses. Quē Herius propter p̄dam in Lunensisibus factā coniecit in carcerē atq; ad supplicium educere parabat: cum subito tumultus exortus est. Ad quē compescendū cum Fagiolanus Pisa egressus p̄geret: obtinum filiū habuit: qui Luca pulsus: ad patrem configiebat. Quo narrante Lucensiū rebellionē: nuncii e Pisa uenientes rebellasse Pisanos referūt: & clausis portis in libertatē se erex

isse. Fagiolanus eadem die duarū urbium dñio priuatus: ad Malaspinas Marchiones amicos cōfugiens: p Lunensem regionem longo circuitu ad sua Romandiolaē oppida rediēs cōsenuit. Filiosq; moriens & nepotes reliquit: qui n̄a ætate paternis Saxonatensis Boiorū olim agri castellis a Florentino populo sunt pulsi. Castricius e carcere eductus: tyrannidem apud Lucanos inuasit. Et Pisani petitā per legatos pacem a Roberto rege imperauere. Iohānes pontifex per Legatum Vicecomites Mediolanū relinquerē nōlentes: excōi cauit: Ludouicūq; Bauarum apostolica monita refugietem extra ecclesiā fecit. In Lombardia Guelfi & in Genūa a Gibellinis male tractati sunt. Sed Genuenses Roberti regis accepto dñio et auxilio imperator: Gibellinis uicē reddidere. Qui Saonā populariter migrauerūt: cū multæ prius cædes in circumstantibus montibus et incendia facta fuissent. Obsederant Gibellini Genuā Anno. MCCCXX. & cuniculis subfoderant urbem. Guelfi parī modo in castra hostilia cuniculos agebāt. Qui sub terra sibi inuicē occurrentes: durū cōmisere prælium. Superati Guelfi aquā in cuniculū deduxerunt: quæ hostiū opera inūdavit: incassum cessura: n̄i si suppositus repente ignis pontes cōbussisser: quibus ad quadraginta murorū urbis cubitis aliq̄diu fuerunt sustentati. Cecidit murus: de Gibellini in urbem irrūpere tentauerunt. Sed cum multo sanguine repulsi sunt. Robertus rex uictoria potitus: Saonam quo Gibellini cōfugerant: nō sine sanguine electis Gibellinis obtinuit: & in Gallias se contulit. Inde q; suadēte pontifice Karolū Valesii comité: regis Franciæ Philippī filiū in Italiam misit: qui Guelfis p̄sidio esset: Vercellis apud Guidonē de turre congregatis: qui Vercellarū domino potitus est. Sed breui expulsus est. et à Galeazio Vicecomite: qui iussu Bauari eā ciuitatem occupauit. Castricius Lucensis tyrannus: & Guido Petramala præsul Aretinus:

Vicecomites excoicantur

Ducatib; Eustachius
Vicecomites excoicantur
Ludouicus excoicatur

Anno. MCCCXX.
Bellū inter Genuenses

Guelfi superantur.

Robertus Saonam.

Karo. Valesii in Italī

Vercelle occupant.

Pistorienses deficiunt.

Ductor Florentinoꝝ:
Miniatenses uastantur

Ciuitas castelle subigit

Accius opem tulit.

Florentini interficiunt

Gibellinarū duces partium Florentinos agitabant; bīsqꝝ Castrucius Florētinoꝝ copias fudit: apud Victolinū: & apud Fucecium. Et Pistoriēles suasione Philippi Tidicii cūiis sui Castrucio foederati sunt: Florētinoꝝ amicicia reiecta. Petra mala quoꝝ Vocoianū oppidum obsidione cepit: Florentinoꝝ copiis repulsiſ. Cunqꝝ Florentini aduersus Castrucium ducere cogitassent: Genuensibus Lucencia littora classe uex antibus: ductor Florentinoꝝ externus pecunia corruptus: ad Castruciū defecit. Et magna uastitas in Miniatēbus edita est. Et Monoporianus & Castruccius Pratenses inuasit. Florētinī exules rogauere ut auxiliū ferrent: redditum pmitentes: si ægregie operā nauarent. Quibus ad duo milia ferme cōuenientibus exercitus eductus est. Cunqꝝ Castruccius nō inueniretur reuersi in urbem noluerūt exules intromittere. Illi furto p noctem ingredi tentauerūt: sed re pdita in diuersa dissipati sunt. Guido petramala multa oppida recuperauit: quæ de Aretinī Florentini possederūt: & Ciuitatēcastellæ Guelfis electis subigit. Propter quā rē Perusini epo Aretino bellū intulerunt. Et Philippus Tidicius cū tyrannidem Pistorii retinere nō posset: Castruciū admisit: qui arcem cōmunitrē curauit. Orati Senenses Bononienses Perusini Miniatenses Volaterrani: auxilia Florētinis misere. Raymundo Cardonio Hispano bellī duce mercede conducto Fueruntqꝝ equites tria milia: pedites uiginti milia. Galeazius uero Vicecomes Accium filiū natu maiorem Castrucio opem ferre iussit. Processerūt Florentini: & aliquot oppida de Castrucii potestate cepérūt. Qui egressus prius qꝝ Accius aduenisset. ad quas Sextianas cum hostibꝫ cōgressus: multos ac meliores de Florētinis interfecit: cepitqꝝ. Sed sauciū ip̄e de praelio excessit. Manserunt tñ Florentini in agro Lucensi: & deinde ad Fuceciū recessere. Castruccius intelligens appropinquare Acciū: cū mille & quingētis equiti-

bus Florentinos astu ad præliū irritauit: in quo Raymūdus & filius eius intercepti sunt: et om̄is Florentinoꝝ exercitus turpiter fatus fugatusq; est. Castruccius & Accius uictoria potiti: sex diebus quieti datis: ad mœnia usq; Florentinaꝝ spicienda exercitum deduxere: secundoq; ab urbe miliario aliquot diebus consedere: omniaq; festorum gaudia ostenderunt. Deinde cum undiq; urbem lustrassent: ut nemo exiret abierunt. Prima hæc Vicecomitum in Florentinos expeditio fuit. Iohannes interim pontifex: multis Cardinalibus creatis: In quis duo tantū Itali fuere: Iohannes Columpna: & alter Iohānes Vrsinus: duos in collegiū sanctoꝝ re tulit: Thomā Herfordensem ep̄m: & Thomā Aquinatā ordinis pdicatoꝝ. Et anno. MCCCXXVIII. Ludouicū Bauarum ecclesiæ rebellem ac scismaticū declarauit. Guidonē Petramalā post occupatā Ciuitatem castelli sacerdotio ex auctorauit. Cortonā de diocesi Aretina sepauit: et in ciuitatem erexit: Iohāne Biordii Vbertino in Cortonensem ep̄m declarato. Guido uero Vbertinorū castella Laterinū Sabiniū euertit. Raynaldus Obizio & Nicolaus Estēses Ferrariæ tyranni Argentā Rauennatis ecclesiæ oppidū & alia multa loca occupauerunt: Aymerici archiep̄i odio: qui Romandiolam ꝑ ecclesia gubernabat. Passerinus etiā Bonacosa: qui fauore Bauari ad tyrannidē Mantuæ aspirauerat: soro Estensiū in matrimoniu accepta cum copiis ad eos accessit. q; simul iuncti Bononiā aggredi p̄sumpsere. Vbi ab Heltrando Imolensi ecclesiæ copiarū duce: maximū acceperunt incommodū: Excōicatiꝝ sunt: & Ferraria interdicta. Castrucius Florentinos ex oppido Signia multis cladib; affecit. Illi Karolū Roberti filiū per oratores in dñm uocauere. Et Castrucius Mōtimalo multo labore expugnato: Sigeniam diruit. Iohānes p̄t̄fex Iohānem Vrsinū Cardinalē in Italiam misit. Qui Florentiam profectus: Guelfos in spem

Florentini fugantur.

Multi Cardin. creant̄.

Duo canonisant̄.

Anno. Mcccxxviii.

Cortona cathedralis.

Argenta oppidū.

Passerinus Bonacosa.

Ferraria interdicit̄.

Bauarus Tridentū.

Ferrea corona.

Administratores.

Karolus in Castriciū.

Bauarus Lucam.

Saccon fr Guidonis.

Bauarus coronatur.

Duo uicarii gubernāt.

Petrus antipapa.

erexit. Bauarus cū magnis copiis pfectus: Tridentū uenit: et magnis Gibellinoꝝ p̄cibus Mediolanū petiit: ibiꝝ corona ferrea a Guidone Petramala p̄sulatus auctoritate p̄sumpta coronatus est. Pecunia egens cū a populo eā exigeret: & Galeazius id suaderet: illū & filios in carcerem cōiecit: Mediolanēs i busq̄ grandi accepta pecunia cōcessit: ut uiginati quatuor eligerent rei publicae administratores: q̄bus ipse prefectū addidit: ea gesturū Impiali auctoritate: quæ magistratus externi in liberis ciuitatibus exercent. Et cū in Brixi annos duxisset: apud Vrcios aliq̄tulum immoratus: in Etruriam uenit. Karolus interim in Castriciū duxit: et aliqua castella de Pistoriēsibus expugnauit absente Castruccio: q̄ Ba uaro obuiā iuerat. Receptus est Bauarus summo cū honore a Lucanis. Pisani discordes fuere: & tandem Castruccio Guidoneq̄ diuerso itinere adnitētibus eū admiserunt. Vbi duobus moratus mensib⁹: Castruccio intercedēte Galeazi um Vicecomitē Acciūq̄ & Marcū filios liberauit. Guido dum domū rediit: apud Nigrūmontem febre correptus interiit. Ff eius Saccon Aretiū obtinuit. Bauarus Castruccio cū mille quingentis equitibus comitante: Romā petit. Vbi Laterani a Stephano Colūpna Scaire pfe: iussu cleri & populi coronatus est. Duo tūc Barones: uicarii Romanorū regis appellati: urbē gubernabāt. qui a Romano Senatu creati: annuū magistratū gerebant. Et aliq̄diu unicus fuit: qui p absentia alium substituit. Stephanus tunc hunc magistratū geslit: & Nicolaū de Comite aliqñ sibi substituit. Ornatus Imperii corona Bauarus: Petrū Corbariēsem ordinis minorum p̄fessorem Reatini agri: in antipapā erexit: rusticū hominem: qui uxorē habens uuentē renitētēq̄ pseudo religiosus erat: illiq̄ reuerentiā pontifici debitā p̄ebuit. qui Cardinales et ep̄os adulterinos creauit. Interea Karolus qui ad p̄fem in regnum redierat: Philippū Carnotēsem cum mille

equitibus Florentiae dimiserat: qui per hiemem cōgelatis fossarum aquis furto Pistoriam ingressus est: eamque arce occupata non sine multo sanguine diripiuit atque obtinuit. Quae res conceptam in Robertum a Bauaro expeditionem turbauit. Castrucius enim ea re cognita repente cum Vicecomitibus Pisas Lucaque uenit: & oblessem Pistoriam fame ad deditorem cōpulit. Bauarus Tudertum & deinde Viterbiu[m] petuit. Vbi dimisso antipapa: Pisas repetuit: in Florentia ducturus. Nec potuit a Genuensibus persuaderi: ut regnum peteret: quorum classis contra Robertum tardiuscule parata fuerat: simul cum Sircula. Erat enim magna spe fretus Florentiae capiundae: neque deceptus fuisset: nisi Castrucius morbo cōtracto ex labore migrasset. Filii eius Arrigus et Galeracius cum plidia Pisis imponerent: a Bauaro per ingratitudinem exclusi sunt. Idemque Lucae factus est: quas urbes Bauarus pro Impio retinuit. Per quod tunc Karolus quoque Roberti filius Florentino[n]e] d[omi]n[u]s: in regno uita decepsit. Et multi Germani defectu pecuniae a Bauaro defecerunt. Milites Castrucci apud Pisam se cōtinuerunt: ibique Galeazius Vicecomes obiit. Accius uero et Marcus filii ad Bauarum confugentes: pecunia ei magnam promiserunt: si se Mediolanum remitteret. Ille indigens cōmisit eos quatuor nobilibus Germanis: qui uhu[m] eo[rum] Accium introducerent Mediolanum: alio pro oblide retento: & pecuniam acciperent. Factum est ita. Sed Germani pecunia recepta: in Almaniā abierunt. Bauarus indignatus: in Lombardiam se cōtulit: antīp[apa] Pis[is] relicto. Frater Accii obles apud Germanos in Etruria pro fratre remanserat. Cum rediisset in Lombardiā Bauarus: ab Accio prohibitus est: ne Mediolanū intraret: p[ro]p[ter]nae iniuriæ memor. Germani uero milites in Etruria Marco Vicecomiti fidem habere coeperunt: eumque ex obliuione ducē sibi assumperunt. qui per Castruccianorum gratiam: arce Lucensi obtenta: orbis d[omi]ni potitus est. Pistorienses electo

karolus Pistoriam capit

Pistoria recuperatur.

Castrucci obiit.

Florentiae d[omi]n[u]s morit.

Accius ad Bauarum.

Bauarus in Lombardia.

Accius Bauarum prohibet

Tarlatus p̄fectus.

Luca uendit Spinolæ

Bauarus cōfusus abiit

Antipapa morit.

Expeditio p terra scā.

Tractatus de recōcili
atione Imperatoris.

Floren̄ Lucā obtinent

Bergamum capitur.

Italiæ diuīsio.

Bauari p̄fēdīo pacē cum Florētīnīs fecere. & reductis ex
ulibus uniti sunt. Pisani emissō Tarlato quē Bauarus relin-
quebat p̄fecto in libertatē se uendicarūt. Et Castrucciani
milites Cathinum & Victolinū oppida a Florentīnīs occu-
pata receperūt. Germani uero milites Lucam p Vicecomi
te obtinentes: eam Spinolæ Genuensi: Extoriū Genuen-
um classis ductori uendiderūt. Inter Spinolā & Florentinū
bellum exarsit: quod Spinola cōductis mercede Castrucci
militibus: ægregie repulit. Florentini tñ Cathinum obtinue-
re. Bauarus in Germaniā cōfusus abiit. Et antipapa a Boni
facio comite Pisano captus Auinionēq; perductus: et pon-
tifici dono datus: uītā in carcere sine ui finiuit. Pontifex aut̄
Philippo rege Fraciæ instant: generalem p terra sancta ex-
peditionem edixit: ecclesiasticis decimis regni Francie eidē
Philippo pmissis: sibi reliquis reseruatis. Quæ dū agunt:
Iohānes Boemīæ rex Henrici Lucenburgenſis filius: ad pō-
tificem mittēs: sequestrem se obralit: ut Bauarus ecclesiæ re-
conciliatus: ius suū dimitteret: et Henricus alter ex Bauaria
Imperator crearet. Quod licet pontifex parū exaudiuerit
Robertī tñ Neapolitani regis animū offendit: qui nullū Im-
peratorem creari uoluisset: in Italiam transiturū. Florentini
Lucā possederunt. Sed ab equitibus Iohannī Boemīæ Re-
gis repulsi sunt. Qui cū a Brixianis accersitus Bergamum
ceperat: & Spinolæ duo milia equitū miserat: qui agrū Flo-
rentinum populati sunt. Cepit quoq; rex Boemīæ Lacinam
Regium & Mutinā: non ægrefrente Legato papæ: qui eas
capere nitebatur. Is enim amicicia cū rege inita: Florentinos
cōtra consuetudinē Bononiensibus infensos reddidit. Idq;
uolente papa factum creditur. Mutata est Italiæ cōditio: ut
quibus papa et rex Boemīæ amici essent: iis Robertus rex
Florentinīq; aduersarentur: nullo Guelforū aut Gibellinoꝝ,
discrimine. Regi Roberto Mastinus Scaliger Veronæ: Phi-

lippinus Gonzaga Mātuæ: Carrarienses Paduæ: Estensesq; Ferrariæ tyranni cōiuncti sunt. In quos pontifex anathema promulgavit. Pistorienses uero libertate postergata: pleno no dominio Florentinis se permiserūt. Boemus karolo filio in Italiam relicto p; maioribus copiis: in Germaniam profectus est.

EX LIBRO VICESIMO.

Archones Estenses propter Argentā ecclesiæ Rauenati oblatam excōmunicati: nō prius op̄ pidum reddiderūt: q; precibus Ferrarensium interdictor; fatigati sunt. Ipsi tñ Estenses Scaligerorum auxilio: castre sancti Felicis Mutinensis obsidere perrexerūt. Quod oppidū Manfredus prius cū Carpo & castellis uiginti Karolo Boemi regis filio commendauerat. Karolus Manfredusq; obseciores aggressi conflixerunt. O; ctingenti ex hostibus interfecti sunt. Captorū magnus numerus. Inter quos Nicolaus Estensis Raynaldi Marchionis frater & plures nobiles fuere. Secundū hanc uictoriā Legatus Bononiensis per cubiculariū suum & Romandiola Co mitem copias cōgregauit: apud Rauennam. In quibus Galeottus Malatesta Ariminensis fuit. Frāciscus Ordelaphus Forliuensis. Riccardus Manfredus Fauentinus. Hostasius Palentensis Rauennas. qui quatuor prius contra ecclesiam senserant: & sub Capitaneatus titulo suarum quicq; urbium tyrannidem inuaserant. Cū his copiis Ferraria duobus mensibus obsessa est: & suburbū sancti Anthonis captum. Sæ peq; urbs. oppugnata atq; ægregie defensa. Tandē Philip pinus Gonzaga Mātuanus: Mastinus Scaliger Veronensis Vbertinus Carraria Patavinus: auxiliares copias misere: cum quibus Raynaldus Marchio eruptōe facta exercitum ecclesiæ dissipauit: Captusq; est Comes Romandiola: & Cubicularius: qui cum Nicolao Estense: & aliis captiuis

Boemus in Germaniā

Estenses Argentā.

Estenses p̄fligantur.

Malatesta Ariminensis

Ferraria oblidetur.

Exercitus ecclesiæ.

permutati sunt. Malatestam autem Hordelaphum Manfredum &
Polentensem honeste habitos sibi obligatos contra eccle-
siam in suas ciuitates remisit. Et inde Bononiensis ducis: hosti
liter cuncta populatus est. & Bononiensis ipsam urgere coepit
Rex Boemiae dum opem ferre legato cupit: reuocato filio ka-
rolo qui Lucam petierat: Brixiae & Bergamini rebellionem ac-
cepit: Quas urbes Mastinus Scaliger deditio ne ciuitu occu-
pauerat. Et Accius Vicecomes Papiensis ingressus: arcem oppu-
gnabat. Quia ob causam relicto Parmae filio Papiensi profec-
tus: cum munitiones Vicecomitis supare non posset: Medi-
olanensem agrum vastauit: uixque Parmam redierat: cu relatum
est Aymericum Castruccii filium Lucam amicorum ope recepisse.
sed arcem teneri. Propter quam causam potentibus ueniam Lu-
censibus: & culpam in paucos transfereribus: accepta non par-
ua pecunia ignouit. Tedioque affectus Italico mutationu
in Germaniam ad quietem rediit: Mutinam & Regio urbibus
Germanorum praesidio relicto. Et Parma Petro & Marsilio
Rubris fratribus commendata: reditu cum maioribus copiis pro-
missa. Interea Legatus Bononiensis in rebellionem a Florenti-
nis pluslos cognoscens: in arcem se contulit: & copiae suae
tam in urbe & in agro male habita sunt. & arx obsessa Mar-
chionis & Florentino auxiliis. Dedit arcem legatus: et in
Aquinone reuersus est. Anno Millesimotrecentesimotriciesi-
moquarto. Quo tempore Iohannes uigesimalis secundus in
Aquinone obiit. Et Iacobus ex agro Tolosatum oriundus
assumptus est: Benedictus duodecimus appellatus: qui cen-
sus in Bauarum fulminatas iterauit: & confirmavit. Tuncque
Scaliger Parmam: Regium Gonzagae: Mutinam Estensis.
Lucam Florentini inter se partiti sunt: Germanos Bohemos
militare solitos: mercede conduce ntes. Quorum magnam
partem Mastinus aduersus Parmam ducere: reliquam
Florentinus contra Lucenses trahere statuit. Germani id

Brixia & Bergamum.

Mediolanum ager vastatur

Boemus in Germaniam

Legatus pellitur.

Io. XXII. moritur.

Benedictus surrogatus
Bauarus excoriciatur.

ægretulerūt: & ad Rubeos fratres defecere: Scaligerū inter
ficere polliciti. Quod cum nō successisset: Parmā transfuge
re. Scaliger obsidione Parmæ intermissa: in Vicentinos te
duxit exercitū. Nec Florētinī ausi sunt propter hāc defecti
onem Lucā obsidere. Quibus cognitis rex Boemiae Iohan
nes: Philippo regi Francoꝝ Lucā dono dedit. Qui Florēti
nis interminatus est: mercatores qui p Franciā agerent luitu
ros quicqd ab eis detrimenti Lucēles acciperent. Rediit tan
dem Mastinus Parmā a Gonzaga Estensiꝝ adiutus. Et Flo
rentini spredo Frāciæ rege Lucā obsedere. Nicolaus Estensis
Beatrice Guidonis Gonzagæ filia in matrimoniu accepta
socii copiarū auxilio: et Raynaldi fr̄is modico equitatu in
iussus Mutinā cepit. Raynaldus Marchio Argentā combu
sto ponte: in quo plurimi perierunt: ui occupauit. Et Rube
os ea conditiōe Parmā Scaligero pmisere: ut Lucā quoꝝ
a Tertio eoꝝ fr̄e sibi dedendā retineret. Philippinus Gon
zaga Regensem urbē ciuib⁹ ultro dedentibus accepit. Et
paulopost Raynaldus Marchio: & deinde Nicolaus mor
tui sunt. Obicius frater minor Marchionatū accepit. Masti
nus Scaliger accepta Luca: Parmā quoꝝ Vbertino Carra
ria: ob ciuiū discidia: pmittente: accepit. Veltrenses etiā Be
lunenses & Ceneteles a Boemo ad eum defecere. Crescen
tem tantopere Mastini potentia: Florentini (quibus contra
foedera Luca esset erepta) suspectā habuere. Veneti quoꝝ
qui unicā incontinenti ciuitatē possidebant: Taruisiū. Gon
zaga et Vicecomes illū timebant. Fœdere igitur inter se cō
iuncti sunt. Ad quod Bononienses et Marchio Estensis ac
cessit. Veneti quatuor milia equitum externoꝝ conduxere
Et sagittarios urbanos totidē in agro Vicentino congrega
uerunt: Petruꝝ Rubeū sui exercitus ducē creauere. quē Ma
stinus interficere q̄sluerat: & in ponte Tremulo obsederat
Castrametati in Paduano Veneti: urbē illā male ab Alber

Germani ad Rubeos.

Luca donat̄ regi Frā.

Luca obsideſ a Floren̄

Mutina capitū.

Regiū capitū.

Obicius Estensis.

Veneti Taruisiū tm̄.

Quatuor milia equitū

Pons Tremulus.

Luchinus Vicecomes.

Mastinus Rubeus.

Germani equites.

Herba Gualdi.

Brixia obsidetur.

Scaligeri terræ.

Magistratus Romæ.

Anno. Mcccxxxix.

to Scaligero Mastini fratre gubernatâ obtinere sperabant: Vbertino de Scaligero male contento: a quo ciuitas pendebat. Karolus quoq; Boemus reuersurus in Italiâ sperabat. Et Luchinus Vicecomes qui nup defuncto nepoti Accio in Mediolani dñio suffectus erat. Cū Gonzaga uero Veronâ obsidere parabat: & hi primo castrametati sūr: et Boemus suas urbes recupauit. Mastinus eruptiōe facta in Vicecomitiū castra: in quibus & Mastinus Rubeus fuit: exercitū fudit: multosq; cepit. Et ea uictoria fretus: ad suppetias fratri ferendas pfectus est. Sed iā Germani equites ad Venetos defecerant: iter tñ suū peregit: copiis ex Vicentinis auctis. Et ad inferiorē partem urbis se collocauit: ut Petro Rubeo intercluderet cōmeatum: Vbi herba Gualdi cōtrita infecta aqua: plurimū detrimēti passus est. Marsilius in castra ad frem uenit: et febre correptus Venetiis apud medicos obiit. Luchinus Vicecomes Brixia obsedit: & Vbertinus Carraria: initis cū Petro Rubeo foederibus: eū in urbe recepit. Albertus Scaliger Venetias ductus ē captiuus. Petrus rubeus dū montem Silicē oppugnat sauciatus: Paduā relatus: illuc obiit. Et Luchinus Brixia et paulopost Bergamo potitus ē Venetus Vicenciam obsedit. sed liberatus metu: Scaligero pacē perenti dedit: ea lege: ut karolo dimissis quæ recuperauerat: & Vicecomiti quæ obtinuerat: ac Carrario Padua: Veronā Vicēciam Parmā Lucamq; retineret. Molesta hæc pax Florentinis fuit Lucā cupientibus. Sed cū missis oratoribus nihil mutari obtinuissent: quieuerūt. Benedictus pontifex misso legato ecclesiae partes in Italiâ reintegrare annūxus est: Romanisq; persuasit: ut Senatus magistratū: quem regis nomine diu gesserant: ecclesiæ nomine reciperen. Et Stephanus Colūpna in quinquenniū confirmatus: collegas a populo Romano accepit: annis singulis uariatos. Iordanusq; Vrsi filius āno. MCCCXXXIX. Stephani absentis:

quem pōtīfex Aūiōnē accersierat: et pōptīo nomine Se
nator fuit. Et tertio deinde āo: cū Stephanus iterū in Aūi
nione esset: Vrsus Anguillariæ comes collega eius: Franci
scum Petrarchā poētis laurea in Capitolio insigniuit. Bene
dictus pōtīfex Luchino Vicecomiti & Iohāni eius germa
no quē Mediolanensem archiepūm instituit: Mediolani &
aliarū urbium quæ possidebāt: uicariatum auctoritate apo
stolica retinendū concessit: Mastino Veronæ & Vincēcia:
Guilemino Gonzagæ Mātuæ & Regii: Albertino Carra
tiæ: Paduæ Obizoni: Estenſi Ferrariae: Mutinæ & Argētæ
similem uicariatū attribuit, sed huic ultimo decē milia aurī
num̄ quotānis soluēda imposuit. Benedicto defuncto Cle
mens. VI. suffectus: Luchino et Iohāni uicariatū cōfirmauit
a ceteris abstinuit: cum Bauarus Tridentū petēs Italiam in
traturus uideret. qui pari modo in multis ecclesiæ terris ai
carios Impiali auctoritate cōstituit, Iohānes de Vico urbīs
præfectus in Viterbio: Galeottus Malatesta et frēs Arimi
ni: in Romādiola Pisani: i marchia Anconitana Antonius
Feretranus. Vrbini Nolfus et Galassius frēs: Callii Alegret
tus Clauellus: Fabriani Bulgarutius Matelice. Is Meducius
sācti Seuerini: Gētilis Varaneus Camerini: Michael mōtis
Milonis: Pangonius Cingoli: Nicolaus Bostarettus Esii:
Guido Polentēsis Rauennæ: Frāciscus & Sinibaldus Hor
delasii Foriliuī & Cesenæ: Iohannes Manfredus Fauenciae
auctoritate Impiali uicariatū accepere. Post hāc Baldi &
Frestobaldi Florentiæ nobiles ex urbe deiecti sunt: & eorū
supbia palacia solo æquata: qui cū magna clientū manu Pi
fas migrauere. Et Guido Corrigēsis Philippini Gonzagæ
fauoribus Parmæ dñatū consecutus: ab Accio fratre suo
Marchionis Esten sis auxilio electus est. Et Scaliger Esten si
cōfœderatus: Mantuano bellū intulit: qui amissa Parma: Lu
cam uendre statuit: quam Florentini Pisaniq; cupiebant.

Dibnsu historiā

Franciscus Petrarcha.

Mediolanū Vicecomi
tibus cōceditur.

Bēdīcto Clemens sex
tus sufficitur.

Bauarus in terris eccl
esiæ uicarios cōstituit.

Baldi & Frestobaldi.

Luca Floren̄i uendit.

Pisani Lucā obsident.

Bauarus dñs Floren̄i.

Malatesta belli dux.

Robertus rex.

Pisani Lucā obtinent.

Gualterus dñs Floren̄i

Parma Opizoni dat

anno. MCCCXLVI.

Sed Florentini plus offerentes obtinuere: quingenu ducatorum miliū summā polliciti: pro quibus mercatoꝝ filios Ferrariam missos obſides dedere. Pisani Lucā obſederunt. Sed Florentini cum auxilio Mastini intromissi sunt. Nec tñ obſidio diſſoluta eſt. Instaurauere Florentini copias. Et prælio cōmillo: maiorem q̄ antea unq̄ stragam acceperunt. Quare fracti animo: cum Robertus rex nullū auxilium mitteret Ludouicū Bauarum ſibi dñm petiere. Sed ille Tridenti manens ulterius transire nō eſt aulus: q̄uis etiam Luchinus Vi cecomes papæ in gratus accerſiret. Necellitate igitur cōpuli quingentis equitibus a Scaligero & Bononiensibus acceptis: ipſi mille quingentos cōduxere: belliq̄ ducem Malatestam Ariminensem: cognomento Hungarū accepere. Quē cum magno peditatu ad caſtra hostiū mittentes: cū pugnādi copiam nō inueniret: in agrum Pisaniū necessitas diuerte re cōpulit: ut ſic Pisani obſidionē ſoluuerent. Interea Robertus Rex Gualterū quendam e Galliis Athenas ducem appellatum cū paruo equitatū ad Florentinos misit. Qui artibus exquisiti populi gratiā aucupatus: Malatestam tanq̄m imperiū belli ducem criminatus eſt. Effecitq̄ ut ipſe copiis præſiceret. Lucæ interim qui inerat Florentini fame labora‐tes: ſuā ſalutem paci: urbem Pisano dedidere. Gualterus p diuilionem ciuiū equitatū atq̄ urbi præfectus: plenariū dominiū occupauit. Et palacium ingressus: priores inde coeterosq̄ magistratus eiecit. Aretini quoq̄ Pistorienses et Volaterrani Gualtero ſe dediderūt. Et Accius Corrigēſis Parma urbem Opizoni Estensi poſſidendā trādidit. Et Philippinus Gonzaga bello (ut diximus) ab Estensi Marchione inuasus: eū in agro Regiensi prælio ſuperatū fugatumq̄ Paduam uſq̄ perſecutus eſt. Opizo uero desperans Parmam poſſe retinere: eam Luchino Vicecomiti permisit. Anno. MCCCXLVI. Florentia uero cum multæ coniuratōes in

Gualterū fierēt: cōiuratiq; detecti punirent. Postremo An gelus Acciaiolus urbis ep̄s: cōuocatis ciuibus ad ep̄um: ar ma sumere iussit. Tyrannus foedera cum populo: sequestre ep̄o iniit: ut cū rebus suis & copiis securus abiret: decimo tyrannidis mense: Moxq; ingrata plebs pacē consecuta: nobilitatem administrōe: quae cōmunis erat: priuauit. et multæ in ciuitate ædes direptæ et igne absumptæ sunt. Per hæc t̄pā anni. MCCCXLVII. regnū Neapolitanū turbatum est Roberto regi duæ fuerūt neptes ex Karolo filio Florentiæ dñō uiuente: patre defuncto: & Karolo Martello Roberti germano Hungariæ regi pauloante mortuo: filius Karolus fuerat. cui uiuente: patre defuncto: superstites manserant Ludouicus & Andreas. Moriens igitur hoc t̄pe Robertus: te stamento ordinauit: ut Iohāna filia: Andreā consobrīnum ex Hungaria uenientē uirum acciperet. Atq; ita factū est. Sed Iohāna secordē exosa uirū: in Aduersana urbe necari curauit: & alteri cōsobrino nupsit: Ludouico Tarenti prīcipi: olīm Philippi filio: quē Roberti fratrē fuisse docuimus Conata est Iohāna scelus suū ab ignoratione & perditione flagicio purgare. Cui Ludouicus ep̄istolā in hæc uerba trāmisit. Iohāna: inordinata uita p̄cedens: retentio potestatis in regno: neglecta uindicta: et excusatio subsequens: necis uiri tui p̄bant te fuisse partícipem & cōsortem. Ludouicus rex Hūgariæ multoꝝ precibus agitatus: cū paratissimo exercitu Italīa petiit: primosq; Sulmonenses resistētes inuenit Quos tamē in potestatem rededit. Per hæc tempora anno MCCCXLVII. Romæ mutatus ē modus regimīnis: q; sub Clemēte sexto ceperat cū auctoritate apostolica Senatorē cōstituerent. Tūc uero ad Iunii mensis finē: Nicolaus qdā Lurēcii ciuis Romanus & scriba i Capitolio publicus: celso ut uisum est animo pullis Senatoribus: Capitoliū per arma cepit: Tantusq; illi coaffuit populi fauor: ut rem quo ueller

Ingrata plebs.

Regnū Neap. turbat.

Iohā uirū necari curat

Ep̄stola Ludouici.

Anno. Mcccxlviij.

Nicolaus scriba tyran
nidem Rome occupat

Tribuni titulus.

Admiratio potestatis

Karolus Boemiarum rex
Impr eligitur.

Tribunus dono dat.

Comes Grauinæ.

Pestis in Italia.

Pot. curam regni Neapolitani suscepit.

Annus Iubileus.

Romanā flecteret. Is titulum hūc accepit Nicolaus Seuerus et clemens: libertatis pacis iusticiæq; tribunus: ac sacræ Romanæ reipublicæ liberator illustris. Admirati sunt om̄s Itali: Nec quisquā fuit potens qui non eū miserit salutatū: fœderaque cum eo multi quæsiuerūt. Externæ quoq; prouinciae Romanā rempublicam reuiuiscre putauerunt. Sed parum eius gloria durauit. qui mox ptem populi securus: partem alterā offendit. Ipse autē ad septimū mensem sponte sua & om̄ibus suis ignaris mutata ueste Roma per obscurā noctē abiens: in Boemiam profectus est: ad Karolū Iohannis filiū: quem multarū linguarū litterarūq; peritia ornatum Clemens pontifex in cōtumeliam Bauari ab Electoribus in Cæsarem fecerat declarari. Qui Karolus tribunū ad se uenientem & fœdera(ut creditur)petentem in vinculis cōiecit: Missum q; Aquinonē pontifici dono dedit. Ludouicus autē Hungariæ rex Salmone recepto: Apenniū transgressus: om̄i regno facile est potitus. Iohanna enim & adulter suus fuga sibi consulerat Proiuncia petentes: relicto ad regni custodiā duce Dirachino comitis Grauinēlis regis Roberti germani filio Quem Ludouicū repugnare ausum prælio superatum captumq; supplicio affecit. Sed cū Italia ubiq; & potissime in regno seuissima peste infecta esset: Ludouicus relicto prædio in Hungariā tertio mense reuersus est. Per quod tēpus mortuo Luchino vicecomite: Iohannes archieps frater eius uir prudentissimus: accepto a p̄tifice Mediolani uicariatu dominiū suscepit. Clemens tribuno in carcerem cōfecto: regni Neapolitani curam suscepit: misso affine suo ex Lemonio Guidone Portuense Cardinali: qui pacem inter Hungarum regem Iohannāq; hoc modo cōstituit: ut Iohanna regnali uia titulo: ad regnū restitueretur. Ludouicus Tarentini principatus titulo siue maritus siue adulter: apud Iohannā uiteretur. Et Clemens pontifex Iubileū annum Romanis pe

tentibus cōcessit. Qui consensere Cardinales a pontifice de
putari ad reformandū urb̄is statū. Ad quos scribēs Petrar
cha cōsulit; ut Senatores p̄mīscue sicut dederit casus ex ple
be & nobilibus: uel potius ex īp̄a plebe summi cōstituant:
Afferens ex his qui nobiles dicerētur nōnullos alienigenas
esse. Senatores tñ declarati sunt auctoritate apostolica: Pe
trus Sarra Columpnēsis: et Iohānes de filiis Vr̄si. Pestis p
tres annos in Italia debaccata est: ita ut uix decem ex centū
hominibus manserint: & pl̄eraq; loca p̄fus derelicta sunt
Vbaldini per id tempus alicubi a Florentinis oppressi sunt
Tuncq; Colles & Gemimanū oppida in Florentinor̄e po
testatem uenere. Et Iohānes archieps Mediolanensis nulla
motus Iubilei reuerentia: oblatū a Bononiensib; dominiū
occupauit. Cōmotus Clemens pontifex: Legato in Italiā
misslo: Mastinū Scaliger & Florētinosq; in Vicecomitē armā
curauit. Sed mortuo Mastino: archieps Mediolanensis Ca
nem grandē Mastinī filiū: cunctosq; Romādiolæ & Etruriæ
Gibellinos in sua foedera traxit: Missloq; Barnabone nepo
te Bononiā: unicā ecclesiæ ciuitatē: Imolā expūgnari iussit.
Interim Florentini Pistorienses ac Pratenses aggressi armis
subegerūt. Archieps Iohannem Aulegiū Vicecomitem cū
Barbutis quinq; milib; (sic enim bene armatos uocabāt)
equites in Etruriā misit: q; ad moenia usq; Florentina vastato
agro: cū nemo occurreret: in Mugellanū se cōtulit. Cuius fa
uore Saccon Tarlatus Vicecomiti studens Anglarū de Pe
rusinis sibi subegit. Et Burgū sancti sepulchri ecclesiæ oppi
dum ad Vicecomitē defecit. Veneti uero bello marittimo
classem Genuensiū cōfregere: decē triremibus acceptis. Ad
uersus quos missus cū noua classe Philippus Auria Nigro
pontem afflixit. Chyum insulā Veneto parentē & oppidū
ui cepit. Clemens uero Ludoticū Tarenti principem regni
Neapolitanī corona donauit et pacē cū Hūgaro renouauit

Vrb̄is reformatio.

Senatores aūcte apo.
Pestis ingens.

Colles & Gemimanū

Bononia occupatur.

Barbuti bene armati.

Genuenses superant.

Philippus Auria.

Auinio. daf' ecclesiæ.

Scarparia obsidetur.

Fœdus contra Vicecomitem.

Karolus i Italia uocat

Bononia sub censu archiepo permittitur.

Clementi. VI. Innocentius. VI. surrogatur.

Federa cōtra Genuen

Pugnæ locus.

Veneti superant.

Et a Iohāna regina urbē Auinionensem quæ sui patrimonii erat: in uenditiōem accepit: præciis dissolutio pmutata est in pecuniā feudi: quā Iohanna pridem coronata p regno p miserat. Augelianus Vicecomes Scarpariā in Mugello ob sedit. Senēles Aretini Perusiniq; noua cū Florentinis aduersus Vicecomitē fœdera inierūt: Pisani cū Vicecomiti cuperent: nihil tñ egere impediētibus. Gambacurtis familia pri maria & Florentinoꝝ amica: Saccon Tarlatus multa Perūsinis Aretinisq; damna intulit. Cortonāq; illis amicā ad Vicecomitē traxit. Florentini & socii cū frustra pontificis auxilia petiuissent: Karolum Imperatorem in Italiam uocauere. Quod ueritus pontifex: Mediolanensi archiepo a censuris absoluto: Bononiā sub censu duodecim miliū aureoꝝ pmisit. Et is moētu Karoli pacē Florētinis dedit: ea lege: ut Pisa ni Lucanīq; neq; ipi neq; Florentini aut socii inuaderēt. Are tini p̄na castella Sacconi redderent. Cortona in Mediolanensis p̄tectione: Burgū sancti sepulchri liberū remaneret. Et apud Auinionē anno. MCCCLII. mortuo Clementi sexto: Innocencius sextus surrogatus est: ex eadē Lemouicensi familia. qui platos ad suas ecclesiās migrare iussit: & Legatum in Italiam misit: Egidiū de gente Karilla Hyspanū Sabi nensem Cardinalē: virum uirtute præstantē. Per hæc t̄pā Imperator Cōstantinopolitanus: rex Aragonū: & Veneti cōtra Genuenses fœdera inierūt. Imperator quatuordecim: Veneti quadraginta: Cathelani triginta trīremes armati. Genuenses p̄fecto Pagano Auria sexaginta. Pugnatum est inter Cōstantinopolim & Calcedonē: flante uiolentissimo astro a uespera usq; ad sequentē diem hiemali t̄pē. Venetis a Gallipoli soluentibus uento adnūfis: alias admīcis. Genuenses cōtra uentum: cōtra mare: cōtra hostes potentissimos uictoria potiti sunt. Græci fagerūt. Veneti et Cathelani magnam cædē perpelli sunt: p̄fecto Cathelanoꝝ occiso. Rursus

anno sequēti Veneti Cathelanisq; Genuenses apud Corsicā aggressi: unam et quadraginta captas hostiū triremes: viris ut erant armatis plena dimererūt: Nicolao Pisano Venetæ classis præfecto. Qua clade accepta Genuenses: Iohanni archiep̄o Mediolanensi se suaq; p̄miserunt: qui bellū aduersus Venetos suscepit. Ad quos Patauini Veronenses Mantuani Ferrarienses & Florentini facta societate: auxilia misse runt anno. MCCCLIII. Quo anno Nicolaus Pisanus Venetæ classis præfector: apud Sapientiā Pelopōnessi p̄mon toriū a Pagano Aurio supatus captusq; cū milibus quinq; Genuā in carcerem est perductus. Et Karolus Impator Paduam uenit copias expectans. Et anno sequenti Iohānes archiep̄us diem obiit: Nepotibusq; ex Luchino fratre Bernaboni et Galeazio dominatus ubiq; saluus preterq; Genuæ mālit. Qui prius q; Genua rebellaret: inter Venetos et Genuenses pacem cōposuerant. Per quod t̄pus CaloIohannes Cōstantinopolitanus Impator in patriā rediit: pulso per arma Catacusino Imperii occupatore. Estq; id actum Frācisci Gathelusii Genuensis triremiū auxilio. Quā ob rem Imperator Lesbo insula: quæ &c Mytilene dicta est: illū donauit In cuius nepotū potestate: nunc etiā durat. Karolus Imperator ducēte Guidone Gonzaga: Mantuā se contulit. Romæ Iohannes Vrsinus & Petrus Colūpnensis Senatores a Frācisco Baroncello p̄ arma deturbati sunt. Qui tribunatū inuadens: hunc titulū usurpauit. Frāciscus Baroncellus scriba Senatus: dei gratia almæ urbis tribunus secūdus: ac Romanus cōsul. Ad cuius furorem repercutiendū: pontifex Inno cencius Nicolaum Laurencii: carcere Aquinonensi liberatū: ad suum restituist tribunatū. Cui Romā cum ampla cōmissi a pontifice magistratus auctoritate uenienti: fauores a nobilitate: et eā secuta plebis parte impensi sunt. Et deiectus Capitolio per arma Baroncellus: in carcerēq; coniectus: post

Anno. MCCCLIII.

Archiep̄s obiit.

Titulus Tribuni.

Barōcellus incarceraſ

Nicolaī insania.

Tribunus lacerat.

Senatores creantur.

Impr ferream coronā.

Karolus coronat a dñ
obus Cardinalibus.

Rebelles ecclesiæ.

hariāte inter utrosq; populi fauore eductus ac cōfossus est.
Nicolaus immemor se illū fuisse qui primo tribunatu in tan
tam de se orbem olim Romanū adduxisset expectatiōem:
mira incepit insania debaccari. nobilitatē nanq; edictō pel
lere exorsus: Columpnēses primo ad portā Equilinam: nūc
sancti Laurencii: cū clientibus exeuntes: & in Campaniā mi
graturos plebeioꝝ stipatus turma impetiit. Cōsertoꝝ plio
Iohannem Stephani senioris filiū duosq; nepotes cōfodit.
Sed tumultu exorto multis cōcurrentibus in fauore Colum
pnensium repulsus: cū in Capitoliu se saluū recepisset: obli
deri timens: mutata ueste fuga plapsus: ad infimas clivi Ca
pitolini radices ab occurrētibus ciuibus cognitus: laceratus
est potius q̄ cōfossus. Hic finis tribuni fuit. Deinde Guido
Jordanis auct̄e apostolica solus Senator fuit. Et deinde dñ
creati sunt. Karolus Imperator Mediolanū ueniens: ferreā co
ronā accepit: a Vicecomitibus benigne acceptus. Pīlas de
latus utriusq; ptis factiosos & quibus introductus fuerat pa
ri ingratitudine depressit. Senenses Volaterrani et Miniatē
ses absq; ullo foedere sese illi pmiserunt. Neq; Florentini Im
perium detrectassent: nisi pecunia illi carior q̄ imperium fu
isset. Coronatus est Romæ Karolus a duobus Cardinalibus
ea de causa in Italiam missis: cōditione adiecta: ut nec Romæ
nec in Italia moraretur. Quo in Germaniā reuerso: Egidius
Legatus om̄ia de Romādiola Picenoꝝ seu Marchia Anco
nitana & p̄imoniō sancti Petri: quæ tyrānos Bauaro insti
gante diximus intulisse: paucis admodū exceptis: pauloan
te receperat. Quoꝝ uicariatū faciētibus imperata posseſſo
ribus cōcessit: sicut Galeottus Malatesta: & Guido Polen
tensis in Romādiola: & Vatanensis in Marchia. Frāscus
& Sinibaldus fr̄es Ordelaphi rebelles fuere: quos duorum
annoꝝ obsidione Forliuio Foroꝝ Pompilio ac Cesena ur
bibus castellisq; om̄ibus deturbauit: potuissentq; cōseruari

pte dimissa domini fauore Iacobi Cardinalis Colupnensis
Sed totū potius perdere: q̄ partem dimittere uoluerūt. Di-
lexit postea Cardinalis Egidius Forūluii: ibi q̄ pecunias de-
posuit: ex Auinione missas: ex q̄bus arces ecclesiæ adifica-
uit. Hic etiā constitutiōes edidit quibus p̄uinciae hodie utū
tur. Ad annū quintum successorē habuit Egidius Arduinū
Burgundionē abbatem Cisterciensem minime parē Egidio
Italia egresso. Vicecomites caput extulerūt. Iohānes Aule-
gianus qui cū milibus quinq̄ Barbutis Etruriā intrauerat:
pace ab archiepo Etruscis data: Bononiā acceperat guber-
nandam. Quē Barnabos et Galeazius fratres passi fuerant
Impatoris & Egidii mōetu armis instructā urbem cōserua-
re. Ut uero mōetus recessit: Barnabos ab Aulegiano peti-
tam Bononiā prius q̄ ille potuerit respondere armis ingres-
sus est. Aulegianus et si primo restitit insultu: suas tam meti-
tus uires & imparē se cognoscens: cū abbate Clunaciensi pa-
ctus est: ut Bononia tradīta: Firmanā ipse urbem Piceni ac-
ciperet: uicariatu perpetuo possidendā. Propter quam rem
inter abbatē & Barnabouem magno nīxū bellatū est. Per
hoc t̄ps propter portoria nouū inter Florētinos Pisanosq̄
bellum ortū est. Qui quatuor milibus Anglicis mercede cō-
ductis: additis peditibus: usq̄ ad portas Florentiæ popula-
ti sunt. Et cū nemo pdiret: in supiorem aru uallē Figo ex-
pugnato: multa castella supra et infra Florentiā occupauere
Mugellanos etiā uexantes. Nec Pādulphus Malatesta Ari-
minensis Florētini duxor exercitus occurrere ausus est: quē
paucitas copiarū contemptibilem fecerat. Pisani ad autum-
num præda ditatū exercitū cum lāticia reduxere. Sequenti
estate Pisani tribus milibus Germanis equitibus aucti: ma-
iora Florentinis damna intulerūt: inter Fesulas & Florentiā
om̄ia cōburentes. & piter quicquid ad Aretiū uergit ac Pi-
storum uastatū est. Quibus cū Pādulphus impar esset: nec

Coſtitutiōes p̄uinciarū

Burgundiæ abbas.

Aulegianus in Etruriā

Barnabos Bononiā.

Bononia Legato dat.

Bellū inter Flo et Pis.

Figini expugnatū.

Tribus. M. Germanis

Vastitas Pisaniꝝ.

Florentia oppugnat.

Regia obsidetur.

Barnabos supatur.

Iohannes Haucut.

Malatesta Floren dux

Pisanis uincuntur.

Innoceñ. pacē cōposuit
it inter Floren & Pisa.

Ro. unū Senatorem eli-
gunt.

cōgrederetur hosti: et a populo Florentino maledicta pate-
retur: impetrato recessu domū abiit. Et Florentia a Pisani
nō tam spe capiundæ urbis: q̄ inferendæ cōtumeliaz oppug-
nata est. &c deniq̄ uictor exercitus p̄da ditatus: in patriā re-
ductus est. Interea Vicecomes Barnabos Bononiā bello
agitata pluribus oppidis spoliauit: Regiāq̄ magna pressit
obsidione. Sed Gonzaga & Legatus apostolicus et Canis
Veronēsis & Nicolaus Estēsis exercitu cōgregato in Brixī
am duxere: a quibus Barnabos: Regia & Bononia dimissa
dū subuenire Brixianis cōtendit: apud Clarūcampum mag-
no p̄silio supatus est: et cū paucis Brīxiā se cōtulit: eāq̄ de-
fendit. Tertia æstate Angloꝝ ac Italoricū mercede a Pisani
conductoꝝ: magnā partem Florētini pecunia auerterat
Vnicusq̄ Pisani Iohannes Haucut: cū equitibus mille An-
glicis & paucis Italī remansit. Nec tñ p̄fuge Florentino sti-
pendia fecere: sed alias regiones petiere. Florētini aut̄ Gale-
ottum Malatestā æstate grandiusculū: sed rei militaris scien-
tissimum mercede conduxere. Sub cuius ductu Pisani p̄lio
uicti sunt: quoꝝ mille ad ostentationem Florentiā curribus
importati sunt. Pisani defectionem militū in Gambacurtas
retulerūt: qui pecunias reipublicæ subtractas militibus non
psoluissent. Atq̄ idcirco Iohannes Agnellus partium Gam-
bacurtis aduersantiū princeps: ab exilio reductus: in dñm
ē assumpitus: Barnabouī amicus: sub quo militauerat. Inno-
cencius sextus p̄ legatos pacē inter Florentinos & Pisanos
cōposuit. Iohannes Haucut Pisanoꝝ stipendio dimissus An-
glicos p̄ ecclesiæ terras dispersos collegit. Et in Tudertinī
Vrbetanisq̄ & Aretinis non paruū coegit exercitū. Ro-
mani uero q̄ Senatores ex nobilitate selectos a pontifice cō-
firmari petere solebant: cū concordare nō possent in duos:
unū elegerunt: Iohannē de Comite. Per quam discordiā ob-
tinuit Innocencius: ut Senatorē ipe externū mitteret. Et āno

MCCCLIX. Raymundus de gente Prolomea Senensis pri-
mus externoꝝ Senatorꝝ Romæ munus gessit per annū. &
post eū Ludouicus de Rotha Pisanus. Et Hungarus Saxo-
ferratensis: semestré uterq; Senatū habuit. Et postea Tho-
mas Spoletanus annū gessit. Ad cuius anni finē exorto tu-
multu: creati sunt septē reipublicæ reformatores: q; Senatus
ptātem gesserūt. Ad quos deponendos Innocencius Vgo
nem Lusignaneū Cyprī regē ab expeditione in Turcos du-
cta reuerlū: & maiora a xpianis p̄fidia expectantē Sena-
torem misit. & post eū Paulus Argenti comes capelli Spo-
letanus Senatorē gessit. Quo tpe Innocencius mortuus est:
Cardinalesq; Guilelmū Grislant Lemonicensem Sancti Vi-
ctoris Massiliensis abbatē: tunc apud Vicecomites in Italia
Legatū in pontificē elegerunt: Vrbanū. V. appellatū. q; Cat-
dinalem Egidiū illico in Italiā Legatū remisit. Egidius in Ita-
liam ueniens: Canégrandem: Ludouicū Gonzagā: Nicolaū
Eſtēsem: & Franciscū Carrariū ad ecclesiæ foedera cōtra Vi-
cecomites traxit. Qui om̄es aduersus Barnabouē Regiū de
Mantuano: et Mutinā de Ferrarensē agitantē bellū gerebāt
Acciditq; tūc Barnabouē superari: multosq; suoꝝ capi. In
quis fuerūt Ludouicus Vicecomes: Barnabouis ipius ex Pe-
lice filius: Andreas Pepulus Bononia exul: Sinibaldus Or-
delaphus: Paulus Mirandulanus. Guido Folianeus: Azo
Corrigēlis: Guilelmus Cauacobos Cremonēsis: et ipe Bar-
nabos manū saucius aufugit. Ad Egidiū uero Cesenæ manē-
tem: Francoꝝ Angliæ et Cypri regū oratores uenerunt: pa-
cem Vicecomitibus petentes. quæ uocatis bello sociis cōſti-
tuta est. Cū Iohannes Haucut Vicecomitibus militans Flo-
rentinoꝝ copias apud Miniate oppidū pfliqasset: aduersus
quē Egidius quod ex pacis federe poterat: Obicionē Tho-
mam peritū bellī ducē: cum tribus equitū milibus misit. Pu-
gnatū est in finibus agroꝝ Aretii et Cortonæ dubio marte

Anno. MCCCLIX.

Septē reformatores.

Innocencius morit̄.

Vrbanus. V. sufficit̄.

Fœdus cōtra Viceco.

Oratores ad Egidium

Haucut superatur.

Vrbanus in Italiā.

Egidii Cardina. mors.

Septē reformatores.

āno. MCCCLXVIII.
Karolus Romā uenit.

Capita apostolor̄.

Palacia cōstruuntur.

Haucut Anglis p̄ficiſ

Vrbanus morit̄.

Gregorius. XI. eligit̄.
Senator semestris.

Banderisiī.

quatuor horis: uicitq; Thomas peditatu adnitēte: ita ut ex sex milibus equitū Anglo militantiū pauci euaserint: et ip se Iohannes p deditioñem in potestatē uenerit. Cuius rei fa ma omes qui rebellauerant: ad ecclesiæ obedientiā rediere. Et Vrbanus pōtifex ad quartū sui pontificatus annū in Italiā uenit. Ad quem Corneti de itinere agentē Egidius ad iit. Et assignatis omnibus quæ petierat: legatiōe liberatus est Qui cū pontificem in Lateranū usq; deduxisset: Viterbiū reuersus: tertio mense obiit. Et Alisii sepultus est in ecclesia beati Francisci: sepulchro quod sibi ipsi uituens extruxerat. Post aliquos Senatores externos: iterū septem reformatores creati Romæ: ad aduentū usq; Vrbani magistratū gesse rānt. Venit aut ad Vrbanū Romæ agentē anno Millesimo trecētesimo sexagesimo octauo Karolus Impator cū uxore & filiis p Paduam et Bononiā. Et dum Pisīs ageret: Lucam Pisanis: & Niniatē Florentinis rebelles in deditioñem p Imperio accepit: pecuniāq; a Florentinis extorsit: & tertio mense Italia excessit. Vrbanus perquisita apostoloꝝ capita inuenit: & in Lateranēsi ecclesia Locello cōdidit: argento & auro ornata. Palacia in Vrbeueteri: & in Montefalisco magnifica cōstruī curauit: in quibus p æstatem habitaret. Iohā nem Haucut ex carcere dimissum Anglicis copiis præfecit q; Egidiū cōseruarat: Bononiæq; reliquit sub Legato Rōmandiolæ: & in Galliā reuersus: apud Massiliā interiit. Cardinals aut continuato more pridē inchoato: Petru Belfortis Lemonicensem: in Gregoriū pontificem undecimū creārunt. Romæ uero Senator: singulo semestri a pōtifice datus ius dicebat. Et urbis custodiæ totiusq; administratiōis curā Banderisiī gerebant: a uexillis Germano uerbo sic nūcupati. Singulæ enim decuriae eo suo internoscabantur signo. In Lombardia uero irerū bello socii cōtra Vicecomites q Regium obtinebant: bellū innouauere. Regiūq; per p̄ditionē

Lucius Theutonicus eorum dux tor accepit arce excepta. Sed a Barnaboue expulsus est: pecunia(ut creditur)corruptus. Perinus rex Cypri Petro patri suffectus: dum coronatiōis solennia celebrat: apud Famagustam Genuēsisq; Venetusq; Baiolus: ad dexterā locari contendit: in pompaq; ducitur Venetis fauet. Et Genuenses deturbati cōuiuio: uerberibus ac cædibus afflicti sunt. Sed anno Millesimotrecētēmoseptuagesimotertio Petrus Fregosus Dominici Fregosis ducis Genuæ frater: quadragintatriū triremium educta classe: Cyprū inuasit: cū quatuordecim milibus hominū. Rex ad misericordiā confugit: & dedīta Famagusta: quadraginta aurī milia tributum promisit. Legatus aut̄ in Italiam ueniens: cum Barnaboue biennales inducias fecit. Ad quorū finem cum Perusini tumultuassent: cōpositi sunt. Et Vbaldini totto Apennino in Etruriā uerso deturbati. Et Pratenses Florētinorum excutere iugum cū Legato Bononiæ quæsiuerunt: cuius copias in Etruriā per aliam simulatiōem missas: Florētini pecunia corruperunt. Et cōiuratione detecta Pratenses aliqui supplicio affecti sunt. Nec cōtentā Florentinorum superbia: uexilla permulta in quis libertatis uocabulum aureis litteris pictum erat: pluribus cohortibus distributa in terras ecclesiæ transmiserunt: populis ac tyrannis suadentes: ut in libertatem se uendicarent: ecclesiæ iugum abiicientes. Primi Tifernatas ab ecclesia expulso p̄sidio desciuerūt. Secuti sunt Perusini Tudertini Spoletini Eugubini et Viterbienses. Picetesq; quorū primi Astulani: & in Romādiola Forliuenses. Astorgius Māfredus(cuius genitor sub Bauaro tyrādem gustauerat) Granaridū p̄ditione cepit. Ad quē opprimendū Legatus e Bononia Iohannē Haucut misit. Sed Florentini Astorgiū tutati sūt. Et Bononienses excluso Haucut in libertatē se erexerūt. Haucut uero Fauenciam in rebellionē

Perinus rex Cypri.

āno.MCCCLXXIII.

Cyprum inuaditur.

Vbaldini deturbant.

Florētinoꝝ uocabulū.

Libertatē suadent.

Bononiēn in libertatē

Fauencia emitur.

Legatus cū sex milibus
equitū Britanoꝝ.

Cesenates sexcentos Bri-
tones interfecere.

Gregorius pontifex.

Verba ep̄i ad ponti.

āno. MCCCLXXVI.
pontifex Romā uenit.

Florētini pacē respueſt

Io. Haucut corrūpitur

Florētinoꝝ cōtumacia

pcluem ingressus crudeliter diripuit: ita ut soli fugientes uitam cōseruauerint. Nicolaus & Albertus Estenses p uiginati milibus aureis Fauenciā coemerunt ab Haucut: q̄ libi Bagnacauallū retinuit: in quo sua impedimenta collocauit. Gregorius pontifex his cognitis: Cardinalem Gebbenēsem Legatum cū sex milibus equitū Britanoꝝ in Italiā misit. qui per Taurinos ingressi: ad Bononiae portas cōsederunt: nō tñ agrum uastantes: nihil p̄ficienes: cum Florentini Rodolphum Varaneū cum copiis ad Bononięles misissent. Legatus Cesenā in hiberna concessit: In qua urbe Cesenates in tumultum excitati: sexcentos Britones interfecere: coeteros urbe eiecerūt. Sed Legatus p arcem eos introduxit ad iniuriā uindicandam. Qui cædibus ac rapinis omnia fedantes: solis speciosis foeminis ad libidinē retentis: reliquā multitudinem cōuicio affectam deturbauere. Foroliuięles ad prima ostensa per Florentinos libertatis signa: Sinibaldū Ceccum Pinū Iohannem Thebaldūq; Ordelaphos in dñm accersiuerāt. Gregorius pontifex (qui Baldi Iurecōsulti Perusie cōsultor fuerat) suum in Italiā redditum pernecessariū iudicauit. Ad quā rem multū ea traxere uerba cuiusdam ep̄i: qui monitus ad ecclesiā suam redire familiaritatis cōfidentia. Et tu inquit pater sancte: cur non tuā ecclesiā petis? Paratis igit̄ in Rhodano una & uiginti triremibus: aliā rem simulans: pfectio nem aggressus: Genuā primo: et deinde Cornetū: ac postremo Romā terrestri itinere Ianuario puenit anno Millesimo trecentesimo septuagesimo sexto: pōtificatus sui septimo: et relegatiōis in Gallias Romanae curiae septuagesimo. Obtulit pontifex Florentinis pacē: sed illi eā respuerūt. & ad Barnabouem antiquū hostē: qui potentiam pontificis suspectam hébat: se cōuertentes: Iohannē Haucut pecunia corruptū in suas p̄tes traxeſt Bagnacaualli manentē. Quo successu elati anathema et interdictū contēpsere: sacerdotibus uia adactis

celebraſ. Pontifex nero Varaneo parí arte ad ſe trācto: duos mille Britones ducēdos attribuit: & Bononiēſes urbem in ſua et ecclesiæ obedientia administrare pmiſſos: ſibi coiciuit. Per hoc tps maximū inter Genuēſes & Venetos bellum exortū eſt. CaloIohannē Conſtātinopolitanū Impatorē Andronīcus filius Genuenſiū auxilio: qbus Tenedon iſulā pmiferat: Impio deturbauit. Veneti p̄fem p̄ arma in patriā reduxerunt: a quo Tenedon iſulā acceperunt: nō ſi ne magna Genuenſiū indignatōe. Non tñ ſtatim arma ſum pſerunt: cum excōicati a pontifice propter cōionem Florentinoꝝ ubiqꝝ a ſacrīs pellerent: et Genua interdicta eſſet. Inter ea Gregorio mortuo: cū Cardinales in cōclauī de ſuccelfore agerent: clamātibus Romanis: Romanū aut Italicū eligendū eſſe pontificē: diſſenſio orta ē. Gallici enīm numero tredecim: unū ex corpe ſuo capiebāt. et unus ex q̄tuor Italīcī gente Vrſinus papatū ambiebat. Tūlit uero caſu Galli coꝝ p̄fem ob Lemonicensiū ex ip̄is intidiā: qui papatū diu cōtinuerant: ita Italicis cōſentire: ut Bartolomeū Barēſem archiep̄m p̄fia Neapolitanū creari pontificē ſint aſſensi: Vrbānum ſextū appellatū. P̄ius tñ q̄ cōclauē exirent: Galli electōem cauillari cooperūt: tanq̄ metu a Romanis extortam: & p̄ ſi in molem Adriani: p̄ ſi in montes extra urbē concluſerūt. Et Cardinalis Vrſinus in diſcidio ſpem hñs: Vīcū uarum ſe cōtulit. Sed paulopof oēs Romani reuersi: p̄ tres menses Vrbānū adorauere. Supuenientibus aut̄ aſſtatis cauſatibus: Gallici tanq̄ aerem mutaturi cōſentiente p̄tifice Ananiā petierunt: Indeꝝ breui Fundos transſugerūt: Ibiꝝ Iohānē reginā ſecuritate confiſi: octo Cardinales aliū pontificem elegerūt: Cardinalē Gebennensem: q̄ ante Legatus in Italia fuerat: eiꝝ ſeptimo Clementi indita eſt appellatio. Per quod tps Genuēſes in bellū quod mēte gerebat ſocios quæſiuere: Ludouicū Hūgariæ regem: Franciscū Carrarien-

Filius p̄fem deturbaſ.

Genuēſes excōicati.

Gregorius moritur.

Diſſenſio in electione.

Vrbanus. VI. eligitur

Moles Adriani.
Vrſini ſpes.

Scismæ initiū.

Clemēſ. VII. antipapa

Venetorum socii.

Castrum francum.

Dñicus Fregosius Genuensiu dux capit.

Famagusta obsidetur.

Iadera regis Hungariæ.

Mare inferū infestatur

anno. MCCCLXXIX

Lucianus occidit.

sem Paduæ dñm: Austriae duce: et patriarcham Aquilegien sem. Perinus aut Lusignaneus Cypri rex: & Bernabos Vi ccomes: in Venetorum parte fuere. Prima congressio cū paucis triremibus in Romano littore ad Antium portu facta est: Succubuitq Genuensis: uictore Pisano duce: ex decem tri remibus quinque amissis. Et Marchiones Carratenses a Barna boue adiuti: Albigunā Naulum: & Castrum francum de Genuensis occuparūt. Ipsi uero Genuenses Luciano Auria in admiratu declarato: cui uigintiduas triremes attribuere: Dñicu Fregosiū: q diu ducatu gloriose pfuerat: fraude et armis deiectū: captumq cū Petro ffe in carcerē coniecerūt: Nicolao Gualcho in duce assumpto. Bernabos Perino Cy prio regi despontata filiam cū duodecim triremibus Cathalanis & totidē Venetis in Cyprū misit: cū qbus Pirinus terra mariq Famagustā obsedit: sed nihil pfectit. Classe dissipata: sex triremes Venetas domū redeant: Victor Pisaneus suis quatuordecim cū quibus apud Antium uicerat: addidit. Et Iaderā delatus: Auriā ibi manentē: & multa damna Venetis inferentē (Erat enim regis Hungariæ Iadera) ad praeliū pugnare conatus est. Quod cum nō successisset: Cattarū regis Hungariæ urbem: & Sibinichū incendit. Arbenses cū insula in deditōem accepit. Karolus uero zenus cū triremibus nouē mare inferū infestabat. Interea Cathelani obmissa Venetorum societate: pacē cum Genuensisbus cōstituerunt. Et Galeazius Barnabouis frater dominiorū p medietate particeps obiit: relicto filio Iohanne Galeazio herede. Et anno subsequēti. MCCCLXXIX. Carratenses in ḡam cū Genuensisbus reuersi: omnia quæ abstulerant: reddiderūt. Et Lucianus Auria Venetā classem in Poleti portu sedentē impetit In qua erant una & uiginti triremes: Ipse duas plures ducebat. Pugnatū est summo nixu. Vicitus Venetus: duo de uiginti triremes amisiit. Sed Lucianus dū victoria p̄pmodū

cōsumata: plenis(ut aiunt) oculis p̄frui caput; uultūq; aperit
casside reducta: lancea ictus cecidit: utraq; classe uictrici &
uicta Iaderā perducta p̄ter remiges. Captiui duo milia sunt
inuenti: & mare nō paucos absorbuit. Suffectus est Petrus
& ipē Auria Luciano: trīremib⁹ nouē & barchis triginta
classi addit⁹: qui ad Iaderā uenit. Frāscus Carraria Roma
num oppidū in Taruissinis obſidione cinixerat. In cuius ca
stra patriarchæ Aquileiensis copiæ cōfluxerant. Et Karo
lus regis Hūgariae nepos: quibus Veneti Albricū Cunii co
mitem rei bellicæ peritissimū oppoſuerant. Petrus Auria cū
sexaginta trīremib⁹ & totidē aliis nauigiis in portū Vene
tum ducēs: Gradū Comagum Ruinū et Crapulas uī captas
incendit. Veneti portui suo catheanas addiderunt prælidiis
hincinde ex materia firmatis. Et trecēti equites in litorē mul
tiq; pedites collocati sunt. et in fossa proxima Iohānes Bar
badicus nauigioꝝ om̄is generis multitudinē habuit. Genu
enses Clugia se contulerūt: cuius portu & suburbis Clugia
pāruā appellāt: euestigio sunt potiti. & uersus Venetias ad
insulā Filistinē fossæ substiterūt: Ibiq; Carrarienses ex Pa
duano cōmeatum abunde suscepérunt. Barnabas societatē
Stellæ cum quatuor milib⁹ equitū in Gentienes misit. quæ
in Pultepheram usq; uallem delata: magna præda recepta:
bellum cōponens: cū nemo obuiam exiret: acceptis decē &
nouem aurī milib⁹: retrocessit. Karolus uero Zenus orien
talem Genuæ riperiam in portu Venetis extensiōne facta:
ferro & igne uastauit. Auria uero aucta quātum potuit un
diq; classe: Cluggiam maiorem ægregie munitam ac defen
sam tū cœpit. Sex milia in ea pugna cecidere: quorum pars
maior Cluggienses & Veneti fuerunt. Mulserum pudicicia
seruata est. Non in genti & quinquaginta ex hostibus cap
ti: Iaderam missi sunt. Veneti animo consternati: eductis
e carcere captiuis: a Genuensibus: eisq; Cluggiam missis:

Petrus Auria sufficit.

Albricus comes.

Gradū Comagū Rui
num Crapulas incedit

Clugia capitur.

Stellæ societas.

Karolus Zenus.

Sex milia cecidere.

Genuenses petitā pacem negant Venetis.

Victor Pisaneus.

Classis praefectus.

Barbadicus.

Bōarde nouiter.

Cetheæ naues.

Genuen. Metamaucū.

Stellæ societas delet.

pacem petiere: eas accepturi leges: quas uictor daret. Recusarunt Genuenses superbia elati. Veneti ad defensionē conuersi: murū a portu ad ædem sancti Nicolai excitarūt. Cūq; de duce ageret cui tantū bellum cōmitterent: nec facile reperiretur: qui tantæ ref idoneus putaretur: clamores incerto auctore auditū sūt. In Aria unicū fore Pisaneū Victorem: qui hostem uincere nosset. Dux Senatu deducente ad infimum descendens palaciū: Victorem: quē re ad Polam male gesta: in carcerem cōiecerant: eductum manuq; cōprehensum bello maritimo præfecit. Interea Genuensis Bebas: caput Aggeris: uicum sancti Lazarī: Methamaucū delata igni cremauit. Laurentiq; multis oppugnatiōibus est potitus: & inde Pupiliam petiit Vicū tribus ab urbe milibus distantem: ut Venetas intuaderet. Iohānes illic Barbadicus centū nauigiorum classi p̄fectus: sese obuiū dedit: pugnatumq; est dispari cōditione: cum triremes & barcæ Genuenlium nō nisi alto canali agi possent: Barbadicus uero lembis scaphisq; omni campo per estum uolitaret multasq; bombardas habebat: tunc nouiter inuentas: quarū singulæ binos ternosq; armatos uno ictu conficerent. Tres quoq; cetheæ naues: ad ædem sanctæ Marthæ iussu patrū submersæ sunt: fossaq; caethena clausa p̄sidiis undiq; custodita: simili modo & fossa sancti sp̄iritus obstructa est: ita ut Genuēles ad Methamau chum postea se continuerint. Quorum loco per littus usq; ad urbem pedestri itinere equitatū Venetū fugauere. Pisaneus autem cum classi maiori intra portus fauces se continebat. Sed Dominicus Cōtarenus dux urbis summū belli Imperium sibi assumpsit. sub quo Victor Pisaneus et Dñicus Michael tanq; magri militū rem gessere: quatuor et triginta triremes hñtes. Barnabos aut Stellanos equites sub Astorgio Fauentino iterū cōtra Genuēles misit. q; urbi appropinquaretes: ab erūpente populo oēs pene capti sūr. Astorgius

agricolæ cuculione cōiectus eūasit. GaloIohannes aut̄ grā
cō Impator; uicinā Cōstantinopoli Perā Genuensiū urbē
oppugnatōibus agitauit. Sed Andronicus eius filius patri
æque ac Veneto hostis Turcoꝝ Bulgaroꝝ opib⁹ et so
cietate fretus eā defendit. Cuius timore adductus Impator
ad Genuenses defecit. Ceperāt int̄erea Veneti cōmeatus in
opia laborare. Quod si Genuēles Carraria ut ille suadebat
Cloggia dimissa mare clausisset a cōmeatibus: actū de Ve
netis fuisset. Karolus uero Zenus int̄erea: nauē Genuensem
ab Alexandria redeun̄t: in Egeo pelago aggressus fugien
tem in portu Cretensi cepit. Cuius mercimonia trecenta mi
lia aureoꝝ ualebant. Qua re audita Veneti eū magno fau
re reuocauerūt. Int̄erea Florentini Vrbano sexto recōciliati
ab interdicto liberati sunt. Vrbanus uero Iohannā reginā
domare cupiens: Ludouicū Hungariæ regē impulit: ut An
driasi fratrī mortem se adiutore ulcisceretur. Ille Karolo fi
lio in Taruisinis aduersus Venetos agenti mandauit: ut in
de discedens: Iohannā impeteret. Karolus uocatis ad se Ve
netorum oratorib⁹ p̄ simulatiōem cōponendæ pacis cum
Genuense: nulla pacis facta mentione: aperto quod animo
moliretur: magna celeritate in Hungariā rediit: ita ut octua
ginta eius comites Planis fluvius absorbuerit. Relicto Ian
notto Salerni principe sui exercitus duce: quē in Etruriā
properare iussit. Et Veneti Albricū Cunii comitem dimise
runt: qui altero Venetis militāte Ferebac quodā Germano
cum equitib⁹ quadrangentis Barbianū secum duxit. Ian
nottus utrinq; in societatem accepit: et in agrum Senensem
descēdit. Florētinos Extorres secū ducēs. Florētinī aut̄ Iohā
nem Haucut: quē parua pecunia p̄ pacem in Bagnacauallo
sustentauerāt: addito maiori stipēdio: in Etruriā uocauerūt
quatuor milia equitū et totidē peditū secum ducentē. Zeno
aut̄ in Histriā applicāte Veneti Cluggiā inuadere statuerūt

Io. Græcor̄ Impator.

Filius in patrem.

Genuēliū imprudētia.

Nauis Genuēn capit̄

Florentini absoluunt̄.

Ludouicns Hungariæ
rex cōtra Iohannam.

Salerni princeps.

Io. Haucut in Etruriā.

Zeno in Histriā.

Veneti Clugiam.

Portus Lupa.
Portus Brandulinus.

Patauini ad Genuenses
cōmeatus deferunt.

Lauretū ui capitur.

Quatuor mille milites

Noua Clugia.

duodecimo kalēdas Ianuarii: noctuq; duas naues in portū Clugiae collocarū: quæ ab hoste inuasæ ignibus &c a Venetiis pforatæ dimersæ sunt. Et Contarenus dux Palificatione sup illis præsidiū cōmuniuit: pluraq; ibi prælia cōmissa sunt. Et portuī quem Lupā uocant Veneti præsidiū munitissimū posuerū. Genuensis ad portū Brandulinū exire cupiēs belum acerrimū a Lupæ præsidiū intēratū: ut iterū naues educerentur. Sed Pisaneus portū Brandulinū custodiebat: nec pmisit hostes exire. proximū portuī fuit monasteriū sancti Michaelis: quod Genuensis aggere plancatoq; cōmunierat. Ex quo loco tādiu hosti repugnare conatus est: quo usq; triremes attraherentur. Et Patauini p Athesim fluuiū qui portum effecit Brandulensem cōmeatus afferebāt: nec poterāt a Veneto phiberi. zeno aut̄ in castra Venetorum ueniente: q; tuor ad portū Brandulinū præsidia excitata sunt: & nauis in portu depresso: relicto spacio per quod triremis transire posset. Inde q; quatuor triremes Lauretū delatae: oppidū triduo oppugnatū ui ceperūt: Clauso Genuensi in Ferrariēs effusio. Genuenses iterū ad Lupā impetum fecere: cepissentq; præsidiū: nisi Zenus præfecto affuisser: qui multis cōfossus uulneribus eos repulit. Adducto in eā difficultatem Genuensi: Franciscus Carraria pter cōmeatus copiā: castris admistratam: quadringentos lectissimos milites Clugia immisit. Veneti uero quatuor milibus mercede cōductis: totidē ex suis extra naues pugnare solitis: Karolū zenū præfecerū simul cū classe q; tuor decimū triremiū: qui eo ornatus munere monasterii munitionē inuadit: magnoq; cōmisso plio: Petrus Auria accurrens: dū suos iuare nītitur: bombardā iectus interiit. Quo casu cōsternati Genuenses: ignem in suas naues immiserūt. Et relicto monasterii castello: ad exercitū in paruum Clugia pedem referre ceperūt. Tredecim milia Genuensium: sedecim milia Venetorum in plio decertabant. Noua

Clugia ponte longiusculo ex materia ueteri iungebat. q dū
pōdere fugientiū rumpit multos dimerit. Intercepti sūt eo
die sexcenti Genuenses: cū pene totidē Petrus Auria habu
isset cedis socios. Barbadicus triremes Genuensiū quinqꝫ et
milites octuaginta cepit: & nouē naues cōmeatu ex Padua
deferentes. Post hāc vere nouo crescēte fame: Genuēses im
bellē multitudinē emisere: quæ intercepta a Veneto redire
cōpulsa est. Laborabāt & ipsi fame Veneti: atqꝫ propterea
Thadeū Iustinianū cū sex triremibus p annona in Apulia
miserūt: quæ Matheus Ruphus Auriæ suffectus cū nouem
triремibus Clugiam petēs apud Maufredoniā interceptit: et
ducētos cū eo captiuos. Itaqꝫ Venetia simul et Clugia fame
laborabāt. Agabitus vō Cardinalis Colūna Genuā missus
frustra de pace tractauit. Maruphus apud Iaderam aucta
classe: ad Clugiae litora utrisqꝫ Venetorꝫ castris interiacētia
se cōtulit. Et cū nihil moueri cerneret: ad Fossonenses est de
latus. Veneti ne incōmodū a nouo hoste paterentur: portū
urbis addita densissimi muri turre cōmunire coeperūt. Et Ia
cobus Caballus nobilis Veronēsis cū equitatu in littore sta
tionē habuit. Maruphus cū triremibus uigintiduabus ad ip
sa portus hostia Nonis Iunii se cōtulit. Et cum nemo pdi
ret: Mathamaucū rediit: & deinde ad orā Picensi nauigauit
naues interceptatus quæ frumentū aduehebat. Subsecutæ
sunt triremes uigintiquinqꝫ Venetæ: quæ Marupho nūsc̄
reperto cum annona redierunt. Franciscus Carraria ut bellū
diuerteret Taruisium obsedit: Sylūqꝫ amnem clausura sep
sit: excitatis undiqꝫ munitiōibus ne Venetus subueniret ob
sessis. Interim Genuenses Clugiam captiuis viris & mulieri
bus pene ducentis exonerarūt: qui famem oblesorum pate
fecere. Carraria sibi timens Plebis sacci oppidum in stagna
uergens arce ualidissima cōmunire cœpit. Et Maruphus se
ptem triremibus aucta classe: ad ueteris nouæqꝫ Clugis lit
tus duxit: ut Venetis in prælium prodeuntibus: clausi

Fames utrīqꝫ.

Veneti p annona.

Legatus frustra tractat

Fossonenses.

Ia. Caballus Veroneñ

Sylus amnis.

Fames patefacta.

Bombardis r̄ndetur.

Gen. deditio[n]ē petūt.

anno. MCCCLXXX.

Buccinatoria nauis.

Tergestini se dedunt.
Iustinopolis incendit

Pola capi[re]t et incendit

Arba oppidū capi[re]
Signia incendit.

erampe possent. Sed Veneti bombardis tñ responderunt Postremo Maruphus signo clausos admonuit q̄ centū barchas ex abiecte domo & Clugiensiū fabricauerant: ut ad clausurā portus se cōferrent: serrisq; trabes quercinas fecerint. Ipse interim Lupæ p̄sidiū aggredit. Quare animaduersa Veneti: aduersus Maruphū bombardis pugnauerūt: & septuaginta barchas inclusas miserūt: factoq; impetu septuaginta lembes interceperūt. In quo p̄lio multi Genuēs capti sunt & Maruphus ab oculis insipientiū euanuit. Petita ē a Genuensibus aequis cōditionibus deditio. Veneti deditio[n]ē si fieret nullis foederibus se accepturos r̄nderūt: quae kalē Iulii decimo anno. MCCCLXXX. facta ē. Et nullo foedere accepto capti sūt q̄tuor milia trecēti q̄draginta hostes: in quibus ducēti sexaginta octo Patauini fuerūt. Andreas Contarenus dimisso Victore belli duce ad res p̄sequendas cōscensa buccinatoria nave Venetas rediit: summo honore exceptus. Decē et nouē triremes repartae sunt. Captiū oēs in carcere cōiecti. Nec tñ quieuerere Genuenses: qui cū triremib[us] octo et triginta Tergestinos Venetis rebellare coegerunt: qui se p̄fīarchæ Aquileiensi dediderūt. Iustinopolis a Genuensibus uī capta & incensa ē: cuius arx Venetis salua mā sit. Aucta eorū classis decē triremib[us] nonis Iulii in portū Venetū se cōtulerunt. Et cū nemo pdiret: in Histriā reuersa Polā urbem uī captā incendit. A Parenco uero multis uulneribus acceptis repulsa est. Pisaneus uero cū nauibus q̄draginta septem Bebis expugnatione receptis Pyranū adiuangans Iustinopoli p̄ arcem recepta atq; cōmunita in Apulia transmisit. Interim classis Genuensis Arbensi oppido ciuiū deditione recepto: Signiā uī captā incenderūt. Pisaneus uero cū Legatus eius decē Genuensiū triremes in portu Sypotino repertas p̄ ignauia fugere pmisisset: ab iracundia in languore incides: medio augusto obiit: Zenusq; Karolus ei suffectus ē. Interea dū Carrarius Taruisiū fame obtineſ putat:

Veneti multis armatis lembis: clausurā Sili fluminis expugnant: & in urbē commeatū importabāt: Iacobūq; Caballū cū equitatu ad Mestrū cōuenire iubent: q; terrestre Carrarii exercitū pellat. Britones plurimi sub eo militabāt: q; perfidia usi ad Carrariū transierūt: quoq; ope Castrū francū de Taruīsino a Carraria expugnatū est. et uete nouo Nauale oppidum etiā de Taruīsinis deditioē ciuiū accepit. Quā ob causam Veneti Taruīsinā urbem quā se amissuros intelligebāt misso ex Senatu Pāthaleone Barbo ducibus Austriae quo rum primo fuerat pmiserūt. Idq; Carrarius audiēs: mōstus obsidionē soluit. Cunq; classes hinc atq; inde ab utraq; pte discurrerēt: dux Subaudiæ diu tractatā pacē inter cōtendētes: tandem uigesimaqrta Augusti die: āno. MCCCLXXXI. in hanc formulā cōclusit. Regi Hūgariæ si nullū pirratam in suis Dalmatiæ locis tutū esse pmitteret: neq; sal fieri sineret. Venetus singulo quoq; decennio septē milia aureos psolueret. P̄fīarchæ Aglegiensi eadē maneret: quæ ante bellū esse cōlueuerat: pacis amiciciæq; cōditio. Genuensis Venetusq; res undiq; ablatas: quæ loco moueri possent: retineret: captosq; ante omnia liberaret. Cōuenitq; ut insula Tenedos du ci Subaudiæ assignaret: castellūq; ea cōditione excideret: ut a neutra ptium ædificari aliquā posset. Oratiq; Florentini ducētis milibus utrinq; uadati sūr. Paduanus arcēs turrescq; ad fluuiorū hostia stagnorūq; excitatas demoliretur: terminosq; inter Paduā & Venetū missi a Subaudiēsi designarēt. Seruata sunt omnia p̄ter unū castelli Tenedon: quod Zanacius Mudacius Venetus iussu ducis ut redderet: adduci nō potuit: ueritus ne græci dirutū reædificarent. Barnabouem Vicecomitē pace exclusum fuisse tradūt. Interea Senēses & Pisani Iannocētū Salernitanū regis Hūgariæ Karoli eius ne potis copiarū ducem pecunia placatū a populatioē auertērunt. Idē & Florētini facere uoluerūt. Sed Iannottus exules

Mestrum.

Britanoꝝ perfidia.

Taruīsū duci austriæ.

āno. MCCCLXXXI.
pax conclusa est.

Septē milia aurei.

Tenedos insula.

Seruant̄ oia p̄ter unū

Ager Floren*t* vastat.

Karolus Areti*ū* capit.

Floréti*n* pacem emūt

Kar. Iohann*a* obsider

Gibellini cum Guelfis
retineri nō poterant.

Turbo in Italia.

Triginta milia equitū

an om̄ia reduci petebat. Propter quā rem dū ager Florenti
nus p̄mitur; & Iohānes Haucut repellere Iannottū enītitur
Reuersus ex Hūgaria Karolus: octo milia equitū secum tra
hens in Aretinos puenit: eāq̄ urbem Guelforū & Gibelli
noꝝ discidio agitatā: in deditōem accepit, nec moratus uia
Senensi: apertū Florētinis bellū intulit. Et Iohānes Haucut
ex Stagia illū repellebat. Sed Florētinī datis q̄draginta mi
libus auri pacē redemerunt: Haucutūq̄ dimiserūt: qui Bag
nacauallū Nicolao et Alberto Estensibus uendidit: quibus
Astorgius Manfredus Fauencīa pauloante furto & ciuium
p̄ditione abstulerat. Karolus uero mirabili felicitate uisita
to Romæ Vrbano: regnū Neapolitanū ingressus: dissipato
uariis pliis Iohānæ exercitu: Neapolī potitus deditōe ciuit̄
Reginā in Castronouo obsedit: Albricūq̄ Cunii comitē &
Ferebac Germanū regnū exoneraturus dimisit: ut p̄da et ui
ribus copias cōseruarent. Reliquerat Karolus in Aretio p̄si
dem ep̄m Virdunēsem: q̄ diuisiones exosus: Gibellinos cū
Guelfis parī iure retainere conabat̄. Cui ab utraq; pte parū
dilecto successor datus Iacobus Carazolus Neapolitanus:
q̄ dum eandē uia' sequeſt' æquitatis ac iusticiæ: a plebe Guel
fa in arcē repulsum est: cū quo et Gibellini cōfugerunt. Cara
zolus Albricū in Tudertinoꝝ finibus cōmorantem accersi
tum noctu in urbē immisit. qui dū Guelfos coercere studet:
Gibellinoꝝ quoq; bona diripuit. A mulierē tñ violentia tē
peratum ē. Ferrebac quoq; paulopost securus: quod ab Al
brico fuerat reliquū in Aretio abrasit. De Florētinis quoq;
prædā adegit. Hæc ad annum. MCCCLXXXI. acta sunt.
Quo ip̄e nouus in Italiā turbo descendit. Ludouicus enim
Andegatiensis a Francoꝝ rege & Clemēte antipapa impul
sus: nō tam ut Iohannā reginā liberaret: ut aiebat: q̄ ut Vr
banum p̄ arma deiiceret: cū triginta milibus equitū in agro
Bononiēsi desedit. Propter quā rem Karolus relicto nobī-

litati Aretio: Albricū & Ferrabac ad se renocauit. Et Florē
tini Iohannē Haucut ab Vrbanō rogati in cōpensatione pe
cuniarum p absolutione pmissarū: ad Karolū transmisere.
Ludouicus aut p Marsos ad Cassinelem saltum puenit. Inte
rea Genuenses propter castellū Tenedon Sabaudensi nō
datū: Florētinorū oēs qui uadimoniū fecerāt: in suis dñiis de
tinuerunt. Sed Veneti missis oratoribus Genuā: impruden
tiam Zanachi p tenderunt: & oppidū oīmo restituendum
affirmauerūt: quod et factū est. Dux Sabaudiae oppidū no
bile demolitus est: et pax firmata. Interim āno secūdo post
aduentū Andegauēsis: duodecim milia equitū ex Gallia ei
transmissa sunt. q per Placentinū Lucēsem Florentiū et Se
nensem agrū in Aretinū Andegrauio duce peruenere. et in
troducti a Guelfis resistentiū intus & extra Gibellinoꝝ fa
stido: urbē tertio post Albrici cladē anno: diripuerūt. Te
nebatur arx Guelfoꝝ pslidio: quæ diebus qdraginta oppu
gnata: in Gallorum ptate futura erat: nisi mors interuenisset
Andegauēsis. Andegrauius. n. illa intellecta Aretinis in ar
ce obssesshortatib⁹: eā urbē Florētinis uendidit: et in Gal
lias reuersus ē. Exercitus Ludouici defuncti dissipatus: ita ut
mendicantes bini triniue in Galliā redierūt Andegauēsis mi
lites. Vrbanus aut pōtifex cū curia Neapolim se cōculit: hō
sub specie iusti & honesti: rusticus ac nulli amabilis. q dum
nepotē suum Capuanū principē a rege creari nō obtinet: ad
minas se cōuertit: ita ut rex adhibitis custodiis: eū exire pa
laciuꝝ phibuerit. Sed pōtifex dissimulata iniuria impetravit
Nuceria urbem p estatis caumata sibi habitandā cōcedi. in
qua pslidiis cōmunita: Cardinales nouos in gentē turbā crea
uit: & septē ex ueteribus cōsecit in carcerē: quos aiebat con
tra se cū rege cōiurasse. Et antīp̄a deinde pcessum cōtra re
gem priuatōis inchoauit: missa de more citatōe. Cui rex q d
dixerat responsurus: Nuceria cōsumptus. Sed Raymūdus

Florētini detinent.

Tenedon demolit.
XII. milia equitū.

Aretiū diripitur.

Aretiū uendit.
Exercitus dissipatur.

Vrbani rusticitas.

Pontifex Nuceriam.
Cardina. multos creat

Comes Nolanus.

Cardinales submergit

āno MCCCLXXXV
Karolus rex interficit

Vicecomitū terræ.

Pontifex Lucam.

Pontifex Perusiam.

Pontifex Romā.

XXIX. Cardi. creantur

Balcantis gente Vrbinus comitis Nolani filius: q postea fu
it princeps Tarentinus: cōpiis fretus q̄s sub rege duc̄taue
rat: Vrbanū cum curia ad p̄ximū litus deductū Genuensiū
tr̄remibus imposuit. & pontifex ad Genuā delatus: ex sep
tem Cardinalibus Nuceriae captis: quinq̄ saccis inuolutos:
in mare demerlit. Interea Ludouicus rex Hungariae eo t̄pē
quo Andegauēs obiit. & p̄ceres H̄ugari Karolū in regē
suū per Legatos accersiuere. Qui p̄fectus in regnū Hunga
riæ dum conuentū celebrat curāte regina quæ odiū dissimil
lauerat: interfecitus ē: anno cīciter. MCCCLXXXV. Quo
t̄pē Barnabouē Vicecomitē Iohānes Galeacius ex fr̄e Ga
leacio nepos captū: in Medoeciæ arce usq; ad mortē custo
diri curauit: eiusq; dominioꝝ partē obtinuit: Cū quo prius
hæc p̄tū facta erat: ut Galeacius Papiā Vercellas Noua
riam Terdonā & coetera in Apenninū alpesq; uersa. Bar
nabos Placenciā Cremonā Parmā Laudā Brxiā & Berga
mum obtineret: Mediolanū uterq; possideret. Vrbanus āt
anno Genuæ pacto Lucā se cōtulit. Vbi resciēs Florētinos
ecclesiasticū statū pessundare niti: Bononiensesq; aliosq; re
belles adiutabāt: & Perusinos ad nouas res inuitabant: Pe
rusiam se cōtulit: p Pisanos & Senenses. Vbi p paucos mo
ratus menses: desiderio Neapolim repetēdi: Ferentinū usq;
descendit: sperans Ladislauū admodū puerū & Iohannē Ka
roli filios p̄na hæreditate deturbare. Multi.n. proceres Lu
douico Andegauensi studere soliti: ei spem potiundi regni
p̄stabāt. Sed magna usq; fide Caetani: pueris seruatis regnū
quoc̄ seruauerūt. P̄otifex cū nullū intelligeret in regno mo
tum: Romā rediit: Ibiq; magno honore exceptus est. Nec
diu postea ab Anderesioꝝ audacia insidias p̄tulit: a quoꝝ
piculo et molestiis eū liberauit uigintinouē Cardinaliū crea
tio: in q̄bus maiori ex pte Neapolitanis: tres Romani fuerūt
Inter hæc Antonius Scaliger Veronēsis et Frāciscus senior

Patauinus bello inuicem acerrimo cōflictati sunt. Iohannes Accio Vbaldino Carrario & Iohāne Ordelapho Scaligero militantibus: utrōq; rei bellicæ peritissimo. Fuitq; diu an ceps nīctoria. Sed Galeacio Vicecomite Patauinū adiutante: Scaliger pulsus est. Et Verona Vicēciaq; in Galeacii protestatem puenit: Pauloq; post Frāciscus ipse Carrarius paucoq; mensiū obsidiōe a Galeacio captus: et in Modoecianū carcerem cōiectus est. Frāciscus aut̄ filius fuga sibi cōsuluit. Florentini uero Politianū Lucinianūq; oppida de ueteri Senensiū dñatu & Cortonā urbem liberā suis p̄tibus ingenio magis & arte q̄ viribus adiunxerūt: Veritiq; potentia Vi cecomitis: copias in ecclesiæ p̄uinciis pōfici rebellibus coegerūt. In quis Barnabouis filius & Antonius Scaliger cōuenere: quos cū quinq; milibus equitū peditūq; in agrū Senensem miserūt: quos Vicecomiti adhesisse opinabant̄. Galeacius uero Legatos ad Florētinōs mittens: conquestus est hostes suos Karolū et Antoniū ab eis cōductos esse: et amicos Senenses uexatos: cūstosq; Florentinos e suo dñio pepulit. Dilatū est bellū: cū Petrus gambacurta Pisanoq; dñs p̄mittente Florētino tractare pacem cōpisset. Interea Vrbanus. VI. mortuus est. Cardinales maiori ex pte Neapolitanū unū ex suis elegerunt: Petru Tomacellū Bonifaciū nonū appellatū Anno. MCCCXC. Et Galeacius Florētinis bellū indixit: atq; ex Senis primo intulit: Iohāne Accio Vbaldino: et Iantodesco Petramala ducib;: q̄ uallem Arin supiorē populati sunt. Et Iacobus Vermes alter Galeacii dux Bononienses Florētinoq; amicos sublati aliquot oppidis: bello agitauit. Florētini uocatū ex regno Iohannē Haucutū Karolo Bernabouis filio & Antonio Scaligero sociatū: cū quatuor milibus equitū peditūq; duobus milibus Bononiā misere. Et de trāsalpinis Stephanū Bauariæ ducē: ad quem Frāciscus iunior Carrarius cōfugerat: et Iacobū Armeniaci

Carrarius capitur.

Cortona urbs.

Vicecomes indignat̄.

Vrbanus. VI. morit̄.
Bonifacius. IX. eligit̄.

Bellū indicitur.

Cōtra Bononienses.

Stephanus cōducitur.

Battifolle oppidū.

Scaliger acclamatur.

Verona diripitur.

Estensis Bononiēsibus
& Florētinis adhesit.

Castellaciū diripitur.

comitem magna mercede cōductum expectabant. Interim Iohanne Accii defuncto: Ian Todescus Battifolle oppidū cepit: tertio ab Aretio miliario distans: Indeq; magnā Are tinis intulit uastitatem. Franciscus aut Carraria mutata ueste Italiam ingressus: secreto Venerorū fauore padua est intro missus. Cui dux Bauariæ cū copiis subsecutus: recipiēda ar ce affatim cōmunita fauori astitit. Veronenses autem nō ignorantes: Anthonium Scaligerum in Etruria decessisse: reli cto unico filio in prima puericia superstite: audita Patauii rebellione arma corripienes: Scaligerū nomine acclamato in Vicecomitis præsidia senierunt: & forte tūc copiæ Vice comitis in Cremonensibus paratæ erant: ad recipiendā partem Paduæ immittendæ. Veronenses itaq; primates præcipitato consilio Vgoloctū Blocardum copiarū Vicecomitis ducem: nulla impetrata publici errati uenia accessitū: patientibus portis intromisere. A quo urbs opulenta triduo est direpta: quousq; uxor Galeacii clade auditæ: urbē ultra affligi prohibuit. Dum arcis Paduanæ durat obsidio: dux Bauariæ defectum pecunia Florentino nō missæ causatus in Germaniam rediit. Et Florentini Iohannem Haucut ex Bononia' immisere: fauoribus freti Alberti Estensis: qui a Galeacii societate pridem inita discedens: Bononiensi Paduanoq; et iþis Florentinis adheserat. Haucut accessu Patauina arx recepta est: & copiæ Galeacii in Vicētinos recesserent. Iam comes Armeniaci cum uiginti milibus equitum per Thaurinos descenderat. Castellaciumq; in Alexādrinū uic captum diripuerat. Et Galeacius renocatas e Vicentino copias: in suburbio Alexandrino collocauerat. Cum Iohānes Haucus ad Abdum usq; profectus ut Armeniaco coniungeretur transire prohibitus est. Armeniacus autem furens Alexandria petens impetu delatus: castra p portis metarū parat: excidium cōminatus. Vicecomitis pars militiæ in

arcem prodiens impetū: cœteri omnes aduersus exeuntes:
portis ad extremam hostiū aciem occultis itineribus circū
cti sunt. Galli interea dum eorū cohortes leui prælio cū ho-
ste ante portas armato decertant: nō magis arma q̄ uestes
exiunt: dum quieti se dedunt: cum a tergo & a lateribus in-
uasi prius cæsi capti q̄ sunt: qm se inuasos intelligerent. Co-
mes Armeniaci captus uulneratusq; eadem die interiit. Re-
naldus Ian Figliacius & Iohannes Riccius equites Florētini
qui Armeniacum duxerant: capti sunt. Fretus tāta uictoria
Galeacius: partem copiarum ad cōprehendendum Haucu-
tum misit. Sed ille iam certior factus: transmissio Mincio &
Athesi: in insidias pene incidit: aquis per agros deriuatis:
& in propinquo copiis Vicecomitis latentibus. Quod cū
iþe didicisset a captiuis: signis sub arbore dimissis ut perma-
nere uideretur celeri cursu nō paucis suorum amissis: noctu
abiēs: ad Montagnanā per medias aquas puenit. Quē Flo-
rentini in Etruria reuocarant: cū Iacobus Vernes duodecim
milibus equitū & q̄tuor milibus peditū sociatus: & Senen-
ses cū tribus milibus equitū eos uexarent. Quoꝝ conatus
Haucutus multis modis ludificatus est. Interim hortāte Bo-
nifacio nono: & Antomotto Adurno Genuēsiū duce pax
æquis cōditionibus Genuæ cōstituta est. Interea Franciscus
de Vico urbis præfetus: Viterbiū Bonifacio pontifici p-
ditione abstulit. Et Petrus Gambacurta Pisanoꝝ dominus
a Iacobo Appiano omniū consilioꝝ suoꝝ principe: quem
ditauerat & plus æquo extulerat: cum filiis interfectus est.
Appianus dominiū inuasit. & Albericus Estensis mortuus
est. Accius: & iþe familia Estēsi genitus: p̄fia pridē pulsus:
ad Cunii comites cōfugerat. Quem cum illi uia Argentēsi
reducerent: tumultus in Ferraria exortus est. Tutores enim
Nicolaī Marchionis pueri: Corrado Comite Theutonico
duce: arma sumentes: Accium pepulere. Vítores Nicolai

Galli delentur.
Comes interiit.

Galeacii uictoria.

Montagnana.

Pax æquis cōditōibus

Albertus Estēsis obiit

Cunii comites.
Tumultus Ferrariæ.

Cunii comitis fraus.

Clemēs antīp̄ morit'
Bñdict. XIII. sufficit.
Ladislaus Impr.
Galeacius primus dux

Italia liberat̄ ab armis

Brítones Angli Teu-
tones Italia pellunt̄.

Galeacius bellū intulit

tutores Lucū & Consilice oppida Iohāni comiti Cunii pro miserunt: si ille Acciū interficeret. Iohānes cōposita fallacia uitū Accio similē interfecit: et acceptis oppidis Acciū p̄du xit in publicū. Bonifacius uero nonus multa ab Anderesiis perpessus est. Qui suo in cubiculo latitātes: canonicos Late ranenses propter uenditionem quā facere enormē recusaue rant: p̄ uim refractis ualuis eduxerūt. Eodem anno septimo Clemēti mortuo: Petrus de Luna suffectus est: Benedictus tertius decimus appellatus. Et Karolo Imperatori Romano defuncto: substitutus est Ladislaus filius. A quo Galeacius multa pecunia ducatū Mediolanī primus accepit: misslo ora tore Petro Filiarghi Mediolanensi archiep̄o: q̄ postea Ale xander quintus p̄otifex Romanus fuit. Duo tūc erant in fa milia comitū Cunii præcellentes in armis duces. Iohānes de quo ante diximus: & Albricus: cuius causa factū est: ut ab externis armis Italia sit liberata. Albricus enim post captū a nepote Barnabouem: cui militauerat: Italos multis i locis arma tractantes: in societate unam coegit: sancti Georii uocatam: cum qua Brítones: qui sexaginta ferme castella in a gro ecclesiæ uastauerant: cū Cardinali Gebbenensi: ad sex milia: Italiā (ut diximus) ingressi: & deinde Theutonicos: ac postremo Anglicos: Iohāne Haucut mortuo ac Florentiæ sepulto: Italia pepulit: et a Galeacio in primariū ducem assumptus est. Sed cā intellexisset Iohannē sibi propinquū a Florētinis lacessitū esse: dimitti curauit: & simul cum Iohāne opem ferre Appiano statuit: quem Florentini bello premebat: atq̄ in Etruriam transiit. Galeacius uero sub eadem occasione Florētinis bellum intulit. Paulū Vrsinum: Octo borium Parmensem: Ceccolinū Michelottū: Broliā & Brā dolinum Foroliuenses cū magnis copiis in agrū Pisaniū mi sit. Quo tpe Albricus Paulo Sabello et Luca Camali subsecutis copiarum ductoribus: ad Senenses se contulit: bellum

cōtra Florētinōs optantes: Florētinis post Haucut primari
us duxtor erat Bernardon Aqtanus: in re militari Italica nu
tritus. Vocatis igit̄ Albricus aliis ex agro Pisano ad urbē
Senensem cum decē milibus equitū paulominus peditū ad
Florētiæ moenia ē delatus: anno. MCCCXCVII. Quo tpe
Bonifacius pōtīfex Perusia se cōtulit: nobilitatē plebeis Ra
spantibus cōciliāns. q̄ tñ pñte pōtīfice falsa fide insurgetes:
ad octua ginta illoꝝ interfecit. Biordusq; Michelottus ple
beiarū princeps partiū: urbīs dñatum accepit. Pōtīfex indi
gnatus Asiliū petiit. Et dux Mediolani Mantuā terra & aq
obsedit. Albricus ad Carthusiē monasteriū castra posuit
discurrens ad urbīs portas: & ædificia dietim incēdens. Et
paulopost Aruū trāsluit: missa copiarū pte: quæ Politianē
ses Cortonensesq; opprimeret. Interea Paulus Vrsinus ad
hostes defecit: Ceccolinusq; a frē Biordo Florētinorꝝ opera
in patriā reuocatus est. Ob quā rem Albricus in Pisaniū re
uersus: Paulo Sabello: Nicolao Pelanicino: et Nicolao Di
uerso p defensione Appiani relictis. Ipse a Galeacio uoca
tus: in Mantuanū cōcessit. Nā Veneti missis nauigis: oppu
gnationem Galeacii p aquam irritā fecerūt. Et Karolus Ma
latesta Mantuani sororius cū copiis Florentinorū Galeacii
exercitū primo repulerat: Post ita fregerat: ut impedimenta
apparatusq; bellicos et copiarū partē illi abstulerit. Et Pisa
nus populus copias ab Albrico dimissas insolētius agētes:
maiori ex pte diripuit. Florētini inde occasionē nacti: Pisa
nos ad se trahere tentaverūt. Quod cū nō succederet: bello
agitaueūt: quod mox intermisere cū Pappii Balneiq; comi
tes & Vbertini rebelles Vicecomitis freti copiis: nouo eos
bello agitarēt. Sed Veneti missis oratoribus ad Mediolanē
sem: aut se hostes expectaret: petierunt: aut pacē Florētinis
Gōzagæq; redderet: p quā Italīæ alī a Vicecōitū motibus
q̄ sc̄f liceret Sed cū de pace nō cōueniret: iduciæ cōstitutæ

Bernardon.

Pontifex Perusiū.

Pontifex Asiliū.

Vrsinus defecit.

Venetī Mā. subueniūt

Venetī a Mediolanē sī
pacē Florentinis petūt

Induciæ cōstitutæ.

Anno. MCCCXCIX
Biordus occidit.

Perusia Galeacio dat

Florē. Vene. implorat

Pōt. Romanos accusat

Castellū. s. Angeli.

Annus Iubileus.

Bētiuolius Bono. dūs
Paulus Guinisius.

sunt. Eo q̄ anno Iacobus Appianus & Vannes filius natu
maior uita excesserūt. Gerardus iunior filius Pilis dñatus ē
q̄ altero deinde anno insidiis a Florētino appetitus: retinen
di urbē spe destitutus: eā accepta pecunia uēdīdit Galeacio
Plumbino oppido sibi retēto: āno. MCCCXCIX. Et Bior
dus a domēstico insidiatoř occisus est. Perusini libertatē re
sumere quæsiuerūt. et pontifex p̄ Vgulinū Trīnciū Fulgina
tem uicariū suū eam recuperare intentauit. Sed Perusini sedū
cti p̄cibus Galeacio se dediderunt: q̄ post duos menses Bo
nonia Lucaq̄ piter pollicitationū magnitudine potitus est.
Florētini suæ rei timentes p̄ Patauinū Ferrariensemq̄ dñm:
Venetoꝝ opem q̄siuerūt. Appropinq̄nte vō anno Iubileo
Legati Romanoꝝ pontificē in Alisio rogaueſt ut Romā re
diret. Ille q̄uis cuper: dissimulauit. Romanosq̄ accusauit: q̄
Senatores secundū consuetudinē ex nobilitate externa reci
pere noluisse: sed temere cōseruatorē elegiſſent parūdo
neos: q̄ Bandereliſ om̄ia pmilissent. nec iturū se pmisit: do
nec Romati Senatorē Malatestā Pandulphi filiū Pisaurien
sem uirū doctū ad se recipereſt: Bandereliſq̄ abrogandam
auctoritatē ſpopōderint: a quibus etiā pecunia adiutus est
Et urbem ingressus plenario ſenſim dñio potitus: molem q̄
Adriani: quæ diu an corroſa & qndiq̄ duuiſ obſita: in ca
prarū paſcua fuerat destinata. additīs circa mœnibus et tur
ri in medio excitata: in eā quæ nūc extat arcē restituit. An
nus interīm aduenit. MCCCC. et Iubileus freq̄ntantibus ur
bem populis celebratus ē. Quo āno Albricus Cunii comes
cū Bononiēſibus iūctus Astorgiū Manfredū Fauentinū bel
lo agitauit. Et Iohānes Bētiuolius ciuīs Bononiēſis in ea ur
be dñatū accepit. Idē Lucē fecit Paulus Guiuſius ciuīs i ea
urbe ditissimus. Et pestis maxia Italiā populata ē. ppter q̄
rē Bētiuolius cū Fauētino pacē fecit. Albricus vō idignatus
Bononiēſes et Fauētinos bello agitauit ſubmiſtrāte pecūias

Galeacio: quis Astorgio Karolus Malatesta Florentiniq;
& Bentiuolius subuenirerit. Florētini insup Galeaciū opp̄ssi
ri: Robertū Bauariæ ducē: quē Electores Imperii abrogato
Ladislao Boemo Imperatorem elegerat: ea conditōe in Italiā
uocauere: ut nō prius pmissam pecuniā accipet: q̄ Viceco
mitis terrā attigisset. Ille ingressus Brixianū ad Benacū La-
cum pecuniarū parte recepta: Galeacii copiis cōgressus fra-
ctusq; Tridentū rediit. Et uocātibus Venetis Paduā uenit
Ad quē oratores Florentini pfecti: eū resumere bellū roga-
uerunt. Cui tūc Fortia Attendolus Cotimola Romandiolæ
oppido oriūdus: iam primū nosci ceptus: et Baldasar Muti-
nensis copiarū duces militabāt. Sed cū paucæ sibi pecuniæ
pmitterent: re infecta: in Germaniā rediit. Tūc Bonifa-
cius p bñficiis ecclesiasticis accipiendis annatarū usum inue-
nit. Quādegem in solis ep̄atibus Anglii receperūt: reliqui
oēs admisere. Anno. MCCCCI. Bonifacius p̄tissex nonus
Ladislau adolescentē Karoli Neapolitanī regis filiū: ad reg-
num paternū resūtuit: a tyrānis & populis occupatū: q̄ Lu-
douici Andegauissis ptes secutī fuerāt: abrogata priuatiōe
Karoli: a sexto Vrbano Nuceriae facta. Cardinalis Florēti-
nus iussu pape Ladislau coronauit apud Caetā: quæ sola in
fide māserat. Vicecomes āt reuerso i Germania Impe Ro-
berto: copias suas ad opprimendū Benciuoliū Albricū mi-
lit. q̄ ductores Mātuanus recōciliatus et Pādulphus Mala-
testa Karoli fū Otto Bonusq; Parmēlis fuere. Florētini Ber-
nardonē auxilio Bononiensiū p̄miserāt. & Frāciscus iunior
Carrarius duos filios cū pedestribus scuto armatis calibeo
copiis. Albricus aucto exercitu ad Casaleclū duxit: tus flu-
mini Rheno imminens: eā amnis ptem succisurus: q̄ in urbē
ducta fossa manu facta: magno opificis auxilio est. Veritā
hoc malū Bononiēses in pugna ruūt: & apud pontē lapide
um cōfecto p̄lio supant̄. Bētiuolius cū paucis in urbē fugit

Robertus Imperator.

Robertus fugatur.

Annatæ inuentæ.

Anno. MCCCCI.

Ladislaus coronat̄.

Bononiēses superant̄.

Bononia obsidetur.

Bononia capitur.

Galeacius morit.

Albricus magnus Comestabuli Ladislai.

Fauores pontificis.

Perusia recuperatur.

Iadera obsidetur.

Bernardus cū omni equitatu captus: paulo post interfectus ē
Et Carrarii frēs cū armato insigniter peditatu uenerūt in Vi
cecomitis prātem: a quo liberaliter habiti: in carcere tñ ser
uati sunt. Albricus Bononiā ad muros obsedit: & aliquibus
locis oppugnauit. Bentiuolius dū noctu rē suā armis tutas
nimia usus confidentia in globū præcipitatus pene solus: a
quo p̄ter repugnantū intentionē vulneratus occubuit: Bo
noniāq; patētibus portis Albricū introduxit. Trepidus
est plus solito Floretiā: ad quā capiendā dum Albricus le
accingit: potentiores æquo sui exercitus duces: eū subsequi
recularūt. Et paulo post querentes pacē Venetos dū libēter
Galeacius audit: febre correptus: apud Mediolanū intenit.
Cuius morte Cometes crūtior fūsiorq; coeteris nřæ etatis
apparēs indicauit. Pinus Ordelaphus tunc Fōrliū obtine
bat. Et Albricus Fauentinū agitabat: breviter autem iisset: nisi
a Ladislao rege in magnū creatus comite: & in stabilem
& multis ab eo donatis pecuniis: q̄s peribit om̄ Bonaciū
in op̄ adolescenti dedisse creditū est: Caius neq; cōpiis con
tulisset: pōtis sex enim fīrem suū Neapolim imiserat in regis fa
uores: quē a Neapolitanis repulsum: Perusiā cū exercitu ire
iussert: a quo Perusia illico recuperata est. Per quod tps Bal
dasar Costa Neapolitanus sancti Eustachii Cardinalis crea
tus est. Qui legatus ad Bononiā missus: eā urbem post fun
ctum uita Galeaciū libertati studentē obsidiōe cepit. Quo
in bello primū nullo subditus duxtori: militare cœpit. Brac
cius Montinēsis ab Albrico in Romādiola dimissus: a quo
fuerat familiariter educatus. Albricus Neapolim obsidiōe
recepit: & om̄es regni principes urbesq; ad Ladislai obedi
entiā confluxerūt. Sed is rex priusq; satis regnū cōfirmasset
ad regnū Hungariæ suscipiendū a principib; acceritus: iu
uenili impetu est puectus. Sed dū Iaderam urbē obsidione
præmit: recepitq; certior factus Neapolitanos & aliquot

principes inita cōiuratione in rebellionē pendere. Albricus enim iā in Romādiolā se cōtulerat. Anxius igit̄ Iadera Venetis uēdita quoq; pluries fuerat. Neapolim rediit. Et rego-
cato Albrico seueriori usus disciplina: neminē in regno esse
pmisit: qui uel regni uel oppidi retinuerit dñatum. Multos
pria eiecit. Et in Seuerinatū familia crudeliter animaduertit
primoribus eius capitali supplicio affectis. Interim nono
Bonifacio uita functo: Innocēcius septimus suffectus ē: Cos-
mas Sulmonēlis antea dictus: q̄ iureiurādo collegio pmisit
q̄ primū esset p̄ unionē requisitus p̄tificati renūciare. Cui
defuncto suffectus Gregorius. XII. exigente Carraria. Ve-
netus eodē iuramēto astrictus est. Sed cū Innocencius renū-
ciare requisitus noluisse: Gregorius uero expectāda Bñdi
cti renūciationē rem ducere uidere: cōgregatū apud Pisas
Etruriæ ciuitatē nationū quæ Bonifacio paruerāt conciliū:
Gregorio & Bñdicto priuatis pontificē creauit Petru Phi-
lardi Cretensem ex ordine minorista summū philosophū
atq; theologū Romanæ ecclesiæ Cardinalē Alexadrū quin-
tum appellatū. Cui breui defuncto: Baldazar Cossa Bono-
niæ potius dñs q̄ legatus successit: Iohannes. XXIII. appellatū
rerū gerendarū expientia magis q̄ uitæ sanctimonia
præditus.

Iadera uendit̄.

Bonifacio nono: Inno-
cencius. VII. surrogat̄

Gregorius. XII.

Conciliū Pisas.

Alexander. V.

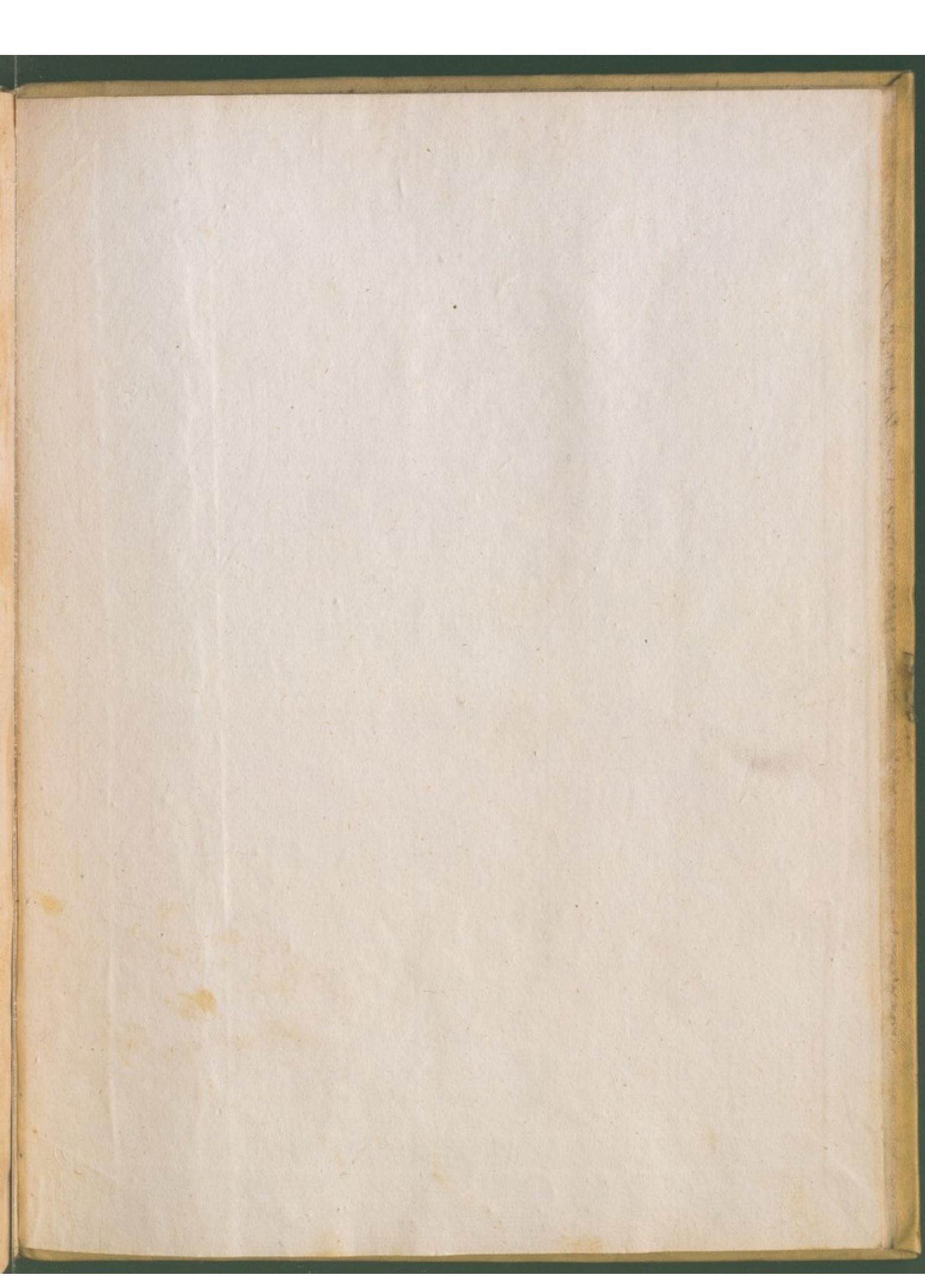
Iohannes. XXIII.

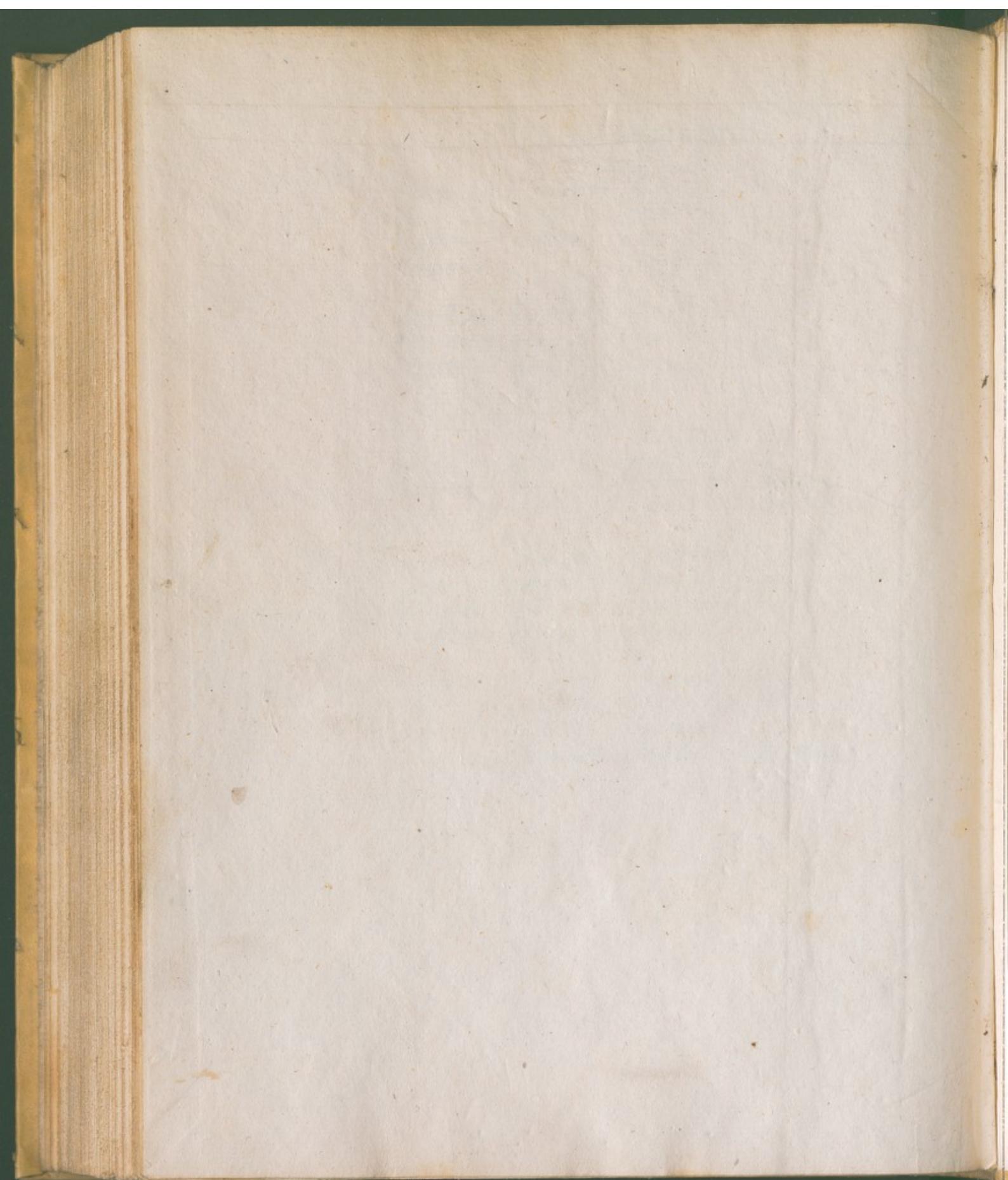
XX. LIBER FINIT FOELICITER.

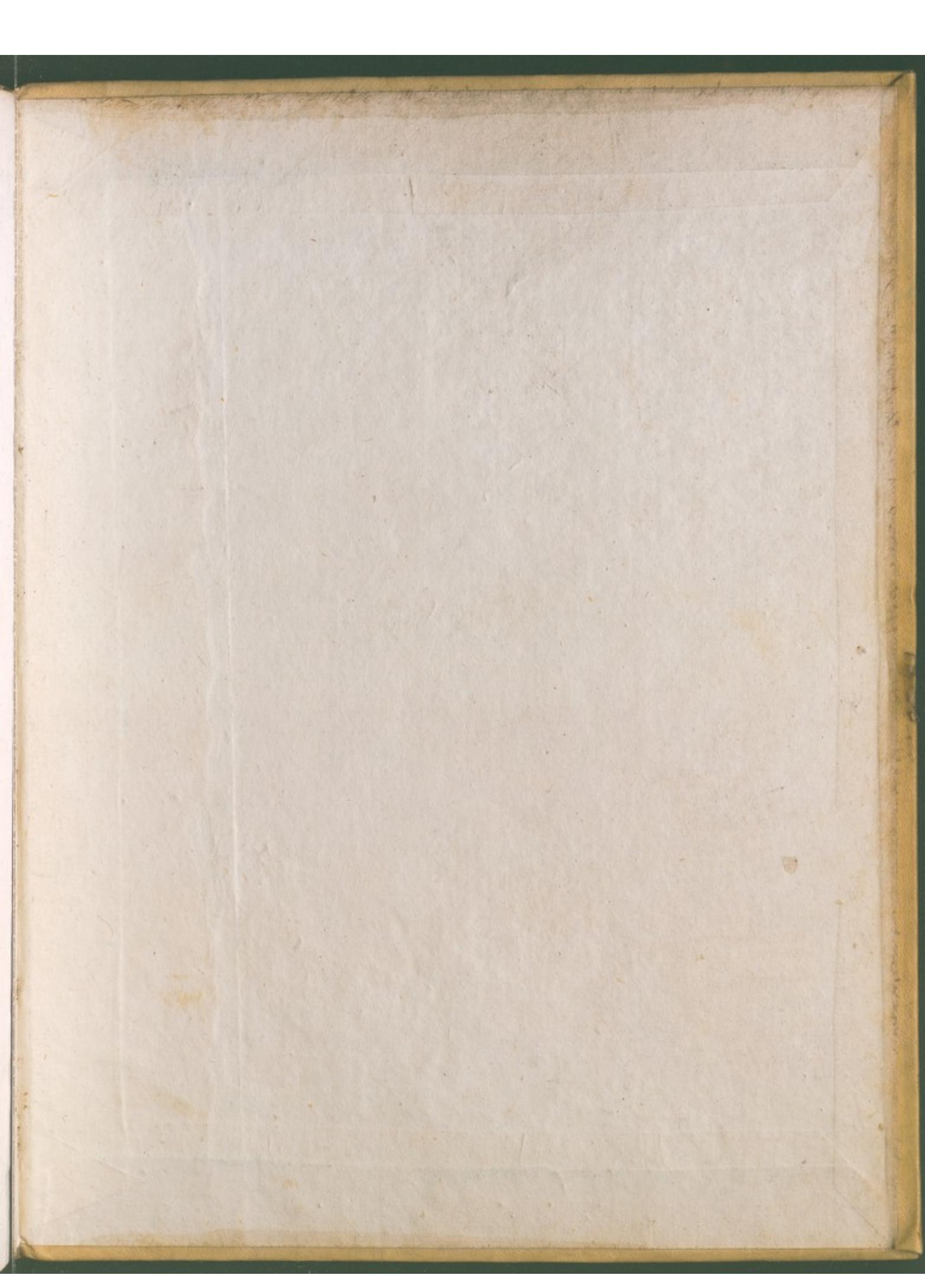
D.D.L.D.S.P.V. Anno. MCCCCLXXXI.

REGISTRVM HVIVS OPERIS.

Abbreviatio	Cōstañtanus	Castra	Poterat.
tem	Romæ	antes	annos.
sogothæ	mortales	nice	nícliana
Velogothæ		dolum	aliam.
Appellatus	Dagobertus	Celebrans	Quod
Romanis	Secundus	dum	sor
occurgere	ros	quæ	oculos
tila	Perri	sed	re quin
Rio	Eius	Ex Alamania	Nati
restitutioñe	gauit	pontificis	isse
appellauit	sunt	muñ	bus Floř
Sub	turo	ducens	equitibus.
Tilas	Et Siciliā	Titubātem	Tentibus.
omnes	annum	diis	anno
Diogenes	phi	feudatarios	Parthe
cum coeteris	pere	relictis	MCCCLIX
Bus in	Vigesimo	Speravit	Clugia.
eos	peruerit	peratis	Veneti.
Sed	Sisulphi	indutus	litali
	Tratiamq;	titutus	Patauinus.

1

2

3

4

5

